

HYVINKÄÄ

Kaupunginvaltuusto 13.11.2023

Talousarvio 2024

Taloussuunnitelma 2024 - 2026

Investointisuunnitelma 2024 - 2028

Sisälllys

Yleisperustelut.....	4
Hyvinkään kaupungin organisaatio.....	6
Hyvinkääläisen hyvinvointi.....	7
Talousarvio- ja strategiaprosessi.....	8
Toimintaympäristö.....	9
Väestö.....	9
Työllisyys.....	10
Rakentaminen.....	10
Yhdyskuntarakenteen ja rakennetun ympäristön kehitys.....	11
Taloudelliset lähtökohdat.....	13
Talouden kehitysnäkymät.....	13
Kuntatalouden tilanne ja näkymät.....	15
Kaupungin talous.....	16
Henkilöstö.....	19
Sitovuus ja täytäntöönpano-ohjeet.....	20
Talousarvion sitovat toiminnalliset tavoitteet.....	26
Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024.....	27
Käyttötalousosa.....	31
Kaupunginvaltuusto.....	33
Tarkastuslautakunta.....	34
Keskusvaalilautakunta.....	35
Kaupunginhallitus.....	36
Kaupungin johto.....	37
Omaisuuuden luovutustulot ja -menot.....	38
Konsernipalvelut ja hallinto.....	40
Elinvoima.....	41
Henkilöstö.....	43
Talous.....	45
Demokratia ja johdon tuki.....	47
Sivistystoimi.....	50
Opetuslautakunta.....	50
Hallinto ja kehittäminen.....	52
Perusopetus.....	53
Yleissivistävä koulutus.....	58
Varhaiskasvatuspalvelut.....	60
Kulttuuri- ja hyvinvointilautakunta.....	65
Tekniikka ja ympäristö.....	71
Tekninen lautakunta.....	72

Hallinto ja kehittäminen.....	73
Tekninen keskus.....	74
Tilakeskus.....	75
Ympäristölautakunta.....	79
Ympäristökeskus.....	79
Kohderahoitteisten tehtävien käyttötalous.....	83
Talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto.....	84
Hyvinkään Vesi.....	86
Tuloslaskelmaosa.....	90
Verotulot.....	94
Valtionosuudet.....	96
Investointiosa.....	98
Investointien perustelut.....	98
Investointilaskelma 2024-2028.....	100
Investointien hankekortit.....	104
Rahoitusosa.....	115
Hyvinkään kaupunkikonserni.....	118
Merkittävien tytäryhteisöjen tavoitteet.....	120
Hyvinkään Lämpövoima Oy – Sitovat tavoitteet vuodelle 2024.....	120
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy – Sitovat tavoitteet vuodelle 2024.....	122
Hyvinkään Villatehdas Oy – Sitovat tavoitteet vuodelle 2024.....	123
Kiinteistö Oy Hyvinkään Sairaalanmäki – Sitovat tavoitteet vuodelle 2024.....	124
Hyvinkään kaupunkikonsernin riskienhallinnan, sisäisen valvonnan ja konsernihallinnan perusteet.....	126
Talousarvion yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet.....	132
Liitteet.....	143
Kaupunginjohtajan esityksen tarkennukset.....	143
Kaupunginhallitukseen ja lautakuntiin nähden sitovat tavoitteet.....	144
Kaupunginhallitukseen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024.....	144
Opetuslautakunta - Sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024.....	150
Kulttuuri- ja hyvinvointilautakunta - Sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024.....	152
Tekninen lautakunta - Sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024.....	153
Ympäristölautakunta - Sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024.....	156
Hyvinkään Vesi - Sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024.....	158
Kestävän talouden ohjelma.....	160
Kaupunginvaltuuston päätös talousarviosta.....	170

h

Yleisperustelut

Kaupunkistrategia

Hyvinkään kaupungin toimintamalli ja organisaatio

Talousarvio- ja strategiaprosessi

Hyvinkään kaupungin organisaatio

Toimintaympäristö

Väestö

Työllisyys

Rakentaminen

Alueelliset kehittämishankkeet

Taloudelliset lähtökohdat

Kansantalouden kehitysnäkymät

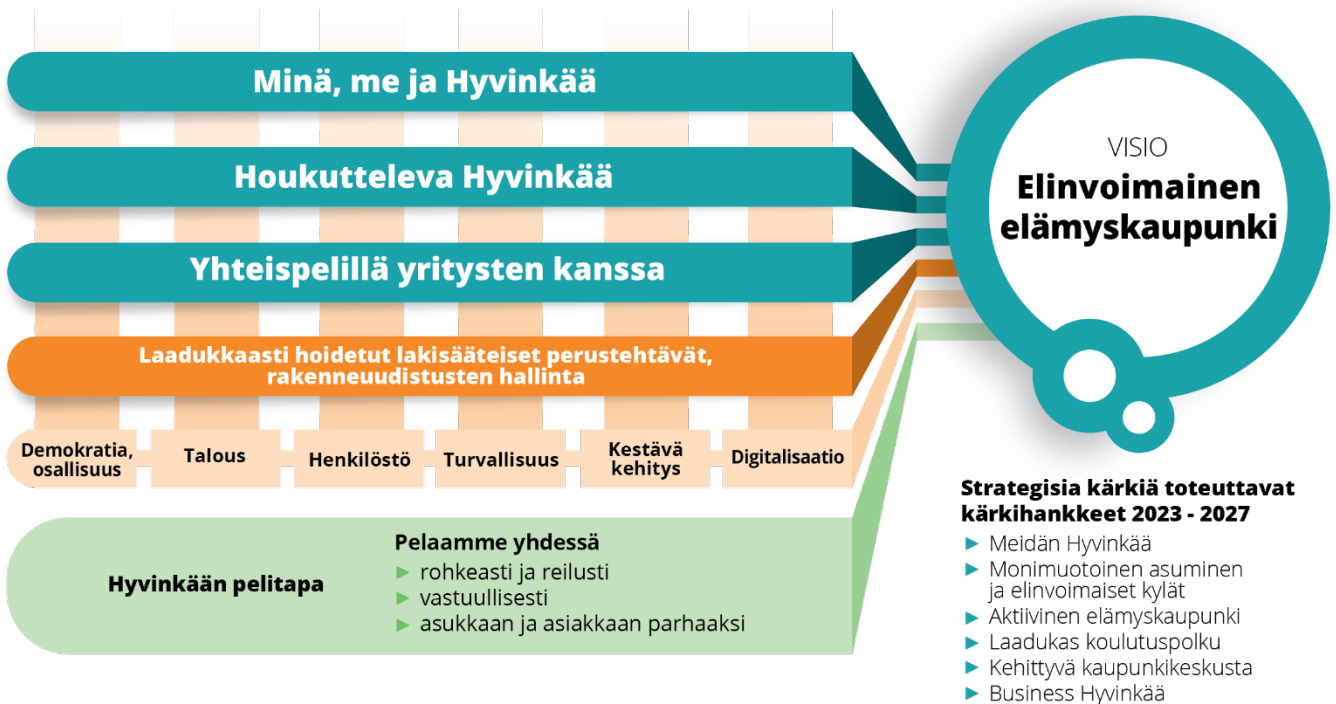
Julkinen talous ja kuntatalous

Kaupungin talous

Henkilöstö

Sitovuus ja täytäntöönpano-ohjeet

Yleisperustelut

Strategian toteuttaminen – Hyvinkään Pelikirja 2.0

Kuva 1. Hyvinkään Pelikirja 2.0:n pelikartta.

Kaupunkistrategia on valtuuston hyväksymä asiakirja ja keskeinen johtamisen ja toiminnan ohjauksen väline. Hyvinkäällä kaupunkistrategia on nimetty Hyvinkään Pelikirjaksi, ja nykyinen Pelikirja 2.0 on käytössä vuodesta 2023 lähtien.

Hyvinkään tahtotilana on Pelikirjan mukaisesti olla elinvoimainen elämyskaupunki. Kaupungin elinvoima on uudistumiskykyä, jota tarvitaan asukkaiden hyvinvoinnin, palvelujen toimivuuden ja taloudellisen kasvun edistämiseksi. Tämän myötä Hyvinkäällä panostetaan strategiassa erityisesti kolmeen kärkeen: yhteisöllisyyden ja Hyvinkää-hengen vahvistamiseen, kaupungin houkuttelevuuden lisäämiseen sekä yritysten kanssa tehtävään yhteistyöhön. Strategiakauden aikana kehitettäväksi valitut kokonaisuudet on jäsennetty edelleen kärkihankkeiden muotoon. Kärkihankkeita on valittu kuusi ja kunkin hankkeen keskeiset päämäärät on määritelty Pelikirjassa tarkemmin:

- Meidän Hyvinkää
- Monimuotoinen asuminen ja elinvoimaiset kylät
- Aktiivinen elämyskaupunki
- Laadukas koulutuspolku
- Kehittyvä kaupunkikeskusta
- Business Hyvinkää

Kärkihankkeiden lisäksi Pelikirja toteutuu osana kaupungin kaikkea palvelutuotantoa, viranomaistehtävien hoitamista sekä näihin kytkeytyvää päätöksentekoa ja johtamista.

Vuositasolla Pelikirjan ohjaava vaikutus ilmenee myös talousarviotavoitteiden suunnittelun kautta. Talousarviotavoitteiden suunnittelu pohjautuu Pelikirjaan koko kaupunkiorganisaation osalta.

Pelikirjan tukipilarit ja yhteinen tapa toimia

Strategisten päämäärien saavuttamista ja sen myötä kärkihankkeiden ja laadukkaasti hoidettujen perustehtävien toteuttamista tukevat Pelikirjan kuusi tukipilaria. Ne ovat organisaation läpileikkaavia toimintoja, jotka mahdollistavat arjen toimivuuden ja tukevat strategian toteuttamista. Hyvinkään Pelikirjan mukaiset tukipilarit ovat: demokratia ja osallisuus, talous, henkilöstö, turvallisuus, kestävä kehitys ja digitalisaatio.

Kaupunkistrategian yhteinen arvopohja / yhteiset toimintaperiaatteet on puolestaan Pelikirjassa nimetty Hyvinkään pelitavaksi. Hyvinkään pelitavan mukaisesti toimintaamme kuvaa, että pelaamme yhdessä rohkeasti ja reilusti, vastuullisesti sekä asukkaan ja asiakkaan parhaaksi.

Uudistuvat palvelut

Lakisääteisten perustehtävien osalta keskeisimmät muutokset ovat viime vuosina koskeneet sosiaali- ja terveystalvuuksia. Vuoden 2019 alusta lukien sote-palvelut siirtyivät Keski-Uudenmaan sotekuntayhtymän järjestämisvastuulle.

Vuoden 2023 alusta lähtien sote-palveluiden järjestämistä vastuu on ollut Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella.

Kaupunki valmistautuu TE-uudistukseen, jonka tavoitteena on siirtää TE-palvelut valtiolta kunnille. Tämän hetken arvioon mukaan siirtymä tapahtuu vuoden 2025 aikana.

Hyvinkään pelitapa ja Pelikirja

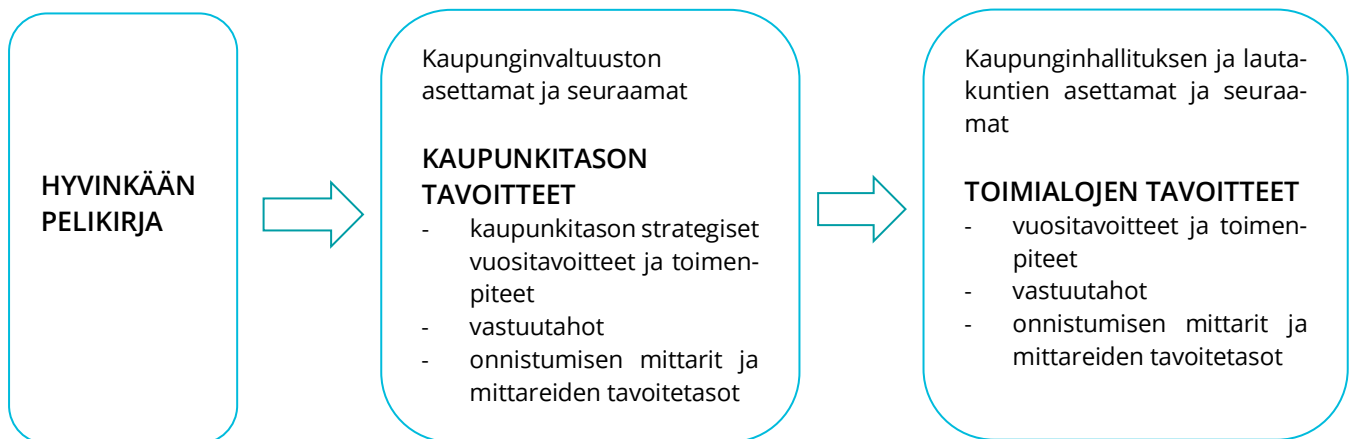
Kaupunkistrategian yhteinen arvopohja / yhteiset toimintaperiaatteet on puolestaan Pelikirjassa nimetty Hyvinkään pelitavaksi. Hyvinkään pelitavan mukaisesti toimintaamme kuvaa, että toimimme yhdessä rohkeasti ja reilusti, vastuullisesti sekä asukkaan ja asiakkaan parhaaksi.

Pelikirjan toimeenpano

Pelikirjan avulla Hyvinkään kaupunki viestii, mitä valintoja se on tehnyt tulevaisuuden kehittämisen suhteen ja mitkä periaatteet kaupungin toiminnan kehittämistä ohjaavat.

Pelikirjassa määritellään strategiakauden keskeiset päämäärät ja lähivuosien kehittämisen painopistealueet. Linjauksia täsmennetään ohjelmien ja kehittämissuunnitelmien sekä talousarvioon kirjattavien tavoitteiden avulla. Samanaikaisesti Pelikirja on laadittu tavalla, joka mahdollistaa reagoimisen toimintaympäristön muutoksiin.

Talousarvotavoitteiden laatiminen on keskeisin väline Pelikirjan toimeenpanon varmistamiseksi sekä toiminnan kehittämiseen liittyvien muutosten ja korjausliikkeiden toteuttamiseksi. Kaupunginvaltuusto asettaa ja seuraa strategisten / keskeisimpien kaupunkitasoisten tavoitteiden toteutumista. Talousarvioon kytkeytyvien tavoitteiden konkretisoiminen ja pilkkominen pienempiin osiin tapahtuu kaupunginhallituksen ja lautakuntatason tavoitteiden avulla.

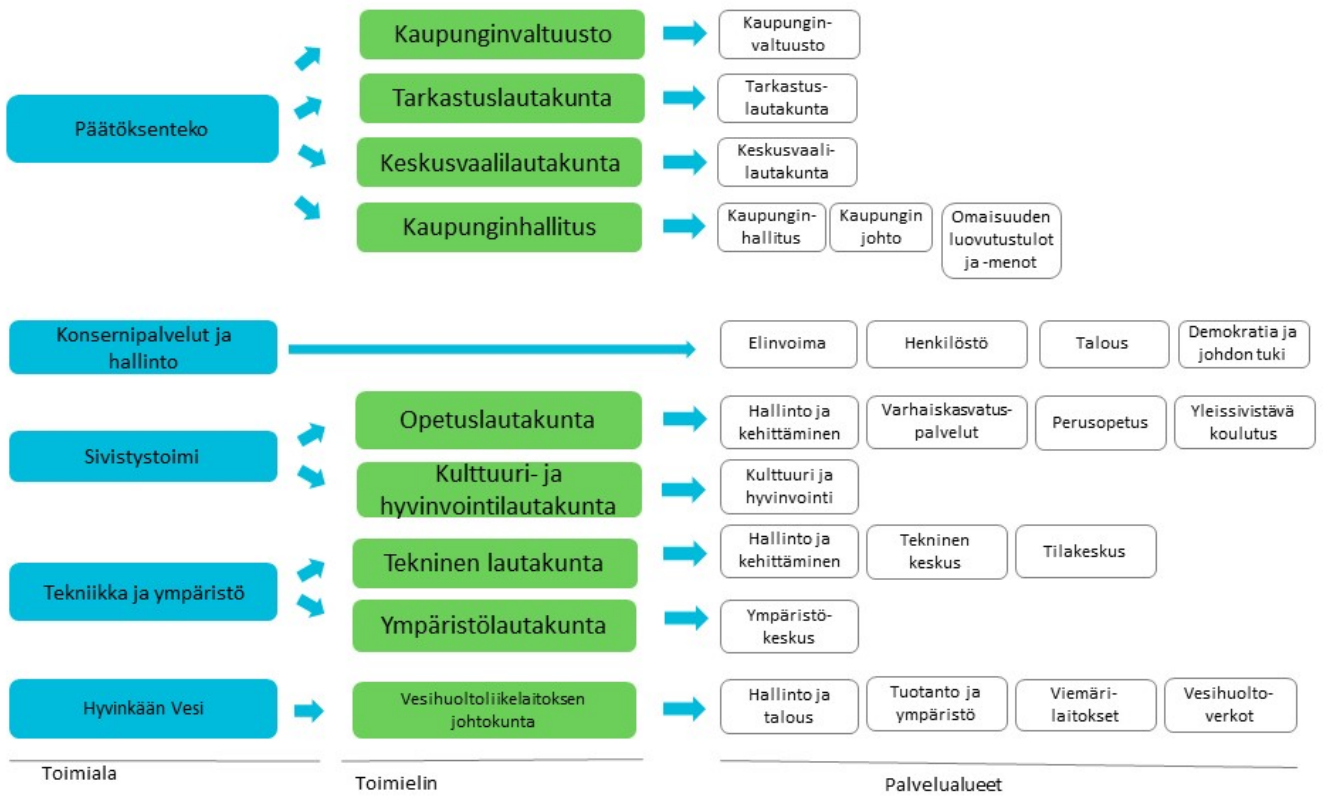
Hyvinkään kaupungin organisaatio

Kaupungin nykyisen organisaatiomallin perusteet on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 27.2.2017. Tämän päätöksen mukainen hallinnollinen organisaatiomalli astui voimaan 1.6.2017 ja vastaava talousarviorakenne 1.1.2018. Tämän päätöksen jälkeisistä muutoksista keskeisin on sosiaali- ja terveydenhuollon tuotannon siirtyminen Keski-Uudenmaa sote -kuntayhtymälle (Keusote), 1.1.2018 alkaen. Tässä yhteydessä sosiaali- ja terveystaloutta poistui, sosiaali- ja terveystaloutta määrärahat ja omistajaohjaus siirtyivät kaupunginhallituksen alaisuuteen ja hyvin

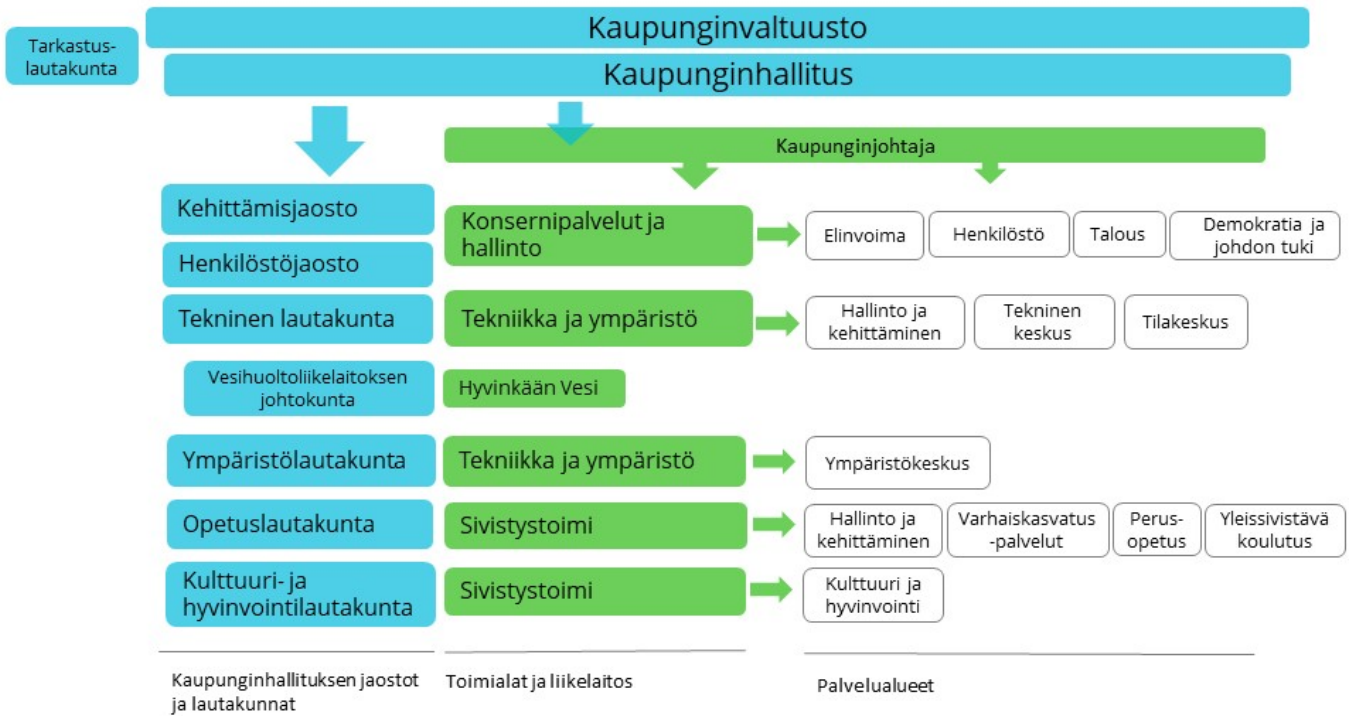
voinnin ja terveyden koordinaatiotehtävät ja muut kaupungille jääneet tehtävät kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnan alaisuuteen. Ennen vuotta 2023 tapahtuneet sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen tapahtumat kuuluvat edelleen kuntien vastuulle, mutta näiden tapahtumien vaikutus kaupunginhallituksen alaiseen toimintaan liudentuu aikaa myöten kokonaan pois.

Alla on esitetty kuvat hallinnollisesta organisaatiosta ja taloushierarkiasta niin kuin ne on huomioitu talousarvion laadinnassa.

Talousarvion hierarkia 2024

Hyvinkään kaupungin hallinnollinen organisaatio

Hyvinkääläisen hyvinvointi

Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Tämä Kuntalain 1 §:n kohta merkitsee sitä, että kaikki Hyvinkään kaupungin organisaatiossa tehtävä työ lopulta edistää kaupunkilaisen hyvinvointia, riippumatta siitä, millä toimialalla työtä tehdään. Samoin hyvinkääläisen hyvinvointia edistään myös niissä toiminnoissa, joissa Hyvinkään kaupunki toimii järjestäjänä. Tällöin tuottaja on jokin muu taho kuin kaupunki itse ja kaupunki asettaa hyvinvointitavoitteita ja seuraa niiden toteutumista muun muassa jäsenenä (kuntayhtymät), omistajana (osakeyhtiöt), ostajana tai avustajana. Itse tuotetuille ja muiden tuottamille hyvinvointipalveluille on usein yhteistä se, että niiden rahoituksesta vastaa viime kädessä kaupunki eli hyvinkääläiset veronmaksajat.

Sote-uudistus on Suomen historian yksi merkittävimmistä hallinnollisista uudistuksista. Vuoden 2023 alusta lukien vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyi kunnilta ja kuntayhtymiltä 21 hyvinvointialueelle. Uudistuksen myötä kunnilla ei ole 1.1.2023 alkaen enää toimivaltaa järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita.

Kuntalain lisäksi Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja erityisesti sen 6 § määrittelee hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kunnassa. Kunnan on edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisäätöihin tehtäviin. Kunnat vastaavat jatkossakin muun muassa päivähoidosta, opetuksesta, liikunnasta ja kulttuurista.

Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Sen on otettava päätöksenteossaan huomioon päätöksensä arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin. Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Kunnan on nimettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutaho. Hyvinkään kaupungilla vastuu on kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnalla.

Kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä

sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. Lisäksi kunnassa on valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma edellä mainituista asioista. Kunnan on toimitettava hyvinvointikertomus ja -suunnitelma hyvinvointialueelle ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa.

Kunnan on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja tuettava sitä asiantuntemuksellaan. Lisäksi kunnan on tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyötä kunnassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Kunnan on myös edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Kunnan on osallistuttava 7 §:n 4 momentissa tarkoitettuihin neuvotteluihin.

Uudellamaalla Helsingin kaupunki laatii hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman yhteistyössä HUS-yhtymän kanssa. Muiden Uudenmaan maakunnan kuntien on toimitettava hyvinvointikertomuksensa ja -suunnitelmansa HUS-yhtymälle. Kunkin Uudenmaan maakunnan kunnan on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyössä HUS-yhtymän kanssa ja tuettava sitä asiantuntemuksellaan. Helsingin kaupungin on neuvoteltava vähintään kerran vuodessa yhdessä HUS-yhtymän sekä kunnassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevista tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä ja seurannasta.

Kaupungin operatiivinen hyvinvointityön koordinaatio kaupungin sisäisten hyvinvointitoimijoiden kesken sekä kaupungin ja kaupungin ulkopuolisten toimijoiden kesken tapahtuu kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnan alaisuudessa. Vastuutahoista omistajaohjaukseen, edunvalvontaan ja äänivallan käyttämiseen liittyen päätetään tapauskohtaisesti erikseen hallintosäännön mukaisesti kuten tähänkin asti.

Kaupungin talousarviossa vuodelle 2024 on varauduttu myös siihen, että kaupungille kirjautuu vielä vuodelle 2024 ennen vuotta 2023 aiheutuneita kuluja ja esimerkiksi kuntayhtymien purkuun liittyviä kuluja. Sosiaali- ja terveystalouden järjestämiseen tai tuottamiseen 1.1.2023 jälkeen talousarviossa ei ole määrärahoja. Sosiaali- ja terveystalouden osalta määrärahat ovat talousarvioesityksessä kaupunginhallituksen alaisuudessa.

Talousarvio- ja strategiaprosessi

Kaupungin talousarvion laadintaa on ohjannut Hyvinkään Pelikirja eli kaupunkistrategia. Tämä näkyy konkreettisesti toiminnallisissa tavoitteissa – ennen kaikkea tavoitteiden sisällöissä ja niiden laadintaprosessissa, mutta hieman myös niiden esittämistavassa. Myös määrärahakohdennuksia on tehty Pelikirjan hengessä.

Kaupunginhallitus on päättänyt kokouksessaan 12.6.2023 talousarvion ja taloussuunnitelman lähtökohdista. Talousarvioraamin laatimisen lähtökohta on ollut tasapainoinen talous ja kaupunginvaltuuston 15.6.2020 (§ 44) päättämän Kestävän talouden ohjelman mukaiset taloudelliset vaikutukset on huomioitu kehyksessä.

Lautakunnat ovat antaneet talousarvioesityksensä syyskuussa. 30.10.2023 kaupunginhallitus käsittelee kaupunginjohtajan talousarvioesitystä ja tekee kaupunginvaltuustolle oman esityksensä vuoden 2024 talousarvioksi ja vuosien 2025-2026 taloussuunnitelmaksi.

Kaupunginvaltuusto käsittelee talousarviota 13.11., jolloin valtuutetut esittävät mahdolliset muutosesityksensä talousarvioon ja päättää vuoden 2024 tuloperusteista eli tulo- ja kiinteistöveroprosenteista.

Lautakunnat ja viranhaltijat tekevät valtuuston talousarviopäätöstä tarkentavat käyttösunnitelmapäätökset kaupunginvaltuuston talousarviopäätöksen jälkeen, viimeistään talousarviovuoden tammikuussa. Tällöin kaupunginhallitus ja lautakunnat tarkentavat valtuuston talousarviopäätöstä niiltä osin kuin kyseessä ei ole valtuustoon nähden sitova erä.

Toimintaympäristö

Väestö

Väestönkasvu on yksi keskeisimmistä kunnan vetovoiman mittareista ja se vaikuttaa suoraan mm. kunnan verotuloihin. Hyvinkää on ollut perinteinen kasvukunta. Viimeisen kymmenen vuoden aikana keskimääräinen kasvutahti on ollut 0,26 % vuodessa. Vuonna 2022 Hyvinkään väestömäärä väheni 83 henkilöllä. Kaupungissa oli vuoden lopussa 46 797 asukasta.

Kuluvana vuonna väestömäärä on Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan kasvanut 92 asukkaalla tammi-elokuun aikana. Vuodet 2020 ja 2021 olivat väestönkehityksen kannalta poikkeuksellisia vuosia. Opiskelijoiden muuttovirrat seisahtuivat ja suurten kaupunkien väestönkasvu hidastui. Odotettavissa on ollut, että koronarajoitusten poistuessa muuttovirrat ovat palautuneet ennalleen.

Syntyvyys on laskenut koko Suomessa vuosina 2011-2020. Tämä trendi oli myös nähtävissä Hyvinkään väestönkehityksessä. Syntyneiden määrä on laskenut kaupungissa selvästi. Vuosina 2001-2010 Hyvinkäälle syntyi vuosittain keskimäärin 500 lasta, mutta vuosina 2011-2020 syntyneitä on

ollut keskimäärin 402. Vuonna 2022 syntyneiden määrä oli 347 lasta.

Kuolleisuus on ollut Hyvinkäällä korkeampaa kuin syntyvyys vuodesta 2017 lähtien. Luonnollinen väestön lisäys oli vuonna 2022 hyvin voimakkaasti negatiivinen (-199). Kuluvana vuonna sekä luonnollinen väestön lisäys että kuolleisuus ovat olleet tavanomaisella tasolla.

Hyvinkään väestönkasvu on riippuvainen muuttovoitosta. Viimeisen kymmenen vuoden aikana 2013-2022 kokonaismuuttovoitto on ollut vuosittain keskimäärin 163 asukasta. Vuonna 2022 kokonaismuuttovoitto oli 121 asukasta ja vuonna 2021 muuttovoittoa kertyi ennätyksellisesti 356 asukkaan verran. Vuonna kokonaismuuttovoitto on ollut yhteensä elokuun loppuun mennessä ennakkotietojen mukaan 182 asukasta.

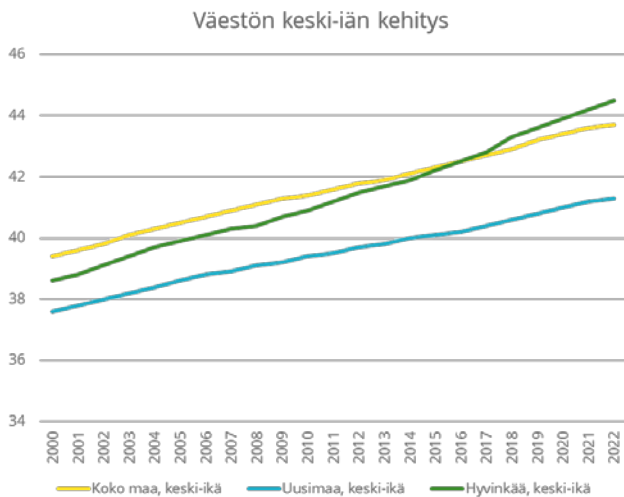
Väestön ikärakenne

Väestön määrän lisäksi myös väestön ikärakenteella on merkittävä vaikutus talousarvion tuloihin ja menoihin. Esimerkiksi valtionosuuskriteereihin kuuluu monia väestörakenteen tunnuslukuja ja ei-työikäisten määrä vaikuttaa väistämättä verotulokertymään. Hyvinkään väestörakenne eroaa monin tavoin useista KUUMA-kunnista. Yksi keskeinen ero muihin lähikuntiin nähden on, että Hyvinkään väestö on keskimäärin vanhempaa. Väestön keski-ikä on kasvanut suurten ikäluokkien ikääntyessä.

Hyvinkääläisten keski-ikä vuonna 1990 oli 36,6 vuotta, vuonna 2010 keski-ikä nousi 40,9 vuoteen ja vuonna 2022 keski-ikäsi muodostui 44,5 vuotta. Hyvinkään väestön keski-ikä on korkeampi kuin Uudellamaalla (41,3) ja koko maassa (43,7) keskimäärin. Toinen väestön ikärakennetta kuvaava tunnusluku on väestöllinen huoltosuhte. Väestöllinen huoltosuhte oli vuoden 2022 lopussa 62,3 eli Hyvinkäällä oli jokaista sataa 15-64-vuotiasta kohden 62 ei-työikäistä henkilöä. Koko maan väestöllinen huoltosuhte oli vuoden 2022 lopussa myös 62,4, kun taas Uudellamaalla 51,8. Hyvinkään huoltosuhdetta kasvattaa erityisesti ikäämmän väestön suuri osuus.

Väestömäärän kehitys ikäryhmittäin. Lähteet: Tilastokeskus ja Hyvinkään kaupunki.

Ikäryhmä	Tot. 2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Muutos	
								2022-2028	%
0-6	2744	2721	2683	2675	2711	2739	2730	-14	-0,5 %
7-12	2981	2900	2809	2720	2603	2516	2456	-525	-17,6 %
13-15	1671	1625	1602	1566	1535	1460	1425	-246	-14,7 %
16-18	1683	1692	1718	1697	1655	1637	1602	-81	-4,8 %
19-24	2638	2637	2634	2662	2689	2705	2716	78	3,0 %
25-64	23952	23813	23662	23478	23265	23093	22947	-1005	-4,2 %
65-74	6058	5991	5926	5952	6004	6045	6060	2	0,0 %
75-84	3689	3938	4162	4385	4480	4697	4860	1171	31,7 %
85+	1381	1421	1488	1501	1635	1633	1686	305	22,1 %
Yhteensä	46797	46739	46685	46636	46577	46525	46482	-315	-0,7 %

Väestönkasvu lähitulevaisuudessa

Väestönkasvun ennakointi on yksi osa talouden ja toiminnan suunnittelua. Talousarvion verotulokehityksen arvioinnissa käytetään väestönkasvun osalta Hyvinkään kaupungin väestösuunnitteen trendiennustetta, jossa on huomioitu ennusteen mukainen asukasluvun ja ikärakenteen muutos.

Väestöennusteen mukaan Hyvinkään väestö ikääntyy voimakkaasti tulevaisuudessa. Viime vuosien alhainen syntyvyys näkyy jo nyt alle kouluikäisten ja alakoululaisten määrän pienentymisenä. Trendiennusteen mukaan 0-6-vuotiaiden määrä tulee laskemaan edelleen tulevaisuudessakin. Alakoululaisten määrä on myös jo alkanut pienentyä. Yläkoululaisten määrä hieman kasvaa vielä lähivuosina ja lasten määrän väheneminen alkaa näkyä myöhemmin.

Mikäli muuttovoitto ja syntyvyys eivät kasva viime vuosien tasosta, tulee työikäisten määrä hieman laskemaan lähivuosina. Samaan aikaan yli 65-vuotiaiden määrä kasvaa lähes 1500 henkilöllä (13 %) vuoteen 2028 mennessä. Käytännössä tämä tarkoittaa, että jatkossa yhä suurempi osa kunnallisverotuloista kertyy eläkkeistä.

Ikärakenteen muutos vaikuttaa väistämättä myös kuntien menoihin, sillä ikäsidonnaisten palvelujen järjestäminen kohdistuu osittain myös kuntien tuottamiin palveluihin. Väestön ikäänntyminen on tosiasia, jonka tuomat haasteet ja mahdollisuudet on tärkeää huomioida Hyvinkäälläkin. Trendiennusteen mukaan ikäluokkaan 75–84 kuuluvien osuus kasvaa 31 prosenttia vuoteen 2028 mennessä.

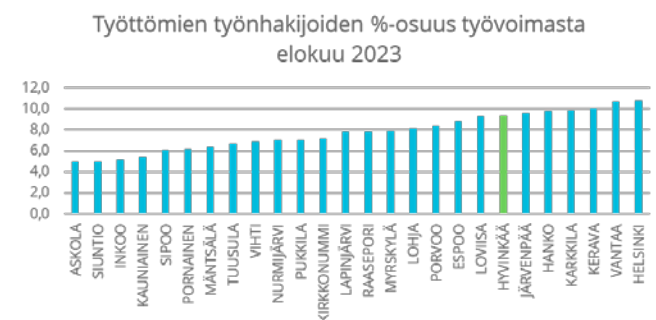
Työllisyys

Työttömyys on keskeinen Hyvinkään toimintaympäristön haaste ja se tuo paineita kaupungin taloudelle. Koronapandemia heikensi työllisyystilannetta voimakkaasti, mutta työttömien määrä on loppuvuodesta 2021 lähtien palautunut tavanomaiselle uralleen.

Hyvinkään työttömyysaste oli työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukaan elokuun 2023 lopussa 9,4 %,

mikä on 0,2 %-yksikköä pienempi edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. KUUMA-kunnista korkein työttömyysaste oli Järvenpäässä (9,6 %) elokuussa 2023. Siipoon työttömyysaste (6,1 %) oli KUUMA-kuntien alhaisin. Uudenmaan alueella työttömyysaste on ollut nousujohteinen vuoden 2023 aikana ja elokuun lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 9,6 %. Koko maassa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli elokuun lopussa 2023 9,4 prosenttia, eli 0,3 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuosi sitten.

Alle 25-vuotiaita työttömiä oli elokuun lopussa 257. Määrä on pienentynyt edellisvuoteen verrattuna 7,9 %. Kaikista työttömistä työnhakijoista heidän osuutensa oli 11,9 %.

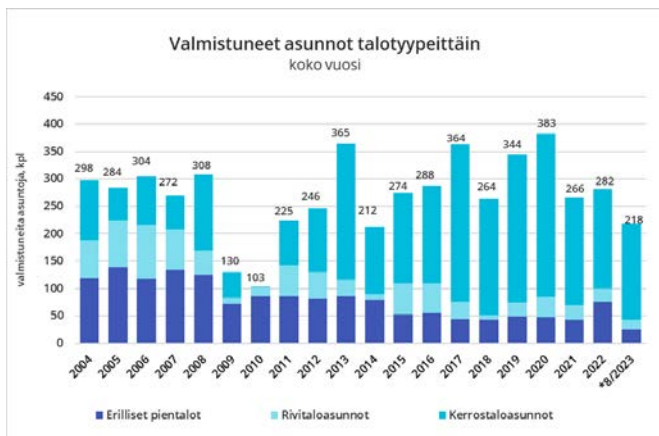
Kaupungin talouden näkökulmasta erityisen ongelmallista on pitkäaikaistyöttömyys. Pitkäaikaistyöttömien määrä oli elokuun lopussa 983. Määrä on pienentynyt 1,3 % viime vuoteen verrattuna. Vaikka yleinen työttömyyskehitys on ollut positiivista, pitkäaikaistyöttömien määrä edelleen korkealla tasolla. Tämä on tyypillistä työllisyyskehityksessä. Pitkäaikaistyöttömien määrä laskee hieman muita työttömien ryhmiä hitaammin. Kaupungin maksamien työmarkkinatuen kuntaosuusmenojen määrä tammi-syyskuulta oli yhteensä lähes 3,6 milj. euroa. Määrä on kasvanut 7,0 % edellisvuodesta ja palannut lähes vuoden 2021 tasolle.

Koronapandemian aikana lomautettujen määrä oli korkeimmillaan toukokuussa 2020. Määrä oli silloin lähes 1300 henkilöä. Lomautettujen määrä on pienentynyt vuoden 2023 aikana koronaa edeltävälle tasolle. Lomautettuja oli elokuun lopussa 71.

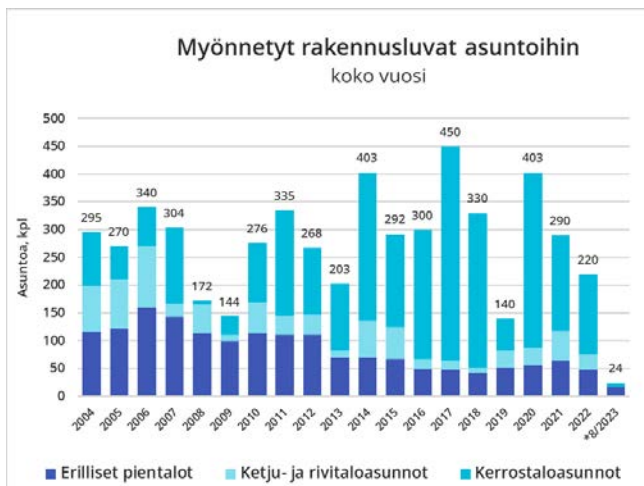
Tammi-elokuussa 2023 uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin selvästi edellisvuotta vähemmän (-43,1 %) Uudellamaalla. Elokussa 2023 Hyvinkäällä oli avoimia työpaikkoja 422, ja määrä oli laskenut 223 paikalla vuoden takaiseen tilanteeseen nähden.

Rakentaminen

Viimeisen kymmenen vuoden aikana asuntoja on valmistunut Hyvinkäällä keskimäärin noin 300 kappaletta vuodessa. Vuonna 2022 asuntoja valmistui yhteensä 282 kpl. Niistä kerrostaloasuntoja oli 183 kpl, erillisiä pientaloja 76 kpl ja rivitaloasuntoja 23 kpl.

Tämän vuoden aikana tammi-elokuussa uudisrakennuksiin on valmistunut asuntoja yhteensä 218 kappaletta, joista 175 on kerrostaloasuntoja, erillisiä pientaloja 25 kpl ja rivitaloasuntoja 18 kpl.

Rakennuslupia on myönnetty viimeisten kymmenen vuoden aikana keskimäärin 308 asuntoon vuodessa. Vuonna 2023 rakennuslupia uusiin asuntoihin on kuitenkin myönnetty ainoastaan yhteensä 24 kappaletta. Näistä 16 lupaa kohdistuu erilliseen pientaloon ja 8 kappaletta kerrostaloasuntoihin. Rivitaloasuntoihin ei ole myönnetty kuluvaan vuodenaikaan yhtään rakennuslupaa. Tulevaisuuden rakentamista heijastelee myönnettyjen rakennuslupien määrä.

Yhdyskuntarakenteen ja rakennetun ympäristön kehitys

Yhdyskuntarakenne ja rakennettu ympäristö luovat perustan kaupunkien elinvoimalle, houkuttelevuudelle ja sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäväälle kehitykselle. Rakennettu ympäristö muodostaa pääosan Suomen kansallisvarallisuudesta. Yhdyskuntarakenne rakennuksineen, katuineen ja muine rakenteineen luo kuntalaisten arkielämälle ja yritysten toiminnalle puitteet, joiden suunnittelusta ja rakentamisesta merkittävä osa on kunnan vastuulla.

Maankäytön suunnittelulla luodaan edellytykset asumisen laadulle, yritystoiminnalle, kaupallisten ja julkisten palvelujen järjestämismahdollisuuksille ja riittäville tilavaroille sekä ydinkeskustassa että asuntoalueiden alakeskuksissa. Kaupunkiympäristön toimivuus, saavutettavuus ja elinympäristön laatu ovat vetovoimatekijöitä, jotka vaikuttavat muuttoliikkeeseen ja yritysten sijoittumispäätöksiin. Hyvinkää on tiivis radanvarsikaupunki, ja matkat keskustajamassa ovat lyhyitä ja helposti hoidettavissa eri kulkumuodoilla. Hyvinkää on myös kokoluokassaan hyvä joukkoliikennekaupunki.

Hyvinkään keskustaajaman kaupunkirakenteen, maankäytön ja liikenneverkon kehittymistä ohjataan yleiskaavalla. Sen mukaisella yksityiskohtaisemmalla asemakaavoituksella ja katujen, puistojen ja vesihuollon suunnittelulla luodaan edellytykset suunnitellun maankäytön rakentumiselle. Asemakaavoituksen painopiste on lähivuosina Hangonsillan alueella, pääradan varrella keskustassa ja muun keskusta-alueen täydennysrakentamisessa ja liikennejärjestelyissä.

Hyvinkään keskusta uudistuu kehittämishankkeiden, liike-tilojen uudistamisen ja täydentävän asuntorakentamisen myötä. Hyvinkään Pelikirjan 2.0 tavoitteita asumisen ja keskustan kehittämisen osalta toteutetaan yhteistyössä yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa. Kaupunginvaltuusto valitsi vuoden 2022 lopulla keskustan kehittämissuunnitelmaksi keskustaajaman osayleiskaavassa esitettyyn katuverkkoon perustuvan ratkaisun, joka mahdollistaa uuden pääradan ylittävän sillan rakentamisen Urheilukadun kohdalla. Asemakaavoituksen ja liikenne- ja katusuunnittelun vaiheistusta varten laaditaan valittuun kehittämissuunnitelmaan pohjautuva viitesuunnitelma. Pysäköinnin järjestämisen periaatteet ja kehittämistoimet määriteltiin kesällä 2023 kaupunginvaltuuston hyväksymässä Hyvinkään pysäköinnin linjaukset-asiakirjassa. Sen pohjalta laaditaan keskitetyn pysäköinnin kehittämisselvitys keskusta-alueella.

Hyvinkää on sitoutunut Helsingin seudun 14 kunnan ja valtion väliseen maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimukseen 2020-2023, jonka tavoitteena on koko toiminnallisen kaupunkiseudun eheä yhdyskuntarakenne, yhteisvastuullinen asuntopolitiikka ja toimiva liikennejärjestelmä. Sopimuksen mukaan Hyvinkäälle on tavoitteena rakentaa vuosittain keskimäärin 396 asuntoa ja kaavoittaa niitä varten noin 36 000 m² asuntokerrosalaa. Uusi MAL 2023-suunnitelma on valmistunut, ja neuvottelut uudesta MAL-sopimuksesta kuntien ja valtion kesken ovat käynnissä.

Asuntorakentamisen painopiste on Hangonsillassa ja Metsäkaltevasa. Näille alueille kohdistuu myös merkittävin väestönkasvu, ja niille on rakentunut myös palveluita. Hangonsillan 2. vaiheen asuinalueen toteutuksen valmistelu on käynnissä yhteistyössä valittujen kumppaneiden kanssa asemakaavan tultua keväällä 2023 voimaan. Lähivuosina Hangonsillan alueen palveluita täydentävät monitoimihalli sekä Hangonsillan alakoulu ja päiväkotitoiminta. Asuinkerrostalojen

uudisrakentamisen potentiaalia on myös Sveitsin-Härkävehmaan alueella ja pääradan varrella mm. Urakansuun ja Koritsoonin alueilla. Asuntotuotannon määrän kasvattamisen ohella ydinkeskustassa on myös mahdollisuus monipuolistaa keskustatoimintoja mm. Aseman koulun alueella.

Kaupunki kasvaa rautatiehen tukeutuen myös etelään. Palopuron asemanseutu on keskustaajaman osayleiskaavassa reservialuetta, jonka on arvioitu toteutuvan 2030-luvulta alkaen. Alueen osayleiskaavaa laaditaan Metsäkaltevaan tukeutuvan rakennemallin pohjalta, jolloin aseman vaikutuspiiriin on saatavissa riittävä väestömäärä, 10 000-15 000 asukasta. Uusi asemapaikka parantaa joukkoliikenneyhteyksiä entisestään. Asemanseutu on huomioitu myös Uusimaa 2050- kokonaismaakuntakaavassa.

Asemakaavoitettua yritystonttivarantoa on Sveitsin portaalissa, Antinsaarella ja Kytäjänkadun varrella sekä vanhemmilla alueilla Hakakalliassa ja Martinlehdossa. Hangonsillan alueen myötä Kalevankadun pohjoispäätä ja Hiiltomon vanhaa teollisuusaluetta kehitetään kaupunkikuvallisesti edustavammasi yritystoiminnan alueeksi. Moottoritien viereisen VT3 Veikkarin liikekiinteistöjen alueen laajentami-

nen asemakaavalla etelään mahdollistaa ko. alueen rakentamisen jatkossakin kaupallisten toimintojen alueena liikerakennuksin. Kehätien yritysalueella Kesko Oy:n Onnisen ja K-auton logistiikkakeskus valmistuu vaiheittain vuosien 2025–2030 aikana. Kulomäen käytöstä poistetulle sorkuopalle valmistellaan asemakaavaa Hyvinkään Lämpövoiman noin puolen miljoonan kuution lämpökuoppavarastolle, joka on toteutuessaan merkittävä vihreän siirtymän hanke.

Maaseutualueilla rakentaminen tapahtuu oikeusvaikutteisten osayleiskaavojen pohjalta pääasiassa yksittäisinä hankkeina. Maaseutualueilla tavoitteena on kylämäisen asutuksen sekä maa- ja metsätalouden toimintaedellytysten tukeminen. Kytäjällä laaditaan maanomistajan ja kaupungin yhteistyönä myös asemakaavoja osayleiskaavan asettamien reunaehtojen mukaisesti. Kaupunginvaltuusto vahvisti vuonna 2018 Hyvinkään kylien kehittämisen toimintasuunnitelman, jota on päivitetty vuosille 2023–2027. Kylien kehittäminen jatkuu osana Pelikirjan 2.0 kärkihanketta Monimuotoinen asuminen ja elinvoimaiset kylät.

Taloudelliset lähtökohdat

Talouden kehitysnäkymät

Valtiovaraministeriön lokakuussa julkistamissa Taloudellisessa katsauksessa (65/2023) ja Kuntatalousohjelmassa vuosille 2024-2027 (70/2023) esitetään ennusteet talouden ja kuntatalouden talouden kehitykselle.

Tuotanto

Valtiovaraministeriö arvioi syksyn 2023 Taloudellisessa katsauksessa, että vuonna 2023 tuotanto kokonaisuudessaan ei tule kasvamaan ja kahtiajako teollisuuden ja palveluiden välillä tulee ainakin toistaiseksi näkymään selvästi. Teollisuuden tuotanto vähenee selvästi ja palvelut kannattelevat arvonlisän syntymistä kansantaloudessa. Hintojen ja korkojen nousu vähentävät kotitalouksien kulutusta ja investointeja. Epävarmuus Suomen keskeisillä vientimarkkinoilla, erityisesti Saksassa ja Ruotsissa jatkuu, mikä vaikuttaa erityisesti energiaintensiivisiin toimialoihin kuten kemianteollisuuteen ja energiahuoltoon. Vientiteollisuudessa näkymät ovat hintatason osalta vakiintumassa ja raaka-ainneiden hintojen oletetaan kääntyvän laskuun. Kielteisimmät näköalat vuodelle 2023 ovat rakentamisen ja sen vaikutuspiirissä olevien palvelualojen näkymissä.

Valtiovaraministeriö arvioi, että vuonna 2024 bruttokansantuote kasvaa 1,2 prosenttia kotitalouksien ostovoiman kohentuessa, kun hintojen nousu hidastuu ja kotitalouksien tulot kasvavat. Talouskasvu heikentää kuitenkin edelleen rakentamisen heikko tilanne. Investointinäkymät ovat muuten valoisat, erityisesti tuulivoimainvestointisuunnitelmia on erittäin paljon. Vuonna 2025 talouskasvu vahvistuu 1,8 prosenttiin, kun kulutuksen kasvun lisäksi vihreän siirtymän investoinnit lisäävät kotimaista kysyntää. Työllisyys notkahtaa vuonna 2023, mutta kasvaa taas vuodesta 2024 lähtien ja vuonna 2025 työllisyysaste on 74,3 prosenttia ja työttömyysaste 7 prosenttia.

Keskipitkällä aikavälillä talouden tuotannon valtiovaraministeriö arvioi kasvavan maltillisesti. Vuonna 2026 bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan noin 1,7 prosenttia ja vuonna 2027 1,6 prosenttia. Bruttokansantuotteen kehitystä tukee muun muassa yksityisten investointien kasvu, jonka arvioidaan elpyvän markkinakorkojen laskun seurauksena.

Hinnat

Valtiovaraministeriön mukaan inflaatio on hidastunut vuonna 2023, mutta on edelleen hyvin laaja-alaista ja matkaa EKP:n 2 prosentin tavoitteeseen on vielä. Hidastuminen on ennen kaikkea seurausta energian hintojen laskusta, mutta myös muiden erien hintojen nousu on hidastunut ja osan kuukausitasolla myös laskenut. Inflaation hidastumista viivyttää ensi sijassa palveluissa jatkunut hintojen nousu ja korkojen vaikutus hintaindeksiin. Tavaroiden hinnat laskivat kesällä eniten sitten tuotannon toimitukset-

juongelmien alkamisen, ja vuosimuutos hidastuu tällä hetkellä nopeasti viimevuotisen vertailukohtaan ollessa korkea. Tavaroiden hinnoissa kausivaihtelu on kuitenkin suurta. Tavaroiden kysyntä on pysynyt vähäisenä, tuotannon pullonkaulat auenneet, kuljetuskustannukset halvenneet ja kulutustavaroiden tuontihinnat sekä kotimaan tuottajahinnat tasaantuneet, minkä vuoksi tavaroiden hintojen laskun odotetaan jatkuvan, vaikka taso jääkin korkeammalle kuin ennen energiakriisiä.

Muiden hintojen nousu on näkynyt myös palveluiden hinnoissa. Lisäksi hintojen nousua on vauhdittanut vahvana jatkunut kysyntä. Palkkojen nousu näkyy yhä enemmän palveluiden hinnoissa, mikä ylläpitää inflaatiota eniten tulevana vuosina. Palkkakehitys on kuitenkin toistaiseksi vain kuromassa kiinni ostovoiman menetystä, eikä ns. hintapalkkakierteen syntyminen vaikuta tällä hetkellä kovin todennäköiseltä. Ennustetun mukainen palkkojen kehitys pitää palveluinflaation noin 3,4 prosentissa vuonna 2024 ja 3 prosentissa vuonna 2025.

Omistusasumisen kustannusten nousu on viime aikoina korostunut kansallisessa kuluttajahintaindeksissä. Vaikka omistusasumisen muiden erien positiivinen vaikutus indeksiin pienenee, asuntolainojen korkojen nousun vaikutus on kasvanut merkittävästi. Korkojen nousun vaikutus realisoituu monelle kotitaloudelle vielä loppuvuodesta, sillä heinäkuussa asuntolainojen keskimääräinen korko oli vain 3,6 prosenttia, kun taas uusien asuntolainojen korko oli keskimäärin 4,6 prosenttia.

Vuonna 2023 inflaatio on keskimäärin 6,2 prosenttia kansallisella kuluttajahintaindeksillä mitattuna. Inflaatio on kuitenkin huomattavasti tätä hitaampaa vuoden lopussa. Pohjainflaatio nousee vuodesta 2022, koska palveluiden ja tavaroiden hintojen nousu kiihtyi vielä vuoden alkupuoliskolla. Korkea hintataso ja korkojen nousu ovat vähentäneet kysyntää ja hintapaineet helpottavat vähitellen. Hintataso jää kuitenkin energiakriisiä edeltävää tasoa korkeammaksi.

Inflaatio hidastuu 2,2 prosenttiin vuonna 2024 ja painuu 1,7 prosenttiin vuonna 2025. Inflaatio hidastuu ennustejaksolla siis selvästi, mutta jää viime vuosia korkeammalle tasolle. Palveluiden hintojen nousu ylläpitää inflaatiota eniten tulevana vuosina niin Suomessa kuin euroalueella. Pidemmän aikavälin markkinoiden inflaatio-odotukset euroalueelle ovat kesällä olleet korkeimmalla tasolla 13 vuoteen. Palkkakehityksen lisäksi taustalla on mahdollisesti oletukset siitä, että globalisaation pysähtyminen, tuotantoketjujen kriisivarmuuden parantaminen, ilmastonmuutoksen torjunta ja sen vaikutukset sekä kauppakiistat nostavat hintoja myös tulevana vuosina. Kuluttajahintojen kasvun arvioidaan keskipitkällä aikavälillä tasaantuvan. Vuosina 2026 ja 2027 kuluttajahintojen muutoksen arvioidaan olevan 2 prosenttia vuodessa, joka vastaa Euroopan keskuspankin inflaatiotavoitetta.

Palkat

Reaaliensioiden lasku alkaa olla ohi. Ansiotasoindeksin nousuvauhti nopeutui kuluvan vuoden ensimmäisellä puoliskolla 3,6 prosenttiin edellisen vuoden 2,3 prosentista.

Ensi vuonna sopimuskorotusten vuosivaikutus on noin puolitoista prosenttia, sillä tänä vuonna maksettuja kertapalkkioita ei sisälly enää sopimuksiin. Paikallishallinnossa korotukset ovat selvästi suurempia myös ensi vuonna. Palkkaliukumien ei talouden heikkouden vuoksi oleteta olevan keskimääräistä suurempia. Näin nimellisansiot nousivat vuonna 2024 runsaat kolme ja puoli prosenttia.

Vuodelle 2025 ei ole vielä montakaan työehtosopimusta voimassa, joten reaaliensioiden nousuoletus koko taloudessa kytkeytyy ennustettuun, vaimeaan tuottavuuden kasvuun. Paikallishallinnon korotukset jatkuvat suurina. Nimellisansioiden ennustetaan lisääntyvän runsaat kolme prosenttia vuonna 2025.

Työllisyys

Työllisyys notkahtaa huipputasolta. Vuoden 2023 ensimmäisellä puoliskolla työllisten määrä lisääntyi 0,9 prosenttia ja työllisyysaste saavutti jälleen uuden ennätyksen. Työmarkkinoilla alkoi kesällä ilmetä heikkenemistä, kun työttömien määrä ja lomautukset kääntyivät nousuun sekä elinkeinoelämän työllistämisuunnitelmat laskuun. Lisäksi työvoiman ulkopuolelle siirtyi runsaasti etenkin miehiä. Työvoiman määrä on ennätyskorkealla. Työllisten määrä lisääntyi tammi-heinäkuussa 11 000 henkilöllä. Vielä merkittävämpää oli työvoimaan osallistumisen kasvu, sillä työmarkkinoiden ulkopuolelta siirtyi työmarkkinoille varsinkin naisia. Poikkeuksellisesti myös työttömyys lisääntyi, vaikka työllisyys kasvoi. Työllisyys lisääntyi varsinkin julkisella sektorilla. Palkansaajien määrä oli suurempi sekä koko- että osa-aikaista työtä tekevien keskuudessa. Tehdyn työn eli työtuntien määrä kasvoi saman verran kuin työllisten määrä eli keskimääräinen työaika ei enää lyhentynyt.

Työmarkkinoiden positiivisen kehityksen arvioidaan jatkuvan keskipitkällä aikavälillä. Työllisyysasteen (15-74 vuotiaat) arvioidaan kasvavan maltillisesti vuosina 2026 ja 2027. Vuonna 2027 työllisyysasteen arvioidaan olevan 75,2 prosenttia. Työttömyysasteen arvioidaan puolestaan laskevan

ja vuonna 2027 työttömyysasteen arvioidaan olevan 6,4 prosenttia.

Julkinen talous

Suomen julkisen talouden rahoitusasema heikentyy tänä vuonna merkittävästi vuoteen 2022 verrattuna. Talouskasvu on seisahtunut sekä monet aikaisemmin päätetyt toimet sekä inflaatiosta johtuva menojen nousu kasvattavat kuluvan vuoden alijäämää. Hallituksen päättämistä julkista taloutta vahvistavista toimista huolimatta, julkisen talouden tila heikkenee lähivuosina. Talouskasvu nopeutuu ennustejakson loppupuolella lähivuosiin verrattuna ja samaan aikaan myös sopeutustoimet purevat, minkä johdosta rahoitusasema alkaa kohentua. Julkinen talous pysyy kuitenkin huomattavan alijäämäisenä.

Julkinen velkasuhde on kohonnut korkealle tasolle historiaan nähden niin rakenteellisten syiden kuin myös vuosikymmenen alun eri kriisien johdosta. Sopeutustoimista huolimatta velkasuhde kasvaa hiljalleen ennustejaksolla. Osaltaan sopeutustoimien vaikutusta vaimentaa korkomenojen kasvu. Julkinen talous on pidemmällä aikavälillä rakenteellisesti alijäämäinen ja siten julkisessa taloudessa on kestävyysvajae.

Valtionhallinto on julkisen talouden sektoreista alijäämäisin. Paikallishallinnossa kuntahallinto jää painelaskelmassa edelleen hieman alijäämäiseksi. Ikääntyvä rakennuskanta, muuttoliike ja infra-rakentaminen pitävät kuntien investointimenot korkeina. Hyvinvointialueiden arvioidaan olevan alijäämäisiä aloitusvuoden lopulla. Alijäämä johtuu mm. mittavista investoinneista sekä henkilöstömenoista. Hyvinvointialueisiin kohdistuu säästöjä myös hallitusohjelmasta. Hyvinvointialueiden omat säästöt huomioidaan ennusteessa sitä mukaan, kun niistä on saatu riittävä varmuus.

Työeläkelaitosten ylijäämä asettuu lähivuosina reiluun prosenttiin. Eläkemenot kasvavat, mutta toisaalta työeläkelaitosten omaisuustulojen kasvu on kohtuullista. Muiden sosiaaliturvarahastojen rahoitusasemaa vahvistaa ennustejaksolla työttömyystilanteen koheneminen sekä sosiaalietuuksiin kohdistuvat leikkaukset. Toisaalta työttömyysvaikutusmaksua alennetaan vuoden 2024 alusta reippaasti. Muut sosiaaliturvarahastot ovat lähellä tasapainoa ennustejaksolla.

Kokonaistaloudellinen kehitys

(VM ennuste 10/2023)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
BKT:n arvo, mrd. euroa	251,4	268,7	281,6	291,1	303,0	315,5	327,8
BKT, määrän muutos, %	3,0	1,6	0,0	1,2	1,8	1,7	1,6
Työllisten määrä, muutos-%		2,5	0,3	0,1	0,6	0,6	0,5
Työttömyysaste, %	7,7	6,8	7,1	7,2	7,0	6,6	6,4
Työllisyysaste (15-16-vuotiaat), %	72,3	73,8	73,8	73,8	74,3	74,8	75,2
Kuluttajahinnat, muutos	2,2	7,1	6,2	2,2	1,7	2,0	2,0
Yleinen ansiotaso, muutos	2,4	2,4	4,3	3,5	3,3	3,0	3,0
Kuntien ansiotaso, muutos	2,3	2,0	5,2	3,3	3,5	3,8	4,0
Peruspalvelujen hintaindeksi, muutos	2,4	3,7	5,1	2,2	3,2	3,6	3,5

Kuntatalouden tilanne ja näkymät

Kansantalouden tilinpidon mukaan paikallishallinnon alijäämä suhteessa BKT:hen pieneni vuonna 2022 0,2 prosenttiin.

Tilinpäätöstietojen perusteella kuntien vuosikate heikkeni noin 350 milj. euroa vuodesta 2021, jolloin vuosikate oli erityisen vahva. Kuntien vuoden 2022 vuosikate asukaskohtaisesti tarkasteltuna (622 euroa/as.) oli laskusta huolimatta yhä kolmanneksi korkein nykyisessä kirjanpitojärjestelmässä.

Vuosikate oli parin edellisvuoden tapaan selvästi yli poistotason ja myös nettoinvestointien. Vaikka toimintakate heikkeni yli 2,3 mrd. euroa, verorahoituksen hyvä kasvu piti vuosikatteen varsin vahvana (taulukko 2). Toimintakate heikkeni, koska toimintakuluissa oli selvää kasvua ja toimintatuotot vähenivät muun muassa koronatukien vähenemisen seurauksena. Kuntien tilikauden tulos oli kuitenkin selvästi positiivinen; 1,16 mrd. euroa. Tilikausi oli negatiivinen 89 kunnassa, kun vuonna 2021 tulos oli negatiivinen 60 kunnassa. Kuntien yhteenlaskettu taseen kertynyt ylijäämä kasvoi lähes 15 mrd. euroon. Samanaikaisesti 18 kunnalla oli taseessa kertynyttä alijäämää. Alijäämäisten kuntien määrä kasvoi neljällä vuodesta 2021.

Kuntien lainakanta väheni ensimmäistä kertaa koko 2000-luvun aikana, noin 410 milj. eurolla eli -2,1 prosenttia vuodesta 2021 (kuvaio 3). Lainakanta laski noin 18,69 mrd. euroon eli 3 383 euroon/asukas. Erot kuntien välillä ovat suuret: Enonkoskella, Hirvensalmella ja Kauniaisissa kunnalla ei ollut vuonna 2022 lainkaan lainaa, kun taas Lestijärvellä sitä oli noin 16 496 euroa/asukas.

Negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä nousi 13:een, kun edellisvuonna määrä oli 8 ja vuonna 2020 vain kaksi. Negatiivisten vuosikatteen kuntien joukosta 11 on alle 6 000 asukkaan ja kaikki 13 alle 10 000 asukkaan kunta. Negatiivisen vuosikatteen kunnat ovat pääsääntöisesti nopeasti väestöään menettäviä kuntia.

Vuoden 2022 tilinpäätösten perusteella kahdella kunnalla on taseessa yhä aiemmilta vuosilta taseeseen kertynyttä alijäämää, jotka olisi tullut kattaa vuoden 2022 loppuun mennessä. Nämä kunnat ovat Lemi ja Kauhajoki. Valtiovarainministeriö on päättänyt käynnistää kuntalain 118 §:n mukaisen arviointimenettelyn Lemmin kunnan kanssa. Kauhajoen osalta arviointimenettelyä ei käynnistetä, koska kunta on saadun selvityksen mukaan kattanut edellä kuvattua alijäämät kuluvan vuoden keväällä.

Myös vuosi 2023 näyttää kuntahallinnossa kohtuullisen hyvältä, mutta sote-uudistuksen vuoksi siihen liittyy edelleen epävarmuutta. Käännös heikompaan on kuitenkin edessä alkuvuoden suotuisan tulokehityksen hiipuessa. Kuntahallinnossa paineita aiheuttaa etenkin kustannusten nopea nousu, sillä henkilöstökulut muodostavat kuntahallinnon

suurimman kuluerän ja vuoden 2023 sopimuskorotukset kertaerineen nostivat palkkoja tavallista enemmän.

Kuntahallinnon kulutusmenot kasvavat vuosina 2024–2027 pääasiassa hintojen kasvun vuoksi, sillä koulutuksen (ml. varhaiskasvatus) palvelutarve pysyy painelaskelmassa kehysvuosina laskevana syntyvyyden laskun ja ikäluokkien pientymisen vuoksi. Poikkeuksen tähän muodostaa ainoastaan vuosi 2025, jolloin kunnalle siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä ja samalla niiden rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Kuntalan sopimuskorotukset nostavat henkilöstökustannuksia n. 3 prosenttia vuonna 2024. Sopimuskorotusten kasvu jää vuonna 2024 kuluvaa vuotta huomattavasti maltillisemmalle tasolle kunta-alan henkilöstölle vuonna 2023 maksettujen kertaerien poistumisen vuoksi. Henkilöstökustannusten kasvua hillitsee ensi vuonna työttömyysvakuutusmaksun merkittävä alentaminen, jonka vaikutus ulottuu myös verotuloihin positiivisesti. Vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämissuunnitelman vuoksi. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalkkujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,1 prosenttia vuodessa vuosina 2024–2027.

Kokonaisuudessaan mittaviin julkisen talouden sopeutus-toimiin tähtäävän hallitusohjelman vaikutuksia kuntahallintoon voidaan pitää toistaiseksi varsin maltillisina. Hallituksen päätösten merkittävimmät suoraan kuntiin vaikuttavat panostukset kohdistuvat mm. perusopetuksen vahvistamiseen ja tasa-arvon edistämiseen opetuksessa. Lisäksi hallituksen päätös kiinteistöveron alarajan korotuksesta lisää kuntien verotuloja n. 108 milj. euroa vuodesta 2024 alkaen. Suurin hallituksen suoraan kuntiin kohdistama leikkaus on valtionosuuksien yhden prosenttiyksikön indeksijarru vuosina 2024–2027, jonka vaikutus kumuloituu vuoteen 2027 mennessä 111 milj. euroon. Kehitysarviossa ei ole oletettu, että kunnat sopeuttaisivat menojaan välittömästi indeksileikkauksen seurauksena. Valtionosuuksia laskee indeksijarrun lisäksi myös sote-siirtolaskelmien tarkentuminen, jonka vaikutus täsmäytetään valtionosuuksien kautta vuodesta 2024 alkaen. Lisäksi kuluvan vuoden osalta hyvinvointialueille siirtyneiden tulojen ja menojen välinen epätasapaino leikataan kuntien valtionosuuksista vuosina 2024 ja 2025.

Kuntahallinnon investointipaineiden arvioidaan pysyvän mittavina muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja vihreän siirtymän vuoksi. Investointiympäristön epävarmat näkymät ja noussut korkotasot voivat kuitenkin lykätä investointeja eteenpäin tai estää niiden toteutumisen. Investointien oletetaan palaavan normaalille kasvurallalle vuoden 2023 jälkeen.

Kuntahallinnon rahoitusaseman arvioidaan olevan lähellä tasapainoa kuluvana vuonna, mutta alijäämä alkaa kasvaa jo ensi vuonna menojen kasvaessa tuloja nopeammin. Kun-

tahallinnon alijäämä kasvaa 0,4 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen kehyskauden lopulla, mikä merkitsee sopeutuspainetta kunnille tuleville vuosille. Alijäämät kasvattavat kuntahallinnon velkaa, mutta velkasuhde kasvaa vain hieman vuosina 2024-2027.

Kaupungin talous

Hyvinkään kaupungin toteutui alijäämäisenä vuonna 2018 ja erityisesti vuonna 2019. Erityisesti vuoden 2019 heikon tuloksen myötä kaupungin taseeseen kertynyt ylijäämä pieneni niin pieneksi, että tilikausien jatkuminen alijäämäisenä johtaisi kuntalain 110 § mukaiseen alijäämän kattamisvelvollisuuteen ja lopulta 118 § mukaiseen erityisen vaikeassa tilanteessa olevan kunnan arviointimenettelyyn. Vuoden 2019 tilinpäätöksen jälkeen kaupungin taseeseen kertynyt ylijäämä on Hyvinkään Vesi -liikelaitoksen taseeseen kertynyttä ylijäämää ja ilman liikelaitoksen taseen ylijäämää kaupungin taseeseen on kertynyt alijäämää.

Jotta kaupungin talous täyttäisi jatkossakin lakisääteiset kunnan talouden vähimmäiskriteerit, kaupungissa valmisteltiin keväällä 2020 Kestävän talouden ohjelma vuosille 2020-2024 ja valtuusto päätti ohjelmasta 15.6.2020.

Kestävän talouden ohjelman ja hyvän verorahoituksen kasvun myötä kaupungin taloudellinen tilanne ei heikentynyt vuosina 2020-2022, varsinkaan kun valtio kompensoi koronaviruksen aiheuttamat menetykset. Hyvien tulosten vuoksi kaupungin talouden liikkumavara parani ja kaupungin taseessa on kertynyttä ylijäämää.

Hyvinvointialueuudistus muutti vuoden 2023 alusta alkaen kunnan talouden kokoa ja rakennetta olennaisesti. Uudistuksen vaikutuksesta kaupungin pysyvä tulojen ja menojen

tasapaino on nähtävissä taloussuunnitelmakaudella. Erityisesti verorahoituksen pudotessa uudelle pysyvälle tasolle paljastuu uusi pitkän aikavälin talouden tasapaino. Talousarvion mukaisesti sekä talousarviovuosi että taloussuunnitelmakausi ovat alijäämäisiä ja tulorahoitus ei riitä poikkeuksellisen korkeaan investointitasoon. Suhdannenäkymien vuoksi verotulokehitykseen liittyy kuitenkin epävarmuuksia. Kaupungilla on myös erinomaisia kehityskohteita, joiden myötä – erityisesti suhdannetilanteen parantuessa – kaupungille voi kertyä nyt arvioitua enemmän tuloja. Siksi talouden keskipitkän aikavälin tasapainoa on syytä seurata tarkasti ja pyrkiä aktiivisesti kehittämään kaupungin tulovirtoja ja palvelutuotannon tuottavuutta.

Talouden tasapaino ei ole vain tuloslaskelmassa näkyvää tasapainoa, se on myös rahoituslaskelmassa näkyvää tasapainoa: sitä, että investointimenot kyetään kattamaan vuosikatella. Hyvinvointialueuudistuksen jälkeisessä kunnassa myös lainakannan ja investointien riskit korostuvat. Talousarvion investointisuunnitelman 2024-2028 sisältämät investoinnit ovat merkittävästi yli sen, mitä näinä vuosina syntyy tulorahoitusta eli vuosikatetta. Näin ollen edessä on kaupungin merkittävä velkaantuminen tilanteessa, jossa velkaantumisen riskit ovat yleisesti kasvaneet, kaupungin talouden sopeuttamismahdollisuudet ovat aiempaa pienemmät ja velan kustannukset ovat korkotason nousun myötä kasvaneet. Tästä huolimatta on huomattava, että myös elinvoiman ja siten verorahoituspohjan kehittäminen on aiempaa tärkeämpää. Kasvua ja elinvoimaa tukevia investointeja on myös kyettävä tekemään, samoin kun on arvioitava mahdollisuutta hallita velkakannan kasvua omaisuuden myynnillä valtuuston hyväksymien omistajapoliittisten periaatteiden mukaisesti.

Tuloslaskelma, 1000 € koko kaupunki, ulkoinen	TP 2021	TP 2022	Muutettu TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot	45 408	47 958	40 301	37 471	37 971	38 971
Valmistus omaan käyttöön	1 926	1 754	1 914	2 177	2 177	2 177
Toimintamenot	-300 114	-325 068	-142 944	-144 778	-147 340	-153 676
Toimintakate	-252 780	-275 355	-100 729	-105 130	-107 192	-112 527
Verotulot	228 073	240 853	122 500	114 300	118 300	121 600
Valtionosuudet	66 582	70 347	20 574	12 516	13 096	14 338
Rahoitustulot ja -menot	-570	-53	-1 953	-1 940	-2 940	-3 940
Vuosikate	41 305	35 791	40 392	19 746	21 264	19 471
Poistot ja arvonalentumiset	-21 933	-21 026	-21 400	-21 900	-23 550	-24 100
Tilikauden tulos	19 371	14 766	18 992	-2 154	-2 286	-4 629
Poistoeron lisäys (-) / vähennys (+)	367	367	367	367	367	367
Varausten lisäys (-) / vähennys (+)	-5 000	-5 000				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	14 738	10 132	19 359	-1 787	-1 919	-4 262

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys päättyy 1,8 milj. euron alijäämään eli esitys on 3,9 milj. euroa lautakuntien esitystä heikompi. Muutos johtuu seuraavista asioista:

- Omaisuuden myyntivoittoarviota on laskettu 2,5 milj. euroa
- Tasausmaksun arviota on nostettu 0,2 milj. euroa
- Työttömyysvakuutusmaksun arviota on laskettu 0,8 milj. euroa
- Verotuloarviota heikennettiin 0,7 milj. eurolla vastaamaan päivitettyjä veroennusteita
- Valtionosuusrahoitusta on heikennetty 0,8 milj. eurolla, johon vaikutti mm. tarkentunut sote-uudistuksen rahoituslaskelma
- Poistojen määrää on lisätty 0,5 milj. euroa investointilaskelmien tarkentumisen myötä.

Kaupunginjohtajan esitystä laadittaessa on tehty myös Tietohallintopalveluiden siirto Talous -palvelualueelta Demokratia ja johdon tuki -palvelualueelle hallintojohtajan alaiseen toimintaan. Tietohallintopalveluihin kuuluva paikkatietotoiminto on siirretty Elinvoiman palvelualueen Tonttipalvelut -yksikköön. Näillä toimilla tavoitellaan parempia toiminnallisia synergioita. Siirto ei vaikuta toimintakatteeseen. Lisäksi on siirretty valtuustoaloitteen mukainen palloiluhallin suunnittelukustannus investointiosasta Kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnan käyttötalouden talousarvioon. Koonti kaupunginjohtajan esityksen tarkennuksista on talousarviokirjan lopussa.

Kaupunginjohtajan talousarvioesityksessä ei ole huomioitu hallintosääntöuudistusta, joka on tarkoitus tuoda päätöksentekoon syksyllä 2023. Mikäli talousarvion määrärahoihin, sitovuustasoihin tai organisaatio-osien nimiin on tarve tehdä muutoksia, ne tehdään hallintosääntöpäätöksen jälkeen teknisinä korjauksina.

Samoin kaupunginjohtajan talousarvioesityksessä ei ole huomioitu työvoima- ja yrityspalvelu-uudistusta, jonka on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2025 alusta alkaen. Tässä vaiheessa on oletettu, että tehtävien siirto kuntiin tuottaa vastaavan lisäyksen verorahoituksessa.

Vuoden 2024 talousarvio, vuosien 2025-2026 taloussuunnitelma ja investointisuunnitelma vuosille 2024-2028 antavat hyvän pohjan kaupungin kehittymiselle. Näin on Kestävän talouden ohjelman toimeenpanon sekä hyvän elinvoimatyön ja -mahdollisuuksien sekä hyvin kehittyneen verorahoituksen ansiosta ja suhdannetilanteesta ja erilaisista yleisistä budjettiriskeistä huolimatta.

Lainsäädäntömuutokset

Maan hallituksen hallitusohjelmassa ja lainsäädäntöohjelmassa on hallituskaudelle lukuisia kuntiin vaikuttavia lainsäädäntöhankkeita. Tällaisia hankkeita ovat muun muassa

kuntien rahoitusjärjestelmän uudistaminen, kiinteistövero-uudistus ja lunastuslain uudistus. Myös Hyvinkään kaupungin tulee kyetä osallistumaan ja vaikuttamaan lainsäädäntötyöhön erilaisin keinoin.

Muutokset ja kehittämistarpeet kuntien yhteistoiminnassa, kunnan ja kuntakonsernin hallinnossa ja organisaatiossa sekä henkilöstöpolitiikassa

Hyvinvointialueuudistuksen myötä kuntien koko ja rooli on muuttunut. Tämä lisää tarvetta arvioida kuntien välisen yhteistyön lisäämistä.

Myös konserniyhteisöjen osuus kaupunkikonsernin kokonaisuudesta on kasvanut suhteessa pienentyneeseen kaupunkiorganisaatioon nähden. Lisäksi Hyvinkään kaupunki myös toteuttaa suuria investointeja yhtiömuotoisesti kuntakonsernissa Tämä tarkoittaa sitä, että konserniyhteisöjen painoarvo kaupungille jääneiden tavoitteiden toteuttamisessa kasvaa. Samalla kasvaa myös konserniyhteisöjen riskit suhteessa pienentyneeseen emokaupungin talouden liikkumavaraan ja sopeutumiskykyyn. Näin ollen konserninäkökulma tulee korostumaan kaupungin johtamisessa. Myös siirtymävaiheeseen liittyvät kuntayhtymien purkutimet ja omaisuusjärjestelyt ovat määrääkainen muutostekijä ja painopistealue.

Kiihtyvä eläköityminen ja pula ammattitaitoisesta työvoimasta haastaa myös Hyvinkään kaupunkia.

Kestävän talouden ohjelma 2020-2024

Kaupunginvaltuusto teki päätöksen Kestävän talouden ohjelmasta kokouksessaan 15.6.2020 (§ 44). Päätös ja ohjelma on nähtävillä kaupungin internetsivuilla osoitteessa <https://www.hyvinkaa.fi/kaupunki-jahallinto/keskushallinto/talouspalvelut/kestavan-talouden-ohjelma/>. Ohjelmalla tavoitellaan sitä, että menot ja tulot on sopeutettu yhteensopivaksi siten, että kaupunki säilyy elinvoimaisena, kehityskykyisenä ja houkuttelevana. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Hyvinkään kaupungin kestävän talouden ohjelman kokouksessaan 15.6.2020. Ohjelma on vuosina 2020-2024 talousarviosuunnittelua ohjaava päätös, jonka toimenpiteiden toteutumista seurataan osavuosikatsauksissa ja tilinpäätöksissä.

Vuoden 2024 talousarvio pitää sisällään Kestävän talouden ohjelman mukaisia taloutta tasapainottavia uusia toimenpiteitä 0,2 milj. euron edestä ja vuosilta 2020-2023 tulevia toimenpiteitä 12,4 milj. eurolla. Yhteensä vuoden 2023 talousarvio sisältää 12,7 milj. eurolla taloutta tasapainottavia Kestävän talouden ohjelman mukaisia toimenpiteitä. Ilman ohjelmaa talousarvion alijäämä olisi 14,5 milj. euroa.

Talousarvion riskit

Talousarvio perustuu laadintaprosessin aikana käytössä oleville tiedoille. Tehtyihin arvioihin sisältyy aina riskejä

siitä, että toteuma on suurempi tai pienempi. Alla on esitelty joitakin riskejä ja niiden suuruusluokkaa. Arviot suuruusluokasta ovat suuntaa antavia ja lista ei ole kattava.

Riski ja riskin luonne	Riskin suuruus
Positiivinen tai negatiivinen riski: Talouden, ansiotulojen ja verotulojen kehittyminen heikemmin tai paremmin. Arvio koskee tulovero- ja yhteisöverokertymää. Talouskehityksen heiketessä todennäköisyys negatiiviselle kehitykselle kasvaa. Kertaluonteinen tai pysyvä.	4 M€ positiivinen tai negatiivinen
Positiivinen riski: Arvioitua suuremmat myyntivoitot Kertaluonteinen, markkinatilanteen ja suhdanteen muuttuessa.	2 M€
Positiivinen tai negatiivinen riski: työllisyyskehitys Työmarkkinatuen kuntaosuuksien kehitys. Kertaluonteinen.	0,4 M€ positiivinen tai 1,0 M€. negatiivinen
Negatiivinen riski: Sosiaali- ja terveydenhuollon takautuvat menot ja kuntayhtymän vastuut Vaikutus kertaluonteinen	0,5 M€
Negatiivinen riski: palkkakehitys Työvoiman saatavuushaasteet ja mahdolliset palkkaliikumukset. Pysyvä.	0,5 M€
Negatiivinen riski: hintojen kasvun jatkuminen tai korkojen nousu Energian ja lämmityksen sekä elintarvikkeiden hintojen kasvu erityisesti. Pysyvä.	2 M€
Negatiivinen riski: pandemian ja niihin liittyvien rajoitusten paluu Vaikutus sivistystoimeen, ateria- ja puhtauspalveluihin ja eräisiin yhtiöihin. Kertaluonteinen.	1 M€

TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ

-1,8 milj. €
TA 2024

VERORAHOITUS

-184,4 milj. €
TA 2024/TP 2022

TOIMINTAKATE

+170,2 milj. €
TA 2024/TP 2022

Henkilöstö

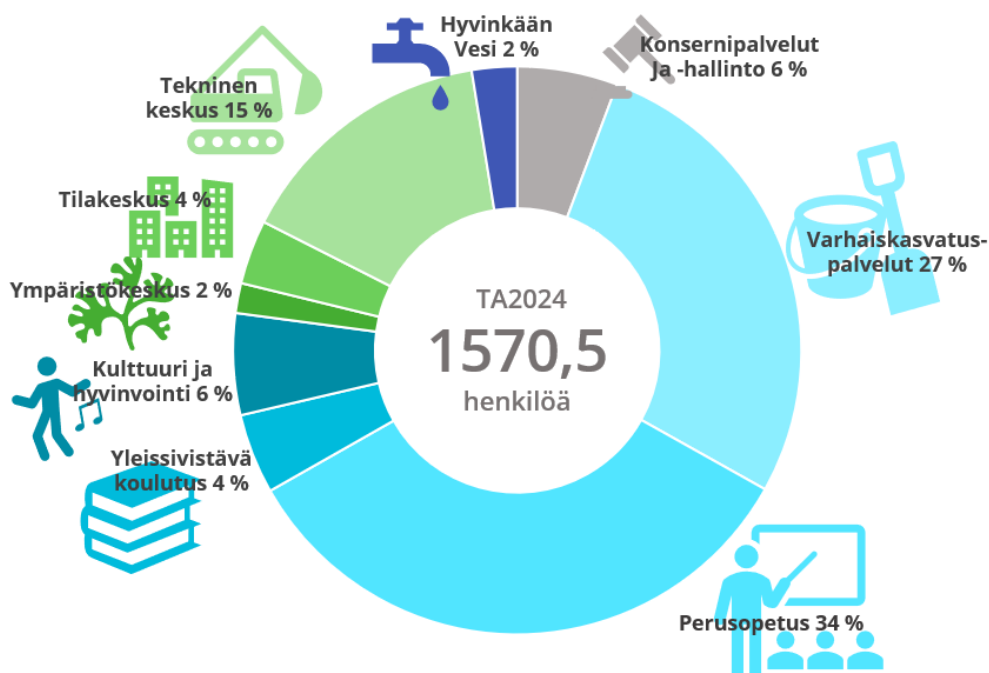
Vuoden 2024 talousarviossa henkilöstömenot ovat 85,8 milj. euroa. Vuoden 2023 muutettuun talousarvioon nähden henkilöstömenot kasvavat 1,5 milj. euroa.

Kevään 2022 sopimusratkaisun 2022-2025 mukainen yleiskorotus 1.6.2022 lukien oli 2,0 % ja järjestelyerä 1.10.2022 lukien 0,5 %. 1.6.2023 lukien yleiskorotus oli 2,2 % ja paikallinen järjestelyerä 0,7 %. 1.6.2024 lukien yleiskorotus on 2,27 % ja paikallinen järjestelyerä 0,73 %. Muista sopimuksista poiketen OVTES:n piiriin kuuluvilla yleiskorotuksesta maksetaan 0,77 % 1.5.2024 lukien ja 1,5 % 1.6.2024 lukien.

Osana sopimusratkaisua on sovittu palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmiä koskevasta kehittämisohjelmasta vuosille 2023-2027. Kehittämisohjelmassa pyritään muun muassa paikallisten järjestelyerien avulla parantamaan työvoiman saatavuutta. 1.6.2023 lukien paikallinen järjestelyerä oli 1,2 % palkkasummasta, 1.2.2024 alkaen 0,4 % ja 1.6.2024 alkaen 0,6 %. Tuleville vuosille määrät vaihtelevat 0,8 % ja 1,2 % välillä.

Henkilöstömäärän arvioidaan vähenevän kaupunkitasolla 23 henkilöllä vuoden 2023 talousarvioon suunnitellusta henkilöstömäärästä. Henkilöstömäärän muutoksesta merkittävä osa kohdentuu sivistystoimeen.

Toimiala/palvelualue	TP2022, hlömäärä	TP2022, eurot	TA2023, hlömäärä	TA2023, eurot	TA2024, hlömäärä	TA2024, eurot	Muutos, hlömäärä
Päätöksenteko	2	3 255 672	2	700 383	3	929 633	1
Konsernipalvelut ja hallinto	74	5 268 376	83	8 556 009	86	9 152 773	3
Elinvoima	28	2 161 324	31	2 801 333	35,5	3 152 300	4,5
Henkilöstö	18	1 234 051	19	3 621 613	18,5	3 849 453	-0,5
Talous	16	1 177 705	19	1 280 471	14	988 826	-5
Demokratia ja johdon tuki	12	695 296	14	852 592	18	1 162 194	4
Sivistystoimi	1201	56 351 445	1147	57 791 716	1118	57 973 205	-29
Hallinto ja kehittäminen	6	383 572	10	562 923	10	560 993	0
Varhaiskasvatuspalvelut	453	17 938 313	433	18 910 688	427	19 014 522	-6
Perusopetus	574	28 361 116	543	28 781 367	524	28 685 268	-19
Yleissivistävä koulutus	76	5 894 604	71	5 710 594	68	5 829 757	-3
Kulttuuri ja hyvinvointi	92	3 773 840	90	3 826 144	89	3 882 665	-1
Tekniikka ja ympäristö	329	14 862 643	321,5	15 002 552	323,5	15 431 775	2
Hallinto ja kehittäminen	10	657 689	7	426 745	7	429 356	0
Tekninen keskus	236	10 162 541	234	9 943 079	233	10 065 616	-1
Tilakeskus	57	2 632 570	55	3 095 967	57	3 381 331	2
Ympäristökeskus	26	1 409 843	25,5	1 536 761	26,5	1 555 472	1
Hyvinkään Vesi	32	2 042 334	40	2 267 774	40	2 291 581	0
Yhteensä	1638	81 780 470	1593,5	84 318 434	1570,5	85 778 967	-23

Sitovuus ja täytäntöönpano-ohjeet

Yleistä

Talousarvio sisältää kaupungin strategian ja siitä johdetut toimialoitteiset valtuuston hyväksymät sitovat tavoitteet sekä euromääräiset resurssit eri toimialoille.

Kuntalain 110 § säätelee talousarvion käsittelyä, hyväksymistä, velvoittavuutta, sisältöä ja rakennetta sekä talousarvioperiaatteita.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvio sitoo kunnan toimielimiä ja henkilöstöä ja on samalla näiden valvonnan väline. Talousarvion muutoksista päättää valtuusto.

Kuntalain 110 §:n 3 momentin mukaan kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kuntarakennelaisissa tarkoitettujen uuden kunnan alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kuntajaon muutoksen voimaantulosta. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Alijäämän kattamisvelvoite koskee myös kuntayhtymiä.

Talousarvion tuloslaskelmaosa ja rahoitusosa toimivat kunnan kokonaistalouden ohjausvälineinä. Tuloslaskelmassa esitetään kokonaistalous jaettuna varsinaisen toiminnan menoihin ja tuloihin, verotuloihin, valtionosuuksiin, rahoituseriin ja suunnitelman mukaisiin poistoihin. Toiminnan menokehitys tulee sopeuttaa keskeisten tuloerien kehitykseen. Rahoitusosassa osoitetaan, miten kunnan menot varsinaisen toiminnan ja investointien osalta rahoitetaan.

Talousarvion käyttötalousosa ja investointiosa toimivat toiminnan ohjauksen välineinä.

Talousarvion 2024 sitovuudet

Talousarvion valtuustoon nähden sitovat tavoitteet on esitetty talousarviokirjan yleisperusteluosassa. Valtuuston hyväksymä sitova tavoite sitoo myös toimielimiä ja henkilöstöä samoin kuin määräraha. Toimiala voi lisäksi asettaa itselleen muitakin tavoitteita. Liitteenä on lautakuntien hyväksymät lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2024. Palvelualuekohtaisesti on talousarviossa lisäksi määrärahojen muutokseen liittyvää perustelutekstiä ja suoritetietoa, jotka ovat luonteeltaan informatiivisia.

Tavoitteet ovat osa talousarviota, jota kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa noudatetaan. Tavoitteisto tulee pitää ajan tasalla myös määrärahojen ja tuloarvioiden mahdollisesti muuttuessa.

Kuntalain mukaan talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot

sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha on valtuuston toimielimelle/palvelualueelle antama euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen. Tuloarvio on valtuuston toimielimelle/palvelualueelle asettama tulotavoite. Näiden erotus on toimintakate (nettomeno tai -tulo).

Käyttötalousosan määrärahojen ja tuloarvioiden yleissitovuutena kaupunginvaltuustoon nähden on palvelualueen toimintakate eli määrärahan ja tuloarvion erotus. Määrärahaan ja tuloarvioon sisältyvät ns. sisäisen laskutuksen kautta kirjattavat sisäiset ostot ostajapuolelle ja myynnit myyvälle puolelle. Määrärahan ulkopuolella ovat suunnitelman mukaiset poistot ja vyörytyserät.

Tekniikan ja ympäristön toimialan sisällä on kaksi kohderahoitusta yksikköä, Ateria- ja puhtauspalvelut sekä Tilakeskus. Ateria- ja puhtauspalveluiden sitovuustasona on toimintakate. Tilakeskuksen sitovuutena on tulos. Tulokseen sisältyvät suunnitelmapoistot. Näiden yksikköjen osalta on talousarviokirjassa erikseen esitetty yhdistetty tuloslaskelma erotettuna budjettirahoitteisista yksiköistä.

Nuorten kesätyöllistämiseen kaupungille varattu määräraha on varattu Elinvoiman palvelualueen talousarvioon. Lisäksi Elinvoiman talousarvioon on varattu määräraha nuorten työllistämistä tukevaan kesätyöseteliin, jonka avulla edistetään nuorten kesätyöllistymistä yksityiselle sektorille.

Tuloslaskelmaosassa sitovia eriä kaupunginvaltuustoon nähden ovat verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuottojen ja -kulujen netto.

Investointiosan sitovuutena on investointimenojen ja -tulojen välinen erotus investointityypeittäin.

Investointiosassa käsitellään vain poistonalaiset eli aktivoitavat hankintamenot. Aktivoinnin raja on 10 000 euroa sekä rakennuksissa ja rakennelmissa 30 000 euroa, jota suuremmat käyttöomaisuushankinnat, ensikertainen kalustaminen ja osakkeiden ja osuuksien hankinta, käsitellään investointiosassa. Käyttöomaisuuskirjanpidosta on ohjeistettu tarkemmin kaupunginjohtajan antamassa Talousohjeessa.

Rakennusten osalta sitovuus on hankekohtainen. **Muut rakennukset** -ryhmä tulkitaan tässä yhdeksi hankkeeksi. Teknisellä lautakunnalla on oikeus tehdä määrärahasiirtoja hankkeiden välillä edellytyksellä, että hankkeen laajuus ei oleellisesti muutu (enintään 10 % kustannusarviosta). Muut rakennukset -ryhmässä Teknisellä lautakunnalla on lupa sitoa talousarviovuotta edeltävänä vuonna seuraavan vuoden määrärahasta enintään 500 000 euroa peruskorjausinvestointihankkeiden kilpailutusta varten.

Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden liikunta- ja ulkoilualueiden kokonaismääräraha sitoo kulttuuri- ja hyvinvointilautakuntaa ja muun julkisen käyttöomaisuuden kokonaismääräraha teknistä lautakuntaa. Talonrakennushankkeiden ja kunnallistekniikan osalta tilakeskuksella ja teknisellä keskuksella on lupa sitoa talousarviovuotta edeltävänä

vuonna seuraavan vuoden määrärahasta 30 % talonrakennushankkeiden tai kunnallisteknisten töiden kilpailutusta varten, mikäli hankkeista ja käyttösuunnitelmista on tehty hallintosäännön edellyttämät päätökset.

Elinkeino- ja asuntopoliittisten tonttien myynnin sekä niiden kunnallistekniikan ja vesihuollon rakentamisesta on erilliset määräraha- ja tulovaraukset, joiden käytöstä päättää kaupunginhallitus.

Koneiden ja kaluston määräraha sekä maaperä- ja vesivahinkojen määräraha on sitova yhdessä ko. toimialan käyttötalouden toimintakatteen kanssa. Kalustojen ja koneiden hankinnan suunnitteluvaiheessa ei ole välttämättä vielä tiedossa, täytyykö aktivoinnin raja vai ei. Määrärahasiirtovaltuus investointi- ja käyttötaloulosan kesken on tältä osin ao. lautakunnalla ja se tulee tehdä heti tarpeen ilmetyä talousarviovuoden aikana toteutuneiden kulujen mukaan. Päätös toimitetaan tiedoksi talouspalveluille. Rakennusten ensikertaisen kalustamisen määräraha on kuitenkin kaupunginvaltuustoon nähden sitova.

Aineettoman omaisuudessa ja sijoituksissa nimettyjen kohteiden määrarahat ovat kaupunginvaltuustoon nähden sitovia. Mahdollisen varauksen käytöstä päättää kaupunginhallitus.

Rahoituslaskelmaosassa valtuustoon nähden sitovia eräiä ovat antolainauksen muutokset, joka muodostuu antolainasaamisten lisäysten ja vähennysten erotuksesta sekä lainakannan muutokset, joka muodostuu lainojen lisäysten ja vähennysten erotuksesta.

Kaupungin tuloslaskelma ja rahoituslaskelma ovat sitovia ilman liikelaitosta. Liikelaitoksen laskelmat esitetään erillisinä. Laskelmat sisältävät sekä ulkoiset että sisäiset erät.

Hyvinkään Veden sidotun oman pääoman korko kaupungille on 5,8 %.

Hyvinkään kaupunki ei myönnä sosiaalisia luottoja. Laki sosiaalisesta luototuksesta osoittaa tehtävän hyvinvointialueelle.

Lainanottoa koskevat rajoitukset

Voimassa olevan hallintosäännön II osan 6:n luvun 28 §:ssä määritellään kaupunginhallituksen päätösvalta. Kaupunginhallitus päättää kaupunginvaltuuston hyväksymissä rajoissa talousarviolainojen ottamista, lainojen takaisinmaksua ja lainaehtojen muuttamista koskevat asiat.

Taloudellisen tilanteen sen salliessa talousarvioon merkitty pitkäaikaisten lainojen muutos voidaan alittaa tai korvata markkinatilanteesta riippuen lyhytaikaisella luotolla. Olemassa olevia pitkäaikaisia luottoja voidaan vaihtaa lainaehdoiltaan edullisempiin ylittäen rahoituslaskelmaan merkitty pitkäaikaisten lainojen lyhennysten ja lisäysten määrä.

Konsernipalvelut ja -hallinto -toimialan toimintasäännön mukaan talousjohtaja päättää tilapäisluoton ottamisesta

rahalaitoksista tai tytäryhtiön maksuvalmiuden niin salliessa tytäryhtiöltä kaupungin maksuvalmiuden turvaamiseksi kaupunginvaltuuston vuosittain talousarvion yhteydessä vahvistaman enimmäismäärän puitteissa ja kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Lyhytaikaista luottoa saa olla enimmillään 90 000 000 euroa, joka voi olla kuntatodistuksia, shekkilimiittiä tai muuta lyhytaikaista luottoa. Enimmäisrajaan eivät sisälly konsernin sisällä välitetyt luotot eivätkä pitkäaikaisten lainojen lyhennyksiä vastaan lyhytaikaisiin luottoihin kirjatut osuudet, joiden määrää ei ole rajoitettu.

Käyttösuunnitelmat

Talousarviokirjassa tavoitteet, määrarahat, tuloarviot ja toimintakatteet on esitetty sitovina palvelualueetasolla. Lisäksi käyttösuunnitelmassa toimintamäärärahat on esitetty palveluyksiköittäin lisäinformaationa.

Lautakunnat ja kaupunginhallitus päättävät talousarvion käyttösuunnitelmasta sekä investointien käyttösuunnitelmasta palveluüksikkötasolla. Tässä yhteydessä toimielimet myös hyväksyvät sitovista tavoitteista johdetut alemman tason tavoitteet eri palvelualueiden noudatettaviksi.

Palveluüksikköä alemman tason tavoitteet ja käyttösuunnitelmat hyväksyy viranhaltija toimielimen hyväksymien valtuuksien mukaisesti.

Käyttösuunnitelman palvelualuekohtaisen toimintakatteen tulee vastata eurolleen valtuuston hyväksymää toimintakattetta.

Tilivelvollisten määrittely

Tarkastuslautakunta on alun alkaen määritellyt tilivelvolliset viranhaltijat. Tilivelvollisten luetteloa on tarkistettu organisaatiomuutoksia vastaavasti. Tilivelvolliset määritellään kunkin vuoden talousarvion yhteydessä. Kuntalain tulokintateoksen (Harjula-Prättälä 2015 s. 821) mukaan tilivelvollisten luettelon hyväksyminen kuuluu valtuustolle.

Tilivelvollisten määrittelyminen liittyy sisäisen valvonnan ketjun varmistamiseen. Tilivelvolliset on määriteltävä mm. siksi, että valtuuston vastuuvapauslausunto tilinpäätöksestä kohdistuu tilivelvollisiin. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että tilivelvollisen toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi. Näin ollen tilivelvolliseen voidaan kohdistaa tilintarkastuskertomuksessa muistutus ja tilivelvolliselle voidaan myöntää vastuuvapaus.

Kuntalain 125 §:n mukaisesti **tilivelvollinen on kunnan toimielimen jäsen ja kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka toimii kunnan johtavassa tehtävässä tai sellaiseen rinnastettavissa vastuullisessa tehtävässä.** Valtuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta kunnan muiden toimielinten jäsenet ovat.

Tilivelvollisuus ei tuo esimerkiksi viranhaltijalle mitään sellaista vastuuta, joka ei kuuluisi hänelle hänen asemansa perusteella muutoinkin - esimiehenä, laskujen hyväksyjänä tai määrärahojen käytöstä päättävänä viranhaltijana. Vaikka

päätöksentekovaltaa delegoidaan organisaation alemmille tasoille, tilivelvolliset viranhaltijat eivät vapaudu alaistensa

toimintaa koskevasta valvontavastuusta. Valvontavastuu koskee sekä toimintaa että taloutta.

Vuoden 2024 talousarvion osalta tilivelvolliset viranhaltijat määritellään seuraavasti:

Toimielin/Palvelualue	Tilivelvollinen viranhaltija
Tarkastuslautakunta	tarkastussihteeri
Keskusvaalilautakunta	hallintojohtaja
Kaupunginhallitus	kaupunginjohtaja
Demokratia ja johdon tuki	hallintojohtaja
Talous	talousjohtaja
Henkilöstö	henkilöstöjohtaja
Elinvoima	kaupunkikehitysjohtaja
Henkilöstöjaosto	henkilöstöjohtaja
Kehittämisjaosto	kaupunginjohtaja
Opetuslautakunta	sivistystoimenjohtaja
Sivistystoimen hallinto ja kehittäminen	sivistystoimenjohtaja
Perusopetus	perusopetuksen johtaja
Yleissivistävä koulutus	sivistystoimenjohtaja
Varhaiskasvatuspalvelut	varhaiskasvatuksen johtaja
Kulttuuri- ja hyvinvointilautakunta	kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja
Tekninen lautakunta	tekniikan ja ympäristön toimialajohtaja
Toimialan hallinto ja kehittäminen	tekniikan ja ympäristön toimialajohtaja
Tekninen keskus	tekniinen johtaja
Tilakeskus	kiinteistöjohtaja
Ympäristölautakunta	ympäristötoimenjohtaja
Ympäristökeskus	ympäristötoimenjohtaja
Hyvinkään veden johtokunta	vesihuoltojohtaja
Investointiosa	
Maa- ja vesialueet (kaupunginhallitus)	kaupunginjohtaja
Rakennukset (tekniinen lautakunta)	kiinteistöjohtaja
Kiinteät rakenteet ja laitteet	kaupunginjohtaja
Kunnallistekniikka	tekniinen johtaja
Urheilu- ja ulkoilualueet	kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja
Koneet ja kalusto	
Kaupunginhallitus	kaupunginjohtaja
Opetustoimi	sivistystoimenjohtaja
Kulttuuri ja hyvinvointi	kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja
Tekniikka ja ympäristö	tekniikan ja ympäristön toimialajohtaja
Aineettomat hyödykkeet (kaupunginhallitus)	kaupunginjohtaja
Sijoitukset (kaupunginhallitus)	kaupunginjohtaja
Vesihuolto	vesihuoltojohtaja
Rahoitusosa	talousjohtaja

Talousarviomuutokset

Sitoviin eriin talousarviovuoden aikana tulevista muutoksista päättää kaupunginvaltuusto. Muutokset voivat koskea määrärahaa, tuloarviota tai tavoitteita. Muutosta haetaan pääsääntöisesti osavuosisikatsausten yhteydessä (poikkeukset pääsäännöstä talousjohtajan harkinnan mukaan) muutostarpeen tultua tietoon tai vuoden lopulla niin, että se voidaan käsitellä joulukuun kaupunginvaltuustossa. Toimielimen, jossa on useita palvelualueita, tulee etsiä ensin mahdollisuudet kattaa ylitystarve toimialan sisällä määrärahasiirtoina. Seuraavalle vuodelle jäävät määrärahaylytykset käsitellään ylityksinä ja niille haetaan ylitysoikeus, jonka yhteydessä niistä annetaan selvitykset kaupunginvaltuustolle. Ylitysoikeuskäsittelyyn lähdetään vain, mikäli ylitys on sitovaan määrärahaan nähden niin huomattava, että se on syytä käsitellä erikseen ennen tilinpäätöksen hyväksymistä.

Määrärahasiirroista sitovien palvelualueiden välillä päättää valtuusto, lukuun ottamatta Päätöksenteon tai Konsernipalvelut ja -hallinto toimialan määrärahojen siirtoa kaupungin toimialojen välillä, josta päättää kaupunginhallitus. Esityksissä määräraha/tuloarviosiirroista tulee riittävän selkeästi mainita palvelualueet ja palveluyksikkö, josta siirretään ja minne siirretään. Kaupunginvaltuuston tai -hallituksen päätöksen jälkeen tulee lisäksi toimittaa Talouspalvelut -yksikköön yksityiskohtainen, meno/tulotilikohtainen erittely siirrettävästä summasta muutoksen kirjaamista varten. Määrärahasiirtoja ei enää tilikauden jälkeen voi tehdä.

Mikäli palveluyksikkö- tai tätä alemmalla tasolla halutaan tehdä määrärahasiirtoja talousarviossa talousarviovuoden aikana, näistä päättää käyttösunnitelman hyväksynyt toimielin/viranhaltija. Siirtojen kirjaamista varten talousarvioon tulee päätös sekä yksityiskohtainen meno/tulotilikohtainen erittely toimittaa talouspalveluiden Talouspalvelut -yksikköön.

Taloutta koskevat säännöt ja ohjeet

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt hallintosäännön 10.12.2018 ja on päivittänyt tätä edellisen kerran 29.5.2023. Hyväksytyssä hallintosäännössä on myös kunnan taloudenhoitoa säätelevä osa III. Tämän säännön lisäksi toimintaohjeina on toimielimen tai viranhaltijan päätöksin hyväksytty noudatettavaksi talousohje (2023), varainhankinnan sekä takaus- ja antolainastoiminnan periaatteet (2022), sisäisen valvonnan toimintaohje (2003), urakoiden, maa-aineslupien yms. vakuudet – toimintaohje (2010), hankinta- ja sopimusohje (2017), omistajapolitiittiset linjaukset (2022), hyvä hallinto- ja johtamistapa kaupunkikonsernissa (2021) ja konserniohje (2021).

Kaupungin hallintosäännössä on yleiset ohjeet talousarvion yleisestä täytäntöönpanosta, laskujen ja maksuasiakirjojen hyväksymisestä, talousarvion muutoksista, poistosuunnitelman hyväksymisestä, rahatoimen hoitamisesta, maksujen määräämisestä sekä riskienhallinnasta.

Arvonlisävero

Talousarvion laadintahetkellä on voimassa Verohallinnon "Kuntien ja hyvinvointialueiden arvonlisäverotusohje" VH/5527/00.01.00/2022.

Arvonlisäveron verokannat ovat 24 %, 14 % ja 10 %. Lisäksi kunta saa laskennallisen 5 %:n palautuksen verottomista terveyden- ja sairaanhoitoon sekä sosiaalihuoltoon liittyvistä hankinnoista sekä tällaisen toiminnan harjoittajalle myönnetystä avustuksesta.

Kunnan toiminnat jakautuvat verolliseen ja verottomaan toimintaan. Merkittävä osa kuuluu verottomiin palveluihin. Arvonlisävero saadaan palautuksena verottomassa toiminnassa ja verollisessa toiminnassa arvonlisävero saadaan vähentää. Verollisen toiminnan myyntihintaan tulee lisätä verokannan mukainen arvonlisävero, joka tilitetään valtiolle.

Toimialojen määrärahat ja tuloarviot ovat talousarviossa ilman arvonlisäveroa.

Poikkeuksena verottomuuteen on henkilökunnan lahjat ja edustusmenojen käsittely. Edustusmenoihin ja lahjoihin sisältyvä arvonlisävero ei ole palautus- eikä vähennyskelpoinen, vaan meno käsitellään bruttoperusteisesti.

Edustusmenot

Edustaminen kohdistuu yleensä tiettyyn ennalta määrättyyn tahoon, tiettyyn asiakkaaseen, joihinkin henkilöpiireihin tai yritykseen ja kunnan ulkopuoliseen tahoon. Edustusmenoja eivät ole työtehtäviin liittyvät kokous- ja neuvottelumenot ja koulutustilaisuudet eikä henkilöstölle kohdennetut merkkipäivä- tai esimerkiksi pikkujoulutilaisuuden menot.

Tarjoilu-, edustus- ja suhdetoimintalaskujen varmentaminen:

Tarjoilu ym. laskut tulee varmentaa siten, että verottaja tai muu viranomaisellinen voi niistä selkeästi todeta, onko kyseessä edustusmeno vai työtoimintaan liittyvä kulu. Tositteessa tulee näkyä tilaisuuden nimi ja tarkoitus sekä tilaisuudessa läsnäolleet henkilöt joko nimeltä tai ryhmän nimenä. Laskun hyväksyjän/asiatarkastajan tulee merkitä tositteeseen, onko kyseessä edustus/työkokous.

Valtionosuuksien hakeminen

Rahoitusosan valtionosuudet jaetaan peruspalvelujen valtionosuuteen ja opetus- ja kulttuuritoimen muuhun valtionosuuteen. Ne ovat yleiskatteisia tuloja varsinaisen toiminnan menojen kattamiseen.

Valtionosuuden tarkastaminen ja oikaisuvaatimuksen tekeminen yleiskatteisista valtionosuuksista kuuluu kaupunginhallitukselle.

Erilliset valtionavustukset toimialoilla erilaisiin hankkeisiin ja projekteihin kirjataan ko. toimialan tuloksi, jolloin tuloja voidaan käyttää toimintamenojen katteeksi.

Investointien perustamiskustannusten valtionavustusten hakemisesta ja selvityksistä vastaa se toimiala, jonka alaisesta hankkeesta on kysymys. Valtionavustus kirjataan ko. hankkeen rahoitusosuudeksi jaksotettuna investoinnin toteutumisen mukaan. Tilakeskus valvoo rakennushankkeiden valtionlainojen ja -avustusten hakemista.

Sisäinen laskutus – kustannusten kohdentaminen

Sisäisen laskutuksen tavoitteena on kustannusten kohdentaminen aiheuttamisperiaatteen mukaan. Laskutuksen kohteena oleva palvelutoiminta tulee olla säännöllistä ja toistuvaa. **Yksittäisiä palvelutapahtumia kaupungin eri yksikköjen välillä ei laskuteta.**

Sisäisen palvelutoiminnan laskutushinnan määräytyminen on ohjeistettu 'Tuotteiden ja palvelujen kokonaiskustannusten muodostuminen ja hinnoittelu sisäistä ja ulkoista myyntiä varten'.

Sisäisessä myynnissä ei saa muodostua katetta. Mikäli vuoden mittaan näyttää, että katetta syntyy, tulee hinnat tarkistaa sen estämiseksi. Sisäisen palvelutoiminnan hinnat vahvistetaan vuosittain kaupunginhallituksessa kesäkuun loppuun mennessä seuraavan vuoden talousarviota varten. Vuoden aikana tehtävät tarkistukset sisäisiin hintoihin tulee tehdä osavuosisikatsausten yhteydessä, jolloin hintamuutosten mahdollisesti aiheuttamat talousarviomuutokset voidaan käsitellä samassa yhteydessä.

Tekninen lautakunta tekee esityksen sisäisistä vuokrista kaupunginhallitukselle, joka vahvistaa myös sisäisten vuokrien laskentaperiaatteet.

Toiminta markkinoilla (Kuntalaki, 15 luku)

Kaupungin yksiköt eivät lähtökohtaisesti harjoita taloudellista toimintaa kilpailuilla markkinoilla. Oman tuotannon palvelujen ja tuotteiden myynti kaupungin ulkopuolisille markkinoille on mahdollista vain lainsäädännön määrittelemissä tilanteissa. Mikäli myynti kaupungin ulkopuolelle on lain mukaan mahdollista, on hinnoittelu tehtävä markkina-perusteisesti ja on varmistettava toiminnan ja taloushallinnon läpinäkyvyys.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto on linjannut markkinaperusteista hinnoittelua, ks [Suuntaviivat markkinaperusteisesta hinnoittelusta – käytännön arviointiperiaatteet – Kilpailu- ja kuluttajavirasto \(kkv.fi\)](#)

Hinnoittelussa palvelujen myynti markkinoille tulee huomioida seuraavat, osittain toisiaan täydentävät asiat:

- Markkinoille myytävien palvelujen hintojen tulee kattaa kaikki niiden tuotannon aiheuttamat kustannukset:
  - toimintaan kohdistetaan aiheuttamisperiaatteen mukaan kaikki sen aiheuttamat kustannukset, myös hallinnon vyörytykset
  - markkinoille suuntautuva toiminta ei saa olla tappiollista ja tämä pitää voida todentaa sekä suunnittelu- että seuranta-vaiheessa
  - tuotannon aiheuttamien kustannusten lisäksi ulkoisten palvelujen hintaan lasketaan sisälle 4,0 % lisä, joka heijastelee kohtuullista tavoitetuottoa

- Myytäessä oikein hinnoiteltuja palveluita markkinoille on huomioitava kilpailulain mukainen kirjanpidon eriyttämisvelvoite (ks KKV:n ohje edellä). Projektiseuranta ja rekisterin perustaminen

Hankkeet, joihin saadaan ulkopuolista rahoitusta

Toimialojen tulee pitää rekisteriä projekteista, joihin saadaan ulkopuolista rahoitusta ja tallentaa rekisteri yhteiseen hakemistoon. Projekteista tulee merkitä seuraavat tiedot:

- Toimiala
- Projektin nimi
- Projektin vastuuhenkilö
  - Projektin toteutusaika
  - Projektin kustannusarvio, rahoitus ja niitä koskevat päätökset
  - Maksatuspäätökset/tilitysaikataulu
  - Projektin raportointitapa
  - Projektin yhteystiedot

Projektien käynnistämiseen, ohjaukseen ja kustannuseurantaan on laadittu erillinen talouspalveluiden toiminta-ohje (ohje nro 5, päivitys 2011).

Talousarvion seuranta ja raportointi

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvion ja tunnuslukujen seuranta tulee olla jatkuvaa ja se on osa toiminnan ja talouden ohjausta johtamisessa.

Lautakuntien ja kaupunkikonserniin kuuluvien merkittävien tytäryhtiöiden tulee raportoida toiminnastaan ja talouden kehittämisestä puolivuositain kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle. Näissä katsauksissa informoidaan toimialan olennaisista tapahtumista sekä selvitetään tavoitteiden, tunnuslukujen ja talousarvion toteutumista. Merkittävistä poikkeamista tulee erikseen tehdä selkoa ja raportoida niistä korjaustoimenpiteistä, joihin ryhdytään talousarviossa pysymiseksi ja erityisesti selvittää ylitysuhan kohteena olevat toiminnot, ylitysten syyt ja mahdollisuudet päästä talousarvioon tai vähentää ylityksen määrää.

Sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan säännöllisesti

Taloudesta raportoidaan kaupunginvaltuustolle neljännesvuositain. Tammi-maaliskuun ja tammi-syyskuun raportit ovat kuukausiraportin kaltaisia kevyempiä raportteja ja kattavampi osavuosisikatsaus laaditaan ajalta 1.1 - 30.6. Viimeinen osavuosisikatsaus on yhtä kuin toimintakertomus koko vuoden toiminnasta. Osavuosisikatsauksen lisäksi talouspalvelut raportoi kaupunginhallitukselle myös välikuukausina talouden toteutumisesta ja olennaisista tapahtumista siinä määrin kuin raportointi on tarkoituksenmukaista.

h

Valtuustotason sitovat tavoitteet

Talousarvion sitovat toiminnalliset tavoitteet

Talousarvio käsittää talouden ja toiminnan tavoitteet. Sitovat toiminnalliset tavoitteet toteuttavat pelikirjaa eli kaupunkistrategiaa. Pelikirjan toteuttamiseksi toiminnalliset talousarviotavoitteet jaotellaan kärkihanketavoitteisiin, tukipilaritavoitteisiin ja tavoitteisiin, jotka liittyvät kehittyviin palveluihin ja rakenneuudistusten hallintaan.

Strategiatyö on pitkäjänteistä ja sen vaikutukset nähdään vuosien ja vuosikymmenten aikana. Strategiatyön vaikuttavuutta mitataan strategisten kärkien mukaan jaotelluilla mittareilla. Tulevalla strategiakaudella 2023 – 2027 strategiatyön vaikuttavuutta seurataan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä seuraavilla mittareilla.

Minä, me ja Hyvinkää -kärki:

- Koettu yksinäisyys, ikäryhmittäin
- Peruskoulun päättötodistuksen saaneet
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat
- Aktiivisesti yhteisölliseen toimintaan osallistuvat 65 vuotta täyttäneet

Houkutteleva Hyvinkää -kärki

- Kuntien välinen nettomuutto
- Valmistuneet asunnot
- Turvallista asua ja elää (Muuttohalukkuus -tutkimus)
- Hyvinkään tunnettuus
- CO2 -päästöt

Yhteisellä yritysten kanssa -kärki

- Yrityskanta
- Yrittäjämönteisyys (Kuntien imago -tutkimus)
- Työpaikkaomavaraisuusaste
- Työpaikat
- Työikäisten (25-64 v.) määrä
- Työttömyysaste
- Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä
- Yli vuoden työttömänä olleiden määrä
- Toisen ja korkea-asteen opiskelupaikat
- Keskustan elinvoimaluku
- Kaupungin yhteisöverotuoton ja kaupunkilaisten yhteisen lasketun palkkatulon summa

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024

Kärkihanketavoitteet

Meidän Hyvinkää

Kärkihankkeen vastuhenkilö on hyvinvointipäällikkö

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuhenkilö
Rakennamme yhdessä Hyvinkää-henkeä ja rohkaisemme omalla esimerkillämme yhteiseen tekemiseen.	Yhteisöllisyyden vahvistaminen. Toimenpiteinä tilaisuuksien, tapahtumien ja toimenpiteiden sarja suunniteltu yhteisöllisesti sekä järjestetty vuoden 2024 aikana. Kaikki ikäryhmät huomioitu, vuoden 2024 painopiste lapsissa ja työikäisissä.	Tapahtumia järjestetty vähintään neljä (4), joissa osallistujia yhteensä vähintään 1.000. Poikkisektorinen yhteistyö lisääntyy ja monipuolistuu tavoitteen puitteissa.	Hyvinvointipäällikkö

Monimuotoinen asuminen ja elinvoimaiset kylät

Kärkihankkeen vastuhenkilö on kaupungingeodeetti.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuhenkilö
Suunnittelemme ja rakennamme toteuttajakumppanien kanssa Hangonsiltaan koteja noin 2000 asukkaalle.	Alueen asuntorakentaminen etenee suunnitellusti.	Yhteistyökumppaneille luovutetaan vähintään kaksi (2) kerrostalotonttia.	Tonttipäällikkö
Toteutamme Sveitsiin asuinalueen, joka tarjoaa upean lähiluonnon ja monipuoliset harrastus- ja virkistysmahdollisuudet.	Sveitsin-Härkävehmaan alueen asemakaavoitus etenee.	1. osa-alueen asemakaava on hyväksymiskäsittelyssä.	Kaavoituspäällikkö

Aktiivinen elämyskaupunki

Kärkihankkeen vastuhenkilö on kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja.

Päämäärä	Vuositaloite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö
Teemme yhteistyötä paikallisten yritysten, yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa matkailun edistämiseksi. Kasvun tukemiseksi valmistamme Hyvinkäälle oman matkailun toimintamallin.	Valmistellaan matkailun toimintamalli, joka otetaan käyttöön vuonna 2025.	Hyvinkään matkailun toimintamalli hyväksytty 12/2024 mennessä.	Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja

Laadukas koulutuspolku

Kärkihankkeen vastuhenkilö on perusopetuksen johtaja.

Päämäärä	Vuositaloite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö
Laadukas varhaiskasvatus ja koulutus ovat Hyvinkään vetovoimatekijöitä.	Hangonsillan alueen uuden koulun ja päiväkodin toiminnallinen suunnittelu.	Toteutuksessa on huomioitu uudet toimintamallit yhteistyön kehittämiseen yhteneväisen koulutuspolun näkökulmasta (tilat, henkilöstö ja toiminnallisuus)	Perusopetuksen johtaja ja varhaiskasvatuksen johtaja sekä kiinteistöjohtaja
Lapset ja nuoret kohtaavat toiminnan laadun opetusta koskevien päätösten ja käytännön toteutuksen kautta.	Perusopetuksessa 1–2 lk. ryhmäkoko 20 oppilasta ja 3–9 lk. 22 oppilasta	1. ja 7. -luokkien opetusryhmäkoot ovat toteutuneet tavoitteen mukaan lukuvuoden 2024–2025 alussa.	Perusopetuksen johtaja

Kehittyvä kaupunkikeskusta

Kärkihankkeen vastuhenkilö on kaavoituspäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuhenkilö
Keskustamme on Hyvinkään käyntikortti ja tärkeä vetovoimatekijä. Turvaamme Hyvinkään elinvoimaisuuden kehittämällä kaupungin keskustaa yhdessä asukkaiden, keskustassa kävijöiden, yritysten, yhdistysten ja muiden alueen toimijoiden kanssa.	Keskustan kehittämissuunnitelman mukaisen asemakaavoituksen ja liikenne- ja katusuunnittelun vaiheistuksen suunnittelu etenee.	Työn pohjaksi laadittu viitesuunnitelma on hyväksytty kaupunginvaltuustossa.	Kaavoituspäällikkö + kuntatekniikka ja liikennesuunnittelu

Tukipilaritavoitteet

Digitalisaatio

Tukipilarin vastuhenkilö on tietohallintopäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2024	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuhenkilö
Uudistumme ja hyödynnämme teknologian tarjoamia mahdollisuuksia toiminnan kehittämisessä ja tehostamisessa.	Digitiekartan toimeenpano.	Vuodelle 2024 suunniteltujen toimenpiteiden toteuttaminen.	Tietohallintopäällikkö

Kehittyvät peruspalvelut ja rakennemuutosten hallinta

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuhenkilö
Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen	Hyvinvointia edistävien toimenpiteiden tunnistaminen ja toteuttaminen.	Hyte-kerroin on suurempi tai yhtä suuri kuin vuonna 2023	Toimialojen johtajat

h

Käyttötalousosa

Kaupunginvaltuusto
Tarkastuslautakunta
Keskusvaalikunta
Kaupunginhallitus
Kaupunginjohto
Sosiaali- ja terveystoimet
Omaisuuksien luovutustulot ja -menot

Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuusto	TP2022	TA2023	LTK 2024	TA2024	Muutos%	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	62	0	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-221 817	-299 789	-308 310	-307 850	2,8	-316 943	-325 817
Toimintakate	-221 755	-299 789	-308 310	-307 850	2,8	-316 943	-325 817

Tunnusluvut	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Nettomenot euroa/asukas	-5	-6	-7	0

Lautakunnan painopisteet ja keskeiset muutostekijät

Kaupunginvaltuusto vastaa kaupungin toiminnasta ja taloudesta. Kaupunginvaltuusto käyttää kaupungin ylintä päätösvaltaa ja siirtää toimivaltaansa hallintosäännön määräyksillä. Valtuustossa on 51 valtuutettua.

Valtuusto päättää kaupungin ylimpänä toimielimenä kaupungin kannalta merkittävistä asioista.

Kestävän talouden ohjelma

Kaupunginvaltuustolle ei sisälly kestävän talouden ohjelman toimenpiteitä.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta	TP2022	TA2023	LTK 2024	TA2024	Muutos%	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	8 047	8 788	8 833	8 833	0,5	8 833	8 833
Toimintakulut	-156 661	-169 702	-174 650	-173 931	2,9	-179 540	-184 567
Toimintakate	-148 614	-160 914	-165 817	-165 098	3,0	-170 707	-175 734

Lautakunnan painopisteet ja keskeiset muutostekijät

Tarkastuslautakunta tukee Pelikirjan eli kaupunkistrategian toimeenpanoa sekä talousarvion mukaisten toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista omalla arviointitoiminnallaan ja antamallaan arviointikertomuksella.

Tarkastuslautakunnan tehtävät on määritelty kuntalaissa ja Hyvinkään kaupungin hallintosäännössä.

Tarkastuslautakunta toimii kaupunginvaltuuston alaisena ja valmistelelee valtuustolle toimialaansa kuuluvat asiat. Lautakunta antaa vuosittain valtuustolle arviointikertomuksen, jossa se esittää arvionsa edellisen tilikauden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä siitä, onko kaupungin toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Lisäksi tarkastuslautakunta huolehtii kaupungin ja kaupunkikonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä ja yhteensovittamisesta.

Pelikirjassa ja talousarviossa asetetut tavoitteet ohjaavat tarkastuslautakunnan arviointitoiminnan kohdentumista ja painotuksia. Lautakunta laatii vuosittaisen työohjelman arviointityötään varten, joka pohjautuu valtuustokaudelle laadittuun arviointisuunnitelmaan.

Hyvinkään kaupungin tilintarkastajana toimiva tilintarkastusyhteisö huolehtii kaupungin hallinnon ja talouden lakisääteisestä tilintarkastuksesta. Vuonna 2024 on voimassa vielä nykyinen tilintarkastuspalveluja koskeva hankintasuopimus. Tilintarkastuspalvelujen kilpailutus tulee aloittaa vuoden 2024 loppupuolella tilintarkastuspalvelujen hankkimiseksi vuodesta 2025 eteenpäin.

Tilintarkastajasta ja heidän tehtävistään säädetään kuntalaissa. Tilintarkastajan on tarkastettava, onko kaupungin hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti, antavatko kaupungin tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta sekä ovatko valtionosuuksien perusteista ja käytöstä annetut tiedot oikeita. Lisäksi tilintarkastaja tarkastaa, onko kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Kestävän talouden ohjelma

Tarkastuslautakunnalle ei sisälly kestävän talouden ohjelmassa toimenpiteitä.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstömäärään ei ole suunniteltu muutoksia.

Henkilöstömäärä	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Vakinaiset	1,0	1,0	1,0	0,0
Määräaikaiset	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	1,0	1,0	1,0	0,0

Tunnusluvut	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Nettomenot euroa/asukas	-3	-4	-4	0

Keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakunta	TP2022	TA2023	LTK 2024	TA2024	Muutos%	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	102 879	104 580	274 500	274 500		279 167	284 191
Toimintakulut	-92 670	-113 755	-286 697	-285 078		0	0
Toimintakate	10 209	-9 175	-12 197	-10 578		279 167	284 191

Tunnusluvut	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Nettomenot euroa/asukas	0,2	-0,2	-0,3	0

Toiminnan kuvaus

Keskusvaalilautakunta huolehtii vaalilain tarkoittamista kunnan keskusvaalilautakunnalle määräytyistä vaalien ja erilailla säädettyjen kansanäänestysten järjestelyihin liittyvistä tehtävistä.

Lautakunnan painopisteet ja keskeiset muutostekijät

Vuoden 2024 aikana järjestetään kahdet vaalit. Tammi-kuussa järjestetään presidentinvaalit ja parlamenttivaalit järjestetään kesäkuussa.

Kestävän talouden ohjelma

Keskusvaalilautakunnalle ei sisälly kestävän talouden ohjelman toimenpiteitä.

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus	TP2022	TA2023	LTK 2024	TA2024	Muutos%	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	55	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-689 888	-1 887 846	-1 913 897	-1 913 279	1,4	-1 967 486	-2 022 576
Toimintakate	-689 833	-1 887 846	-1 913 897	-1 913 279	1,4	-1 967 486	-2 022 576

Toiminnan kuvaus

Kaupunginhallitus johtaa kaupungin toimintaa, hallintoa ja taloutta. Kaupunginhallitus vastaa kaupungin toiminnan yhteensovittamisesta, omistajaohjauksesta ja viestinnästä sekä kaupungin henkilöstöpolitiikasta ja huolehtii kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kaupunginhallitus vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus jakaantuu kehittämisjaostoon ja henkilöstöjaostoon.

Lautakunnan painopisteet ja keskeiset muutostekijät

Kaupunginhallituksella on iso rooli niiden merkittävien päätösten päätöksentekoprosessissa. Kaupunginhallituksen talousarvio sisältää 1 milj. euron varauksen erilaisiin kaupungista riippumattomiin syihin liittyviin ulkoisiin kustannuksiin. Määrärahan käytöstä tehdään erillispäätökset.

Kestävän talouden ohjelma

kaupunginhallitukselle ei sisälly kestävän talouden ohjelman toimenpiteitä.

Tunnusluvut	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Nettomenot euroa/asukas	-15	-41	-41	0

Kaupungin johto

Kaupungin johto	TP2022	TA2023	LTK 2024	TA2024	Muutos%	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	271	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-407 526	-863 632	-886 783	-884 106	2,7	-908 953	-934 403
Toimintakate	-407 255	-863 632	-886 783	-884 106	2,7	-908 953	-934 403

Toiminnan kuvaus

Kaupunginjohtaja johtaa kaupunginhallituksen alaisuudessa kaupungin hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Kaupungin johdon raportointikokonaisuuteen sisältyy kaupunginjohtajan, sisäisen tarkastuksen sekä tietosuojatyön toimintaan kohdenetut määrärahat ja henkilöstö.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutostekijät

Kaupungin johdon erityisiin painopisteisiin kuuluu erityisesti päivitetyn kaupunkistrategian toimeenpano sekä hallintosäännön ja organisaation kehittäminen huomioiden hyvinvointialueuudistuksen sekä työ- ja elinkeinopalvelu-uudistuksen vaikutukset.

Kestävän talouden ohjelman vaikutukset toimintaan, talouteen ja henkilöstöön

Kaupungin johdon yksikköön ei sisälly kestävän talouden ohjelman toimenpiteitä vuodelle 2024.

Merkittävät investoinnit

Ei merkittäviä investointeja.

Henkilöstösuunnitelma

Ei muutoksia henkilöstömäärissä.

Henkilöstömäärä	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Vakinaiset	1,0	1,0	2,0	1,0
Määräaikaiset	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	1,0	1,0	2,0	1,0

Tunnusluvut	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Nettomenot euroa/asukas	-9	-19	-19	0

Omaisuuuden luovutustulot ja -menot

Omaisuuuden luovutus tulot	TP2022	TA2023	LTK 2024	TA2024	Muutos%	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	8 146 914	4 500 000	4 500 000	2 000 000	-55,6	4 500 000	4 000 000
Toimintakulut	-6 887	0	0	0			
Toimintakate	8 140 027	4 500 000	4 500 000	2 000 000	-55,6	4 500 000	4 000 000

Tunnusluvut	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Nettomenot euroa/asukas	174	97	43	-54

Toiminnan kuvaus

Kaupungin maanomaisuuden myynnistä syntyvät luovutusvoitot, tai -tappiot kirjataan tämän palvelualueen tietoihin.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutostekijät

Maaomaisuuden myynnistä saatavien myyntivoittojen edellytys on onnistuminen maapolitiikassa ja kaupungin houkuttelevuuden säilymisessä. Pelikirjan kärkihankkeiden toteuttaminen palvelee myyntivoittotavoitteen toteutumista. Kaupunki pyrkii aktiivisesti myymään sellaisia rakennuksia tai kiinteistöjä, joiden omistamiselle ei ole omistajapolitiikan mukaista perustetta.

Kestävän talouden ohjelman vaikutukset toimintaan, talouteen ja henkilöstöön

Ei sisälly kestävän talouden ohjelman toimenpiteitä.

Konsernipalvelut ja hallinto

Elinvoima

Henkilöstö

Talous

Demokratia ja johdon tuki

Konsernipalvelut ja hallinto

Konsernipalvelut ja hallinto

Elinvoima

Nettomenot
129 €/asukas

Henkilöstö

Nettomenot
115 €/asukas

Talous

Nettomenot
51 €/asukas

Demokratia ja johdon
tuki

Nettomenot
83 €/asukas

Toimialan kuvaus

Toimiala muodostuu Elinvoima-, Henkilöstö-, Talous- ja Demokratia ja johdon tuki -palvelualueista.

Elinvoima -palvelualueen tehtäviin kuuluu maa- ja tonttipolitiikan toteuttaminen ja kaavoitus, asuntopolitiikan valmistelu ja toteuttaminen, kaupungin yleisten kehittämishankkeiden ja maankäyttöön liittyvien kehittämishankkeiden valmistelu ja ohjaus sekä elinkeino, työllisyys- ja kotouttamisasiat.

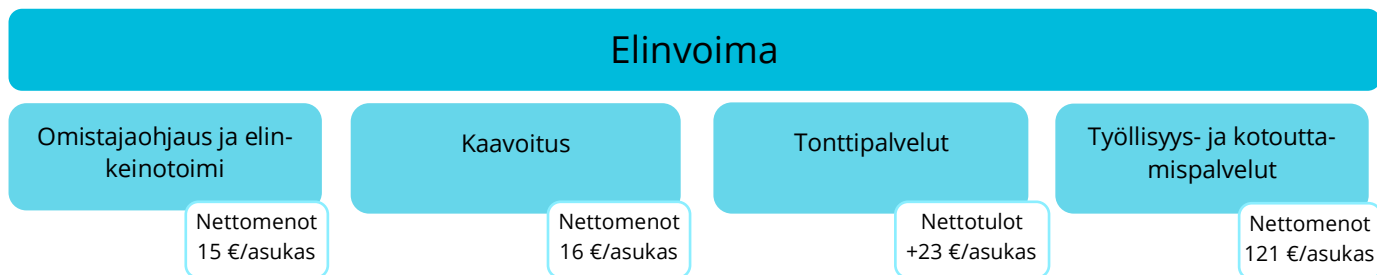
Henkilöstö -palvelualueen tehtävänä on järjestää ja tuottaa toimialoille henkilöstöhallinnollisia peruspalveluja sekä strategisempia toimialoja, johtoa ja esihenkilöitä tukevia ja ohjaavia palveluita. Palvelualue vastaa yhtenäisen henkilöstöhallinnollisen toimintakulttuurin ja -mallien luomisesta ja käyttöönnotosta. Palvelualue valmistelee henkilöstöpoliittiset linjaukset, henkilöstön kehittämisen suuntaviivat ja vastaa linjausten mukaisesta käyttöönnotosta.

Talous -palvelualueen tehtävänä on ohjata, tukea, koordinoita ja kehittää kaupunkikonsernia talous- ja hankinta-asioissa. Palvelualueeseen kuuluu talouden suunnittelu, seuranta ja raportointi, sekä tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen laadinnan järjestäminen. Lisäksi palvelualueen tehtävänä on kirjanpidon ja maksuliikenteen järjestäminen sekä rahoituksen riittävyyden turvaaminen. Palvelualueelle kuuluu myös hankintojen yleinen ohjaaminen, tukeminen, koordinointi ja kehittäminen sekä hankinta- ja sopimusosaamisen lisääminen. Lisäksi palvelualueella valmistellaan kaupungin omistajapolitiikkaan liittyvät asiat.

Demokratia ja johdon tuki -palvelualue vastaa kaupungin päätöksentekoon liittyvistä tehtävistä, asianhallinnasta ja arkistoinnista, oikeudellisista palveluista, tietohallinnosta, riskienhallinnasta sekä yleisistä kaupungin hallintoon liittyvistä tehtävistä.

Tuloslaskelma	TP2022	TA2023	LTK2024	TA2024	Muutos%	TS2025	TS20256
Toimintatuotot	3 227 347	3 370 890	3 545 248	3 545 248	5,17	3 545 248	3 545 248
Myyntituotot	381 519	557 190	576 548	576 548	3,47	576 548	576 548
Maksutuotot	262 950	232 000	242 000	242 000	4,31	242 000	242 000
Tuet ja avustukset	605 192	718 700	718 700	718 700	0,00	718 700	718 700
Muut toimintatuotot	1 977 685	1 863 000	2 008 000	2 008 000	7,78	2 008 000	2 008 000
Valmistus omaan käyttöön	134	0	0	0			
Toimintakulut	-16 379 526	-20 417 744	-21 086 454	-21 213 070	3,28	-21 357 239	-21 636 147
Henkilöstökulut	-5 268 376	-8 508 309	-9 026 157	-9 026 157	6,09	-9 296 942	-9 575 850
Palkat ja palkkiot	-4 150 931	-5 064 491	-5 451 129	-5 451 132	7,63	-5 614 663	-5 783 103
Henkilösivukulut	-1 117 446	-3 443 818	-3 575 028	-3 701 641	3,81	-3 682 279	-3 792 747
Eläkekulut	-913 205	-3 233 826	-3 360 602	-3 555 675	3,92	-3 461 420	-3 565 263
Muut henkilösivukulut	-204 240	-209 992	-214 426	-145 966	2,11	-220 859	-227 485
Palvelujen ostot	-5 946 653	-6 749 973	-6 931 986	-6 931 986	2,70	-6 931 986	-6 931 986
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-51 919	-50 550	-57 750	-57 750	14,24	-57 750	-57 750
Avustukset	-4 552 569	-4 304 500	-4 255 000	-4 255 000	-1,15	-4 255 000	-4 255 000
Muut toimintakulut	-560 009	-804 412	-815 561	-815 561	1,39	-815 561	-815 561
Toimintakate	-13 152 045	-17 046 854	-17 541 206	-17 667 822	2,90	-17 811 991	-18 090 899

Elinvoima

Elinvoima	TP2022	TA2023	LTK 2024	TA2024	Muutos%	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	2 658 908	2 770 000	2 945 000	2 945 000	6,32	2 945 000	2 945 000
Valmistus omaan käyttöön	134	0	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-7 933 684	-8 524 633	-8 811 724	-8 988 303	5,44	-9 239 975	-9 498 695
Toimintakate	-5 274 642	-5 754 633	-5 866 724	-6 043 303	5,02	-6 294 975	-6 553 695

Toiminnan kuvaus

Palvelualueen tehtävänä on kaupungin elinvoiman edistäminen sekä osaltaan omistajaohjaus ja sen kehittäminen. Elinvoiman edistämiseen kuuluvat elinkeinotoimi, maa- ja tonttipolitiikka, asuntopolitiikan valmistelu, kaavoitus, työllisyys- ja kotouttamispalvelut, kaupunkia koskevien yleisten kehittämishankkeiden valmistelu ja ohjaus sekä maaseutupalvelujen järjestäminen.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutostekijät

Elinvoiman palvelualueen ulkoinen toimintakate talousarviossa on 5 483 947 euroa. Talousarvio on laadittu noin 70 000 euroa alkuperäisen talousarvioraamin ylitse, sillä talousarvioraamia on korjattu.

Pelikirjan mukaisesti vetovoimainen elämyskaupunkimme houkuttelee uusia asukkaita, yrityksiä, työntekijöitä, opiskelijoita ja matkailijoita. Elinvoiman palvelualueella edistetään erityisesti pelikirjan mukaisia kärkiä; Houkutteleva Hyvinkää sekä Yhteisapelillä yritysten kanssa. Pelikirjan kärkiä toteutetaan Pelikirjan mukaisten kärkihankkeiden kautta.

Monimuotoinen asuminen ja elinvoimiset kylät kärkihankkeen osalta edistämme Hangonsillan asuinalueen rakentamista jatkamalla kerrostalotonttien luovutuksia yhteistyökumppaneille. Lisäksi jatkamme Sveitsin alueen asemakaavoitusta. Edistämme kylien elinvoimaisuutta lisäämällä kylien tunnettuutta toteuttamalla kohdennetun markkinointitoimenpiteen osana Hyvinkään asumisen markkinointia.

Kehittyvä kaupunkikeskusta kärkihankkeen osalta jatkamme keskustan kehittämisen pohjaksi valitun kehittämissuunnitelman toteutusta laatimalla viitesuunnitelman, joka sisältää mm. maankäytön kehittämiskohteiden ja ka-

turakentamisen suunnittelun ja toteutumisen vaiheistuksen. Samanaikaisesti kehitämme aseman koulun aluetta monipuolisena ja laadukkaana kaupunkikeskusta-alueena ja valmistelemme idea- /laatukilpailua toteuttamiskelpoisen suunnitelman löytämiseksi alueen asemakaavoituksen pohjaksi. Lisäksi jatkamme keskustailmeen laatua ohjaavan suunnittelukäsikirjan laatimista keskustailmeen brändäämiseksi ja selvitämme keskustan keskitetyn pysäköinnin mahdollisuuksia myöhemmin laadittavaa kokonaisuunnitelmaa varten.

Business Hyvinkää kärkihankkeessa jatketaan sisäisesti yhden luukun periaatteen jalostamista elinkeinopalveluissa. TE-2025-uudistukseen valmistaudutaan TE-palveluiden ja Keski-Uudenmaan kuntien kanssa. Työllisyysaluekuntiin muodostuu palvelutoriverkosto, joten myös Hyvinkään monialaisen palvelutorin valmistelua jatketaan. Työperäisen maahanmuuton edistämistä ja vieraskielisten palvelujen kehittämistä jatketaan yhdessä oppilaitosten kanssa ja TE 2025 -valmistelun yhteydessä.

Julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden (TE-palvelut) järjestämisvastuu siirtyy kunnille 1.1.2025 alkaen. Uudistuksen tavoitteena on muun muassa vahvistaa kuntien roolia työllisyyspalveluiden järjestäjänä, purkaa valtion ja kuntien päällekkäisiä tehtäviä, kasvattaa työllisyyttä, pienentää kokonaiskustannuksia sekä alueiden elinvoiman ja kilpailukyvyn vahvistaminen. TE-palveluiden siirtoa on valmisteltu kuuden kunnan (Hyvinkää, Järvenpää, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen ja Tuusula) yhteisenä työllisyysalueena. Työllisyysalueen valmistelua jatketaan vuonna 2024 yhdessä TE-palveluiden, Keski-Uudenmaan kuntien ja muiden kumppaneiden kanssa. Työllisyysalue- ja palvelutorivalmisteluun on talousarviossa varauduttu osoittamalla talousarvioon sitä varten 210 000 euron määräraha. Valtio tulee korvaamaan valmistelukustannuksia kunnille.

Vieraskielisten määrä Hyvinkäällä on kasvussa. Ukrainalaisia kotikuntastatuksen saaneita on elokuussa 105 henkilöä ja arvioiden mukaan määrä tulee kasvamaan myös ensi vuonna. Hyvinkää saa valtiolta laskennalliset korvaukset kotoutumistoimien järjestämiseen. Lisäksi Työ- ja elinkeinoministeriöltä (TEM) saadaan avustusta yhden ohjaajan palkkakuluihin. Palveluja kehitetään myös TEM:n hankerahoituksella, joka on tarkoitettu vieraskielisten tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen kehittämiseen. Palveluja järjestetään ja suunnitellaan tiiviissä yhteistyössä Keski-Uudenmaan kuntien kanssa sekä hyvinvointialueen kanssa. Kotouttamisen palvelukokonaisuus on mukana myös TE25-uudistuksessa ja näiden palvelujen järjestämistä ja sijoittumista uudistuksessa selvitetään.

Elinkeinoelämän edustajien kanssa jatketaan vuoropuhelua ajankohtaisista asioista säännöllisillä tapaamisilla. Elinkeinofoorumeja, toimialakohtaisia seminaareja sekä muita tilaisuuksia ja tapahtumia järjestetään itse ja kumppaneiden kanssa. Hyvinkäälle sijoittumista harkitsevia yrityksiä haarukoidaan ja kontaktoidaan aktiivisesti ja niiden kanssa pyritään löytämään sijoittumispäätöksen johtavat ratkaisut. Viestimme aktiivisesti kaupungin yrityksille tarjoamista mahdollisuuksista mm. Business Hyvinkää -sivustolla ja yritys uutiskirjeillä.

Maankäytön toteuttamishjelman mukaisesti kaupunki tarjoaa rakennettavaksi tontteja monipuoliseen asuntorakentamiseen sekä työpaikkarakentamiseen. Asuntomarkkinoiden ja yleisesti rakennusalan suhdannetilanne jatkuu arvioiden mukaan edelleen vaikeana. Tällä on negatiivisia vaikutuksia tonttien luovutusmäärään, rakennuslupien määrään ja asuntojen valmistusmäärään. Hyvinkään asuminen ja elinkeinoelämää tukevaan ja vetovoimaa lisäävään markkinointiin panostetaan palvelualueella yhteistyössä muun kaupunkiorganisaation kanssa kaupungin todennettujen vahvuuksien pohjalta.

Henkilöstömäärä	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Vakinaiset	24,0	31,0	33,0	0,0
Määräaikaiset	4,0	0,0	2,5	2,5
Yhteensä	28,0	31,0	35,5	2,5

Tunnusluvut	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Nettomenot euroa/asukas	-113	-124	-129	-5
Kaavoitus				
Hyv. asemakaavat, kpl	4	10	10	0
Hyv. asemakaavat, ha	168	50	60	10
Tontit hyv. as.kaavat, kpl	467	70	90	20
Tonttipalvelut				
Tonttien luovutus, kpl	34	40	20	-20

Talousarviovalmistelun osana tietohallintopalvelut on siirretty Talous -palvelualueelta Demokratia ja johdon tuki -palvelualueelle hallintojohtajan alaiseen toimintaan. Tietohallintopalveluihin kuuluva paikkatietotoiminto on siirretty Elinvoiman palvelualueen Tonttipalvelut -yksikköön. Näillä toimilla tavoitellaan parempia toiminnallisia synergioita. Muutokset toteutetaan 1.1.2024 lukien.

Kestävän talouden ohjelman vaikutukset toimintaan, talouteen ja henkilöstöön

Elinvoiman palvelualueen talousarvio sisältää viisi kestävän talouden ohjelman mukaista toimenpidettä vuonna 2024. Toimenpiteet ovat tonttipalveluiden tulojen lisäys (5000 euroa), Kaavoituksen taksojen ja hintojen nostaminen (5000 euroa), Maanvuokratuottojen lisäys (25 000 euroa), Työllisyyden hoidon tehostamisen (54 000 euroa) ja Konserniin liittyvät osinko-, omistus- ja avustusjärjestelyt (10 000 euroa).

Merkittävät investoinnit

Palvelualueella ei ole merkittäviä investointeja vuonna 2024.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstömäärän muutoksessa on näkyvissä paikkatietopalveluiden siirtyminen elinvoiman palvelualueelle. Lisäksi kesätyöntekijät ja harjoittelijat on huomioitu määräaikaisen henkilöstömäärän luvuissa.

Henkilöstö

Henkilöstö	TP2022	TA2023	LTK 2024	TA2024	Muutos%	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	372 235	450 018	453 077	453 077	0,68	453 077	453 077
Toimintakulut	-2 696 575	-5 444 012	-5 623 705	-5 801 014	6,56	-5 963 442	-6 130 419
Toimintakate	-2 324 339	-4 993 994	-5 170 628	-5 347 937	7,09	-5 510 365	-5 677 342

Toiminnan kuvaus

Palvelualueen tehtävänä on järjestää ja tuottaa toimialoille ja yksiköille sekä hallinnollisia peruspalveluja että strategisempia, johtoa, esimiehiä ja henkilöstöä tukevia ja ohjaavia palveluita koko palvelussuhteen elinkaaren ajan.

Toiminta-ajatus on henkilöstökokemuksen kehittäminen ja esimiestyön tukeminen. Palvelualue luo ja toimeenpanee yhtenäisiä HR-käytänteitä ja toimintatapaohjeita sekä -malleja. Palvelualue valmistelee henkilöstöpoliittiset linjaukset, henkilöstön kehittämisen ja yhtenäisen henkilöstöhallinnollisen toimintakulttuurin suuntaviivat henkilöstöjaostolle ja vastaa näiden täytäntöönpanosta.

Henkilöstöpalvelut linjaa, auttaa, tukee ja neuvoo johtoa, esimiehiä ja henkilöstöä kaikissa henkilöstötyötä koskevissa asioissa. Palvelualue vastaa yhtenäisen henkilöstöhallinnollisen toimintakulttuurin ja -mallien luomisesta ja käytönotosta kaupungissa. Henkilöstöpalveluja tuotetaan yhteistyössä kaupungin johdon, esimiesten ja henkilöstöjärjestöjen kanssa.

Hallinnollisia peruspalveluja ovat palkanlaskentapalvelut, palvelussuhdepalvelut ja koko henkilöstön osaamisen kehittämisen palvelut. Peruspalveluja ovat lisäksi työterveyshuoltopalvelujen järjestäminen, työsuojelun, työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin tukeminen.

Henkilöstöpalvelut tukevat myös johtoa ja esimiehiä rekrytoinneissa, perehdytyksessä, osaamisen kehittämisessä, suorituksen johtamisessa sekä työhyvinvointi- ja työkykyjohtamisessa. Palvelualue huolehtii työnantajan veloitteista ja lakisääteisistä raportoinneista. Lisäksi palvelualue kehittää palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmää yhteistyössä johdon, toimialojen ja henkilöstöedustajien kanssa.

Henkilöstöpalvelut edistävät ja koordinoivat henkilöstön osallisuuden ja yhteistoiminnan sekä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista kaupungilla.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutostekijät

Henkilöstön palvelualueen ulkoinen toimintakate on -5 024 344. Talousarvio on laadittu noin 13 000 euroa pienemmäksi kuin ulkoiseen toimintakatteeseen laadittu raami, sillä talousarvioraamia on tarkennettu ulkoisten erien muututtua sisäisiksi.

Tavoitteena on henkilöstöprosessien kehittäminen ja toiminnan tehostaminen.

Palvelualueen toiminnassa merkittävänä toimenpiteenä on valmisteilla olevan henkilöstöohjelman käytäntöön vieminen koko organisaatioon. Henkilöstöohjelma toimii pohjana ja perusteluina esihenkilötyössä tehdyille ratkaisuille. Näin koko henkilöstö tunnistaa henkilöstöohjelman periaatteet ja toimii niiden mukaisesti. Käytäntöön vieminen toteutetaan aktiivisella tiedottamisella, perehdyttämällä ja kouluttamalla.

Palkkausjärjestelmien kehittämistä jatketaan. Lisäksi palkitsemista kehitetään laajentamalla työsuorituksiin sidottuja palkitsemiskeinoja kertapalkkioihin. Tähän asti työn tuloksiin ja työsuoritukseen sidottuista palkitsemistavoista kaupungissa on ollut käytössä ainoastaan henkilökohtainen lisä, joka myönnetään pitkäjänteisestä hyvästä työsuorituksesta tarkemmin määriteltyjen kriteerien täytyessä. Erotuksena henkilökohtaiseen lisään, kertapalkitseminen on joustavampaa ja sillä voidaan palkita yksilöitä tai ryhmiä yksittäisistä, kertaluonteisista erinomaisista suorituksista tai tavoitteiden saavuttamisesta.

Vuonna 2023 aloitettiin kaupungintalon työympäristön kehittämiprojekti, Kaupungintalo 24, jonka tavoitteena on luoda toimivat, viihtyisät ja tarkoituksenmukaiset työtilat muuttuviin tarpeisiin sekä erilaisiin työskentelytapoihin. Projektin yhteydessä tarkastellaan olemassa olevaa hybridityömallia uuden toimintaympäristön näkökulmasta ja tehdään tarvittavia muutoksia hybridityökäytänteisiin. Näin voimme taata koko henkilöstölle sujuvat ja työnteke-
misen kannalta joustavat hybridityökäytännöt, jotka tukevat työssä onnistumista ja mahdollistavat laadukkaan asiakaspalvelun. Projektia jatketaan vuonna 2024.

Kehitämme vaikuttavaa työterveyshuoltoyhteistyötä ja huolehdimme henkilöstön työkykyisyydestä kokeilemalla laajennettua sairaanhoitoa työterveyshuollon sopimuksen puitteissa.

Vuonna 2024 jatketaan johdon ja esihenkilöiden työtä tukevaa Liideri -koulutusohjelmaa. Esihenkilöiden ja johdon koulutusten ja valmennusten vaikuttavuutta ja kehittämistarpeita arvioidaan ottamalla käyttöön johto- ja päällikkö-
tasolle 360-arviointityökalu. Työnjohtotasolle tehdään vastaava kevyempi arviointi.

Kestävän talouden ohjelman vaikutukset toimintaan, talouteen ja henkilöstöön

Ei kestävän talouden ohjelman toimenpiteitä vuodelle 2024.

Merkittävät investoinnit

Ei investointeja.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstö palvelualueelle on rekrytoitu vuoden 2023 aikana HR-koordinaattori. Projektityöntekijän määräaikainen työsuhde loppuu vuoden 2023 aikana sekä yhden määräaikaisen kiinteistönhoitajan tarve toteutetaan jatkossa Tilakeskuksen palveluna ja veloitetaan sisäisenä palveluna Henkilöstöpalveluista.

Henkilöstömäärä	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Vakinaiset	15,0	18,0	18,0	0,0
Määräaikaiset	3,0	1,0	0,5	-0,5
Yhteensä	18,0	19,0	18,5	-0,5

Tunnusluvut	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Nettomenot eu- roa/asukas	-50	-107	-115	-18

Talous

Talous

Talouspalvelut

Nettomenot
45 €/asukas

Hankintapalvelut

Nettomenot
6 €/asukas

Talous	TP2022	TA2023	LTK 2024	TA2024	Muutos%	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	173 230	130 648	126 292	94 527	-27,65	94 527	94 527
Toimintakulut	-4 763 458	-5 090 981	-5 248 102	-2 488 511	-51,12	-2 558 189	-2 629 819
Toimintakate	-4 590 228	-4 960 333	-5 121 810	-2 393 984	-51,74	-2 463 662	-2 535 292

Toiminnan kuvaus

Talous -palvelualueen tehtävänä on ohjata, tukea, koordinoita ja kehittää kaupunkikonsernia talous- ja hankinta-asioissa. Palvelualueeseen kuuluu talouden suunnittelu, seuranta ja raportointi, sekä tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen laadinnan järjestäminen. Lisäksi palvelualueen tehtävänä on kirjanpidon ja maksuliikenteen järjestäminen sekä rahoituksen riittävyyden turvaaminen. Palvelualueelle kuuluu myös hankintojen yleinen ohjaaminen, tukeminen, koordinointi ja kehittäminen sekä hankinta- ja sopimusosaamisen lisääminen. Lisäksi palvelualueella valmistellaan kaupungin omistajapolitiikkaan liittyvät asiat.

Talous- palvelualueeseen kuuluu kaksi palveluyksikköä: talous- ja hankintapalvelut.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutostekijät

Talouspalveluiden toiminnassa painottuu talousprosessien laadun ja osaamisen kehittäminen sekä keskeisten talouden järjestelmien vaihtaminen ja niihin liittyvät valmistelu- ja koulutustehtävät. Kuntatalouden kiristyessä talouspalvelut koordinoi ja valmistelee poliittiseen päätöksentekoon tietoa, jonka avulla voidaan arvioida kaupungin talouden pitkän aikavälin tasapainoa. Talouspalveluiden tehtävissä painottuu myös entistä enemmän konserniyhteisöjen tuki- ja valvontatehtävät sekä omistajaohjaukselliset tehtävät, sillä kaupunkikonsernissa toteutetaan kaupunkia kehittäviä investointeja tavanomaista suuremmassa laajuudessa. Lisäksi talouspalvelut valmistelee ja toimeenpanee vuoden aikana hyvinvointialuelainsäädäntöön liittyviä muutoksia Hyvinkää-

konsernissa. Kaupungin ja kaupunkikonsernin lainakanta kasvaa, joten talouspalveluissa suunnitellaan ja toteutetaan aiempaa suuremmassa mittakaavassa lainanottoa ja lainasalkun korkosuojausoperaatioita.

Hankintapalveluiden painopisteenä on saattaa loppuun kaupungin hankinnan strategisten linjausten valmistelu-projekti ja ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin määriteltyjen tavoitteiden toteuttamiseksi. Hankintojen suunnitelmallista kehittämistä jatketaan huomioiden myös kansalliset julkisen hankinnan tavoitteet.

Taloustarviovalmistelun osana tietohallintopalvelut on siirretty Talous -palvelualueelta Demokratia ja johdon tuki -palvelualueelle hallintojohtajan alaiseen toimintaan. Tietohallintopalveluihin kuuluva paikkatietotoiminto on siirretty Elinvoiman palvelualueen Tonttipalvelut -yksikköön. Näillä toimilla tavoitellaan parempia toiminnallisia synergioita. Muutokset toteutetaan 1.1.2024 lukien.

Kestävän talouden ohjelman vaikutukset toimintaan, talouteen ja henkilöstöön

Ei kestävän talouden ohjelman mukaisia toimenpiteitä vuodelle 2024.

Merkittävät investoinnit

Ei investointeja.

Henkilöstösuunnitelma

Tietohallinto siirrettiin Talous -palvelualueelta Demokratian ja johdon tuen palvelualueelle ja sen vuoksi henkilöstömäärä on pienentynyt.

Henkilöstömäärä	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Vakinaiset	16,0	19,0	14,0	1,0
Määräaikaiset	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	16,0	19,0	14,0	1,0

Tunnusluvut	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Nettomenot eu- roa/asukas	-98	-107	-51	56

Demokratia ja johdon tuki

Demokratia ja johdon tuki

Kaupunginkanslia

Nettomenot
19 €/asukas

Viestintä

Nettomenot
11 €/asukas

Tietohallintopalvelut

Nettomenot
54 €/asukas

Demokratia ja johdon tuki	TP2022	TA2023	LTK 2024	TA2024	Muutos%	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	22 973	20 224	20 879	52 644	160,30	52 644	52 644
Toimintakulut	-985 809	-1 358 118	-1 402 923	-3 935 242	189,76	-4 045 429	-4 158 701
Toimintakate	-962 836	-1 337 894	-1 382 044	-3 882 598	190,20	-3 992 785	-4 106 057

Toiminnan kuvaus

Demokratia ja johdon tuki -palvelualue koostuu seuraavista toiminnoista: kaupunginkanslia, viestintä, kehittämis-toiminta, turvallisuus- ja valmiussuunnittelu sekä tietohallintopalvelut.

Kaupunginkanslian keskeisimpiä tehtäviä ovat kaupunginvaltuuston ja -hallituksen valmistelu-, sihteeri- ja täytäntöönpanotehtävät, muiden toimielinten esityslista-/ pöytäkirjatehtävät, yleisiin vaaleihin ja kansanäänestyksiin liittyvät tehtävät, lakiasiat, kuntayhteistyön ja edunvalvonnan ja kansainvälisen yhteistyön koordinointi, kirjaamotehtävät sekä asianhallinta- ja arkistotoimen ohjaaminen, koordinointi ja kehittäminen.

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on toimia kaupunginhallituksen, konsernijohdon ja kaupunginjohtajan apuna heidän toteuttaessaan valvontavelvollisuuttaan asetettujen päämäärien ja tavoitteiden toteutumisessa.

Viestintäyksikön tehtäviin kuuluvat kaupunki organisaation viestinnän ja markkinoinnin johtaminen, ohjaus, kehittäminen, koordinointi ja toteuttaminen.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutostekijät

Demokratian ja johdon tuen palvelualueen toimintakate vuodelle 2024 on -3 882 598. Talousarvio on laadittu noin 70 000 euroa raamia pienempänä, sillä tietosuoja on siirtynyt kaupungin johdon alle, mutta raamissa vielä laskettu demokratian ja johdon tuen palvelualueelle.

Viestintäyksikön 2024 painopistealueisiin kuuluu asumisen markkinoinnin kärkihankkeen tavoitteiden toteuttaminen.

Kanslian toiminnan painopisteet vuonna 2024 liittyvät uuden hallintosäännön käytäntöön viemiseen, sähköisen kokoushallinnan käyttöönottoon ja kaupungin valmiussuunnitelmien päivittämiseen.

Viestintäyksikön 2024 painopistealueisiin kuuluu asumisen markkinoinnin kärkihankkeen tavoitteiden toteuttaminen. Vuonna 2024 aloitetaan myös verkkosivu-uudistuksen konseptoinnin kilpailutus ja -hanke.

Talousarviovalmistelun osana tietohallintopalvelut on siirretty Talous -palvelualueelta Demokratia ja johdon tuki -palvelualueelle hallintojohtajan alaiseen toimintaan. Tietohallintopalveluihin kuuluva paikkatietotoimintoa on siirretty Elinvoiman palvelualueen Tonttipalvelut -yksikköön. Näillä toimilla tavoitellaan parempia toiminnallisia synergioita. Muutokset toteutetaan 1.1.2024 lukien.

Tietohallintopalveluiden toiminnan painopiste on jalkauttaa alkuvuoden 2024 aikana valmistuvan Hyvinkään kaupungin digitiekkartan suunnitellut ja päätetyt toimintamallit. Toinen painopiste on kehittää Hyvinkään kaupungin ICT-palveluita vastaamaan alati lisääntyviin nykyajan vaatimuksiin mm. digitaalisen turvallisuuden osalta sekä panostaa enemmän henkilöstön koulutukseen. Yllä mainittujen kokonaisuuksien lisäksi panostetaan Hyvinkään kaupungin rakennetun ympäristön tietojärjestelmäkokonaisuuden uudistamisen suunnitteluun.

Kestävän talouden ohjelman vaikutukset toimintaan, talouteen ja henkilöstöön

Ei kestävän talouden ohjelman mukaisia toimenpiteitä vuodelle 2024.

Merkittävät investoinnit

Ei investointeja.

Henkilöstösuunnitelma

Palvelualueelle siirrettiin tietohallintopalvelut henkilöstöineen ja siksi henkilöstö määrä on kasvanut neljällä.

Henkilöstömäärä	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Vakinaiset	11,0	14,0	18,0	0,0
Määräaikaiset	1,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	12,0	14,0	18,0	0,0

Tunnusluvut	TP2022	TA20223	TA2024	Muutos
Nettomenot euroa/asukas	-21	-29	-83	-54

Sivistystoimi

Opetuslautakunta

Hallinto ja kehittäminen

Perusopetus

Yleissivistävä koulutus

Varhaiskasvatuspalvelut

Kulttuuri- hyvinvointilautakunta

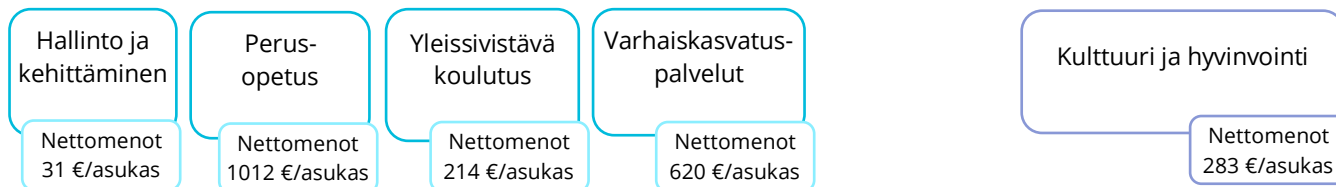
Kulttuuri ja hyvinvointi

Sivistystoimi

Sivistystoimi

Opetuslautakunta

Kulttuuri- ja hyvinvointilautakunta

Toimialan kuvaus

Sivistystoimi tarjoaa hyvinkääläisille monipuolisia opetus ja hyvinvointipalveluja. Toimialaa ohjaavat opetuslautakunta ja kulttuuri- ja hyvinvointilautakunta. Sivistystoimen hallintoon ja kehittämiseen kuuluvat kaikki varhais-

kasvatukseen, opetukseen, kulttuuriin ja hyvinvointiin liittyvät hallinnolliset työt ja toiminnan kehittäminen. Talousseuranta ja suunnittelu, sekä erilaiset tukitoimet ovat oleellinen osa sivistystoimen hallinnon tehtävissä.

Opetuslautakunta

Tuloslaskelma	TP2022	TA2023	LTK2024	TA2024	Muutos%	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	7 564 257	7 043 920	5 838 238	5 838 238	-17,1	5 838 238	5 838 238
Myyntituotot	2 155 529	2 016 388	2 048 638	2 048 638	1,6	2 048 638	2 048 638
Maksutuotot	3 230 727	3 134 000	2 934 000	2 934 000	-6,4	2 934 000	2 934 000
Tuet ja avustukset	2 095 847	1 882 032	839 100	839 100	-55,4	839 100	839 100
Muut toimintatuotot	82 154	11 500	16 500	16 500	43,5	16 500	16 500
Toimintakulut	-88 979 788	-91 181 741	-93 890 118	-93 435 103	2,5	-95 057 819	-96 729 217
Henkilöstökulut	-52 577 605	-52 941 172	-54 555 555	-54 090 540	2,2	-55 713 256	-57 384 654
Palkat ja palkkiot	-43 019 191	-43 680 848	-45 176 585	-45 176 585	3,4	-46 531 883	-47 927 839
Henkilösivukulut	-9 558 414	-9 260 324	-9 378 970	-8 913 955	-3,7	-9 181 374	-9 456 815
Eläkekulut	-7 861 295	-7 443 294	-7 611 627	-7 704 146	3,5	-7 935 270	-8 173 328
Muut henkilösivukulut	-1 697 119	-1 817 030	-1 767 343	-1 209 809	-33,4	-1 246 103	-1 283 486
Palvelujen ostot	-14 124 344	-14 216 712	-15 413 430	-15 423 430	8,5	-15 423 430	-15 423 430
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 698 174	-1 893 431	-1 790 562	-1 790 562	-5,4	-1 790 562	-1 790 562
Avustukset	-3 807 006	-3 862 062	-2 777 975	-2 777 975	-28,1	-2 777 975	-2 777 975
Muut toimintakulut	-16 772 659	-18 268 364	-19 352 596	-19 352 596	5,9	-19 352 596	-19 352 596
Toimintakate	-81 415 531	-84 137 821	-88 051 880	-87 596 865	4,1	-89 219 581	-90 890 979

Lautakunnan painopisteet ja keskeiset muutostekijät

Opetuslautakunnan alaisuudessa toimii hallinto- ja kehittämisen, perusopetuksen, yleissivistävä koulutuksen ja varhaiskasvatuspalveluiden palvelualueet.

Kaupunginhallituksen sivistystoimialalle asettama ulkoinen toimintakate on -65 288 673. Opetuslautakunnan ulkoinen toimintakate on tästä -60 440 021. Opetuslautakunnan talousarvioesitys on 20 000 euroa suurempi eli -60 460 021, johtuen siitä, että talousarvioesitystä laadittaessa huomattiin laskennallisten maahanmuuttokorvausten tuottovaatimuksen 20 000 euroa kuuluvan kottouttamispalveluihin varhaiskasvatuksen sijasta.

Hallinto ja kehittäminen:

Sivistystoimen tehtäväkenttä on hyvinvointialueuudistuksen myötä entisestään laajentunut. Viime aikojen kehitystyö on suuressa määrin painottunut juuri tälle alueelle. Erilaiset tilaratkaisut, kolmannen sektorin toimijoiden avustuskäytännöt vievät välillä jopa kohtuuttoman paljon voimavaroja sivistystoimen hallinnosta. Kehittämistyössä painopiste pitäisi olla lakeihin perustuvien peruspalveluiden kehittämisessä.

Perusopetus:

Perusopetus -palvelualue vastaa perusopetuksesta, aamu- ja iltapäivätoiminnasta, lasten ja nuorten kuvataidekoulusta sekä valvoo yleisen oppimäärän mukaista taiteen opetusta.

Perusopetuksen kokonaisoppilasmäärä laskee ennusteen mukaan lukukauden 2024-2025 alussa noin 100 oppilaalla verrattuna elokuuhun 2023.

Perusopetuksen ulkoinen toimintakate vuoden 2024 talousarvioesityksessä on -31 200 870 euroa. Henkilöstön sairauslomasijaiskulujen korkeus lienee haaste myös vuonna 2024.

Henkilöstökulujen osuus perusopetuksen ulkoisista menoista on noin 92%.

Koulujen AV-laitteet ovat suurimmalta osaltaan joko tulleet tai tulossa käyttöikänsä päähän. Niiden ajantasaistamiseksi on suunniteltu kolmen vuoden ohjelma, missä laitteiden uusiminen aloitetaan kouluilta, jossa laitteisto on vanhinta.

2022 aloitettua projektia oppilaslaitteiden hankkimiseksi kuudennen luokan oppilaille jatketaan suunnitellusti vuonna 2024.

Yleissivistäväkoulutus ja työpajatoiminta

Hyvinkään lukion opiskelijamäärä on erinomaisen hyvä ja perusarabi Kipinässä sujuu. Samaa voidaan todeta myös

aikuisten perusopetuksen ja kipinässä toimivan Tuva-ryhmän osalta. Hyvinkään Opiston ja yliopistoaan vapaan sivistystyön tilanne on edelleen opiskelijamäärän suhteen niin meillä, kuin muuallakin huolestuttava. Koronan jälkeen paluu entisiin opiskelijamääriin ei ole toteutunut.

Työpajatoiminta tulee jo ensi vuonna muuttumaan jonkin verran. Suoritusmäärät työpajojen osalta ovat olleet laskusuunnassa. Vuoden 2024 aikana valmistellaan TE 2025 uudistusta ja siinä yhteydessä esimerkiksi Ohjaamopalvelut ja etsivä nuorisotyö on mietittävä osittain uudelle pohjalle. Näistä palveluista vastaa toistaiseksi Hyria- säätiö.

Varhaiskasvatus:

Varhaiskasvatusikäisten lasten määrän jyrkän pudotuksen ennustetaan tasaantuvan seuraavina vuosina. Vuoteen 2030 mennessä 0-6-vuotiaiden ikäryhmän arvioidaan pienenevän noin 130 lapsella.

Hyvinkään kaupunginvaltuusto hyväksyy palvelusetelin varhaiskasvatuspalveluiden järjestämistapana 1.8.2024 alkaen. Opetuslautakunnassa 19.9.2023 hyväksytty Hyvinkään varhaiskasvatuksen tulositonnainen palveluseteli sääntökirjoineen otetaan käyttöön 1.8.2024 alkaen.

Kestävän talouden ohjelma

Lautakunnan talousarvio sisältää kaupunginvaltuuston 15.6.2020 § 44 päätöksen mukaiset toimenpiteet, joiden yhteisarvo toimialalle on vuoden 2024 osalta 141 000 euroa.

Kestävän talouden ohjelman toimenpiteen 25 osalta kaupunginhallitus päätti esittää valtuustolle, että englanninkielisiä luokkia ei lakkauteta ja että opetuslautakunnalle ei lisätä vastaavaa määrärahaa vaan opetuslautakunta huomioi asian perusopetus -palvelualueen käyttösuunnitelmapäätöksessä.

Hallinto ja kehittäminen

Hallinto ja kehittäminen	TP2022	TA2023	LTK2024	TA2024	Muutos%	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	1 225	0	0	0		0	0
Toimintakulut	-581 748	-1 263 470	-1 459 040	-1 453 814	15,1	-1 453 814	-1 494 521
Toimintakate	-580 523	-1 263 470	-1 459 040	-1 453 814	15,1	-1 453 814	-1 494 521

Toiminnan kuvaus

Sivistystoimi tarjoaa hyvinkäläisille monipuolisia opetus ja hyvinvointipalveluja. Toimialaa ohjaavat opetuslautakunta ja kulttuuri- ja hyvinvointilautakunta.

Sivistystoimen hallintoon ja kehittämiseen kuuluvat kaikki varhaiskasvatukseen, opetukseen, kulttuuriin ja hyvinvointiin liittyvät hallinnolliset työt ja toiminnan kehittäminen. Talousseuranta ja suunnittelu, sekä erilaiset tukitoimet ovat oleellinen osa sivistystoimen hallinnon tehtävissä.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutostekijät

Sivistystoimen hallinnon painopisteet vuodelle 2024 liittyvät pääosin sivistystoimen palveluverkon toteuttamiseen ja uuden palveluverkon valmisteluun. Isot investoinnit molempien sivistystoimen lautakuntien osalta (Paavola-talo ja Pihkala käynnistyvät vuoden 2024 aikana. Hangonsiltatalon suunnittelutyö jatkuu entistä tiiviimmin vuoden 2024 aikana ja Hangonsillan alueen kehitystyö näkyy myös sivistystoimen hallinnossa. Hallinnon henkilöstön tehtäväkuvia

tarkastellaan ja aina löytyy mahdollisuuksia lisätä yhteistyötä ja karsia mahdollisia päällekkäisyyksiä. Sivistystoimenjohtajan eläköityminen vuoden 2024 aikana vaikuttaa jonkin verran tehtävien uudelleen organisoitiin.

Sivistystoimen hallinnon ja kehittämisen toimintakate vuodelle 2024 on -1 459 040 ja ulkoinen toimintakate on -782 371.

Kestävän talouden ohjelman vaikutukset toimintaan, talouteen ja henkilöstöön

Ei kestävän talouden toimenpiteitä vuodelle 2024.

Merkittävät investoinnit

Ei merkittäviä investointeja.

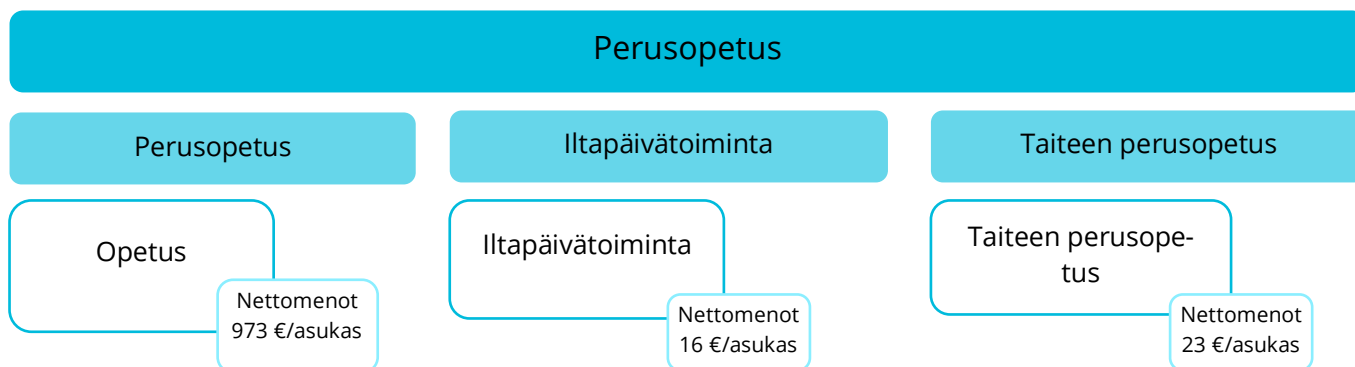
Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstömäärässä ei tapahdu muutoksia. Sivistystoimenjohtaja siirtyy eläkkeelle vuoden 2024 aikana.

Henkilöstömäärä	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Vakinaiset	6,0	10,0	10,0	0,0
Määräaikaiset	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	6,0	10,0	10,0	0,0

Tunnusluvut	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Nettomenot euroa/asukas	-12	-27	-31	-34
Hallinnon osuus toimialan bruttokust.	0,6 %	1,3 %	1,3 %	0,0

Perusopetus

Perusopetus	TP2022	TA2023	LTK2024	TA2024	Muutos%	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	3 590 663	3 966 926	2 902 038	2 902 038	-26,8	2 902 038	2 902 038
Toimintakulut	-48 556 437	-49 620 784	-50 351 684	-50 129 450	1,0	-51 533 075	-52 976 001
Toimintakate	-44 965 775	-45 653 858	-47 449 646	-47 227 412	3,4	-48 631 037	-50 073 963

Toiminnan kuvaus

Perusopetuksen palvelualueen toiminta-ajatus on toteuttaa perusopetuslain ja -asetuksen sekä opetussuunnitelmien mukainen opetus ja siihen liittyvät tukipalvelut. Perusopetuksen toiminnan perusyksikkö kouluilla on opetusryhmä. Opetusryhmän muodostuminen ja sen koko ovat ratkaisevassa roolissa opetussuunnitelman tavoitteiden ja lainmukaisuuden toteutumisessa. Lisäksi opetusryhmän koko on tärkein kunnan taloudellisiin kustannuksiin vaikuttava tekijä perusopetuksessa.

Perusopetus on koulutusjärjestelmän kivijalka ja samalla osa esiopetuksesta alkavaa koulutusjatkumoa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden laajan yleissivistyksen perustan muodostamiseen ja oppivelvollisuuden suorittamiseen. Se antaa valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Se ohjaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin. Perusopetus keskittyy nimensä mukaisesti perustaitojen mahdollisimman hyvään omaksumiseen unohtamatta mahdollisuutta kehittää myös omia mielenkiinnon kohteita esimerkiksi Hyvinkäällä toteutettavassa painotetussa opetuksessa.

Hyvinkään kaupungissa toimii 15 perusopetusta antavaa koulua. Näistä yhtenäiskouluja on neljä, alakouluja kymmenen ja yläkouluja yksi. Ruotsinkielistä opetusta toteutetaan vuosiluokilla 1-6 Svenka Skolan i Hyvingessä. Hyvinkään englanninkielistä opetusta toteutetaan vuosiluokilla 1-6 Aseman koulussa.

Painotettu opetus

Hyvinkään alakoulujen musiikkiluokat toimivat myös Aseman koulussa. Hyvinkään yläkoulujen musiikki- ja matematiikkaluokat toimivat Tapainlinnan koulussa ja urheiluluokat Vehkojan koulussa. Painotettu opetus on vakiinnuttanut paikkansa hyvinkääläisessä perusopetuksessa. Sille on tilausta, minkä hakijamäärät painotettuun opetukseen osoittavat.

Valmistava opetus

Vastikään maahan saapuneiden opetusta toteutetaan valmistavassa opetuksessa. Valmistavaa opetusta tarvitsevien määrä vaihtelee ja sen myötä myös valmistavan opetuksen luokkien lukumäärä. Ukrainan tilanteen ja muutenkin vilkastuneen maahanmuuton myötä valmistavan opetuksen tarve on lisääntynyt selvästi lukuvuodelle 2022-23. Lukuvuonna 2021-22 valmistavia luokkia oli kolme, kun taas kevätlukukaudella 2022-23 valmistavia luokkia oli yhteensä yhdeksän. Maahanmuuttajien määrää haastava arvioida täydellä varmuudella. Lukuvuosi 2023-24 on aloitettu kuudella valmistavan opetuksen ryhmällä, jotka ovat täynnä. On mahdollista, että lukuvuoden aikana on perustettava ryhmä lisää, jos perusopetusikäisiä maahanmuuttajia saapuu Hyvinkäälle lisää. Valmistavan opetuksen kustannukset näkyvät perusopetuksen menoina. Valmistavan opetuksen rahoitus valtiolta tulee normaalisti jälkikäteen raportoitujen toteutuneiden läsnäoloaikausien perusteella.

Hyvinkäälle sijoitettujen lasten opetus

Hyvinkäälle sijoitettujen vieraskuntalaisten lasten koulunkäynti pyritään järjestämään ensisijaisesti lähikouluissa. Poikkeuksena tähän ovat Peiponpesän ja Lemmilän lastensuojeluyksiköt.

Lastensuojelulaitos Peiponpesässä asuvien lasten opetus järjestetään lähes poikkeuksetta laitoksen omissa tiloissa kahdessa opetusryhmässä.

Helsingin kaupungilla on Lemmilän lastensuojelun yksikkö Hyvinkään Ridasjärvellä. Hyvinkään kaupunki järjestää Lemmilän opetuksen lastensuojeluyksikön tiloissa. Kunta (tässä tapauksessa Helsinki), joka on lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla sijoitetun esi- tai perusopetusta saavan oppilaan kotikunta opetuksen aikana, on velvollinen maksamaan opetusta järjestävälle kunnalle tai muulle opetuksen järjestäjälle oppilaan esi- tai perusopetuksesta aiheutuneita kustannuksia vastaavan korvauksen. Kotikuntalaskutuksessa opetuksen järjestäjälle aiheutuvista kuluista on vähennettävä valtion kunnalle maksama kotikuntakorvaus täysimääräisesti. Valtiovarainministeriö päättää vuosittain tästä kotikuntakorvausperusteen määrästä.

Helsingillä on suunnitelmat laajentaa Lemmilän lastensuojeluyksikköä yhdellä ryhmällä, mikä tulisi myös lisäämään Hyvinkään järjestämää opetusta.

Perusopetukseen osallistuminen on oppilaalle maksutonta. Perusopetuslain mukaan oppilaalla on oikeus saada myös opetukseen osallistumisen edellyttämä oppilashuolto ja tarvittavat tulkintamis- ja avustuspalvelut. Ohjaajapalveluja järjestetään asiantuntijalausuntojen perusteella opetuksen järjestäjän harkinnan mukaan niihin oikeutetuille oppilaille. Edellä mainitun takia on mahdollista, että kunta, tässä tapauksessa Hyvinkää, voi joutua palkkaamaan oppilaille ohjaajia, vaikka kunta olisi päättänyt avustajien määrän ylärajan.

Oppilashuolto toimii moniammatillisesti jokaisessa koulussa. Oppilashuollon psykologit ja kuraattorit siirtyivät hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen, minkä jälkeen oppilashuollon palvelut järjestetään hyvinvointialueella alueellisesti.

Aamu- ja iltapäivätoiminta

Hyvinkäällä järjestetään perusopetuslain mukaista ohjattua aamu- ja iltapäivätoimintaa 1-2. luokan oppilaille, sekä erityistä tukea tarvitseville oppilaille. Toiminta ei ole lakisääteistä. Toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen ja sijoittuu lasten vapaa-aikaan. Tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä sekä lapsen tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua.

Hyvinkäällä aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään avustettuna toimintana sekä omana toimintana. Palveluntuottajina toimivat tällä hetkellä Hyvinkään Seudun Urheilijat ry sekä Hyvinkään Seurakunta. Avustetun toiminnan aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään Aseman, Hämeenkadun ja Martin kouluilla, sekä iltapäivätoimintaa Hyvinkäänkylän, Paavola ja Puolimatkan kouluilla. Lisäksi iltapäivätoimintaa järjestetään avustettuna toimintana Martin seurakuntatalolla ja Vehkojan seurakuntakeskuksessa.

Ensimmäinen oman toiminnan (perusopetuksen järjestämä) aamu- ja iltapäivä ryhmä perustettiin Kytäjän koululle elokuussa 2020. Syksystä 2023 alkaen omana toimintana aamu- ja iltapäivä toimintaa järjestetään Hakalantalton, Kytäjän, Metsäkaltevan, Nopon, Ridasjärven ja Tapainlinnan kouluilla sekä Talvisillan opetusyksikössä (Puolimatkan koulu).

Aamu- ja iltapäivätoiminta on maksullista toimintaa huoltajille. Iltapäivätoiminnassa on mahdollisuus hakea maksuvapautusta tai alennettua asiakasmaksua riippuen perheen tulojen ja koon mukaan. Lukuvuonna 2021-22 maksuvapautusta saavien osuus oli n. 12%, kun taas lukuvuonna 2022-23 maksuvapautuksen saavien määrä (euroissa) oli noin 20%. Maksualennukseen tai -vapautukseen oikeuttavat tulorajat määräytyvät varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain tulorajojen mukaisesti. Tulorajoissa tapahtuneiden korotusten myötä on ennustettavissa maksuvapautuksen saavien määrän kasvavan vuonna 2024, mikä nostaa kaupungin kustannuksia aamu- ja iltapäivätoiminnan osalta.

Aamu- ja iltapäivätoiminta tullaan kilpailuttamaan avustettavan toiminnan osalta lukuvuoden 2023-24 aikana. Riskinä kilpailutuksessa voi olla ulkopuolisten palveluntuottajien kiinnostuksen väheneminen palvelun tuottamiseen.

Lisäksi Hyvinkäällä järjestetään esiopetusta täydentävää aamu- ja iltapäivätoimintaa niillä kouluilla, joissa esiopetus järjestetään perusopetuksen toimesta koululla yhdessä alkuopetuksen kanssa. Esiopetusta täydentävään aamu- ja iltapäivätoimintaan on mahdollisuus hakea maksuvapautusta tai hinnan alennusta (100 % / 50 %). Maksualennukseen tai -vapautukseen oikeuttavat tulorajat määräytyvät varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain tulorajojen mukaisesti. Syksystä 2023 Metsäkaltevatalon, Nopon, Talvisillan, Ridasjärven ja Kytäjän koulujen esiopetusikäisillä lapsilla on mahdollisuus osallistua edellä mainittujen koulujen esiopetusta täydentävään aamu- ja iltapäivätoimintaan. Kaikilla koulujen huoltajilla on mahdollisuus valita lapselleen vaihtoehtoisesti myös varhaiskasvatuksen järjestämä ja varhaiskasvatuksen tiloissa toteutettava esiopetus ja sitä täydentävä varhaiskasvatus. Toimintamallin muutoksella pyritään mahdollistamaan lasten toiminta- ja oppimisympäristön jatkumo koulun tiloissa saman henkilöstön toimesta, mutta myös helpottamaan varhaiskasvatushenkilöstön rekrytoinnin erittäin suuria haasteita. Todellisenä riskinä, varsinkin pienissä yksiköissä, on henkilökunnan

saatavuus ja toiminnan haavoittuvuus esimerkiksi sairaustapausten aikana. Jos henkilökuntaa ei saada, toiminta joudutaan lopettamaan, mikä aiheuttaa muutoksia niin lapsille ja heidän huoltajilleen sekä kouluille ja kylille ylipäätään.

Lasten ja nuorten kuvataidekoulu

Hyvinkään kaupungin ylläpitämä Hyvinkään kuvataidekoulu, tuttavallisemmin Artun kuvis, tarjoaa kouluajan ulkopuolella järjestettävää, lakisäateistä visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta hyvinkääläisille 4-19 -vuotiaille lapsille ja nuorille. Koulussa tutkitaan visuaalista kulttuuria piirtämisestä tietokoneanimaatioon ja kuvanveistosta robottirakenteluun, taiteen historiaa unohtamatta.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutostekijät

Perusopetuksen toimintakate talousarvioesityksessä on -47 449 646 ja ulkoinen toimintakate 2024 on -31 200 870. Toimintakate pitää sisällään kestävän talouden ohjelman mukaiset toimenpiteet.

Perusopetuksen kokonaisoppilasmäärä laskee tiedossa olevien lapsimäärien mukaan lukukauden 2024-25 alussa noin 100 oppilaalla verrattuna elokuuhun 2023. Oppilasmäärän väheneminen johtuu pääsääntöisesti ensimmäiselle luokalle tulevien oppilaiden pienemmästä määrästä verrattuna peruskoulunsa päättävien yhdeksäsluokkalaisten määrään. Alakoulujen oppilasmäärän aleneminen koskee sekä keskusta-aluetta että kyliä. Se tekee oppilasryhmien vähentämisen oppilasmäärän vähenemisen suhteessa hyvin haastavaksi, mikä aiheuttaa paineita perusopetuksen tuntikehyksen käyttöön. Lisäksi Metsäkaltevan ja Paavolan alueiden oppilas- määrissä on lievää kasvua, mikä aiheuttaa painetta opetusryhmien määrään kouluissa.

Mikäli opetusryhmiä tässä tilanteessa kuitenkin vähennettäisiin suoraan oppilasmäärän vähenemisen suhteessa, tarkoittaisi se automaattisena seurauksena oppilasryhmien yhdistämistä keskusta-alueen kouluilla. Lisäksi on tutkittava palveluverkon näkökulmasta opetuksen tehostamisen mahdollisuuksia koko kaupungin alueella.

Tämä merkitsisi käytännössä yli 30 oppilaan opetusryhmien hyväksymistä normaaliksi tilanteeksi ja välillisesti henkilökunnan suunniteltua nopeampaa vähentämistä. Eläköityminen ei tulisi tätä vähenemää ratkaisemaan.

Palveluverkon osalta v. 2024 muutoksia perusopetuksen palveluverkkoon ei ole tulossa. Palveluverkossa edetään KV:n päätöksen (13.6.2022 § 51) mukaisesti. Paavolatalon rakentamisen pitäisi alkaa vuoden 2024 ensimmäisellä puoliskolla. Hangonsiltaan sijoittuvan uuden alakoulun ja päiväkodin kokonaisuuden toiminnallinen suunnittelu on

käynnissä. Metsäkaltevan osalta syksyn 2024 kuudesluokkalaiset siirtyvät opiskelemaan Tapainlinnaan, kuten syksyllä 2023.

Henkilöstökulujen osuus perusopetuksen ulkoisista menoista on noin 92 %. Sairauslomien aiheuttamat sijaiskulut ovat ennakoimaton kuluerä. Lisäksi valtion erityisavustusten ennakoitavuus on vähintäänkin heikkoa kahdesta syystä:

- Budjetin laadinnan yhteydessä ei ole tiedossa, mitä erityisavustuksia on mahdollisesti haettavissa ja milloin haut ovat
- Minkä suuruisia avustuspäätökset milloinkin ovat. Esimerkkinä tästä tasa-arvorahapäätökset v. 2021 272 221 euroa, v. 2022 756 000 euroa ja v. 2023 460 043 euroa.

Opetussuunnitelman mukaisen nykyaikaisen opetuksen mahdollistamiseksi ja oppilaiden tvt-taitojen varmistamiseksi laitekannan lisääminen on ensiarvoisen tärkeää. Lisäksi toisen asteen opiskelu tapahtuu nykyään ja tulevaisuudessa sähköisesti. Perusopetuksen yhtenä tehtävänä on antaa oppilaille riittävät valmiudet jatko-opiskeluihin ja tvt-taidot ovat hyvin tärkeä osa näitä taitoja. Oppilaskohtaisten laitteiden hankinta aloitettiin 08/2022 hankkimalla kaikille kuudesluokkalaisten henkilökohtaisessa käytössä oleva oppilaslaite. Laite on oppilaan käytössä leasingajan neljä vuotta eli yhdeksännen luokan loppuun saakka, minkä jälkeen laite vaihtuu normaalin leasingkierron mukaan uuteen. Laitteiden hankkimista jatketaan suunnitelman mukaisesti seuraavien kahden vuoden aikana. Syksyllä 2025 hyvinkääläisillä perusopetuksen 6.-9. -luokan oppilaille pitäisi jokaisella olla käytössään henkilökohtainen oppilaslaite.

Koulujen AV-laitteet ovat suurimmalta osaltaan joko tulleet tai tulossa käyttöikänsä päähän. Niiden ajantasaistamiseksi on suunniteltu kolmen vuoden ohjelma, missä laitteiden uusiminen aloitetaan kouluilta, jossa laitteisto on vanhinta. Laitteiden uusiminen on tarkoitus rahoittaa osaksi investoinneista ja osaksi käyttötalouden leasingkustannuksista.

Laadukas koulutuspolku -kärkihankkeen puitteissa on suunniteltu toteutettavan laaja arviointikoulutus perusopetuksen opettajille. Sen tarkoituksena olisi tuoda opettajille arviointiin lisää työkaluja ja tehdä arvioinnista entistä tasa-laatusempaa Hyvinkäällä.

Kestävän talouden ohjelman vaikutukset toimintaan, talouteen ja henkilöstöön

Kohta 23: oppilasmäärän vähenemisen tuoma vaikutus opetusryhmien määrään. Tavoite on pystytty toteuttamaan

tähän saakka ennustetusti, vaikka seuraavat tekijät vaikeuttavat/estävät opetusryhmien matemaattisen vähentämisen:

1. muuttoliikettä ei pysty ennakoimaan

2. oppilaat eivät välttämättä vähene sopivasti yhden koulun alueelta, vaan muutaman oppilaan väheneminen eri kouluilta ei vähennä lähtökohtaisesti opetusryhmien määrää.

- Tämä aiheuttaa kovaa painetta oppilaaksiohjaukselle ensimmäisten ja seitsemänsien luokkien osalta. Jatkossa joudumme optimoimaan koulujen opetusryhmiä entistä tiukemmin, mikä tarkoittaa oppilaaksiohjauksen muutoksia aiempaan ja oletettujen lähikoulujen muutoksia lasten koulunkäynnin osalta.

Lisäksi palveluverkon kapasiteettia on jatkossa entistä enemmän muokattava olemassa olevan oppilasmäärän mukaiseksi.

Huomioitavaa on valmistavan opetuksen ryhmien määrän arvioimisen vaikeus. Lukuvuonna 2022-23 valmistavan opetuksen luokkia oli lopulta yhdeksän, kun aiempina vuosina määrä oli pitkään kolme valmistavan opetuksen ryhmää. Lukuvuoden 2023-24 alussa toiminnassa on kuusi valmistavan opetuksen ryhmää, jotka ovat täynnä. Muutokset maahanmuutossa ja maailman tilanteessa voi herkästi nostaa valmistavan opetuksen tarvetta.

Kohta 24: Musiikkiluokkatoiminnan lopettaminen asteittain. Musiikkiluokkien oppilasmäärät ovat kehittyneet hyvin, minkä vuoksi niiden toimintaa on syytä jatkaa ja kehittää.

Kohta 25: Englanninkielisten luokkien lopettaminen asteittain. Luokkien oppilasmäärässä ei ole tapahtunut suurta muutosta aiempaan. Oppilasmäärään vuosiluokittain voi vaikuttaa varsinkin ulkomaalaistaustaisten oppilaiden muutto pois paikkakunnalta. Toimintaa on kehitetty muuttamalla englanninkielisten luokkien opetusta niin, että yhä useamman suomenkielisen perheen lapsen olisi helpompi hakeutua englanninkieliseen opetukseen. Jos englanninkieliset luokat päätettäisiin lopettaa asteittain, tarkoittaisi se 1htv vähennystä henkilöstöstä lukuvuoden 2024-25 alusta alkaen.

Kaupunginhallitus päätti esittää valtuustolle, että englanninkielisiä luokkia ei lakkauteta ja että opetuslautakunnalle ei lisätä vastaavaa määrärahaa vaan opetuslautakunta huomioi asian perusopetus -palvelualueen käyttösuunnitelmapäätöksessä.

Merkittävät investoinnit

Palveluverkkopäätöksen (KV 13.6.2022 § 51) perustuen Paavolatalon rakentamisen pitäisi käynnistyä vuoden 2024 ensimmäisellä puoliskolla.

Hangonsiltaan sijoittuvan uuden koulun ja päiväkodin toiminnallinen suunnittelu jatkuu yhdessä tilakeskuksen ja kaavoituksen kanssa.

Koulujen AV-laitteet ovat suurimmalta osaltaan joko tulleet tai tulossa käyttöikänsä päähän. Laitteiden uusiminen on tarkoitus rahoittaa osaksi investoinneista ja osaksi käyttötalouden leasingkustannuksista.

Henkilöstösuunnitelma

Kokonaisuuden kannalta merkittävin opetuksen laatuun, työhyvinvointiin ja henkilöstön määrään vaikuttava lähtökohta on opetusryhmäkoko. Tavoitteiden mukaiset opetusryhmäkoot antavat myös selkärangan talouden suunnittelulle ja seurannalle. Perusopetuksen henkilöstömäärässä ei ole tulossa merkittäviä muutoksia vuonna 2024. Oppilasmäärän selkeä lasku tulevina vuosina tulee vääjäämättä alentamaan myös perusopetuksen henkilöstön määrää. Ero vakinaisten henkilöiden määrässä vuosien 2023 ja 2024 välillä johtuu siitä, että useammalla kuin yhdellä koululla työskentelevät henkilöt on laskettu vain yhteen kertaan.

Määräaikaisten henkilöiden määrässä näkyy runsaiden valtion erityisavustusten määrä, jolla on pystytty palkkaamaan kouluille avustusten käyttöehtojen mukaisesti ohjaajia ja resurssiopettajia. Lisäksi on myös voitu lisätä opetustunteja erityisavustusten myötä. Jos erityisavustusten määrä laskee tulevaisuudessa, vaikuttaa se määräaikaisten henkilöiden määrään laskevasti.

Henkilöstömäärä	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Vakinaiset	418,0	418,0	398,0	-20,0
Määräaikaiset	156,0	125,0	126,0	1,0
Yhteensä	574,0	543,0	524,0	-19,0

Tunnusluvut	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Nettomenot euroa/asukas	-961	-981	-1 012	-31
Perusopetus				
Oppilasmäärä	4 672	4 634	4 593	-41
Opetustuntien määrä	337 810	336 200	340 274	4 074
€/oppilasmäärä, netto	9 306	9 561	9 893	332
Opetustunnit/oppilas	72,30	72,6	74,1	1
Aamu- ja iltapäivätoiminta				0
Ohjaustunnit	39 655	52 204	47 880	-4 324
€/tunti, netto	11,20	8,67	15,34	7
Taiteen perusopetus				0
Oppilasmäärä	330	310	337	27
Opetustuntien määrä	3 839	3 964	3 930	-34
€/oppilasmäärä, netto	3 152	3 444	3 124	-320
Opetustunnit/oppilas	11,63	12,79	11,66	-1,1

Vuoden 2024 tunnuslukuja

Oppilaita
perusopetuksessa

4593

Opetustuntien
määrä/vuosi

340 274

Nettomeno/oppilas
€

9 893

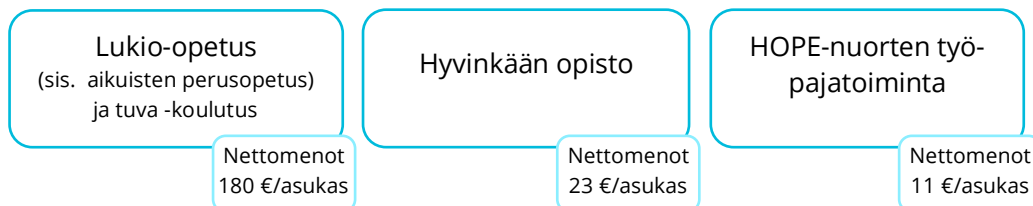
Aamu- ja iltapäivätoiminnan
ohjaustunnit

47 880

Yleissivistävä koulutus

Yleissivistävä koulutus

Yleissivistävä koulutus	TP2022	TA2023	LTK2024	TA2024	Muutos%	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	931 828	546 474	545 000	545 000	-0,3	545 000	545 000
Toimintakulut	-10 370 085	-10 315 252	-10 578 215	-10 522 489	2,0	-10 817 119	-11 119 998
Toimintakate	-9 438 256	-9 768 778	-10 033 215	-9 977 489	2,1	-10 272 119	-10 574 998

Toiminnan kuvaus

Hyvinkään lukio järjestää ja tarjoaa monipuolista ja korkeatasoista opetusta peruskoulunsa päättäneille nuorille ja aikuisille. Hyvinkään lukiossa toimii yleislinjan lisäksi luonnontiedelinja. Tämä opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä valtakunnallinen erityistehtävä jatkuu toistaiseksi. Hyvinkään lukiossa opiskelija voi valita normaalia enemmän taideaineiden kursseja. Hyvinkään lukiossa on syyskuun 10.9. tilaston mukaan 962 opiskelijaa, aikuislinjalla on noin 80 opiskelijaa. Tuvassa 31 ja Aipessa 47 opiskelijaa. Tilanne opiskelijamäärän osalta on erinomainen.

Hyvinkään Opisto tarjoaa vapaan sivistystyön osalta aikuisille monipuolisen ja laadukkaan kurssitarjonnan. Hyvinkään Opisto ja lukiot tekevät tiiviisti yhteistyötä mm. harvinaisten kielten kurssien osalta. Näin saadaan ryhmät elinvoimaiseksi ja pystytään houkuttelemaan pätevää henkilökuntaa.

Hyria koulutus Oy:n kanssa lukio ja Hyvinkään Opisto tekevät monipuolista yhteistyötä mm. maahanmuuttajaopetuksen kaksoistutkintojen ja toisen asteen urheiluvalmennuksen osalta. Työpajatoiminnasta Hyvinkään kaupungilla ja Hyria-säätiöllä on toistaiseksi voimassa oleva yhteistyösopimus. Hyvinkään kaupungin kotouttamispalvelut vastaa kunnan lakisääteisistä kotoutumisen palveluista. Kotouttamispalvelujen tehtäviä ovat muun muassa alkuvaiheen ohjaus ja neuvonta kaikille Hyvinkäällä asuville maahanmuuttajille, pakolaisten vastaanotto sekä monialainen verkostotyön koordinointi kotoutumisen alueella. Kotouttamispalvelujen yksikkö toteuttaa, suunnittelee ja kehittää maahanmuuttajille suunnattuja palveluja yhteistyössä verkoston kanssa. Kotouttamispalvelut siirtyvät vuoden 2023 alussa elinvoiman yhteyteen.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutostekijät

Hyvinkään lukion keskeisiä tavoitteita ovat yhteisöllisyyden lisääminen. Tähän saimme myös Opetushallituksen avustusta noin 95 000 euroa. Käytännön arki lukiossa toimii hyvin ja kipinä paikkana on hyvä ja vetovoimainen. Opiskelijoiden suorituspainet ja yleinen pahoinvointi näkyvät myös Hyvinkään lukiossa. Tähän yritämme löytää helpotusta opiskelijoiden osallisuuden vahvistamisella, johon OPH:n myöntämä avustus myös osaltaan tuo apua.

Hyvinkään Opiston houkuttelevuutta yritetään nostaa some- ja markkinointikampanjalla yhteistyössä Hyvinkään kaupungin viestinnän kanssa. Opiston kurssit eivät vedä opiskelijoita, kun vertauskohtana on koronaa edeltävä aika.

Uutuutena Hyvinkään Opistossa otetaan käyttöön ns. pistekurssit, jolloin näitä kurssissuorituksia opiskelija pystyy lukemaan hyväksi vaikkapa lukio-opintoihin.

Yleissivistävän koulutuksen toimintakate vuodelle 2024 on -10 033 215 ja ulkoinen toimintakate on -6 807 429. Toimintakate pitää sisällään Hyvinkään opiston tuottotavoitteen laskemisen 50 000 eurolla, johtuen entistä heikommasta osallistujamäärästä.

Kestävän talouden ohjelman vaikutukset toimintaan, talouteen ja henkilöstöön

Ei kestävän talouden ohjelman toimenpiteitä vuodelle 2024.

Merkittävät investoinnit

Ei investointeja.

Henkilöstösuunnitelma

Ei muutoksia henkilöstömäärän suhteen. Lukion etsivän paikalle pyrimme saamaan yhden kouluvalmentajan.

Henkilöstömäärä	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Vakinaiset	69,0	64,0	65,0	1,0
Määräaikaiset	7,0	7,0	3,0	-4,0
Yhteensä	76,0	71,0	68,0	-3,0

Tunnusluvut	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Nettomenot euroa/asukas	-202	-210	-214	-4
Lukio-opetus				
Oppilasmäärä	1 092	1 047	1 148	101
€/oppilas, netto	7 119	7 983	7 301	-682
Hyvinkään Opisto				
Opetustunnit	12 232	12 500	12 500	0
Menot, €/opetustunti	117,80	116,73	116,37	0
Tulot, €/opetustunti	30,50	33,60	30,00	-4

Varhaiskasvatuspalvelut

Varhaiskasvatuspalvelut

Varhaiskasvatuspalvelut

Nettomenot
620 €/asukas

Varhaiskasvatus	TP2022	TA2023	LTK2024	TA2024	Muutos%	TS2025	TS20256
Toimintatuotot	3 040 540	2 530 520	2 391 200	2 391 200	-5,5	2 391 200	2 391 200
Toimintakulut	-29 471 518	-29 982 235	-31 511 179	-31 329 350	4,5	-32 212 838	-33 121 240
Toimintakate	-26 430 978	-27 451 715	-29 119 979	-28 938 150	5,4	-29 821 638	-30 730 040

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuspalveluiden keskeisenä tehtävänä ja tavoitteena on varhaiskasvatuslain velvoitteiden täyttäminen ja perusopetuslain mukaisen esiopetuksen järjestäminen yhteistyössä perusopetuksen kanssa. Varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallinen ja tavoitteellinen kasvatukseen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuu pedagogiikka. Laadukas varhaiskasvatus on merkittävä tekijä varhaisen tuen mahdollistamiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Varhaiskasvatuspalvelut tulee järjestää kaikille hakijoille huoltajien kysyntää ja lasten tarvetta vastaavana. Esiopetusta tulee järjestää kaikille lapsille oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna.

Varhaiskasvatuslaki, laki yksityisen hoidon tuesta, laki kotihoidon tuesta sekä perusopetuslaki esiopetuksen ja esiopetuksen kuljetusten osalta määrittävät palveluiden keskeiset tehtävät. Laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista säätää kunnan ja ostopalvelupäiväkodeissa järjestämästä varhaiskasvatuksesta perittävistä asiakasmaksuista. Lisäksi toimintaa ohjaavat opetuslautakunnan päätökset varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmista ja asiakasmaksuista.

Varhaiskasvatuspalveluja järjestetään kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa, yksityisessä perhepäivähoidossa ja ostopalveluna yksityisillä palveluntuottajilla. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintayksiköt ja ryhmät perustetaan / muodostetaan siten, että lasten pedagoginen varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelma toteutuu, mutta myös siten, että taloudelliset ja toiminnalliset resurssit huomioidaan. Avointa varhaiskasvatusta järjestetään Pikku-Veturissa ja Päiväpirtissä sekä kerhoissa.

Kunnallisen varhaiskasvatuspaikan sijaan perhe voi valita kunnan hyväksymän yksityisen palveluntuottajan. Yksityiseen varhaiskasvatukseen perhe voi saada lakisääteistä yksityisen hoidon tukea. Yksityisen hoidon tuen kuntalisä ns. Hyvinkää-lisää ja yksityisen varhaiskasvatuksen sisaruslisää maksetaan kaupungin päätösten mukaisesti. Hyvinkään kaupungin valtuuston päätöksen mukaisesti palvelua

voidaan järjestää mahdollisesti myös palvelusetelillä. Lasten kotihoitoon on tarjolla myös lakisääteinen kotihoidon tuki.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, Valvira ja aluehallintoviranomainen (AVI) ovat linjanneet ja ohjeistaneet, että varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestettävä muu mahdollinen maksullinen toiminta ei ole varhaiskasvatusta. Joten tällainen muu mahdollinen toiminta sijoitetaan Hyvinkäällä varhaiskasvatuspäivän loppuun.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutostekijät

Varhaiskasvatuksen toimintakate vuodelle 2024 on -29 119 979 ja ulkoinen toimintakate on -21 669 351.

Varhaiskasvatusikäisten lasten määrän jyrkän pudotuksen ennustetaan tasaantuvan seuraavina vuosina. Vuoteen 2030 mennessä 0–6-vuotiaiden ikäryhmän arvioidaan pienenevän noin 130 lapsella. Kaupungin sisällä palvelutarpeen arvioidaan kasvavan lähinnä Multilankorpi – Kaltevan ja keskustan alueella. Perhevapaaauudistuksen vaikutusta lasten osallistumiseen varhaiskasvatukseen on haastava arvioida, mutta trendi näyttää olevan se, että entistä suurempi osa alle kolmevuotiaista lapsista osallistuisi. Myös ihan pienten alle vuoden ikäisten lasten määrän arvioidaan lisääntyvän päiväkodeissa. Myös monikulttuurisuuden ja lasten kasvun ja oppimisen tuen tarpeiden arvioidaan tulevaisuudessa kasvavan. Ukrainalaisten lasten varhaiskasvatukseen osallistumista on hyvin vaikea ennustaa. Kaiken kaikkiaan lapsiperheiden tulevaisuuden valintoihin ja mahdollisuuksiin vaikuttavat monet seikat myös työ- ja opiskelumahdollisuudet, joten varmuutta varhaiskasvatuspalveluiden resurssitarpeesta on mahdotonta sanoa. Tästä syystä uusi talousarvio on laskettu toimintavuoden 2023 tietojen valossa.

Varhaiskasvatuspalvelujen järjestämisen suunnitelma

Vaikka lasten määrä vähenee, paikkoja tarvitaan enemmän, koska alle 3-vuotiaat käyttävät 1,75 rakenteellista varhaiskasvatuspaikkaa. Palvelujen järjestämiseen liittyviä suunnitelmia tehdään aina yhteistyössä perusopetuksen ja tilapalvelun kanssa. Vuoden 2023 aikana varhaiskasvatuspalveluissa jouduttiin tekemään erilaisia tilapäisiä ratkaisuja, kuten lisä- ja saliryhmiä, jotta lakisääteinen paikka pystyttiin kaikille tarjoamaan. Paavolatalon hankkeen odotetaan valmistuvan elokuuksi 2025, joten arvio on, että vuosi 2024 tulee olemaan varhaiskasvatuspaikkojen suhteen hyvin haastava. Vuonna 2024 tehdään joidenkin päiväkotien peruskunnostusprojekteja ja melko säännöllisesti ilmaantuu myös muita kiinteistöihin liittyviä haasteita, mahdollisuus väistötilatarpeeseen on todellinen.

Metsäkaltevaan on suunnitteilla yksityinen päiväkoti ja jos sen toiminta käynnistyy vuoden 2024 aikana, tuo se kaivatua helpotusta varhaiskasvatuspaikkatilanteeseen. Jos hanke jostain syystä ei toteudukaan, tilapäisratkaisujen todennäköisyys kasvaa. Myös määräaikaiset vuokratilat esim. Riemurinteen päiväkodin kapasiteetti tarvitaan toimintavuonna 2024–2025.

Yksityinen varhaiskasvatus

Hallitusohjelmaan on kirjattu, että se uudistaa varhaiskasvatuksen palveluseleitä koskevan lainsäädännön ja siirtää lainsäädäntö opetus- ja kulttuuriministeriöön. Hallitus myös arvioi lasten hoidon tukien kokonaisuuden huomioiden perheiden valinnanvapauden. Hallituksen tavoitteena on, että yhä useampi perhe voisi valita erilaisten varhaiskasvatuksen muotojen välillä tasapuolisemmin. Yksityisen hoidon tuen piirissä olevien lasten osuutta haluttaisiin nostaa hallituskauden aikana. Tämä toteutetaan korottamalla yksityisen hoidon tuen hoitorahaa. Ko. hallitusohjelmaan sisältyviin muutoksiin varhaiskasvatuksen talousarviossa ei ole tehty varauksia.

Hyvinkäällä yksityisessä varhaiskasvatuksessa ja ostopalvelussa on useita hyvinkääläisiä lapsia. Kun ja jos yksityisessä varhaiskasvatuksessa tai sen toiminnassa tapahtuu oleellisia muutoksia esim. uuden yksikön aloittamisia tai nykyisen toiminnan lopettamisia, on sillä vaikutuksia myös varhaiskasvatuspalveluiden järjestämiseen ja kustannuksiin, joita talousarviossa ei ole ollut mahdollista huomioida.

Hyvinkäällä varhaiskasvatuksen ostopalvelusopimukset jatkuvat opetuslautakunnan päätöksen ja tehtyjen sopimusten mukaisesti päättymään 31.7.2026, mikäli niitä ei ole irtisanottu 30.4.2025 mennessä. Esiopetuksen ostopalvelusopimukset jatkuvat suomen- ja ruotsinkielisessä esiopetuksessa lautakunnan vahvistamien periaatteiden mukaisena.

Varhaiskasvatuksen palveluseteli

Hallitus uudistaa varhaiskasvatuksen palveluseleitä koskevan lainsäädännön. Varhaiskasvatuksen palveluseleitä koskeva lainsäädäntö siirretään opetus- ja kulttuuriministeriöön, kuten varhaiskasvatuslakia uudistettaessa oli tavoitteena. Hallitus arvioi lasten hoidon tukien kokonaisuuden huomioiden perheiden valinnanvapauden. Hallituksen tavoitteena on, että yhä useampi perhe voisi valita erilaisten varhaiskasvatuksen muotojen välillä tasapuolisemmin.

Hyvinkään varhaiskasvatuksen tulosidonnainen palveluseteli

Hyvinkään kaupunginvaltuusto hyväksyy palvelusetelin varhaiskasvatuspalveluiden järjestämistapana 1.8.2024 alkaen. Opetuslautakunnassa 19.9.2023 hyväksytty Hyvinkään varhaiskasvatuksen tulosidonnainen palveluseteli sääntökirjoineen otetaan käyttöön 1.8.2024 alkaen. Palvelusetelin käyttöönoton yhteydessä valmistellaan varhaiskasvatuksen yksityisen hoidontuen kuntalisä ns. Hyvinkäälisän lakkauttaminen päiväkotien osalta vuoden 2024 aikana.

Varhaiskasvatuspalveluiden tulosidonnaista palveluseteliä varten on laadittu sääntökirja, joka sisältää Hyvinkään kaupungin toiminta- ja menettelytapaohjeet palvelusetelille. Sääntökirja ei ole sopimus Hyvinkään kaupungin ja palvelutuottajan välillä. Siihen on kirjattu mm. Hyvinkään kaupungin asettamat hyväksymiskriteerit palvelutuottajalle. Sääntökirja toimii myös ohjeena palveluseteliä käyttäville asiakkaille.

Talousarvioon tulosidonnaisen varhaiskasvatuksen palvelusetelin kustannuksia arvioitaessa käytettiin kesällä 2023 tiedossa olevia kustannuksia. Kaupungin oman varhaiskasvatuksen kustannukset laskettiin vuoden 2022 tilinpäätöksen tiedoilla, mutta ostopalveluissa huomioitiin 1.8.2023 indeksikorotusten jälkeinen kustannus.

Kaikki vertailuun liittyvät kustannukset laskettiin maksimikorvausten mukaan, jotta kustannuksista saatiin mahdollisimman vertailukelpoisia. Lapsien määränä käytettiin 04/2023 todellisia tietoja eri hoitomuodoissa. Kustannusarviossa tämä tarkoitti sitä, että kaikki palvelutuottajat siirtyisivät yksityisen hoidon tuen osalta käyttämään palveluseteliä elokuusta 2024 alkaen. Hintavertailu tehtiin ilman vyörytettäviä kustannuksia.

Huomion arvoista on, että vuonna 2023 kunnallisen hoitopaikan hintaan on todennäköisesti tulossa merkittävä korotus mm. palkkaratkaisun ja energianhinnan ym. korotusten takia. Vuodelle 2024 ajoittuu myös mahdollisesti indeksitarkistuksia, joita laskelmissa ja talousarviossa ei ole huomioitu/arvioitu. Vertailussa käytettiin jokaisen tuen ja kustannuksen maksimiarvoja eli otettiin huomioon kaikki kaupungille syntyvät kustannusmuodot lapsen ollessa täysiaikaisessa hoidossa. Perheelle myönnettyyn palvelusetelin arvoon vaikuttaa mm. lapsen ikä, perheen tulot ja palvelun

tuntimäärä. Tarkkaa laskelmaa palveluseteliin siirtymisen kustannusvaikutuksesta on hyvin vaikea tehdä. Kustannusarvion on nimensä mukaisesti arvio.

Tulosidonnaisen palvelusetelin käyttöönoton arvioidaan lisäävän kustannuksia noin 110 000 eurolla, mikä on huomioitu talousarviossa. Varhaiskasvatuksen palvelusetelin sähköiseen järjestelmän kehittämiseksi on varattu tietohallinnon ICT:n kehittämisrahaa.

Avustukset ja ostopalvelu

Talousarvion lähtökohtana on yksityisenhoidon ja ostopalvelusopimuksen mukaiset kustannukset. Jos yksityisenhoidon tuen kuntalisästä päiväkotien osalta luovutaan silloin kun palvelusetelin astuu voimaan, säästyy yksityisen hoidontuen kustannuksia elo-joulukuulta arviolta noin 850 000 euroa. Vastaavasti palvelusetelin kustannuksia arvioidaan syntyvän noin 960 000 euroa.

Ostopalveluun liittyvät kustannukset on laskettu talousarvioon vuoden 2023 tasoisena.

Toimintatuotot

Talousarvioon 2024 asiakasmaksutulot on arvioitu vuoden 2023 tulokertymän ennusteen perusteella. Asiakasmaksutulokertymän arvioidaan vähenevän noin 90 000 euroa.

Turvattomista oloista tulleiden lasten varhaiskasvatuspalveluiden järjestämiseen saatiin valtionavustusta vuodelle 2022. Kuntaliiton saamien tietojen mukaan myös vuodelle 2023 on mahdollista hakea ko. avustusta loppuvuodesta 2023. 1.3.2023 alkaen opetus- ja kulttuuritoimenrahoituslaki muuttui, mikä mahdollistaa ko. avustuksen saannin jatkossakin, mikäli valtion budjetissa on ko. rahavaraus. Kotoittamispalveluiden maahanmuuttajakorvauksia ei enää jatkossa jyvitetä varhaiskasvatuspalveluihin, joten laskennallista korvausta 20 000 euroa ei ole huomioitu tuottoihin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) ja sosiaali- ja terveysministeriö (STM) ovat eri mielisiä siitä, miten sijoitettujen varhaiskasvatusikäisten lasten kustannukset jakautuvat hyvinvointialueiden ja kuntien kesken. Tästä syystä mm. vuoden 2023 osalta ko. olevat kustannukset (ostopalvelu ja myyntitulot) eivät ole vielä selvillä. Varhaiskasvatuksen budjettiin on varattu myyntituloja vastaava määrä kuin ostopalvelun menoja.

Laadukas koulutuspolku kärkihanke

Kevään 2023 henkilöstötutkaan varhaiskasvatuspalveluiden henkilöstöstä vastasi reilu 60 %. Tärkein tulos oli se, että jokainen työntekijä koki työnsä hyvin merkityksellisenä ja tärkeänä. Henkilöstö tuntee toimintamallit ja pelikirjan tavoitteet ja nämä näkyvät myös arjessa. Eniten tyytymättömyyttä aiheutti omat kehittämismahdollisuudet ja työolosuhteet.

Jotta laadukas koulutuspolku kärkihanke varhaiskasvatuksen näkökulmasta toteutuu, tulee varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuus ja osaaminen varmistaa. Henkilöstön rekrytointiprosesseihin, työolosuhteisiin ja varahenkilöjärjestelmään tulee myös panostaa.

Laadukas koulutuspolku kärkihankkeeseen varhaiskasvatuksen osalta on esitetty koulutusta ja kehittämistä varten 10 000 euroa.

Laadukas koulutuspolku kärkihanke sisältää myös Paavolatalon ja Hangonsillan alueen päiväkotikoulu rakennuksen suunnittelun toteuttamisen siten, että ne toiminnallisesti ja pedagogisesti vastaavat varhaiskasvatuksen tarpeisiin, mutta toimivat myös kustannustehokkaasti ja laadukkaasti.

Varhaiskasvatushenkilöstön veto- ja pitovoima

Varhaiskasvatuksessa on huoli lakisääteisen palvelun tavoitteineen vaarantuvan, koska useilla varhaiskasvatuksen opettajilla ja/tai sijaisilla ei ole varhaiskasvatuslain mukaista kelpoisuutta. Jatkuvat henkilöstömuutokset kuormittavat sekä hoito-kasvatus-opetushenkilöstöä että esihenkilöitä, mikä vaikuttaa koko henkilöstön työhyvinvointiin, jaksamiseen, työnantajaan sitoutumiseen ja työantajakuvaan.

Hyvinkään varhaiskasvatuspalveluiden työolosuhteiden kehittämiseksi otetaan käyttöön apulaisjohtajamalli. Toimintamallin käyttöönottoaminen toimii perustana Laadukas koulutuspolku kärkihankkeelle. Hyvinkäällä on 12 päiväkodinjohtajaa, joten aluksi apulaisjohtajia tarvitaan 6. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kahdella päivähoitoyksiköllä on yksi yhteinen apulaisjohtaja, joka on irrotettu lapsiryhmävastuusta. Apulaisjohtaja toimii mm. sekä johtajuuden että henkilöstön tukena, työntekijöiden perehdyttäjänä ja mentorina. Hän vahvistaa henkilöstön pedagogista toimintaa ja osaamista vahvistaen henkilöstön työhyvinvointia. Kuuden apulaisjohtajan kustannusvaikutus on noin 320 000 euroa/vuosi. Nykyisestä varajohtajamallista, jossa ko. varhaiskasvatuksen opettajalla on täysi vastuu oman lapsiryhmän varhaiskasvatuksen / esiopetuksen toteuttamisesta, luovutaan.

Varhaiskasvatuslain mukaisen kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön saatavuuteen ei tunnu löytyvän paikallisia eikä valtakunnallisia nopeita ratkaisuja.

Kestävän talouden ohjelman vaikutukset toimintaan, talouteen ja henkilöstöön

Kestävän talouden ohjelman 2020–2024 liittyvät toimet on varhaiskasvatuspalveluissa toteutettu. Yhtenä varhaiskasvatuksen säästökohteena vuodelle 2023 oli henkilöstön koulutusmäärärahojen leikkaaminen. Vuoden 2023 aikana koulutusta toteutettiin hakerahoituksella ja sisäisinä koulutuksina.

Merkittävät investoinnit

Varhaiskasvatuspalveluihin kohdentuu palveluverkkoselvityksen mukaiset investoinnit: Paavolatalon ja Hangonsilän päiväkotikoulun hankkeet. Vuonna 2024 investoinnit eivät vaikuta varhaiskasvatuksen palvelutarpeeseen tai palvelujen järjestämisen suunnitelmaan.

Paavolatalon ensisijaiseen kalustesuunnitteluun ja -hankintaa varataan määrärahat investointisuunnitelman yhteydessä.

Päiväkotien peruskunnostamisen yhteydessä pyritään toteuttamaan päiväkodin langaton verkkoyhteys.

Henkilöstösuunnitelma

Varhaiskasvatuslaki määrittelee hyvin yksityiskohtaisesti henkilöstön kelpoisuusehdot, päiväkotien ryhmärakenteet ja kasvattaja-lapsisuhdeluvun.

Henkilöstöbudjetti on tehty työntekijätasolle. Henkilöstösuunnitelma sisältää vuoden 2023 syksyllä käytössä olleen

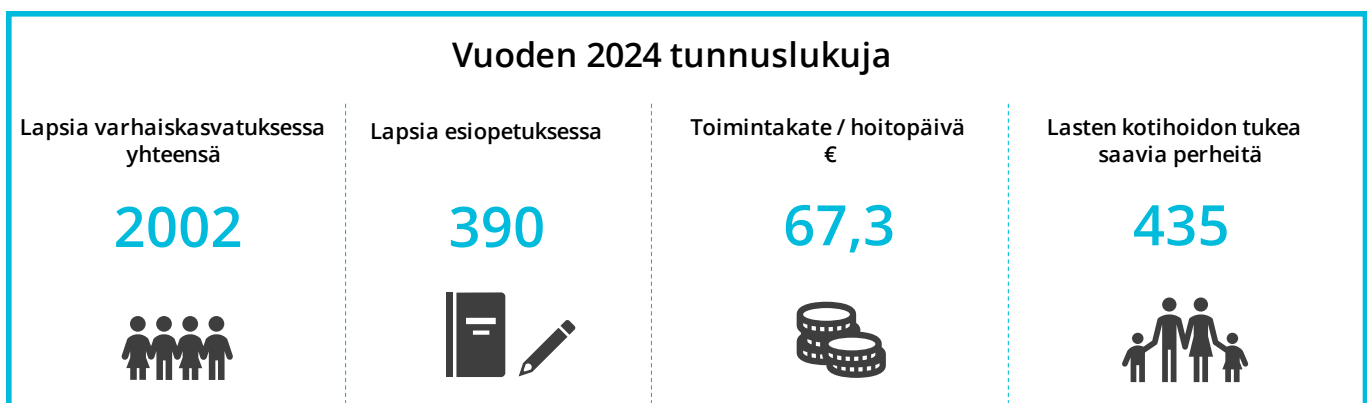
henkilöstömäärän. Palvelualueen sisällä tehdään tarvittavia vakanssi- ja tehtäväkuvamuutoksia, jotta apulaisjohtajamalli voidaan ottaa käyttöön 6 johtamiskokonaisuudessa. Henkilöstöohjelmaan lisättiin navigointikeskusteluissa palkkakustannukset kolmelle apulaisjohtajalle yhteensä 160 000 euroa ja neljälle työntekijälle, joiden avulla edelleen vahvistettaisiin rekrytoinnin / varahenkilöjärjestelmän toimivuutta, yhteensä noin 150 000 euroa. Ko. summasta kuitenkin siirrettiin noin 115 000 euroa perusopetukseen esiopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen kustannuksiin, koska ko. tehtävä poistui varhaiskasvatuksesta.

Sairauspoissaolojen ja niistä aiheutuvien kustannusten kasvun hillitsemiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Seurataan ja arvioidaan varhaiskasvatuksen ja työterveyshuollon yhteisen projektin, jonka tavoitteena on sairauspoissaolojen määrän vähentäminen, toteutumista.

Henkilöstöbudjettiin on tehty palkkavarauksia myös muutamalle lisäryhmälle kesään 2024 asti (4 työntekijää) sekä 9 työntekijälle (7,5 vakanssia) eripituisia työsopimuksia hankerahoituksella.

Henkilöstömäärä	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Vakinaiset	386,0	423,0	419,5	-3,5
Määräaikaiset	67,0	10,2	7,5	-2,7
Yhteensä	453,0	433,2	427,0	-6,2

Taulukossa talousarvioiden osalta henkilöstömäärä on kuvattu vakanssien määränä ja määräaikaiset -sarakeessa on huomioitu hanketyöntekijät.

Tunnusluvut	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Nettomenot euroa/asukas	-565	-590	-620	-30
Varhaiskasvatus ja esiopetus				
Varhaiskasvatus hoitopäivät	366 563	354 720	338 549	-16 171
-joista avoin pk ja parkki hoitopäivät	2 089	5 479	5 175	0
Esiopetus läsnäolopäivät	71 207	81 286	66 645	-14 641
Varhaiskasvatuslapset ⁽¹⁾	2 052	2 062	2 002	-60
Kunnallinen	1 715	1 775	1 689	-86
Päiväkoti	1 615	1 659	1 607	-52
Perhepäivähoito ⁽²⁾	32	33	0	-33
Kerho	26	42	32	-10
Avoin päiväkoti ja parkki	42	41	50	9
Ostopalvelu	143	111	136	25
Palveluseteli ⁽⁴⁾			0	0
Yksityinen	194	176	177	1
Päiväkoti	179	161	160	-1
Perhepäivähoito	15	15	17	2
Esiopetus	364	419	390	-29
Varhaiserityiskasvatus ⁽³⁾	158	217	170	-47
Toimintakate/hoitopäivä	56,30	59,1	67,3	8
Toimintakate/hoitopaikka	12 021	11 992	13 615	1 623
Lastenhoidon tuet				
Lasten kotihoidon tuki				
Tuensaajia/perheitä, k.a.	434	412	435	23
Tuensaajia/lapsia, k.a.	500	397	475	78
€/kotih.tuen saaja/kk	293	353	295	-58
Yksityisen hoidon tuki ⁽⁵⁾				
Lapsia, k.a.	180	176	177	1
€/yks.hoidontuen saaja/kk	564	557	264	-293

¹⁾ Sisältää kunnallisen, ostopalvelun ja yksityisen varhaiskasvatuksen

²⁾ Kunnallinen perhepäivähoito päättyy 1.8.2023

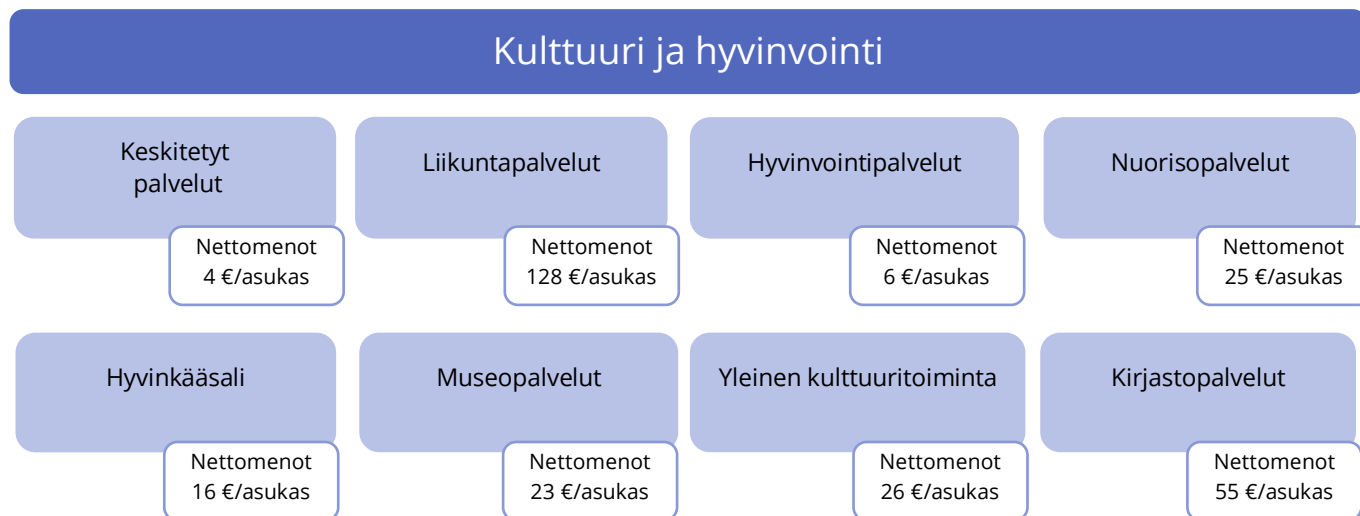
³⁾ Sisältää erityisen tuen päätökset, tehostetun tuen ja seurannan lapset

⁴⁾ Palvelusetelin tunnuslukuja ei ole huomioitu, koska päätöstä ei ole vielä tehty.

⁵⁾ Yksityisen hoidon tuki on laskettu seitsemältä kuukaudelta.

Päiväkodeissa olevien lasten määrä sisältää koko- ja osapäivähoidossa sekä esiopetuksen täydentävässä varhaiskasvatuksessa olevat lapset.

Kulttuuri- ja hyvinvointilautakunta

Tuloslaskelma	TP2022	TA2023	LTK2024	TA2024	Muutos%	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	2 061 698	2 141 800	2 155 100	2 155 100	0,6	2 155 100	2 155 100
Myyntituotot	55 084	39 000	39 000	39 000	0,0	39 000	39 000
Maksutuotot	1 072 145	1 182 200	1 179 400	1 179 400	-0,2	1 179 400	1 179 400
Tuet ja avustukset	94 520	28 000	31 100	31 100		31 100	31 100
Muut toimintatuotot	839 949	892 600	905 600	905 600	1,5	905 600	905 600
Toimintakulut	-14 271 287	-15 038 301	-15 377 023	-15 377 023	2,3	-15 723 544	-16 168 773
Henkilöstökulut	-3 773 840	-3 850 844	-3 882 665	-3 882 665	0,8	-4 010 793	-4 163 203
Palkat ja palkkiot	-2 988 266	-3 181 750	-3 246 642	-3 246 642	2,0	-3 353 781	-3 481 225
Henkilösivukulut	-785 574	-669 094	-636 023	-636 023	-4,9	-657 012	-681 978
Eläkekulut	-670 609	-537 493	-549 458	-549 458	2,2	-567 590	-589 159
Muut henkilösivukulut	-114 965	-131 601	-86 565	-86 565	-34,2	-89 422	-92 820
Palvelujen ostot	-3 226 207	-3 083 010	-3 193 860	-3 193 860	3,6	-3 254 543	-3 335 907
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-655 411	-647 936	-701 250	-701 250	8,2	-714 574	-732 438
Avustukset	-848 572	-1 045 945	-868 945	-868 945	-16,9	-885 455	-907 591
Muut toimintakulut	-5 767 257	-6 410 566	-6 730 303	-6 730 303	5,0	-6 858 179	-7 029 633
Toimintakate	-12 209 589	-12 896 501	-13 221 923	-13 221 923	2,5	-13 568 444	-14 013 673

Toiminnan kuvaus

Kuntalain (410/2015 § 1 ja 9) mukaan kunnan tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueen elinvoimaa sekä järjestää tarvittavat palvelut ekonomisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävällä tavalla. Lain mukaan kunta voi tuottaa nämä palvelut itse tai hankkia ne joltain muulta palveluntuottajalta. Hyvinkäällä toimitaan kummallakin tavalla: hyvinvointia ja turvallisuutta edistetään omalla palvelutuotannolla, kun taas kaikki sosiaali- ja terveystyöpalvelut

sekä pelastus- ja ensihoitopalvelut ostetaan kaupunkiorganisaation ulkopuolelta.

Kulttuuri- ja hyvinvointipalveluiden terveyttä edistävät vaikutukset lisäävät ihmisten hyvinvointia ja tyytyväisyyttä, pidentävät ikää ja lisäävät terveiden elinvuosien määrää. Siksi paikallisten kulttuuri-, liikunta-, nuoriso-, hyvinvointi- ja muiden vapaa-aikapalveluiden kehittäminen lisää alueellisesti väestön hyvinvointia, ehkäisten kalliiden korjaavien sosiaali- ja terveystyöpalveluiden tarvetta.

Kulttuuri- ja hyvinvointipalvelut ovat tärkeä kaupungin vetovoimatekijä. Hyvinkään houkuttelevuutta lisäävät aktiivisesti kaupungissa näkyvät, kuuluvat ja osallistavat kulttuuripalvelut sekä tapahtumat ja erinomaiset liikkumismahdollisuudet. Perheiden kannalta on merkittävää, että kaupungissa pystyy harrastamaan vapaa-aikana monipuolisesti. Taiteen perusopetus lisää kaupungin lasten hyvinvointia, turvaa monipuolisen kulttuuriperinnön siirtymisen tuleville sukupolville ja luo elinikäistä kulttuurillista sivistystä kaupunkilaisille.

Tapahtumat työllistävät laajasti ja niiden elinvoimaa ja paikkakuntien houkuttavuutta lisäävä merkitys on suuri. Tapahtumien taloudellinen vaikutus ulottuu suoraan ja välillisesti useimmiten tapahtumapaikkakuntaa laajemmalle alueelle. Suur tapahtuman järjestäminen lisää myös monin tavoin kansainvälisen tason osaamista paikkakunnille ja järjestämisessä mukana oleville tahoille.

Nuorisopalvelut, kirjasto ja kulttuurilaitokset tarjoavat monipuolisesti palveluja kuntalaisten arkeen ja juhlaan. Hyvinvointipalvelut puolestaan läpileikkaavat ja kattavat koko kaupungin tuottamien palveluiden kirjon, sillä käytännössä kaikki, mitä nykyinen kaupunkiorganisaatio tekee, edistää kunnan ja kuntalaisten hyvinvointia.

Kuntien kulttuuritoiminnasta säädetään lailla (166/2019), jonka tavoitteena on tukea ihmisten mahdollisuuksia luovaan ilmaisuun ja toimintaan sekä kulttuurin ja taiteen tekemiseen ja kokemiseen, edistää kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja osallistumista kulttuuriin, taiteeseen ja sivistykseen, vahvistaa väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä ja luoda edellytyksiä elinvoiman kehittymiselle. Kunnan tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa, jonka toteuttamiseksi kunta edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä, luo edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle, edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista, tarjoaa mahdollisuuksia tavoitteelliselle taide- ja kulttuurikasvatukselle sekä edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä. Lisäksi kunta edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa, kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa.

Kirjastopalveluiden toiminnan ja arvojen perustana toimii kirjastolaki (1492/2016). Yleisten kirjastojen palvelut ovat kaikille avoimia ja peruspalvelut maksuttomia. Kirjastolain tavoitteena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdolli-

suuksia sivistykseen ja kulttuuriin, edesauttaa tiedon saatavuutta ja käyttöä, tukea lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa ja antaa mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen. Lisäksi lain tavoitteena on tukea aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Lähtökohtaisesti tavoitteena ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus. Kirjasto on kuntalaisen peruspalvelu, joka toteuttaa jokaisen kansalaisen sivistyksellisiä oikeuksia. Kirjastopalveluiden keskeisenä tehtävänä on lukemisen edistäminen. Matalan kynnyksen neuvontapaikkoina kirjastot tarjoavat myös tukea erilaisiin tietoteknisiin ongelmiin sekä erilaisia tietoisuuksia digitaitojen kehittämiseen.

Hyvinkään kaupungin museopalvelut muodostavat Hyvinkään kaupunginmuseo ja Hyvinkään taidemuseo, jotka toimivat yhdessä museokeskus Taikassa Jussintorilla.

Hyvinkään kaupunginmuseon tehtävänä on vaalia, tutkia, tallentaa sekä esitellä Hyvinkään alueen ja sen asukkaiden historiaa tämän päivän ihmisille. Museo esittelee Hyvinkään historiaa näyttelytoimintansa kautta luoden kiinnostavia paikallisuuteen sekä tarjoten työkaluja kotiutumiseen ja paikallisidentiteetin rakentamiseen. Museopalveluille asetettuja tehtäviään Hyvinkään kaupunginmuseo toteuttaa kokoelmatoimintansa avulla tallentamalla Hyvinkään historiaan liittyviä esineitä, valokuvia ja arkistoaineistoja. Toiminnallaan museo luo hyvinvointia ja ehkäisee syrjäytymistä.

Hyvinkään taidemuseo tarjoaa mahdollisimman laajalle yleisölle elämyksiä ja tietoa visuaalisesta kulttuurista monipuolisten ja laadukkaiden näyttelyiden, kokoelmien hoidon ja esittelyn, museopedagogiikan sekä asiantuntijapalveluiden muodossa. Taidemuseon tavoitteena on olla kaupunkilaisten ja kuvataiteen elämyksellinen kohtaamispaikka ja sen palvelut tukevat hyvinvointia, terveyttä ja viihtyvyyttä. Toiminnan painopisteenä on oman alueen taide ja visuaalinen kulttuuriperintö. Taidemuseo tuo myös kuvataiteen valtakunnallisia ja kansainvälisiä ilmiöitä lähelle asukkaita. Museokeskus Taika museoineen ja laadukkaine näyttelyineen on yksi alueen matkailun vetovoimatekijöistä.

Liikuntalaki (390/2015) edellyttää, että kunta turvaa eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa. Kuntien tehtävänä on huomioida väestön hyvinvointia, terveyttä ja toteuttaa ennaltaehkäisevää toimintaa kuntalaisten fyysisen toimintakyvyn ylläpitämiseksi. Hyvinkään urheiluseurat ovat merkittävässä roolissa liikuntalaissa määritellyssä kansalaistoiminnan ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Liikuntapalveluiden tärkeänä tehtävänä on vastata, että liikuntalain mukaisia eettisiä periaatteita ja eriarvoisuuden vähentämistä toteutetaan hyvinkääläisissä seu-

roissa, liikuntapalveluiden toiminnassa sekä huippu-urheilussa. Lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia kehitetään yhteistyössä seurojen, yhdistysten ja kaupungin omien organisaatioiden kesken. Hyvinkään liikuntapalvelut toteuttaa liikuntalain mukaista terveiden elämäntapojen edistämistä sekä kestäväen kehityksen ja asukasystävällisen ympäristön vaalimista vapaa-aikatoiminnan edistämiseksi.

Kolmannen sektorin toimijat, säätiöt ja laitokset tuottavat suuren osan kuntalaisten palveluista. Yhteistyö heidän kanssaan on keskeistä kaikkien tulosyksiköiden kohdalla.

Nuorisopalveluiden toimintaa ohjaa nuorisolaki (1285/2016). Lain tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa; tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista; tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa, edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista ja parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Näiden asioiden toteuttamiseksi kaupunki tarjoaa nuorille monipuolisia nuorisotyön palveluita ja lisäksi tukee muiden toimijoiden nuorten parissa tekemää työtä.

Kulttuuri- ja hyvinvointipalveluiden eri yksiköiden tehtävänä on mahdollistaa kuntalaisten ja kolmannen sektorin toimintamahdollisuudet ylläpitämällä toiminnan vaatimia tiloja ja suorituspaikkoja sekä myöntämällä avustuksia avustussäännön mukaisesti. Yksiköt järjestävät kuntalaisille toimintaa niiltä osin kuin yhdistykset, säätiöt ja laitokset eivät niitä tuota. Taloudellisesti merkitykselliseksi kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden roolin tekee yhteiskunnan painopisteen muuttuminen tuotantokeskeisyydestä kohti palvelukeskeisyyttä. Taloudessa korostuvat enenevässä määrin sisältö- ja kokemuskeskeisyys, jolloin myös perinteisten toimialojen kehitys ja monipuolistuminen voivat hyötyä luovien alojen osaamisesta. Kyseessä on siis merkittävä henkisen hyvinvoinnin ja taloudellisen toiminnan tukipilari.

Lautakunnan painopisteet ja keskeiset muutostekijät

Kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnan toimintakate vuodelle 2024 on -13 228 849 ja ulkoinen toimintakate on -4 848 653 euroa.

Kestäväen talouden ohjelman aiheuttamien säästöjen ja koronakauden aiheuttamien poikkeaminen jälkeen yksiköi-

den palveluja pystytään tuottamaan suunnitelmien mukaisesti. Talousarvioraamissa huomioitu 3 %:n kasvu auttaa toiminnan ja asetettujen tavoitteiden toteuttamisessa.

Tapahtumien lisääntyvä volyymi ja olemassa olevat markkinointisopimukset nostavat yleisen kulttuuritoimen menoja. Tarvittava määräraha on lisätty yleisen kulttuuritoimen raamiin.

Museokeskus Taikan vuosi 2024 näyttöytyy aktiivisena ja ajankohtaisiin aiheisiin paneutuvana toimintavuotena. Vuoden aikana etenkin hyvinkääläinen urheiluhistoria ja ilmastonmuutos nousevat keskiöön. Kevätkauden suurempi näyttelyprojekteihin luo painetta nouseva hintataso, mutta sen vaikutuksia pyritään laskemaan yhteistyöllä ja hyvällä suunnittelulla.

Kulttuuritalojen toimiala on vahvasti riippuvainen talouden suhdanteista. Kaikki osa-alueet ovat Hyvinkäsalin toiminnassa tärkeässä roolissa; kokoukset, konsertit sekä yritystapahtumat. Myynnin- ja markkinoinnin toimenpiteissä keskitytään nykyisiin asiakassuhteisiin, mutta myös uusasiakashankintaan. Vuosi 2024 näyttää kalenterivarausten osalta lupaavalta ja lipunmyynti tapahtumiin on koko ajan paranemassa. Tosin yleinen kustannusten nousu sekä jatkuva epävarma yhteiskunnallinen tilanne ovat edelleen ongelma alalla yleisesti tapahtumien tuotannossa sekä myynnissä.

Sisäliikunnan käytöstä poistuu / on poistunut useita liikuntasaleja (Härkävehmaan koulu, Sveitsin lukio, Hyvinkään yhteiskoulun lukio). Osa käytöstä on järjestetty tehostamalla nykyisten tilojen käyttöä. Tuleville vuosille suunnitellut uudet mittavat liikuntatilainvestoinnit tulevat aiheuttamaan lisäkustannuksia käyttötalouteen. Investointeihin varattujen määrärahojen riittävyys nousevien kustannusten takia tulee aiheuttamaan myös investointimäärärahojen riittävyyteen liittyviä haasteita.

Nuorisopalveluiden käytössä olevien nuorisotila Pointin kerhotilojen määrää lisätään, kun Laurea AMK vähentää heillä vuokralla olevien luokkien määrää. Tilat ovat kaupungin omistamat, joten lisärahoitusta varsinaisiin tilakustannuksiin ei tarvita. Uusien tilojen käyttöönotto aiheuttaa kuitenkin jonkin verran kustannuksia. Lisätilojen avulla mahdollistetaan olemassa olevan toiminnan laajentaminen, uusien nuorisotoiminnan ryhmien käynnistäminen sekä nuorten omien toimintaryhmien (nuorten itse järjestämän toiminnan) entistä laajempi tukeminen.

Hyvinvointipalveluihin on saatu vakiinnutettua avustussumma määräraha vuodelle 2024. Määräraha on yhdenmukainen

liikunta- ja kulttuuriavustusten kanssa. Hyvinvointipalveluiden kohde- ja kumppanuusavustukset on tarkoitettu paikallisten sote- ja hyte-yhdistysten hyvinvointia ja terveyttä edistävään, ennaltaehkäisevään ja kaikille avoimeen toimintaan. Tulevien avustusten kannalta on huomattava, että aikaisemmin kaupunki on myöntänyt sote-toimialan määrärahoista isohkoja avustuksia yksittäisille sote-yhdistyksille korjaavaan sote-työhön. Sen sijaan nykyiset hyte-avustukset tullaan kohdistamaan Kuntalain ja avustussääntönsä hengessä aikaisempaa läpinäkyvämmiin, tasapuolisemmin ja kustannustehokkaammin sekä hakemusten ja näyttöjen perusteella ehkäisevään ja kaikille avoimeen hyvinvointityöhön. Hyvinvointipalvelujen avustussääntö on hyväksytty kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnassa vuoden 2022 lopussa ja sääntöä päivitetään saatujen kokemusten pohjalta vuoden 2024 hyvinvointiavustushakua varten.

Kestävän talouden ohjelman vaikutukset toimintaan, talouteen ja henkilöstöön

Kulttuuri- ja hyvinvointi	TP2022	TA2023	LTK2024	TA2024	Muutos%	TS2025	TS20256
Toimintatuotot	2 061 698	2 141 800	2 155 100	2 155 100	0,6	2 155 100	2 155 100
Toimintakulut	-14 271 286	-15 038 301	-15 383 949	-15 377 023	2,3	-15 723 544	-16 168 773
Toimintakate	-12 209 588	-12 896 501	-13 228 849	-13 221 923	2,5	-13 568 444	-14 013 673

Henkilöstömäärä	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Vakinaiset	74,0	75,0	75,0	0,0
Määräaikaiset	18,0	15,0	14,0	-1,0
Yhteensä	92,0	90,0	89,0	-1,0

Palvelualueelle ei kohdistu kestävän talouden ohjelman toimenpiteitä vuoden 2024 talousarvioon liittyen.

Merkittävät investoinnit

Metsäkaltevan kentän rakentaminen 2023–2024. Usmin uimarannan parkkipaikkojen lisääminen. Curling-hallin rakentaminen (päävastuu halliyhtiöllä). Pihkalan pesäpallostadionin katsomon rakentaminen (tilakeskukseninvestointi). Ensilumen ladun rakentaminen laskettelukeskuksen läheisyyteen.

Henkilöstösuunnitelma

Yhden uimavalvojan lisäys johtuen lisärakentamisen aiheuttamasta valvonnan tarpeesta.

Tunnusluvut	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Asukasluku	46 797	46 535	46 685	
Nettomenot euroa/asukas	-261	-277	-283	-6
Liikuntapalvelut				
Toimintatunnit	3 623	2 500	3 500	1 000
Asiakasmäärä	823 510	850 000	983 000	133 000
€/asiakas	6,50	6,91	6,10	-0,81
Nuorisopalvelut				
Asiakasmäärä	22 576	26 000	24 000	-2 000
€/asiakas	44,70	39,56	48,40	8,84
0-28 vuotiaat	13 767	13 457	13 371	-86
€/0-28 vuotiaat	73,30	76,43	86,87	10,44
Hyvinkääsali				
Toimintatunnit	1 127	1 300	1 350	50
Tilaisuudet	146	200	210	10
Asiakasmäärä	27 712	35 000	37 000	2 000
Menot, €/asiakas	41,90	24,63	32,46	7,83
Tulot, €/asiakas	14,30	12,54	11,86	-0,68
Museotoiminta				
Asiakasmäärä	16 875	15 000	16 000	1 000
€/asiakas	58,20	52,20	67,42	15
Yleinen kulttuuritoiminta				
Asukasmäärä	46 789	46 535	46 685	
€/asukas	25,00	24,96	25,78	
Tapahtumakävijät	216 000	180 000	180 000	0,00
€/kävijä	5,40	6,45	6,69	0,24
Kaupunginkirjasto				
Lainausmäärä	606 872	630 000	630 000	0
€/laina	4,00	4,01	4,09	0,08
Kävijät	232 034	260 000	260 000	0
Aineistomääräraha/ asukas	6,60	6,55	6,96	0,41

Vuoden 2024 tunnuslukuja

Liikuntapalveluiden
asiakasmäärä

983 000

Nuorisopalveluiden
asiakasmäärä

24 000

Hyvinkääsalin
asiakasmäärä

37 000

Museotoiminnan
kävijämäärä

16 000

Kaupunginkirjaston
kävijämäärä

630 000

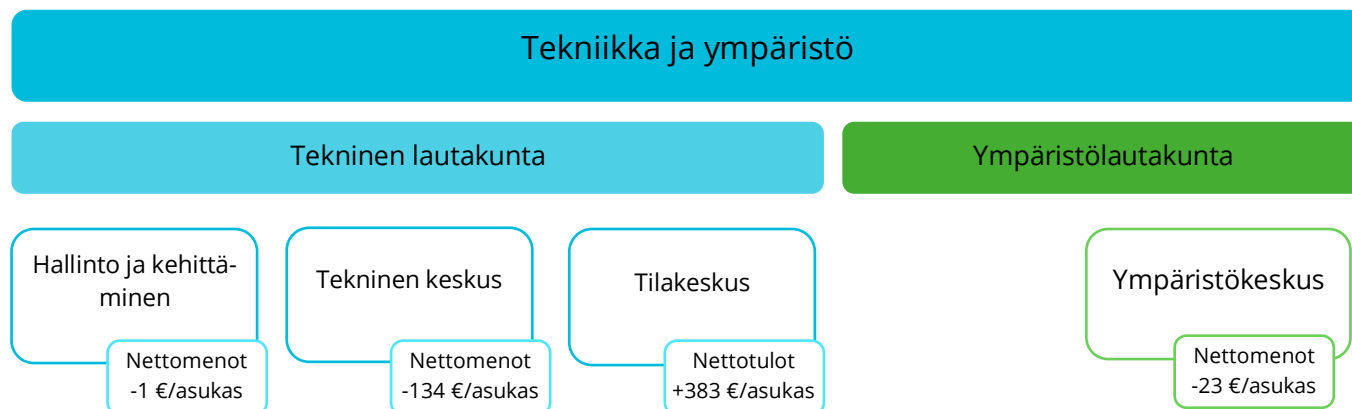

Tekniikka ja ympäristö

Tekninen lautakunta
Hallinto ja kehittäminen
Tekninen keskus
Tilakeskus

Ympäristölautakunta
Ympäristökeskus

Tekniikka ja ympäristö

Toimialan kuvaus

Tekniikan ja ympäristön toimiala käsittää teknisen toimen ja ympäristötoimen. *Teknisen toimen* keskeisenä tehtävänä on ylläpitää ja kehittää kestäväällä tavalla yhdyskunnan muun toiminnan perustana olevaa infrastruktuuria ja muuta rakennettua ympäristöä. *Ympäristötoimen* keskeisenä tehtävänä on kestävään kehitykseen sitoutuen turvata terveellinen ja viihtyisä elinympäristö sekä monipuolinen ja ekologisesti kestävä luonnonympäristö. Ympäristökeskus on palvelu- ja tulosalue, joka huolehtii kaupungin rakennusvalvonta-, ympäristön ja luonnon-suojelu-, asuntotoimen- sekä ympäristöterveydenhuolto-palveluista viranomaistehtävineen.

Toimialan päätehtävänä on yhteensovittaa yhdyskunnan infrastruktuuria ja muuta rakennettua ympäristöä sekä

luonnonympäristöä siten, että ne tarjoavat kaupunkilaisille toimivan, viihtyisän, virikkeellisen, terveellisen ja turvallisen elinympäristön sekä toteuttavat kestävä kehityksen periaatetta.

Tekniikan ja ympäristön toimialan vahvuutena on yhtenäinen palveluorganisaatio, jonka toiminta perustuu kestävään kehitykseen, asian- ja paikallistuntemukseen sekä toiminnalliseen ja taloudelliseen suorituskykyyn.

Toimialan talous

Kaupunginhallituksen tekniikan ja ympäristön toimialalle asettama ulkoinen toimintakate on -26 547 900 euroa.

Tekniikka ja ympäristö	TP2022	TA2023	LTK2024	TA2024	Muutos%	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	59 814 499	57 928 994	61 569 185	61 569 185	6,3	61 007 297	61 441 895
Valmistus omaan käyttöön	1 521 377	1 757 000	2 015 000	2 015 000	14,7	2 015 000	2 015 000
Toimintakulut	-53 417 018	-50 363 130	-53 219 355	-53 063 869	5,4	-53 536 041	-54 022 428
Toimintakate	7 918 857	9 322 864	10 364 830	10 520 316	12,8	9 486 255	9 434 467

Tekninen lautakunta

Lautakunnan painopisteet ja keskeiset muutostekijät

Teknisen lautakunnan alaisuuteen kuuluvat seuraavat palvelualueet:

Toimialan hallinto ja kehittäminen vastaa toimialan johto-, hallinto- ja kehittämistehtävistä sekä pysäköinninvalvonnan järjestämisestä.

Tekninen keskus vastaa kaupungin yleisten alueiden rakenteiden suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpitämisestä sekä ateria- ja puhtauspalveluiden tuottamisesta. Lisäksi tekninen keskus huolehtii vesihuoltoverkoston, urheilu- ja liikuntapaikkojen sekä muiden maa-, vesi- ja ympäristörakenteiden teknisistä selvityksistä ja suunnitelmista sekä rakennuttamisesta ja kaupungin luonnonvaroista sekä maa- ja metsätaloudesta. Keskuksen tehtäviin kuuluu myös toimivaltaisen joukkoliikenneviranomaisen tehtävät

ja huolehtiminen liikennejärjestelmästä sekä siihen liittyvistä selvityksistä ja valistustyöstä. Tekninen keskus huolehtii teknisistä palveluista pääasiassa kaupungin omalla henkilöstöllä.

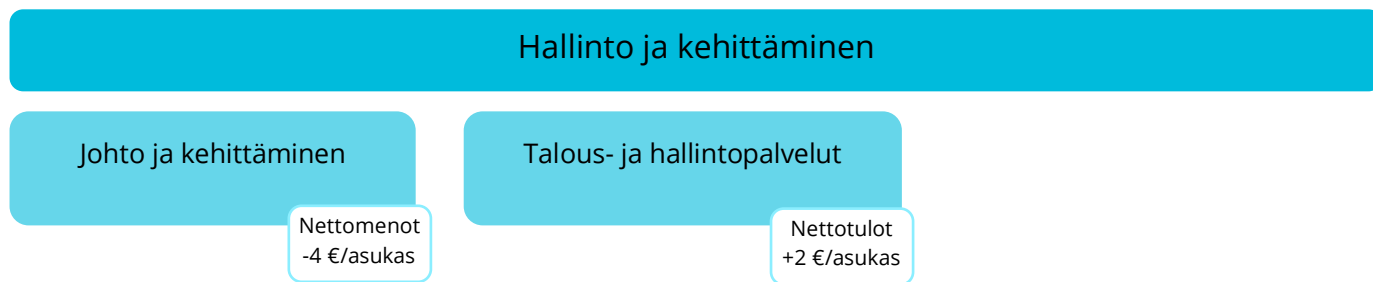
Tilakeskuksen tehtävänä on huolehtia kiinteistöjen ja toimitilaomaisuuden hallinnasta, ylläpidosta ja teknisestä kehittämisestä. Palvelualue vastaa toimitila- ja talonrakennushankkeiden suunnitteluttamisesta, rakennuttamisesta ja peruskorjauksista sekä energiansäästötoimenpiteiden toteuttamisesta. Tilakeskus järjestää kaupungin palvelutuotannon tarvitsemat toimitilat ja vastaa niiden hankinnasta. Tilakeskus vastaa vuokratason määrittämisestä, sisäisestä ja ulkoisesta vuokrankannosta ja tilojen vuokraamisesta ulkopuolisille toimijoille.

Kestävän talouden ohjelma

Ei kestävän talouden toimenpiteitä vuodelle 2024.

Tuloslaskelma	TP2022	TA2023	LTK2024	TA2024	Muutos%	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	58 080 547	56 850 844	60 537 035	60 547 035	6,5	60 976 787	61 410 836
Myyntituotot	17 609 472	16 763 969	17 480 877	17 490 877	4,3	17 490 877	17 490 877
Maksutuotot	13 630	16 000	16 000	16 000	0,0	16 000	16 000
Tuet ja avustukset	187 834	50 000	65 000	65 000	0,0	65 000	65 000
Muut toimintatuotot	40 269 610	40 020 875	42 975 158	42 975 158	7,4	43 404 910	43 838 959
Valm. omaan käyttöön	1 510 397	1 757 000	2 015 000	2 015 000	14,7	2 015 000	2 015 000
Toimintakulut	-51 445 468	-48 351 658	-51 121 316	-50 980 607	5,4	-51 396 896	-51 825 674
Henkilöstökulut	-13 452 800	-13 288 791	-14 017 012	-13 876 303	4,4	-14 292 592	-14 721 370
Palkat ja palkkiot	-10 574 299	-10 967 717	-11 591 667	-11 591 667	5,7	-11 939 417	-12 297 600
Henkilösivukulut	-2 878 501	-2 321 074	-2 425 345	-2 284 636	-1,6	-2 353 175	-2 423 770
Eläkekulut	-2 472 901	-1 865 459	-1 968 175	-1 974 428	5,8	-2 033 661	-2 094 671
Muut henkilösivukulut	-405 600	-455 615	-457 170	-310 208	-31,9	-319 514	-329 100
Palvelujen ostot	-16 715 777	-14 366 201	-14 289 330	-14 289 330	-0,5	-14 289 330	-14 289 330
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 494 832	-8 124 816	-8 684 905	-8 684 905	6,9	-8 684 905	-8 684 905
Avustukset	-83 902	-79 500	-79 500	-79 500	0,0	-79 500	-79 500
Muut toimintakulut	-13 698 157	-12 492 350	-14 050 569	-14 050 569	12,5	-14 050 569	-14 050 569
Toimintakate	8 145 476	10 256 186	11 430 719	11 581 428	12,9	11 594 890	11 600 162

Hallinto ja kehittäminen

Toiminnan kuvaus

Palveluiden tavoitteena on taata hyvä hallinto sekä toimialan palvelualueiden läpinäkyvä, ajantasainen ja mahdollisimman sujuva toiminta sekä asiakaspalvelu kaupungin sisäisille ja ulkoisille asiakkaille.

Hallinnon keskeisiä tehtäviä ovat päätöksenteon tuki, asiakaspalvelu, hankintapalvelut sekä kaupungin pysäköinninvalvonta.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutostekijät

Hallinnon ja kehittämisen palvelualueen toimintakate lautakunnan talousarvioesityksessä on -59 348 ja ulkoinen toimintakate on -6 331 euroa.

Työohjeiden kirjoittamisen koordinointi koko toimialalla. Tavoitteena on, että vuonna 2025 toimialalla olisi kirjoitettu kattavasti työohjeet.

Toiminnan jatkumisen varmistaminen henkilöstövaihdostilanteissa. Tekniikan ja ympäristön toimialalta on eläköitymässä lähivuosina kymmeniä henkilöitä.

Keväällä 2023 suoritettuna henkilöstökyselyn kautta tulleiden parannustoimien toteutus ja seuranta.

Vuonna 2024 Nopon pilaantuneen pohjaveden puhdistustyötä on tarkoitus jatkaa. Puhdistustyön suunnittelu ja kilpailutus ovat käynnissä talven aikana Pirkanmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.

Pysäköintivalvontajärjestelmän uudistamishanke toteutetaan vuoden 2024 aikana.

Kestävän talouden ohjelman vaikutukset toimintaan, talouteen ja henkilöstöön

Ei kestävän talouden toimenpiteitä vuodelle 2024.

Merkittävät investoinnit

Ei investointeja.

Henkilöstösuunnitelma

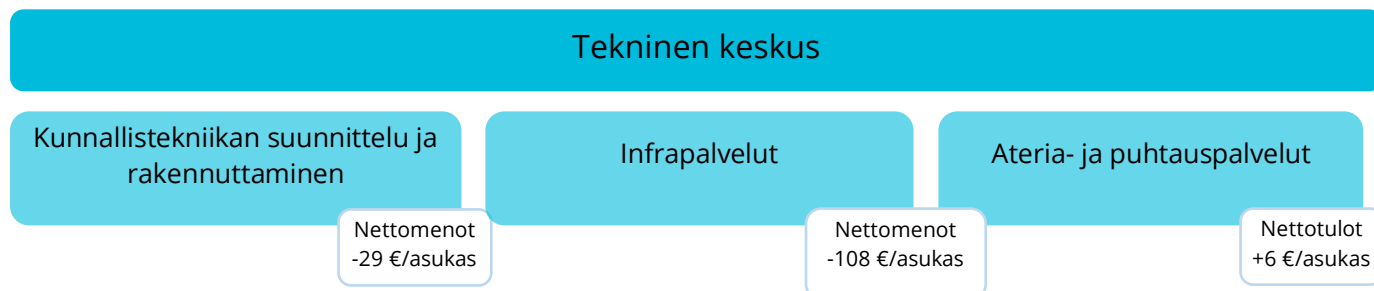
Ei muutoksia henkilöstössä.

Hallinto ja kehittäminen	TP2022	TA2023	LTK2024	TA2024	Muutos%	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	458 353	588 402	588 620	588 620	0,0	588 620	588 620
Toimintakulut	-3 977 555	-613 706	-647 968	-644 000	5,6	-647 968	-654 448
Toimintakate	-3 519 202	-25 304	-59 348	-55 380	134,5	-59 348	-65 828

Henkilöstömäärä	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Vakinaiset	10,0	7,0	7,0	0,0
Määräaikaiset	0,0	0,5	0,0	0,0
Yhteensä	10,0	7,5	7,0	0,0

Tunnusluvut	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Nettomenot euroa/asukas	-75	-1	-1	-0,7

Tekninen keskus

Toiminnan kuvaus

Teknisen keskuksen tavoitteena on ylläpitää ja hallinnoida kaupungin taajamien katu-, viher- ja liikuntapaikka-alueita sekä muita kaupungin yleisiä alueita. Lisäksi tekninen keskus toteuttaa kaupungin kunnallistekniset investoinnit. Tekniselle keskukselle kuuluu osaltaan myös viranomais- ja lupapalveluita. Tekninen keskus tuottaa ateria- ja puhtauspalvelut kaupungin toimialoille.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutostekijät

Teknisen keskuksen palvelualueen toimintakate lautakunnan talousarvioesityksessä on -6 358 480 euroa ja ulkoinen toimintakate on -15 777 230 euroa. Teknisen keskuksen talousarviossa on huomioitu muun muassa uusien alueiden katujen hoidon ja ylläpidon vaikutus talousarvioon sekä elintarvikkeiden ja ravitsemuspalveluiden suurempaa hinnannousua. Lisäksi talousarviossa on huomioitu sähköyksen varallaolokorvausten (12 000 euroa) siirtyminen tilakeskuksesta tekniseen keskukseseen.

Teknisen keskuksen toimintaan ja talouteen vaikuttaa merkittävästi talven lumensadannan määrä ja lämpötilojen vaihtelut. Taloudelliseen tulokseen vaikuttavat myös valtiolta saatavien joukkoliikenneavustusten määrä sekä hankintasopimusten kustannusindeksien vaihtelut.

Kestävän talouden ohjelman vaikutukset toimintaan, talouteen ja henkilöstöön

Ei kestävän talouden toimenpiteitä vuodelle 2024.

Merkittävät investoinnit

Kunnallistekniikan uudisrakentamisen merkittävimpiä investointikohteita ovat Veikkari II -alueen kunnallistekniikan rakentaminen sekä Kehätien yritysalueen liittymien rakentaminen. Kunnallistekniikan saneerauskohteista merkittävimpiä ovat Kauppalankadun vesihuolto- ja katusaneeraus välillä Urakankatu – Munckinkatu. Kalustoinvestoinneissa merkittävimpiä ovat 20 vuotta vanhan kunnossapitokuorma-auton ja 15 vuotta vanhan jäänhoitokoneen uusimiset. Tapainlinnan koululla uusitaan 18 vuotta vanha ruokalinjasto, jota on täydennetty vielä vanhemmilla linjaston osilla.

Henkilöstösuunnitelma

Ei muutoksia.

Tekninen keskus	TP2022	TA2023	LTK2024	TA2024	Muutos%	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	18 327 780	16 870 287	17 628 836	17 628 836	4,5	17 628 836	17 628 836
Valmistus omaan käyttöön	987 088	992 000	1 100 000	1 100 000	10,9	1 111 000	1 122 110
Toimintakulut	-25 033 823	-23 917 828	-25 087 316	-24 982 907	4,5	-25 087 316	-25 794 778
Toimintakate	-5 718 956	-6 055 541	-6 358 480	-6 254 071	3,3	-6 347 480	-7 043 832

Henkilöstömäärä	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Vakinäiset	212,0	229,0	228,0	-1,0
Määräaikaiset	24,0	5,0	5,0	0,0
Yhteensä	236,0	234,0	233,0	-1,0

Tunnusluvut	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Nettomenot euroa/asukas	-122	-130	-134	-4
Kunnossapidettävät liikennealueet, ha	283	285	285	0
Viheralueet, ha	120	121	121	0
Päiväkoti- ja koululounaat kpl/vuosi	1 466 460	1 469 680	1 478 279	8 599
Siivottavat neliöt, m ² /vuosi	124 809	119 664	117 760	-1 904

Vuoden 2024 tunnuslukuja

Päiväkoti- ja
koululounaat kpl/vuosi

1 478 279

Siivottavat neliöt
m²/vuosi

117 760

Kunnossa pidettävät
liikennealueet, ha

285

Viheralueet,
ha

121

Tilakeskus

Toiminnan kuvaus

Tilakeskuksen ydintehtävänä on vastata kaupungin rakennusomaisuudesta ja toimittaa käyttäjille terveelliset, turvalliset, taloudelliset ja tarkoitusta vastaavat tilat.

Tilakeskuksen toiminta jakautuu kolmeen pääosa-alueeseen: omistaminen sekä vuokraustoiminta, rakennuttaminen ja kunnossapito sekä kiinteistönpito. Toiminta pyritään toteuttamaan pääsääntöisesti omana työnä. Isot rakennushankkeet toteuttaa useimmiten ulkopuolinen rakennusliike. Pienemmät hankkeet ja kunnossapito toteutetaan omalla henkilöstöllä mahdollisuuksien mukaan. Kiinteistönpidossa oma henkilöstö hoitaa ydintehtävät ja erityisesti erikoisosaamista vaativia palveluja ostetaan ulkopuolisilta palveluntuottajilta.

Suurimmat tilojen käyttäjät ovat perusopetus ja päivähoido. Kaupungin ulkopuolisista käyttäjistä suurin on Hyvinvointialue. Muita merkittäviä käyttäjiä ovat mm. lukio sekä liikuntapalvelut.

Tilakeskusta johtaa kiinteistöjohtaja.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutostekijät

Suuret investointihankkeet määrittävät toimintavuotta 2024. Hangonsillan uusi koulu ja päiväkotiki, Paavolatalo sekä pienemmät hankkeet työllistävät tilakeskuksen rakennuttamisen organisaation täysimääräisesti. Tilakeskus osallistuu lisäksi monitoimihallin kehittämiseen myöhemmin määriteltävällä tavalla. Tulevista hankkeista uimalan peruskorjauksen valmistelu käynnistetään vuoden aikana sekä laaditaan tarveselvitykset yhdessä käyttäjän kanssa jäähallin peruskorjaus ja omatoimikirjasto -hankkeisiin.

Pienten investointihankkeiden osalta suunnitteluhorisonttia on tarkoitus pidentää laatimalla kahden vuoden investointisuunnitelma teknisen lautakunnan hyväksyttäväksi sekä panostaa PTS-toiminnan laatuun.

Vuokraustoiminnan osalta tuleva vuosi on haasteellinen. Hyvinvointialueen mahdolliset tilamuutokset vaikuttavat kaupunkiin taloudellisesti suoraan ja kaupunkilaisten saamiin palveluihin välillisesti. Tilakeskuksen tavoitteena on tarjota Hyvinvointialueelle ratkaisuja, jotka mahdollistavat toiminnan pysymisen tai sijoittumisen kaupungin omistamiin rakennuksiin. Kaupungin oman palveluverkon osalta käytöstä poistuneet rakennukset pyritään purkamaan tai myymään ilman ylimääräisiä viivytyksiä.

Henkilöstöpuolella rakennuttamisen ja hallinnon henkilöstötilanne on hyvä. Muissa yksiköissä on rekrytointitarvetta.

Kiinteistönpidon ja rakennuttamisen digitaalisten ratkaisujen kehittäminen ja käytön lisääminen jatkuvat tilakeskuksessa toimintaympäristön reunaehtojen puitteissa.

Tilakeskuksen toimintakate vuodelle 2024 on 17 858 547 ja ulkoinen toimintakate on -9 842 711 euroa. Tilakeskuksen talousarviossa on huomioitu muun muassa tulevat purkohteet ja niiden kustannukset, käyttötalouden lisääntyneitä kustannuksia sekä vuokraustoiminnan parempaa tuottoa. Lisäksi talousarviossa on huomioitu sähköyksikön varallaolokorvausten (12 000 euroa) siirtyminen tilakeskuksesta tekniseen keskukseseen.

Kestävän talouden ohjelman vaikutukset toimintaan, talouteen ja henkilöstöön

Ei kestävän talouden toimenpiteitä vuodelle 2024.

Merkittävät investoinnit

Kaupungin merkittävimmät investoinnit vuonna 2024 ovat Hangonsillan uusi koulu ja päiväkotiki sekä Hangonsillan monitoimihalli. Uusi koulu ja päiväkotiki korvaa sisäilmaongelmaisen Aseman koulun sekä Hangonsillan päiväkodin. Lisäksi rakennukseen tutkitaan musiikkiopiston tilojen sijoittamista. Rakennus on tarkoitus toteuttaa puuhybridiratkaisulla ja toteuttamisen yhteydessä tutkitaan edistyksellisten energiaratkaisujen hyödyntämistä.

Hangonsillan monitoimihallin on tarkoitus tuottaa liikuntatilat Kipinän lukion ja muiden kaupungin palveluiden käyttöön sekä toimia alueellisesti merkittävänä tapahtumareenana. Monitoimihallihanke on tarkoitus toteuttaa yhtiömuotoisena myöhemmin määriteltävän mallin mukaisesti. Monitoimihallin toteuttaminen edellyttää myös pysäköintilaitoksen toteuttamista Hangonsiltaan. Myös pysäköintilaitos on tarkoitus toteuttaa yhtiömuotoisena.

Paavolatalon hanke on etenemässä toteutusvaiheeseen vuonna 2024. Paavolaan toteutetaan päiväkodin ja liikuntasalin yhdistelmä-rakennus, joka palvelee sekä Paavolan koulua ja alueen päiväkoteja, että alueen asukkaita ja ilta-käyttäjiä. Rakennushankkeen yhteydessä uusitaan koulun piha-alueet.

Pihkalan pesäpallostadionin kattaminen käynnistetään vuonna 2023 ja rakennustyöt jatkuvat vuonna 2024. Työt on tarkoitus saattaa loppuun niin, että pesäpallokausi voidaan aloittaa Pihkalassa.

Uimalan peruskorjaushankkeen toteuttamisen valmistelu aloitetaan vuoden aikana. Uimalan peruskorjaus on kaupungin haastavin korjausrakentamisen hanke.

Jäähallin peruskorjauksen ja omatoimikirjaston hankkeiden tarveselvitykset on tarkoitus laatia vuoden 2024 aikana.

Lisäksi vuoden aikana toteutetaan ja selvitetään muita pienempiä investointihankkeita sekä toteutetaan peruskorjaus- ja energiainvestointihankkeita investointiohjelman mukaisesti.

Henkilöstösuunnitelma

Tilakeskukseen on tarkoitus rekrytoida henkilöstöä sähköyksikköön, korjausrakentamiseen, kiinteistöhoitoon ja kouluisäntäpalveluihin talousarvion puitteissa. Kiinteistöhoitossa on useita vapaita paikkoja, jotka pyritään täyttämään pikaisesti. Sähköyksikössä on tarve rekrytoida vesilaitosta hoitava sähköasentaja sekä mahdollisuuksien mukaan turvallisuudesta vastaava henkilö. Korjausrakentamisessa on tarkoitus vahvistaa arvaamattoman kunnossapidon työnjohtoresurssia ja rekrytoida muita ammattilaisia mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi rekrytoiteja suoritetaan henkilöstön eläköitymisen mukaan. Avainhenkilöstöstä automaatioasiantuntijan eläköitymiseen on varauduttava etupainotteisesti.

Tilakeskus	TP2022	TA2023	LTK2024	TA2024	Muutos%	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	39 294 414	39 392 155	42 329 579	42 329 579	7,5	42 752 875	43 180 404
Valmistus omaan käyttöön	523 309	765 000	915 000	915 000	19,6	924 150	933 392
Toimintakulut	-22 434 089	-23 820 124	-25 386 032	-25 353 700	6,6	-25 639 892	-26 362 937
Toimintakate	17 383 634	16 337 031	17 858 547	17 890 879	9,3	18 037 132	17 750 858
Poistot	-8 879 170	-8 250 985	-8 217 100	-8 717 100			
Tilikauden ylijäämä	8 504 465	8 086 046	17 858 547	9 173 779			

Henkilöstömäärä	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Vakinaiset	55,0	54,0	56,0	2,0
Määräaikaiset	2,0	1,0	1,0	0,0
Yhteensä	57,0	55,0	57,0	2,0

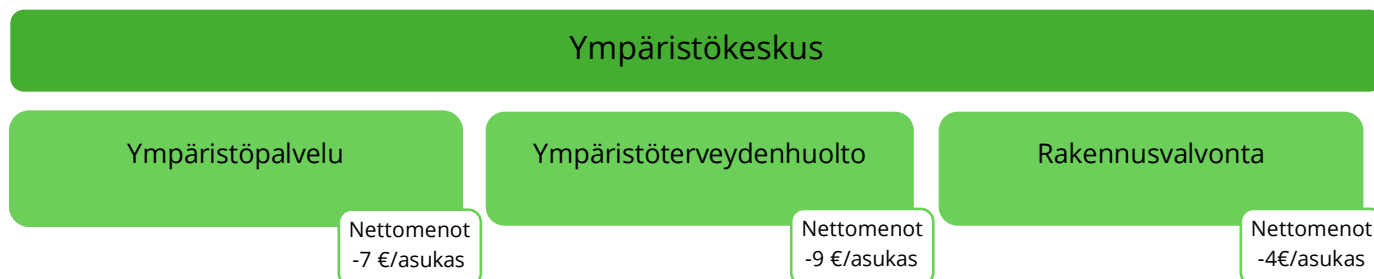
Tunnusluvut	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Nettomenot euroa/asukas	371	351	383	31,5
Ylläpidettävät neliöt	230 096	229 115	220 574	
Toimintamenot per huoneala, €/hum2	82,97	91,13	98,83	7,70

Toimintaa kuvaava mittari

Ympäristölautakunta

Ympäristökeskus

Toiminnan kuvaus

Ympäristökeskus on palvelu- ja tulosalue, joka huolehtii kaupungin rakennusvalvonta-, ympäristön- ja luonnonsuojelu-, asuntotoimen-, ympäristöterveydenhuoltopalveluista viranomaistehtävineen.

Ympäristölautakunta, hallinnon tehtävänä on palvelualueen lautakunta ja -hallintopalvelujen tuottaminen sekä ympäristökeskuksen toiminnan johtaminen, kehittäminen, valvonta ja ohjaus kaupungin ja toimialan yhteisten periaatteiden, tulos- ja palvelutavoitteiden mukaisesti.

Ympäristöpalvelu huolehtii ympäristön- ja luonnonsuojelusta sekä niihin liittyvästä tiedotuksesta ja valistuksesta, ympäristön tilan seurannasta, ympäristönsuojeluhankkeiden toteuttamisesta sekä lupa- ja valvontaviranomaispalveluista tavoitteena turvata terveellinen, turvallinen, viihtyisä ja virikkeitä antava elinympäristö sekä monipuolinen ja ekologisesti kestävä luonnonympäristö. Keskeisenä toiminta-ajatuksena on ennaltaehkäisevä ympäristönsuojelutyö. Kestävän kehityksen toimintaa ja kaupunkiorganisaation ympäristönhallintaa koordinoidaan ympäristöpalvelusta.

Ympäristöterveydenhuolto on osa ennaltaehkäisevää perusterveydenhuoltoa, jossa riskit huomioiden valvotaan viime kädessä ihmisten terveyteen vaikuttavaa elinympäristöä. Ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvat terveyden- ja elintarvikkeiden, tupakkalain ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta sekä eläinlääkäripalvelut.

Rakennusvalvonnan tehtävänä on maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetyllä tavalla valvoa rakentamista ja rakennettua ympäristöä sekä kaavoituksen toteutumista. Rakennusvalvonta antaa rakentamisen neuvontaa ja ohjausta sekä käsittelee rakentamiseen tarvittavat luvat ja suorittaa lupiin liittyvät tarkastukset. Rakennusvalvonnalle kuuluvat myös asumiseen liittyvät viranomaistehtävät, kuten asukasvalintojen valvonta sekä korkotukilainat.

Lautakunnan painopisteet ja keskeiset muutostekijät

Ympäristökeskuksen toimintakate vuodelle 2024 on -1 075 888 euroa ja ulkoinen toimintakate on -921 651 euroa. Ympäristölautakunnan talousarvioesityksessä on otettu huomioon muun muassa rakennusvalvonnan tuottojen heikompi näkyvä.

Eduskunta hyväksyi 1.3.2023 rakentamislain. Uusi laki tuo ilmastonmuutoksen torjunnan kattavasti osaksi rakentamisen lainsäädäntöä. Lain tarkoituksena on sujuvoittaa rakentamista, vauhdittaa kiertotaloutta ja digitalisaatiota ja parantaa rakentamisen laatua. Rakentamislaki tulee voimaan 1.1.2025.

Suurin muutos nykyiseen maankäyttö- ja rakentamislakiin on ilmastonmuutoksen hillinnän tuominen osaksi rakentamisen lainsäädäntöä. Laki ohjaa rakentamaan vähähiilisesti, eli huomioimaan rakennuksen koko elinkaaren aikana syntyvät ilmastohaitat ja -hyödyt. Käytännössä tämä tapahtuu uuden lain nojalla vielä valmistelussa olevilla asetuksilla. Asetukset rakennuksen ilmastaselvityksestä, materiaaliselosteesta ja hiilijalanjäljen raja-arvoista tulevat osaksi Suomen rakentamismääräyskokoelmaa.

Rakentamislaki luo säädöspohjan rakentamiseen liittyvän tiedon digitalisaatiolle. Lain mukaan rakentamislupaa haetaan jatkossa tietomallimuotoisella suunnitelmalla (3D) tai muutoin koneluettavassa muodossa. Muutos tulee olemaan merkittävä nykyiseen toimintamalliin verrattuna ja se vaatii uusien toimintamallien oppimista ja omaksumista rakentamisen kaikilta osapuolilta. Rakennusvalvonnan rooli uuden toimintamallin jalkauttamisessa on keskeinen. Hyvinkään ja Järvenpään rakennusvalvonnan etuna on se, että olemme jo vuosien ajan olleet aktiivisesti kehittämässä tietomallipohjaista rakennusvalvontaprosessia. Toki edelleen paljon tekemistä ja uuden oppimista on meilläkin.

Rakentamislupiin liittyvät päätökset laaditaan jatkossa sähköiseen ja valtakunnallisesti yhteen toimivaan muotoon ja toimitetaan valmisteilla olevaan rakennetun ympäristön tietojärjestelmään. Tällä toivotaan olevan myönteinen vaikutus kuntien välisen yhteistyön kehittämiseen ja laajentamiseen rakennusvalvontatyössä.

Uuden lain myötä nykyiset rakennuslupa ja toimenpidelupa korvataan yhdellä lupamuodolla, rakentamisluvalla. Lupaa edellyttävien rakentamishankkeiden kynnystä nostetaan siten, että jatkossa esimerkiksi alle 30 neliön varaston tai pihasaunan voi rakentaa ilman lupaa, kunhan rakentamis- ja kaavamääräykset sekä rantarakentamisen säännökset täyttyvät. Kaikki rakennukset kuluttavat jatkossakin tontin rakennusoikeutta. Uuden rakentamislain myötä uusitaan myös kaupungin rakennusjärjestys sekä rakennusvalvontaviranomaisen taksa.

Uudet säädökset tuovat merkittäviä muutoksia rakennusvalvonnan käytännön työhön. Uusien säädösten omaksuminen ja niiden vieminen käytäntöön edellyttää henkilöstön laajaa kouluttamista.

Rakennuslupatulojen toteutumisen riskinä on rakentamisen voimakas hiljentyminen maailmanpoliittisen tilanteen takia.

Vuoden 2024 aikana on tarkoitus suunnitella toimia ilmastomuutokseen sopeutumiseksi. Ilmastomuutokseen sopeutumisella tarkoitetaan keinoja ja tapoja, joilla voidaan varautua ilmastomuutoksen vaikutuksiin ja vähentää yhteiskunnan ja ympäristön haavoittuvuutta niille. Vaikutuksia ovat esimerkiksi helteet, rankkasateet, kuivuus, myrskyt, tulvat ja ympäristön monimuotoisuuden väheneminen. Sopeutumistoimilla vähennetään näistä muutoksista aiheutuvia vahinkoja ja edistetään ihmisten, yhteiskunnan toimintojen ja ympäristön toimintakykyä.

Suomiehen alueelle on tarkoitus laatia käyttö- ja hoitosuunnitelma tulevien vuosien luonnonhoitotoimien kohdentamiseksi. Avoimena jatkossakin pidettävät alueet rajataan omiksi hoitokuvioiksi. Osan vähemmän arvokkaista avoimista alueista annetaan metsittyä. Suunnitelman kuviokohtaisiin tietoihin kirjataan esim. kuvaus alueen nykytilasta ja kasvillisuudesta sekä ehdotus hoitotoimenpiteestä.

Loppuvuoden 2023 aikana laadittavan asumisneuvonnan tarveselvityksen pohjalta voidaan asumisneuvontaa mahdollisesti laajentaa kaikkia asumismuotoja koskevaksi vuoden 2024 alusta lähtien. Lisäksi on suunniteltu ylläpitää nykyinen asumisneuvonnan taso osana kunnallisen vuokratilojen asumisneuvonnan toimintaa ja palveluja. ARA on myöntänyt avustusta asumisneuvonnan toteuttamiseen, laajentamiseen ja kehittämiseen. Avustus perustuu määräaikaiseen lakiin avustuksesta asumisneuvontapalveluun vuosina 2023–2027.

Kestävän talouden ohjelma

Ei kestävän talouden ohjelman mukaisia toimia vuonna 2024.

Merkittävät investoinnit

Ei investointeja.

Henkilöstösuunnitelma

Rakennusvalvonnassa tapahtuu vuoden 2024 aikana todennäköisesti useampi eläköityminen. Tehtäviä täytettäessä arvioidaan kyseisiä tehtävänkuvia kuntien yhteistyömahdollisuuksienkin näkökulmasta. Ympäristökeskuksessa jatketaan myös vuonna 2022 käynnistettyjä henkilöstön työhyvinvoinnin kehittämistoimia.

Tuloslaskelma	TP2022	TA2023	LTK2024	TA2024	Muutos%	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	1 733 951	1 078 150	1 022 150	1 022 150	-5,2	30 510	31 059
Myyntituotot	135 584	172 150	199 150	199 150	15,7	0	0
Maksutuotot	1 571 696	886 000	786 000	786 000	-11,3	0	0
Tuet ja avustukset	18 852	20 000	30 000	30 000	50,0	30 510	31 059
Muut toimintatuotot	7 819		7 000	7 000	0,0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	10 980	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-1 971 550	-2 011 472	-2 098 038	-2 083 262	3,6	-2 139 145	-2 196 754
Henkilöstökulut	-1 409 843	-1 518 961	-1 570 248	-1 555 472	2,4	-1 602 136	-1 650 200
Palkat ja palkkiot	-1 136 785	-1 255 375	-1 300 999	-1 300 999	3,6	-1 340 029	-1 380 230
Henkilösivukulut	-273 058	-263 586	-269 249	-254 473	-3,5	-262 107	-269 970
Eläkekulut	-227 322	-211 701	-218 377	-219 814	3,8	-226 408	-233 201
Muut henkilösivukulut	-45 736	-51 885	-50 872	-34 659	-33,2	-35 699	-36 770
Palvelujen ostot	-378 780	-310 429	-329 257	-329 257	6,1	-338 476	-348 021
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18 629	-10 570	-9 203	-9 203	-12,9	-9 203	-9 203
Avustukset	-4 800	-1 000	-1 000	-1 000	0,0	-1 000	-1 000
Muut toimintakulut	-159 498	-170 512	-188 330	-188 330	10,4	-188 330	-188 330
Toimintakate	-226 619	-933 322	-1 075 888	-1 061 112	13,7	-2 108 635	-2 165 695

Henkilöstömäärä	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Vakinaiset	23,0	24,5	25,5	1,0
Määräaikaiset	3,0	1,0	1,0	1,0
Yhteensä	26,0	25,5	26,5	2,0

Tunnusluvut	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos
Ympäristökeskus				
Nettomenot euroa/asukas	-5	-20	-23	-3
Rakennusvalvonta				
Lupapäätökset	305	350	250	-100
Vast. työnohtajan päätökset	469	450	400	-50
Lupapäätösten käsittelyaika vireilletulo- lost, 2 kk:n tavoiteajassa, %	80	100	100	0
Ympäristöpalvelu				
Valvontatoimenpiteet, kpl	311	320	320	0
Lupapäätösten käsittelyaika kuuluttami- sesta, 4 kk:n tavoiteajassa %	0	100	100	0
Ympäristöterveydenhuolto				
Valvontatarkastukset	531	600	600	0
Eläinpotilaat	2044	1 500	1 500	0
Ilmoitusten ja hakemusten käsittely 2 vii- kon tavoiteajassa, %	100	95	95	0

h

**Kohderahoitteisten tehtävien käyttötalous
Käyttötalous toimielimittäin, yhteenveto
Talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto**

Kohderahoitteisten tehtävien käyttötalous

Kuntaliiton julkaiseman talousarviosuosituksen mukaan kohderahoitteisten tehtäväalueiden käyttötalous tulee erottaa budjettirahoitteisista tehtävistä. Kohderahoitteisella tehtävällä tarkoitetaan palvelun tuottajia, jotka rahoittavat toimintansa kokonaan tai osittain korvauksista palvelun tilaajilta. Organisointimuotona voi olla nettoyksikkö, muu taseyksikkö tai liikelaitos.

Seuraavassa on esitetty Tilakeskuksen ja Ateria- ja puh-
tauspalvelun tehtäväalueet erillisinä. Yksiköt sisältyvät myös ao. toimialojen talousarvioesityksiin. Liikelaitok-
sena toimivan Hyvinkään Veden talousarvio on esitetty kokonaan erillään kaupungin talousarviosta, koska liike-
laitoksen johtokunta päättää itsenäisesti omasta talous-
arviostaan.

Tilakeskus	TP 2022	TA 2023	TA 2024
TOIMINTATUOTOT	39 294 414	39 392 155	42 329 579
Myyntituotot	1 461 546	1 424 000	1 506 001
Tuet ja avustukset	6 046		
Muut toimintatuotot	37 826 822	37 968 155	40 823 578
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	523 309	765 000	915 000
TOIMINTAKULUT	-22 434 090	-23 820 124	-25 353 700
Henkilöstökulut	-2 632 570	-3 095 967	-3 381 331
Palvelujen ostot	-4 527 318	-5 305 386	-5 150 541
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 379 592	-5 310 000	-5 338 048
Muut toimintakulut	-10 894 610	-10 108 771	-11 483 780
TOIMINTAKATE	17 383 634	16 337 031	17 890 879
VUOSIKATE	17 383 634	16 337 031	17 890 879
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-8 879 170	-8 250 985	-8 717 100
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 797 363	-8 250 985	-8 717 100
Arvonalentumiset	-81 807		
TILIKAUDEN TULOS	8 504 464	8 086 046	9 173 779

Ateria- ja puh- tauspalvelut	TP 2022	TA 2023	TA 2024
TOIMINTATUOTOT	8 962 714	8 793 057	9 366 392
Myyntituotot	8 917 207	8 793 057	9 366 392
Tuet ja avustukset	41 189		
Muut toimintatuotot	4 318		
TOIMINTAKULUT	-8 860 619	-8 585 819	-9 108 583
Henkilöstökulut	-4 991 384	-4 895 629	-5 091 960
Palvelujen ostot	-1 787 092	-1 734 474	-1 516 863
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 311 663	-1 140 813	-1 625 459
Muut toimintakulut	-770 480	-814 903	-874 301
TOIMINTAKATE	102 095	207 238	257 809

Talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto

Yhteenveto	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
Käyttötalousosa			
Päätöksenteko			
Kaupunginvaltuusto	N	308	
Tarkastuslautakunta	N	165	
Keskusvaalilautakunta	N	11	
Kaupunginhallitus	N	1 913	
Kaupungin johto	N	884	
Sosiaali- ja terveystalot	N		
Omaisuuksien tuotot	N		2 000
Konsernipalvelut ja hallinto			
Elinvoima	N	6 043	
Henkilöstö	N	5 348	
Talous	N	2 394	
Demokratia ja johdon tuki	N	3 883	
Sivistystoimi			
Hallinto ja kehittäminen	N	1 454	
Perusopetus	N	47 227	
Yleissivistävä koulutus	N	9 977	
Varhaiskasvatuspalvelut	N	28 938	
Kulttuuri- ja hyvinvointi	N	13 222	
Tekniikka ja ympäristö			
Tekn.hallinto ja kehittäminen	N	55	
Tekninen keskus	N	6 254	
Tilakeskus	N		17 891
Ympäristökeskus	N	1 061	
Tuloslaskelmaosa			
Verotulot	B		114 300
Valtionosuudet	B		12 516
Korkotulot	B		50
Muut rahoitustulot	B		1 642
Korkomenot	B	2 900	
Muut rahoitusmenot	B	90	
Satunnaiset erät	B		
Investointiosa			
Maa- ja vesialueet	B	1 500	3 500
Rakennukset	B	21 450	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	B	10 870	
Koneet ja kalusto	B	1 240	
Aineettomat hyödykkeet	B	600	
Sijoitukset	B	15 400	
Rahoitusosa			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys			
Antolainasaamisten vähennys			54
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			53 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		18 300	
Lyhytaikaisten lainojen muutos			
Vaikutus maksuvalmiuteen		3 465	
Talousarvion loppusumma		204 953	204 953

N = sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B = bruttomäärä/-tuloarvio

Hyvinkään vesi
kunnallinen liikelaitos

Hyvinkään Vesi

Kunnallinen liikelaitos

Toimialan kuvaus

Hyvinkään Vesi on Hyvinkään kaupungin liikelaitos, jonka tehtävänä on tuottaa vesihuoltopalveluita laadukkaasti ja tehokkaasti.

Talousvesi tuotetaan Hyvinkäänkylän ja Sveitsin pohjavedenottoilta ja Hikiän tekopohjavesilaitokselta. Tavoitteena vedentuotannossa on riittävästä hyvälaatuisista

raakavesistä huolehtiminen sekä terveellinen ja turvallinen talousvesi. Vesihuoltoverkoston saneeraus ja uuden verkoston rakentaminen sekä jätevedenpumppaamoiden kunnossapito tehdään kustannustehokkaasti ja suunnitelmallisesti tavoitteena vedenjakelun katkottomuus ja viemäroinnin toimivuus. Jätevedet puhdistetaan Kaltevan jätevedenpuhdistamolla siten, että ympäristöluvan lupaehdot täyttyvät.

Tuloslaskelma	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos%	TS2025	TS2026
Liikevaihto	10 359 707	10 427 315	10 116 272	-3,0	10 406 272	10 406 272
Valmistus omaan käyttöön	232 499	151 500	162 000	6,9	162 000	162 000
Liiketoiminnan muut tuotot	36 373	9 560	8 000	-16,3	8 000	8 000
Materiaalit ja palvelut	-2 892 103	-3 458 440	-3 338 501	-3,5	-3 448 501	-3 448 501
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 418 635	-1 747 560	-1 625 550	-7,0	-1 675 550	-1 675 550
Palvelujen ostot	-1 473 468	-1 710 880	-1 712 951	0,1	-1 772 951	-1 772 951
Henkilöstökulut	-2 042 334	-2 267 774	-2 291 581	1,0	-2 323 788	-2 323 788
Palkat ja palkkiot	-1 611 772	-1 796 993	-1 779 651	-1,0	-1 779 651	-1 779 651
Henkilösivukulut	-430 562	-470 781	-511 930	8,7	-544 137	-544 137
Poistot ja arvonalentumiset	-4 062 490	-4 202 200	-4 254 000	1,2	-5 010 000	-4 888 500
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 990 197	-4 202 200	-4 254 000	1,2	-5 010 000	-4 888 500
Arvonalentumiset, kertal.poistot	-72 293	0	0	0,0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-391 186	-461 391	-538 576	16,7	-538 576	-538 576
Liikelylijäämä	1 240 466	198 570	-136 386	-168,7	-744 593	-623 093
Rahoitustuotot ja -kulut	-642 362	-642 350	-642 350	0,0	-642 350	-642 350
Korvaus peruspääomasta	-642 350	-642 350	-642 350	0,0	-642 350	-642 350
Muut rahoituskulut	-12	0	0	0,0	0	0
Ylijäämä ennen varauksia	598 104	-443 780	-778 736	75,5	-1 386 943	-1 265 443

Rahoituslaskelma	TP2022	TA2023	TA2024		TS2025	TS2026
Toiminnan rahavirta						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	1 240 466	198 570	-136 386		-744 593	-623 093
Poistot ja arvonalentumiset	4 062 489	4 202 200	4 254 000		5 010 000	4 888 500
Rahoitustuotot ja kulut	-642 362	-642 350	-642 350		-642 350	-642 350
Toiminnan rahavirta yhteensä	4 660 593	3 758 420	3 475 264		3 623 057	3 623 057
Investoinnit						
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-5 453 788	-9 345 000	-5 210 000		-6 505 000	-6 175 000
Investoinnit yhteensä	-5 453 788	-9 345 000	-5 210 000		-6 505 000	-6 175 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-793 195	-5 586 580	-1 734 736		-2 881 943	-2 551 943
Rahoituksen rahavirta						
Muut maksuvalmiuden muutokset	5 552 134	0	0		0	0
Rahoituksen rahavirta	5 552 134	0	0		0	0
Rahavarojen muutos	4 758 938	-5 586 580	-1 734 736		-2 881 943	-2 551 943
Rahavarat 1.1.	12 641 082	17 400 020	11 813 440		10 078 704	7 196 761
Rahavarat 31.12.	17 400 020	11 813 440	10 078 704		7 196 761	4 644 818

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutostekijät

Myyntituottojen arvioidaan laskevan hieman vuonna 2024, johtuen veden käytössä tapahtuvasta vähenemisestä. Veden käytössä on ollut pientä laskua jo vuoden 2023 aikana ja tilanteen arvellaan jatkuvan saman suuntaisena. Veden käytön väheneminen johtunee vedenkäyttäjien energiansäästötoimenpiteistä sekä taloyhtiöiden siirtymisestä asuntokohtaisiin vesimittareihin. Samanaikaisesti uusien asiakkaiden määrä on vähentynyt huomattavasti. Veden – ja jäteveden käyttömaksuihin ja perusmaksuihin ei esitetä muutoksia vuodelle 2024.

Materiaalien kustannusten osalta talousarvioesitys on hieman pienempi kuin vuoden 2023 talousarviossa. Vuoden 2023 talousarviota tehtäessä varauduttiin huomattavaan sähkön ja materiaalien hinnannousuihin. Hintojen nousun vaikutus on vuonna 2023 toteutunut maltillisempänä kuin ennustettiin. Palvelujen osalta talousarvioesitys on samaa tasoa vuoden 2023 talousarvion kanssa. Henkilöstökulujen osalta talousarvioesityksessä on huomioitu palkkoihin tulevat sopimuskorotukset.

Hyvinkään Veden uuden asiakastietojärjestelmän hankintaan liittyvät neuvottelut pyritään saamaan päätökseen ja sopimus tehtyä järjestelmätoimittajan kanssa vuoden 2023 aikana. Uusi asiakastietojärjestelmä saataneen tuotantokäyttöön loppukevästä 2024. Tarkoitus on saada käyttöön nykyaikaisempi, käytettävyydeltään parempi järjestelmä, joka mahdollistaa asiakkaiden sähköisen asioinnin ja tukee Hyvinkään Veden muita toimintoja.

Kaltevan jätevedenpuhdistamon jälkikäsitteilylaitoksen (tertiäärilaitos) käyttöönotto tapahtuu arvion mukaan huhtikuussa 2024. Talven lämmityskauden jälkeen siirretään vanha lämpöpumppu uuteen tertiäärilaitokseen. Samalla puhdistamoalueen rakennuksissa tehdään urakkaan kuuluvat lämmitysjärjestelmämuutokset. Uuden puhdistusprosessin toiminnan sisäänajo ja prosessin viritys optimaalisen puhdistustuloksen saavuttamiseksi tehdään loppuvuoden aikana. Viritystyö pitää sisällään mm. pumppausien, pinnan korkeuksien, kemikaaliannostuksien, suodattimien pesujen ja UV-laitteen pesujen, ym. optimointia. Kaltevan jätevedenpuhdistamon saneeraus jatkuu jälkikäsitteilylaitoksen valmistumisen jälkeen ilmastuslaitosten saneerauksella. Ilmastuslaitosten saneeraus suunnitelmalla päivitetään vuoden 2024 aikana.

Hyvinkään Veden uuden verkkotietojärjestelmän hankintaan liittyvää selvitystyötä jatketaan. Vuoden 2023 aikana saadaan kartoitettua markkinoilla olevat soveltuvat järjestelmät ja vuonna 2024 siirrytään varsinaiseen hankintavaiheeseen. Verkkotietojärjestelmä pyritään saamaan käyttöön syksyllä 2024. Hyvinkään Vedellä nykyisin käy-

tössä oleva verkkokarttajärjestelmä ei tue, eikä mahdollista verkoston omaisuudenhallintaa ja verkostosaneerauskohteiden priorisointia.

Vesijohtoverkoston vuotohallintaan liittyen ryhdytään rakentamaan vesijohtoverkoston aluemittausjärjestelmää. Vuoden 2024 aikana valmistuu aluemittausjärjestelmän aluejako, josta käy ilmi vedenjakelualueet ja virtaamamittareilla varustettujen mittauskaivojen sijainti. Suunnitelman teossa hyödynnetään verkoston mallinnusohjelmaa, jonka avulla mittauspisteiden määrä ja virtaamamittareiden koko saadaan optimoitua.

Talousvedenpumpkauksen energiatehokkuusanalyysi valmistuu vuoden 2023 aikana. Vuoden 2024 aikana aloitetaan energiatehokkuusanalyysissa todettujen energiansäästötoimenpiteiden toteuttaminen. Laskennallisia säästöarvioita testataan käytännössä ja toteutetaan optimoidut laitosten ja kaivojen ajotapojen muutokset. Lisäksi tulevien vuosien investointisuunnitelmassa on varauduttu muutaman uuden energiatehokkaamman pumpun hankintaan.

Merkittävät investoinnit

Kaltevan jätevedenpuhdistamon jälkikäsitteilylaitoksen rakentaminen valmistuu vuonna 2024. Hankkeelle varattu määräraha vuodelle 2024 on 1,57 milj. euroa.

Verkostosaneerauksen osalta merkittävimmät hankkeet ovat Kauppalankadun ja Teollisuuskadun kohteet. Verkostosaneeraukseen käytettävä määräraha vuonna 2024 on yhteensä noin 2,1 milj. euroa. Verkostojen uudisrakentamiseen on varattu noin 0,5 milj. euroa, jolla rakennetaan Veikkari 2 kaava-alueita.

Vedentuotantolaitoksilla merkittävin investointi liittyy Sveitsin ja Hyvinkäänkylän vedenottamoiden reaktivoitavien aktiivihiliin hankintaan, joiden arvo on yhteensä noin 230 000 euroa.

Hyvinkään Veden investointeihin varattu kokonaismääräraha vuodelle 2024 on 5,21 milj. euroa.

Henkilöstösuunnitelma

Hyvinkään Veteen esitetään perustettavaksi uusi vesilaitoshoitajan vakanssi. Nykyisellä kahden vesilaitoshoitajan resurssilla ei pystytä hoitamaan lainsäädännön muutoksien ja varautumis- ja riskienhallintatoiminnan aiheuttamaa jatkuvasti kasvavaa työmäärää. Lisäresurssilla pyritään turvaamaan myös jatkuvuutta ja tarjoamaan henkilöstölle kehittymismahdollisuuksia tehtävien vaatimalle tasolle.

Vuoden 2024 aikana eläköityy mahdollisesti kaksi henkilöä. Eläköitymisten ja muiden henkilöstömuutoksien takia vapautuviin tehtäviin rekrytoidaan uudet henkilöt.

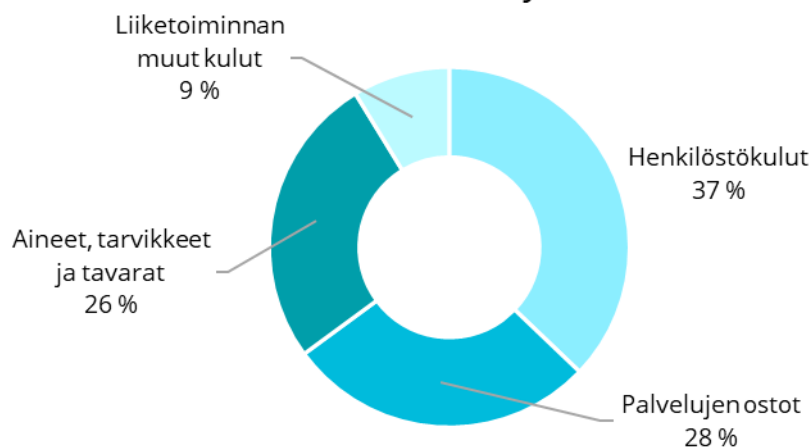
Uusia henkilöitä rekrytoitaessa tarkastellaan tehtäväkuvat ja niihin liittyvät mahdolliset muutostarpeet.

Tunnusluvut	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos	TS2025	TS2026
Nettomenot/asukas	113,3	94,6	87,5	-7,5		
Peruspääoma						
Korollinen	11 075 000	11 075 000	11 075 000	0,0	11 075 000	11 075 000
Koroton	16 534 830	16 534 830	16 534 830	0,0	16 534 830	16 534 830
Laskutettu vesi, m ³	2 460 181	2 440 390	2 357 417	-3,4	2 557 417	2 557 417
Laskutettu jätevesi, m ³	2 437 952	2 427 403	2 344 871	-3,4	2 344 871	2 344 871
Vesimaksu, €/m ³	1,45	1,45	1,45	0,0	1,45	1,45
Jätevesimaksu, €/m ³	2,32	2,32	2,32	0,0	2,32	2,32

Henkilöstömäärä	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos	TS2025	TS2026
Vakinaiset	32,0	33,0	33,0	0,0	33,0	33,0
Määräaikaiset	3,0	7,0	5,0	-2,0	5,0	5,0
Yhteensä	35,0	40,0	38,0	-2,0	38,0	38,0

Investoinnit, netto	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos	TS2025	TS2026
Verkoston rakentaminen						
Korvausinvestoinnit	-3 560 048	-3 610 000	-2 065 000	-42,8	-4 650 000	-4 200 000
Uudisrakentaminen	-1 032 076	-1 050 000	-450 000	-57,1	-800 000	-800 000
Laitosinvestoinnit						
Vesilaitos	-119 719	-485 000	-675 000	39,2	-305 000	-325 000
Puhdistamot	-563 484	-4 000 000	-1 770 000	-55,8	-750 000	-850 000
Irtain omaisuus	-35 535	0				
Muut pitkävaikutteiset menot	-142 927	-200 000	-250 000	100,0	0	0
Yhteensä	-5 453 789	-9 345 000	-5 210 000	-44,2	-6 505 000	-6 175 000

Toimintamenot tiliryhmittäin

h

Tuloslaskelmaosa
Tuloslaskelma
Verotulot
Valtionosuudet

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelma on koko kaupungin kokonaistaloudellinen laskelma, joka osoittaa tulo- ja menojen riittävyyden palvelujen järjestämisestä aiheutuvien kustannusten kattamiseksi. Kaupungin tuloslaskelmaan on yhdistelty kohde- ja budjettirahoitteisten tehtävien erät, Ateria- ja puhtauspalvelut- sekä Tilakeskus. Koko kaupungista on lisäksi laadittu erillinen tuloslaskelma, johon on yhdistelty edellä mainittujen lisäksi Hyvinkään Vesi –liikelaitos. Yhdistelystä koko kaupungin tuloslaskelmasta esitetään myös ulkoinen tuloslaskelma, jossa on vähennetty kaupungin sisäiset sekä kaupungin ja liikelaitoksen väliset tapahtumat.

Tuloslaskelman välituloksina esitetään toimintakate, vuosikate, tilikauden tulos ja tilikauden yli-/alijäämä. Tuloslaskelman toimintakate kertoo paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Lisäksi verorahoituksella rahoitetaan rahoitusmenoja. Vuosikatteesta käy ilmi paljonko tulo- ja menojen jää investointien, lainanlyhennysten ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen. Tilikauden tulos saadaan vähentämällä vuosikatteen poistot. Tämän jälkeen esitetään varausten muutos. Näiden jälkeen tuloslaskelma päättyy tilikauden yli- tai alijäämään, joka lisää tai vähentää kaupungin omaa pääomaa.

Talousarvion 2024 tuloslaskelma

Vuosi 2024 on suunniteltu 1,8 milj. euroa alijäämäiseksi. Vuoden 2023 ylijäämäksi on budjetoitu muutetussa talousarviossa 19,4 milj. euroa ja elokuun lopun tilanteessa laadittu tilinpäätösennusteen mukaan ylijäämän arvioitiin olevan 21,9 milj. euroa. Tilinpäätösennusteen merkittävimmät epävarmuudet liittyvät verorahoituksen loppuvuoden kertymään.

Talousarvion 2024 toimintatulojen ja -menojen erotuksena muodostuva toimintakate on - 105,1 milj. euroa. Vuoden 2022 tilinpäätökseen nähden toimintakate eli toiminnan nettomenot pienenevät 170,2 milj. euroa. Tilinpäätös 2022 sisälsi sosiaali- ja terveys- sekä pelastustoimen menoja yhteensä noin 192,1 milj. euroa. Vuoden 2023 muutettuun talousarvioon nähden toiminnan nettomenot kasvavat 4,4 milj. euroa ja aloittavaan talousarvioon nähden 5,7 milj. euroa. Vuoden 2024 talousarviossa pysyvien vastaavien luovutustulojen arvioidaan jäävän 2,0 milj. euroon, mikä on 2,5 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2023 aloittavassa talousarviossa.

Talousarvion laadintaohjeiden mukaan palvelualueet ovat varanneet henkilöstömenoihin 2,66 prosentin palkankoro-

tusvarauksen verrattuna vuoden 2023 aloittavaan talousarvioon. Euromääräisesti henkilöstömenot ovat 1,5 milj. euroa vuoden 2023 muutettua talousarviota suuremmat. Henkilöstömenojen kehityksessä näkyy työttömyysvakuutusmaksujen 0,72 prosenttiyksikön vähentäminen, minkä vaikutus Hyvinkäälle on 0,8 milj. euroa. Talousarvion kehyslaskelmassa hintojen kasvuun varattiin 1,6 milj. euroa. Kaupunginhallituksen talousarvio sisältää 1,0 milj. euron varauksen erilaisiin kaupungista riippumattomiin syihin liittyviin ulkoisiin kustannuksiin.

Vuoden 2024 talousarviossa verorahoitukseksi on arvioitu 126,8 milj. euroa. Verorahoitus vähenee muutettuun talousarvioon nähden 16,3 milj. euroa. Vuoden 2023 verotulot pitävät sisällään aiemmilta verovuosilta tilitettyjä veroja, jotka on tilitetty korkeamman kunnallisveroprosentin mukaan. Valtionosuudet vähenevät 8,1 milj. euroa. Muutos johtuu pääasiassa hyvinvointialueuudistukseen liittyvästä rahoituksen tarkistamisesta.

Rahoitustulojen ja -menojen arvioidaan toteutuvan 1,9 milj. euroa negatiivisena, ollen edellisvuoden tasolla. Rahoitustulot (1,1 milj. euroa) muodostuvat lähinnä osinkotuloista sekä takausprovisioista ja antolainojen korkotuloista. Rahoitusmenoissa lainojen korkokuluiksi on arvioitu 2,9 milj. euroa ja muikeksi rahoituskuluiksi 0,1 milj. euroa.

Talousarvio pitää sisällään Kestävän talouden ohjelman mukaisia taloutta tasapainottavia uusia toimenpiteitä 0,2 milj. euron edestä ja vuosilta 2020-2023 tulevia toimenpiteitä 12,4 milj. eurolla. Yhteensä vuoden 2023 talousarvio sisältää 12,7 milj. eurolla taloutta tasapainottavia Kestävän talouden ohjelman mukaisia toimenpiteitä. Ilman ohjelmaa talousarvion alijäämä olisi 14,5 milj. euroa.

Talousarvion merkittävimmät riskit liittyvät verorahoitusarvioon. Talousarvioon sisältyviä riskejä on tarkemmin kuvattu talousarviokirjan kappaleessa ”Kaupungin talous”.

Taloussuunnitelmakauden tuloslaskelma

Hyvinvointialueuudistukseen liittyen kuntien ja hyvinvointialueen välistä rahoituksen jakoa tarkistettiin syksyllä 2023. Hyvinkään osalta pysyvä verorahoituksen taso heikkeni 1,7 milj. euroa. Lisäksi vuosina 2024 ja 2025 kaupungilta peritään takautuvasti vuoden 2023 rahoitustarkastuksen osuus (868 570 euroa/vuosi). Myös yleiset talouden näkymät ovat tällä hetkellä varsin sumeat ja tulevien vuosien verorahoitusarvioihin sisältyy tämän vuoksi positiivisia ja negatiivisia riskejä.

Tuloslaskelma, 1000 € kaupunki	TP 2021	TP 2022	Alkuper. TA 2023	Muutettu TA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot	75 174	80 983	75 112	75 182	77 891	75 391	76 553	79 279
Myyntitulot	21 448	20 448	19 557	19 557	20 363	20 363	20 225	20 562
Maksutulot	5 382	6 151	5 450	5 125	5 157	5 157	5 157	5 157
Tuet ja avustukset	3 147	3 003	2 816	2 816	1 958	1 958	1 964	1 964
Myyntivoitot	5 567	8 147	4 500	4 500	4 500	2 000	2 500	3 500
Muut toimintatulot	39 629	43 234	42 788	43 183	45 912	45 912	46 706	48 094
Valmistus omaan käyttöön	1 805	1 522	1 762	1 762	2 015	2 015	2 015	2 015
Toimintamenot	-335 397	-363 163	-180 659	-182 074	-187 160	-186 653	-190 025	-198 086
Henkilöstökulut	-76 640	-79 738	-81 365	-82 051	-84 024	-83 487	-86 286	-89 653
Palvelujen ostot	-205 505	-226 994	-41 017	-41 487	-42 510	-42 540	-41 971	-43 065
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 223	-9 949	-10 740	-10 740	-11 258	-11 258	-11 453	-11 781
Avustukset	-10 000	-9 299	-9 314	-9 414	-8 004	-8 004	-8 156	-8 360
Vuokrat	-33 424	-36 457	-37 779	-37 799	-40 807	-40 807	-41 559	-44 611
Muut toimintamenot	-606	-726	-445	-585	-557	-557	-601	-616
Toimintakate	-258 418	-280 658	-103 785	-105 130	-107 254	-109 247	-111 457	-116 792
Verotulot	228 073	240 853	121 100	122 500	115 000	114 300	118 300	121 600
Valtionosuudet	66 582	70 347	20 574	20 574	13 287	12 516	13 096	14 338
Rahoitustulot ja -menot	73	589	-1 311	-1 311	-1 298	-1 298	-2 298	-3 298
Korkotulot	55	62	32	32	50	50	50	50
Muut rahoitustulot	1 894	2 374	1 647	1 647	1 642	1 642	1 642	1 642
Korkomenot	-1 795	-1 826	-2 900	-2 900	-2 900	-2 900	-3 900	-4 900
Muut rahoitusmenot	-82	-20	-90	-90	-90	-90	-90	-90
Vuosikate	36 309	31 131	36 578	36 633	19 735	16 271	17 641	15 848
Poistot ja arvonalentumiset	-17 755	-16 963	-17 198	-17 198	-17 146	-17 646	-18 540	-19 212
Tilikauden tulos	18 554	14 167	19 380	19 435	2 589	-1 375	-899	-3 363
Poistoeron lis. (-) / väh. (+)	367	367	367	367	367	367	367	367
Vapaaeht. var. lis. (-) / väh. (+)	-5 000	-5 000						
Rahastojen lis. (-) / väh. (+)								
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	13 920	9 534	19 747	19 802	2 956	-1 008	-532	-2 996

Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	Alku- per. TA 2023	Muu- tettu TA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toim.tulot / toim.menot, %	23,0	22,7	42,6	42,3	42,7	41,5	41,3	41,0
Vuosikate / poistot, %	204,5	183,5	212,7	213,0	115,1	92,2	95,2	82,5
Vuosikate, €/asukas	775	665	786	787	423	349	378	340
Kertynyt yli-/alijäämä	3 209	12 743	32 490	32 545	35 501	31 537	31 005	28 009
Asukasmäärä 31.12.	46 880	46 797	46 535	46 535	46 686	46 686	46 636	46 577

Tuloslaskelma, 1000 € kaupunki + LL	TP 2021	TP 2022	Alkuper. TA 2023	Muutettu TA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot	85 581	91 379	85 549	85 619	88 015	85 515	86 968	89 693
Myyntitulot	31 836	30 808	29 985	29 985	30 479	30 479	30 632	30 969
Maksutulot	5 384	6 151	5 452	5 127	5 157	5 157	5 157	5 157
Tuet ja avustukset	3 164	3 037	2 824	2 824	1 964	1 964	1 964	1 964
Myyntivoitot	5 567	8 147	4 500	4 500	4 500	2 000	2 500	3 500
Muut toimintatulot	39 630	43 236	42 788	43 183	45 914	45 914	46 714	48 102
Valmistus omaan käyttöön	1 926	1 754	1 914	1 914	2 177	2 177	2 177	2 177
Toimintamenot	-340 287	-368 488	-186 847	-188 262	-193 361	-192 822	-196 336	-204 397
Henkilöstökulut	-78 607	-81 780	-83 633	-84 318	-86 348	-85 779	-88 610	-91 977
Palvelujen ostot	-206 795	-228 467	-42 728	-43 198	-44 223	-44 253	-43 744	-44 838
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 371	-11 368	-12 487	-12 487	-12 884	-12 884	-13 129	-13 457
Avustukset	-10 000	-9 299	-9 314	-9 414	-8 004	-8 004	-8 156	-8 360
Vuokrat	-33 819	-36 829	-38 162	-38 182	-41 312	-41 312	-42 097	-45 150
Muut toimintamenot	-696	-745	-524	-664	-590	-590	-601	-616
Toimintakate	-252 780	-275 355	-99 384	-100 729	-103 169	-105 130	-107 192	-112 527
Verotulot	228 073	240 853	121 100	122 500	115 000	114 300	118 300	121 600
Valtionosuudet	66 582	70 347	20 574	20 574	13 287	12 516	13 096	14 338
Rahoitustulot ja -menot	-570	-53	-1 953	-1 953	-1 940	-1 940	-2 940	-3 940
Korkotulot	55	62	32	32	50	50	50	50
Muut rahoitustulot	1 894	2 374	1 647	1 647	1 642	1 642	1 642	1 642
Korkomenot	-1 795	-1 826	-2 900	-2 900	-2 900	-2 900	-3 900	-4 900
Muut rahoitusmenot	-725	-663	-732	-732	-732	-732	-732	-732
Vuosikate	41 305	35 791	40 337	40 392	23 178	19 746	21 264	19 471
Poistot ja arvonalentumiset	-21 933	-21 026	-21 400	-21 400	-21 400	-21 900	-23 550	-24 100
Tilikauden tulos	19 371	14 766	18 937	18 992	1 778	-2 154	-2 287	-4 629
Poistoeron lis. (-) / väh. (+)	367	367	367	367	367	367	367	367
Vapaaeht. var. lis. (-) / väh. (+)	-5 000	-5 000						
Rahastojen lis. (-) / väh. (+)								
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	14 738	10 132	19 304	19 359	2 145	-1 787	-1 920	-4 262

Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	Alkuper. TA 2023	Muutettu TA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toim.tulot / toim.menot, %	25,7	25,3	46,8	46,5	46,6	45,5	45,4	44,9
Vuosikate / poistot, %	188,3	170,2	188,5	188,7	108,3	90,2	90,3	80,8
Vuosikate, €/asukas	881	765	867	868	496	423	456	418
Kertynyt yli-/alijäämä	23 997	34 129	53 433	53 487	55 633	51 701	49 781	45 520
Asukasmäärä 31.12.	46 880	46 797	46 535	46 535	46 686	46 686	46 636	46 577

Tuloslaskelma, 1000 € kaupunki+LL, ulkoinen	TP 2021	TP 2022	Alkuper. TA 2023	Muutettu TA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot	45 408	47 958	40 251	40 301	39 971	37 471	37 971	38 971
Myyntitulot	15 865	14 503	14 008	14 008	13 665	13 665	13 665	13 665
Maksutulot	5 384	6 151	5 452	5 127	5 157	5 157	5 157	5 157
Tuet ja avustukset	3 164	3 037	2 824	2 824	1 964	1 964	1 964	1 964
Myyntivoitot	5 567	8 147	4 500	4 500	4 500	2 000	2 500	3 500
Muut toimintatulot	15 427	16 121	13 467	13 842	14 684	14 684	14 684	14 684
Valmistus omaan käyttöön	1 926	1 754	1 914	1 914	2 177	2 177	2 177	2 177
Toimintamenot	-300 114	-325 068	-141 549	-142 944	-145 317	-144 778	-147 340	-153 676
Henkilöstökulut	-78 607	-81 780	-83 633	-84 318	-86 348	-85 779	-88 610	-91 977
Palvelujen ostot	-191 019	-212 368	-26 993	-27 463	-27 623	-27 653	-26 828	-27 499
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 173	-11 158	-12 245	-12 245	-12 671	-12 671	-12 872	-13 194
Avustukset	-10 000	-9 299	-9 314	-9 414	-8 004	-8 004	-8 156	-8 360
Muut toimintamenot	-10 316	-10 463	-9 364	-9 504	-10 672	-10 672	-10 875	-12 646
Toimintakate	-252 780	-275 355	-99 384	-100 729	-103 169	-105 130	-107 192	-112 527
Verotulot	228 073	240 853	121 100	122 500	115 000	114 300	118 300	121 600
Valtionosuudet	66 582	70 347	20 574	20 574	13 287	12 516	13 096	14 338
Rahoitustulot ja -menot	-570	-53	-1 953	-1 953	-1 940	-1 940	-2 940	-3 940
Korkotulot	55	62	32	32	50	50	50	50
Muut rahoitustulot	1 252	1 732	1 005	1 005	1 000	1 000	1 000	1 000
Korkomenot	-1 795	-1 826	-2 900	-2 900	-2 900	-2 900	-3 900	-4 900
Muut rahoitusmenot	-82	-20	-90	-90	-90	-90	-90	-90
Vuosikate	41 305	35 791	40 337	40 392	23 178	19 746	21 264	19 471
Poistot ja arvonalentumiset	-21 933	-21 026	-21 400	-21 400	-21 400	-21 900	-23 550	-24 100
Tilikauden tulos	19 371	14 766	18 937	18 992	1 778	-2 154	-2 286	-4 629
Poistoeron lis. (-) / väh. (+)	367	367	367	367	367	367	367	367
Vapaaeht. var. lis. (-) / väh. (+)	-5 000	-5 000						
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	14 738	10 132	19 304	19 359	2 145	-1 787	-1 919	-4 262

Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	Alkuper. TA 2023	Muutettu TA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toim.tulot / toim.menot, %	15,8	15,3	29,8	29,5	29,0	27,4	27,2	26,8
Vuosikate / poistot, %	188,3	170,2	188,5	188,7	108,3	90,2	90,3	80,8
Vuosikate, €/asukas	881	765	867	868	496	423	456	418
Kertynyt yli-/alijäämä	23 997	34 129	53 433	53 487	39 378	35 446	33 527	29 265
Asukasmäärä 31.12.	46 880	46 797	46 535	46 535	46 686	46 686	46 636	46 577

Verotulot

Verotulot, 1000 €	TP 2021	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Kunnallisvero	193 251	202 345	94 000	87 000	91 000	93 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	21 115	23 542	14 000	12 000	12 000	13 000
Kiinteistövero	13 707	14 966	14 500	15 300	15 300	15 600
Yhteensä	228 073	240 853	122 500	114 300	118 300	121 600

Verotulojen budjetoinnista yleisesti

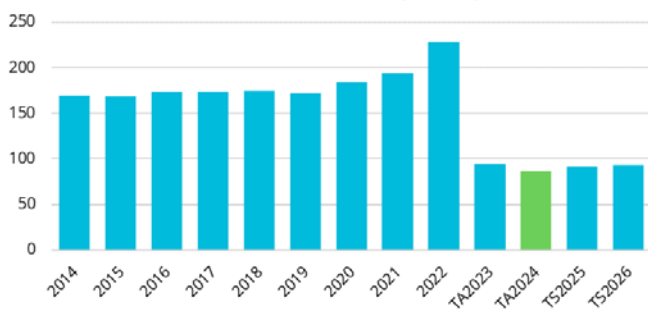
Kuntalain 111. §:n mukaan valtuusto päättää viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista. Veroprosentit tulee ilmoittaa Verohallinnolle marraskuun 17. päivään mennessä seuraavaa varainhoitovuotta varten. Tuloslaskelmaosan verotulossa on budjetoinnina kunnan tulovero, osuus yhteisöveron tuotosta ja kiinteistövero. Talousarviossa verotulot budjetoidaan Verohallinnon tilitysten suoritusajankohdan mukaisesti. Talousarviovuoteen kohdistuvia tilityksiä ovat ennakonpidätysten ja ennakonkannon tilitykset kuukausittain, verotusmenettelylain mukaisten verojen tilitykset tilikautta edeltäviltä verovuosilta sekä oikaisutilitykset.

Kunnan tulovero

Vuoden 2024 talousarvio on laadittu 7,60 tuloveroprosentin mukaan. Kaupunginjohtajan talousarvioesityksen mukaan vuoden 2023 veroprosenttiin nähden veroprosentti pienenee 0,01 prosenttiyksikköä. Lain mukaan tuloveroprosentit on määrättävä jatkossa kymmenyksen tarkkuudella.

Kunnallisverotuloja arvioidaan kertyvän 87 milj. euroa. Vuoden 2023 muutettuun talousarvioon nähden verotulojen arvioidaan vähenevän 7 milj. euroa. Muutosta selittää ns. verohännän poistuminen, jossa aiemmilta verovuosilta kertyneitä verotuloja on tilitetty vanhan korkeamman veroprosentin mukaan. Verotettavan tulon arvioidaan kasvavan 5,3 % vuodesta 2023.

Kunnallisveron kehitys, milj.€

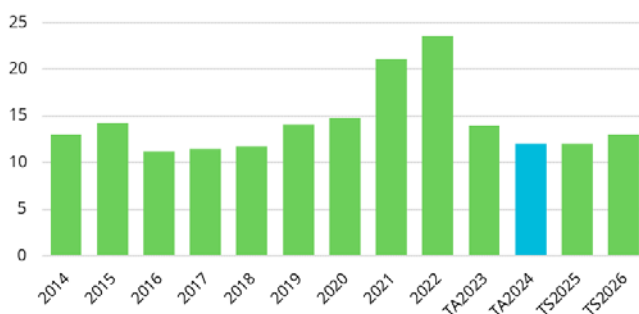
Kunnallisvero-prosentti ja -aste	2022	2023	2024
Tulovero-%	20,25	7,61	7,60
Kunnallisveroaste (efektiivinen)	14,91	5,93	6,04
Erotus	5,34	1,68	1,56

Yhteisövero

Yhteisöverotuloarvion mukaan kaupungin osuudeksi jäisi 12 milj. euroa vuonna 2024, mikä on 2 milj. euroa vuoden 2023 muutettua talousarviota vähemmän. Yhteisöveroarviota pienentää kesästä jatkunut yritysten ennakoveroennakoiden lasku.

Hyvinvointialueuudistukseen liittyvän lainsäädännön perusteella kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta pienennettiin vuodelle 2023 yhdellä kolmasosalla ja valtion osuutta kasvatettiin vastaavasti. Tämän vuoksi yhteisöveron tuotto laski vuonna 2023 vuoteen 2022 verrattuna ja jatkossa kunnille tilittävä osuus on aiempaa pienempi.

Yhteisöveron kehitys, milj.€

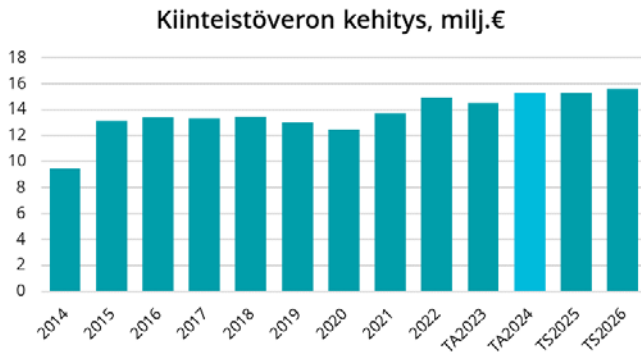

Kiinteistövero

Kiinteistövero on kiinteistöveroprosentin mukainen osuus kiinteistön arvosta. Kiinteistöverolain 11 §:n mukaan kunnanvaltuusto määrää kiinteistöveroprosenttien suuruudet vuosittain etukäteen samalla kun se vahvistaa seuraavan varainhoitovuoden tuloveroprosentin. Kiinteistöverolaissa määrätään eri kiinteistölajeittain vaihteluvälit kiinteistöverolle.

Vuoden 2024 kiinteistöveroprosentit ovat samat kuin vuonna 2023. Kiinteistöveron tuotoksi arvioidaan 15,3 milj.

euroa. Kiinteistöveron tuottoarviota kasvattaa rakennusten verotusarvoihin vaikuttavan rakennuskustannusindeksin nousu. Hallituksen esityksen mukainen erillinen maapohjan yleinen kiinteistövero ei lisää kaupungin kiinteistöverotuloja, koska aiemmin maapohja on verotettu yleinen kiinteistöveron mukaan, joka on Hyvinkäällä sama kuin maapohjan kiinteistöveron alin kanta. Taloussuunnittelukaudella kiinteistöveron tuottoon on arvioitu kasvua, sillä kaupungissa on rakenteilla ja käynnistymässä suuria rakentamishankkeita.

Kiinteistöveroprosentit	Vaihteluvälit 2023 (Kiinteistöverol)	Hyvinkää 2023	Hyvinkää 2024
Yleinen	0,93-2,00	1,30	1,30
Maapohja, yleinen	1,30-2,00		1,30
Vakituiset asuinrakennukset	0,41-1,00	0,45	0,45
Muut asuinrakennukset	0,93-2,00	1,05	1,05
Rakentamattomat rakennuspaikat	3,93-6,00	4,30	4,30
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00-2,00	0,00	0,00

Valtionosuudet

Valtionosuudet, 1000 €	TP 2021	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	48 828	50 858	15 753	7 503	7 695	8 794
Veromenetysten korvaukset	17 773	21 308	6 935	6 757	7 145	7 288
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionos.	-2 219	-1 819	-2 144	-1 744	-1 744	-1 744
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	2 200					
Yhteensä	66 582	70 347	20 574	12 516	13 096	14 338

Talousarvion rahoitusosan valtionosuudet muodostuvat kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Valtionosuusjärjestelmä uudistui vuonna 2023, kun hyvinvointialueet aloittavat toimintansa ja kuntien valtionosuuksia siirrettiin merkittävästi hyvinvointialueille. Suurin osa valtionosuuksista määräytyy jatkossakin ikärakenteen mukaan, mutta painopiste muuttuu olennaisesti. Suurimmat valtionosuudet kaupunki saa alle 16-vuotiaiden asukkaiden lukumäärästä. Kuntien valtionosuusjärjestelmään jää kuitenkin eriä, jotka eivät perustu tulevaisuuden kunnan tehtäviin, vaan menneisyyden kunnan sote-kustannuksiin.

Kuntien valtionavut ovat noin 5,1 mrd. euroa vuonna 2024, vähentyen 0,3 mrd. euroa vuodesta 2023. Laskennalliset valtionosuudet ovat noin 3,7 mrd. euroa, kuntien veromenetysten korvaukset noin 0,9 mrd. euroa ja muut valtionavut noin 0,6 mrd. euroa.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuus on 2,46 mrd. euroa, joka on 289 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2023. Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti laskee 0,17 prosenttiyksiköllä 22,09 prosentista 21,92 prosenttiin vuonna 2024. Peruspalvelujen indeksikorotukseen on tehty yhden prosenttiyksikön korotusta vastaava säästö ja näin ollen indeksikorotuksen vaikutus jää 29 milj. euroon.

Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutus kuntatalouteen vuonna 2024 verrattuna vuoden 2023 varsinaiseen talousarvioon on lähellä neutraalia. Kuntien uusiin ja laajeneviin tehtäviin osoitetaan täysi valtionosuus ja valtion päättämät veroperustemuutokset kompensoidaan kunnille.

Kuntien tehtävien ja veloitteiden muutokset lisäävät valtionosuutta 9 miljoonaa euroa seuraavasti:

- sitouttava koulu-yhteistyö (4,7 miljoonaa euroa),
- B1-kielen opetuksen lisääminen 1 vvt (4,1 miljoonaa euroa)

- oppivelvollisuuden laajentaminen (0,5 milj. euroa)
- varhaiskasvatuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmiin liittyvä vähennys (0,3 milj. euroa).

Hyvinkään kaupungin valtionosuuksien kokonaismääräksi vuodelle 2024 arvioidaan 12,5 miljoonaa euroa. Vuodesta 2023 valtionosuudet vähenevät 8,1 miljoonaa euroa. Muutos liittyy pääosin hyvinvointialueuudistuksen rahoituksen tarkistukseen.

Osana hyvinvointialueille tehtävää rahoituksen siirtoa kuntien rahoituselementteihin tuli muutosrajoitin ja siirtymätasaus. Muutosrajoittimen lopulliseen suuruuteen vaikutti kustannusten ja verorahoituksen kehittyminen koko maan tasolla. Muutosrajoittimella jäljelle jäävän kunnan tasapainotilan muutoksen suuruus on enintään +/- 60 euroa. Siirtymätasauksella puolestaan porrastetaan tasapainotilan muutos neljälle vuodelle. Lokakuussa 2023 on tehty jälkikäteistarkistus vuoden 2022 kustannuksiin ja tästä seurannut valtionosuuden lisäsiirtotarve vähennetään Hyvinkään valtionosuuksia 1,7 milj. euroa vuodesta 2024 lähtien. Lisäksi vuosina 2024 ja 2025 kaupungin valtionosuuksia vähentää jälkikäteistarkistuksen vuoden 2023 osuus 868 570 euroa vuotta kohden

Lopulliset päätökset kuntien valtionosuuksista vuodelle 2024 tehdään joulukuun 2023 lopussa. Myös opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta vuodelle 2024 tehdään päätökset kuluvan vuoden loppuun mennessä. Koska Hyvinkään kaupungin lopullinen valtionosuuksien kokonaismäärä tiedetään vasta vuodenvaihteessa, korjataan valtionosuuksien arviota tarvittaessa vuoden 2024 talousarviomuutosten yhteydessä.

Suunnitelmavuosien valtionosuudet ovat alustavia arvioita ja tulevat vielä muuttumaan. Suunnitelmavuosille ei ole huomioitu mahdollista lapsimäärän vähenemistä. Vastavasti muutosta ei ole huomioitu myöskään perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen toimintamenoissa taloussuunnitelmavuosilla.

h

Investointiosa
Investointien perustelut
Investointilaskelma 2023-2027

Investointiosa

Investointien perustelut

Investointilaskelmat sisältävät investointisuunnitelmat vuosille 2024-2028. Investointiosassa tehty määrärahavaraus tarkentuu suunnittelun edetessä. Tarkempi suunnittelu tehdään hankesuunnitteluvaiheessa ja lopullinen kustannustaso selviää hankkeen kilpailutuksen jälkeen. Talousarviopäätöksen jälkeen rakennushankkeiden toteuttaminen edellyttää hallintosäännön mukaisesti erillistä päätöstä lopullisen hankesuunnitelman hyväksymisestä.

Investointimenot, 1000 €	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Maa- ja vesialueet	-797	-4 000	-1 500	-1 500	-1 500
Rakennukset	-5 582	-11 520	-21 450	-31 550	-28 500
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-7 128	-12 180	-10 870	-7 700	-8 640
Koneet ja kalusto	-1 033	-750	-1 240	-1 085	-1 325
Aineettomat hyödykkeet	-417	-500	-600	-500	-500
Sijoitukset	0	-1 600	-15 400	-100	-100
Yhteensä	-14 957	-30 550	-51 060	-42 435	-40 565
Hyvinkään vesi	-5 454	-9 345	-5 210	-6 505	-6 175
Yhteensä	-20 410	-39 895	-56 270	-48 940	-46 740

Maanhankintaan on varattu 1,5 milj. euroa vuotta kohden kaikille suunnitelmakauden vuosille. Maanmyyntituloiksi on arvioitu 2,5 milj. euroa vuodelle 2024, 3,0 milj. euroa vuodelle 2025 ja 4,0 milj. euroa vuodelle 2026. Tämän lisäksi on jokaiselle vuodelle 1,0 milj. euroa elinkeino- ja asuntopoliittisten tonttien tuloarviota. Tätä vastaan on vastavasti kunnallistekniikan investoinneissa samansuuruinen määrärahavaraus.

Talonrakennushankkeisiin on varattu 21,5 milj. euroa vuodelle 2024. Suunnitelmavuosille 2025-2026 on varattu yhteensä 60,0 milj. euroa talonrakennushankkeisiin. Vuonna 2024 jatkuu Vehkojan koulun peruskorjaus, johon on varattu ensi vuodelle 0,7 milj. euroa. Peruskorjausta on tarkoitus jatkaa vuonna 2026, jolloin hankkeeseen on varattu 3,0 milj. euroa. Hangonsillan alueen uuden koulun ja päiväkodin varsinainen rakentaminen ajoittuu vuosille 2024-2026. Hankkeeseen on varattu 36,0 milj. euroa. Vuonna 2023 on aloitettu Paavolatalon suunnittelu, varsinaisen rakentamisen ajoituksessa vuosille 2024-2025. Paavolatalon investointihankkeelle on varattu 9,0 milj. euroa, jossa on tarkoitus uusia liikuntahalli ja tehdä Jussilan päiväkodille uudet tilat.

Uimalan vanhan osan ja ulkoaltaan peruskorjaus on suunniteltu vuosille 2024-2027 ja hankkeeseen on varattu 18,6 milj. euroa. Pihkalan stadionin ajantasaistaminen (2,2 milj. euroa) ajoittuu vuosille 2023-2024 ja toteutus on kahtena erillisenä hankkeena, joista vuoden 2024 osuus on 1,2 milj. euroa. Sveitsin hiihtokeskuksen laajennukseen on varattu ensi vuodelle 0,2 milj. euroa ja 1,8 milj. euroa vuodelle 2025. Curlinghallin perustuksiin ja kylmälaitteistoon on varattu 0,6 milj. euroa vuodelle 2024. Lisäksi vuosille 2023-

sestä. Kun hankkeen kustannusarvio ylittää 2 000 000 euroa, hankesuunnitelmien hyväksymisestä päättää kaupunginvaltuusto ja kaupunginhallitus, jos arvio on 500 000–2 000 000 euroa. Alle 500 000 euron hankkeista päättää tekninen lautakunta.

Investointimenot (1000 euroa) vuosien 2022-2026 osalta jakautuvat investointiryhmittäin seuraavasti:

2025 on suunniteltu Martin kentän huoltorakennuksen laajennus 0,5 milj. euroa ja Metsäkaltevan lähiliikuntapaikan huoltorakennus 0,5 milj. euroa vuosille 2025-2026. Polkupyöräpysäköintiin on varattu 0,5 milj. euroa vuodelle 2024, mutta hanke siirtyy eteenpäin, mikäli ei saada varmuutta valtion osallistumista hankkeeseen. Muihin rakennusten peruskorjauksiin on varattu 2,4 milj. euroa ja energiainvestointeihin 0,2 milj. euroa vuosittain.

Kaupunginvaltuusto päättää vuoden 2024 aikana kaupungin omistajapoliittisten periaatteiden päivittämisestä erityisesti siksi, että kaupunki määrittää tahtotilan sille, missä määrin kaupungin on tarkoituksenmukaista omistaa hyvinvointialueen käyttämiä kiinteistöjä. Suunnitelma huomioi näiden kiinteistöjen peruskorjaustarpeen, mutta mikäli kaupunki luopuu kiinteistöistä, investointitarve poistuu.

Kunnallistekniikan rakentamiseen on varattu 10,9 milj. euroa vuodelle 2024 ja 16,3 milj. euroa taloussuunnitelma-vuosille 2025-2026. Vuosina 2027 ja 2028 määrärahavaraus on yhteensä 17,2 milj. euroa.

Uudisrakentamisen osuus vuodelle 2024 on 3,8 milj. euroa, josta isoimpia yksittäisiä hankkeita ovat Veikkari II alueen kunnallistekniikan katurakentamisen osuus ja Kehätien yritysalueen liittymien rakentaminen Riihimäentielle. Korvausinvestointeihin on varattu 4,3 milj. euroa sekä liikunta- ja ulkoilualueisiin 1,9 milj. euroa. Lisäksi elinkeino- ja asuntopoliittisten tonttien kunnallistekniikkaan on varattu 1,0 milj. euroa. Liikunta-alueissa yksittäisiä isompia kohteita ovat vuodelta 2023 jatkuva Metsäkaltevan kenttä (0,6 milj. euroa vuodelle 2024, kokonaisarvio 1,4 milj. euroa) ja Martin kentän pidennys ja peruskorjaus (0,6 milj. euroa).

Koneisiin ja kalustoon on varattu 1,2 milj. euroa vuodelle 2024 ja vuosille 2025-2026 yhteensä 2,4 milj. euroa.

Aineettomissa hyödykkeissä on varattu ICT:n kehittämisinvestointeihin 0,5 milj. euroa.

Sijoituksissa on vuosittainen 0,1 milj. euron varaus mahdollisia osake-, ym. hankintoja varten. Hangonsillan monitoimihalliyhtiön ja pysäköintiyhtiön pääomituksiin on varattu vuodelle 2024 yhteensä 15,3 milj. euroa. Loppuosaa rahoituksesta on tarkoitus kattaa yhtiön lainanotolla. Alla on kuvattu monitoimihallin ja pysäköintihallin kokonaiskustannukset sekä vuosille 2027-2028 suunniteltujen sote-kiinteistöjen peruskorjaukset.

Investointilaskelma 2024-2028

AINEELLISET HYÖDYKKEET		TPE 2023	2024	2025	2026	2027	2028
Maa- ja vesialueet							
	Maanhankintamenot	-4 000	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
	Maanmyyntitulot	3 000	2 500	3 000	4 000	5 000	5 000
	Elinkeino- ja asuntopoliittiset tontit		1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Maa- ja vesialueet yhteensä							
	Investointimenot	-4000	-1500	-1500	-1500	-1500	-1500
	Rahoitusosuudet						
	Myyntituotot	3 000	3 500	4 000	5 000	6 000	6 000
	Nettomenot	-1 000	2 000	2 500	3 500	4 500	4 500

TALONRAKENNUSINVESTOINNIT	brm ² (arvio)	Hanke yht.	2024	2025	2026	2027	2028	poisto /v
Opetuksen ja kasvatuksen rakennukset								
Vehkojan koulun peruskorjaus		-3 650	-650		-3 000			-183
Hangonsillan alueen uusi koulu ja päivä- koti uudisrakennus	9 229	-36 033	-7 000	-18 500	-10 000			-1 201
Paavolatalo (liikuntahalin uusiminen ja Jussilan päiväkodin uudet tilat)	3 390	-15 500	-8 100	-7 150				-517
Hyvinkäänkylän koulun peruskorjaus	4 150	-10 000					-10 000	-333
Metsäkaltevan koulun laajennus	1 000	-5 000					-5 000	-167
PTS-suunnitelman mukainen päiväkodin peruskorjaus*		-2 500				-2 500		-125
Metsäkaltevan päiväkodin laajennus	1 000	0					-5 000	0
Kruununmaan päiväkodin laajennus (Veh- kojan päiväkodin toimintojen siirto)	800	-4 000			-4 000			-133
Kulttuuri- ja vapaa-ajan rakennukset								
Uimalan vanhan osan ja ulkoaltaan peruskorjaus*		-18 600	-500	-1 000	-8 500	-8 600		-930
Pihkalan stadionin ajantasaistaminen***		-2 200	-1 200					-110
Martin kentän huoltorakennuksen laajen- nus***	150	-520	-100	-400				-17
Sveitsin Hiihtokeskuksen laajennus***	400	-2 350	-200	-1 800				-78
Metsäkaltevan lähiliikuntapaikan huolto- rakennus*	150	-500		-100	-400			-17
Curlinghallin perustukset ja kylmälait- teisto***	1 150	-600	-600					-20
Omatoimikirjasto*						-50		
Muut rakennukset								
Polkupyöräpysäköinti**			-500					
Rakennusten peruskorjaukset ja muutos- työt		-2 400	-2 400	-2 400	-2 500	-2 500	-2 500	-120
Energiainvestoinnit		-200	-200	-200	-100	-100	-100	-10
*Summa tarkentuu hankesuunnitelman yhteydessä								
** Edellyttää varmuutta valtion osallistumi- sesta hankkeen kustannuksiin								
***Investoinnin toteuttamisen edellytys on allekirjoitettu sopimus kumppanin tai hank- keen yksityisen toteuttajan kanssa								

KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	Hanke yht.	2024	2025	2026	2027	2028
Kunnallistekniikan uudisrakentaminen	-3 500	-3 500	-3 500	-4 250	-4 250	-3 500
Tulot	0					
Kunnallistekniikan uudisrakentamisen hankkeet, yli 500 000 euroa		-1 400	-1 500	-3 500	-3 500	-1 500
<i>Veikkari II alueen kunnallistekniikan katurakentamisen osuus</i>	0	-400				
<i>Kehätien yritysalueen liittymien rakentaminen Riihimäentielle</i>	-950	-600				
<i>Vt 25 Kalevankadun ja Maantien 1421 liittymien parantaminen</i>	-4 100	-100		-2 000	-2 000	
Kunnallistekniikan uudisrakentamisen alle 500 000 euron hankkeet yhteensä	-2 400	-2 400	-2 000	-750	-750	-2 000
<i>Metsäkaltevan alueiden viimeistelyjä</i>		-600				
<i>Yritystonttien esirakentaminen</i>		-500				
<i>Atlantinaukio/Ellis Islandin puisto/ Veturitallinpuisto</i>		-300				
<i>Seuraavien vuosien kohteiden suunnittelu</i>		-300				
<i>Kaltevantie pyörätien jatko Versotielle</i>		-250				
<i>Värimestarinkaaren 1. osan viimeistely</i>		-250				
<i>Levähdyspenkkien lisääminen</i>		-100				
Kunnallistekniikan korvausinvestoinnit yht.	-4 600	-4 600	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Kunnallistekniikan korvausrakentamisen hankkeet, yli 500 000 euroa	-2 350	-2 350	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
<i>Kauppalankatu (Urakankatu - Munckinkatu)</i>		-1 050				
<i>Oraskatu</i>		-300				
<i>Teollisuuskatu</i>		-300				
<i>Torpankatu, Lähteisentie, Nummenrannantie</i>		-150				
<i>Karankatu</i>		-150				
<i>Seuraavien vuosien saneerauskohteiden suunnittelu</i>		-150				
<i>Hangontien pysäköintialue</i>		-100				
<i>Katuvalaistuksen uusiminen saneeraus kohteissa</i>		-150				
Kunnallistekniikan korvausrakentamisen alle 500 000 euron hankkeet yhteensä	-2 250	-2 250	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
<i>Katujen pintojen saneeraus</i>		-600				
<i>Hulevesirakenteiden saneeraus tulvariski alueilla</i>		-200				
<i>Siltojen saneeraus</i>		-200				
<i>Katuvalaistuksen saneeraus</i>		-300				
<i>Viheralueiden ja leikkipaikkojen saneeraus</i>		-200				
<i>Kevyenliikenteenväylien pintojen saneeraus</i>		-100				
<i>Reunakivien saneeraus</i>		-150				
<i>Muistomerkkien ja taideteosten saneeraus</i>		-100				
<i>Pienet katusuunnitelmien muutostyöt</i>		-100				
<i>Varaus ennakoimattomille saneerauskohteille</i>		-100				
<i>Melumuurien saneeraus</i>		-80				
<i>Ajoratamerkintöjen ja liikennemerkkien saneeraus (lakimuutos)</i>		-70				
<i>Liikennevalojen saneeraus</i>		-50				
*) Muutettu kunnallistekniikan uudisrakentamisen ja korvausrakentamisen hankkeiden summat vastaamaan teknisen lautakunnan 12.12.2023 § 135 hyväksymää käyttösuunnitelmaa. Kunnallistekniikan investointien kokonaismäärät vastaavat kaupunginvaltuuston päätöstä.						
Elinkeino- ja asuntopoliittiset tontit, kunn.tekniikka	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000

Liikunta- ja ulkoilualueet						
Ulkoilureitit, pohja ja valaistus ja uimarannat	-100	-100	-100	-100	-100	-100
Metsäkaltevan kenttä	-1 390	-550				
Perttula I peruskorjaus	0				-30	-900
Kenttien peruskorjaus	-40	-40	-100	-40	-140	-40
Urheilupuiston juoksurata / hyppypaikat		-150				
Usmin pohjoinen parkkialue				-100		
Usmin uimarannan pysäköinti I ja II	-100	-100				
Martin kentän pidentys, hiekkatekonurmen uusinta ja kentän pohjarakenteiden peruskorjaus	-550	-550				
Ensilumen latu***		-250				
Suunnittelu Paavolan- ja Polariksen kentät		-30				
Paavolan kenttä keinonurmi				-150		
Polariksen puiston kenttä					-150	
Lähiliikuntapaikan kaukalo		-80				
	Hanke	2024	2025	2026	2027	2028
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	yht.					
Investointimenot	-11 280	-10 870	-7 700	-8 640	-8 670	-8 540
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0
Myyntituotot	0					
Nettomenot	-11 280	-10 870	-7 700	-8 640	-8 670	-8 540

	Hanke	2024	2025	2026	2027	2028	poisto/v
KONEET JA KALUSTO	yhteensä						
Opetuslautakunta:							
Opetuksen ja kasvatuksen kalustohankinnat	-250	-50	-50	-50	-50	-50	-20
Perusopetuksen AV-laitteet		-100	-140	-40			-40
Paavolatalon ensikertainen kalustaminen (päiväkoti, perusopetus ja liikuntatilat)			-160				
Hangonsillan uusi koulu ja päiväkoti				-720			
Kulttuuri- ja hyvinvointilautakunta:							
Ulkoliikuntalaitteet	-80	-80					-32
Hyvinkäsalin äänentoisto	-250	-250					-100
Kirjaston palautusautomaatti		-20					-8
Lukusalin ensisijainen kalusto			-70				
Omatoimikirjasto					-50		
Siirrettävä katsomo 2 kpl		-30					-12
Nuorisotilojen ensikertainen kalustus		-10					-4
Jäähallin kuntosalin laitteisto		-70					-28
Ulkokenttien koripallotelineet		-10					-4
Museopaloauton peruskorjaustarvikkeet		-10	-15	-15			-4
Nuorisohallin joustokaukalo			-150				
Kulttuuripalvelujen äänentoisto		-10					-4
Tekninen lautakunta:							
Tekninen keskuksen kalustohankinnat	-2 500	-500	-500	-500	-500	-500	-150
<i>Kunnossapitokuorma-auto</i>		-288					
<i>Jäänhoitokone</i>		-140					
<i>Mittalaite (GPS + tallennin)</i>		-32					
<i>Ruokalinjasto (Tapainlinnan koulu)</i>		-40					
Kaupungintalon kalustohankinnat	-100	-100					
	Hanke						
Koneet ja kalusto yhteensä	yhteensä	2024	2025	2026	2027	2028	poisto/v

Investointimenot	-3 975	-1 240	-1 085	-1 325	-600	-550	
Rahoitusosuudet							
Myyntituotot							
Nettomenot	-3 975	-1 240	-1 085	-1 325	-600	-550	-346
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET							
		2024	2025	2026	2027	2028	poisto/v
ICT-kehittämisinvestoinnit	-2 600	-600	-500	-500	-500	-500	0
Arvopapereiden hankinta	-500	-100	-100	-100	-100	-100	
Monitoimihalliyhtiön pääomitus****		-14 000					
Pysäköintiyhtiön pääomitus****		-1 300					
Sote-kiinteistöyhtiön pääomitus****							
<i>****Edellyttää toimivaltaisen toimielimen erillistä päätöstä rahoitusrakenteesta (monitoimihalli ja sote-kiinteistöyhtiö) tai yhtiön perustamisesta (sote-kiinteistöyhtiö)</i>							
	Hanke yht.	2024	2025	2026	2027	2028	poisto/v
Aineettomat hyödykkeet yhteensä							
Investointimenot	-18 400	-16 000	-600	-600	-600	-600	
Rahoitusosuudet							
Myyntituotot	0						
Nettomenot	-18 400	-16 000	-600	-600	-600	-600	-346

INVESTOINNIT YHTEENSÄ		2024	2025	2026	2027	2028	
Investointimenot		-51 060	-42 435	-40 565	-25 120	-33 790	
Rahoitusosuudet		0	0	0	0	0	
Myyntituotot		3 500	4 000	5 000	6 000	6 000	
Nettomenot		-47 560	-38 435	-35 565	-19 120	-27 790	

Kaupunki toteuttaa myös investointeja uusien, perustettavien yhtiöiden kautta. Seuraavassa on esitetty tällaiset yhtiömuotoiset toteutukset. Taulukko ei sisällä vanhojen tytäryhtiöiden tekemiä investointeja.

Yhtiömuotoisena toteutettavat rakennusinvestoinnit		Hanke yhteensä	2024	2025	2026	2027	2028
Hangonsillan monitoimihalli (sis. rahoitus, hallinto ja vapaaksiosto)	12700 brm ²	-45 400	-15 400	-25 000	-5 000		
Hangonsillan pysäköintilaitos (vapaaksiostotulo osittain rahoittaa investointia)	250 ap	-4 600	-500	-3 600	-500		
Pääterveysaseman peruskorjaus		-10 000					-10 000
Paavolan vanhainkoti peruskorjaus*		-10 000				-10 000	

Investointien hankekortit

Vehkojan koulun peruskorjaus

AIKATAULU

1/2024–12/2024

EUROT

1. Investointisumma	650 000 € + 3 000 000 €
2. Poistot	183 000 €

Hankkeen talousvaikutus syntyy peruskorjauksen investointikustannuksesta. Käyttötaloustaloukskustannuksiin toimenpiteillä ei ole merkitystä.

HANKKEEN LAAJUUS

Vuonna 2024 toteutetaan opettajainhuoneen peruskorjaus ja viemäreiden sukitus. Vuonna 2026 on tarkoitus toteuttaa liikuntasalin peruskorjaus.

HANKKEEN VAIHE

Ideavaihe Tarveselvitys Hankesuunnittelu Toteutus

LYHYT LUONNEHDINTA

Kyseessä on tavanomainen elinkaarenaikainen PTS-toimenpide.

Hangonsillan alueen uusi koulu ja päiväkoti

AIKATAULU

1/2023–6/2027

EUROT

1. Investointisumma	36 000 000 €
2. Poistot	1 201 000 €
3. Käyttötalousvaikutus kiinteistön osalta	640 000 €

Investointisumma ja käyttötalousvaikutus perustuu Boost Brothers Oy:n tekemään hankkeen kustannuslaskentaan 10.8.2023.

HANKKEEN LAAJUUS

Hankkeen tämän hetken laajuus 9229 brm². Hankkeen käyttäjämäärät ovat perusopetuksen osalta yleisopetuksen oppilasmäärä on max 450 oppilasta ja 40 henkilökuntaan kuuluvaa. Varhaiskasvatuksen rakenteellinen max paikkamäärä on 196 ja laskennallinen henkilökuntamäärä 38.

HANKKEEN VAIHE

Ideavaihe Tarveselvitys Hankesuunnittelu Toteutus

LYHYT LUONNEHDINTA

Rakennus korvaa sisäilmaongelmaisen Aseman koulun sekä Hangonsillan päiväkodin. Lisäksi rakennukseen sijoittuu tällä hetkellä Martinkaaressa sijaitseva ympärivuorokautinen päiväkoti. Hanke on mahdollista toteuttaa puuhybridirakenteisena.

Paavolatalo

AIKATAULU

1/2023–6/2026

EUROT

1. Investointisumma	15 500 000 €
2. Poistot	517 000 €
3. Käyttötalousvaikutus kiinteistön osalta	250 000 €

Kustannusvaikutukset perustuvat KV 19.6.2023 hyväksymään hankesuunnitelmaan huomioiden päätöksen mukaiset taidemäärärahat sekä myöhemmin hankkeeseen lisätty liikuntasalin katsomo.

HANKKEEN LAAJUUS

Hankkeen tämän hetken laajuus 3390 brm². Perusopetuksen osalta Paavolatalon käyttö kohdentuu pääasiassa liikuntasalin käyttöön liikunnan opetuksessa ja yhteisten tilaisuuksien järjestämisessä. Käyttäjämäärä perusopetuksessa on noin 230 oppilasta ja 30 henkilökunnan edustajaa. Päiväkoti suunnitellaan 6 ryhmälle eli noin 126 lapselle ja noin 27 työntekijälle.

HANKEEN VAIHE

Ideavaihe Tarveselvitys Hankesuunnittelu Toteutus

LYHYT LUONNEHDINTA

Rakennus korvaa sisäilmaongelmaisen Jussilankadun päiväkodin sekä Kapulan päiväkodin tilat. Lisäksi korvataan Paavolan koulun nykyinen liikuntasali suuremmalla. Paavolatalon tilat on suunniteltu siitä näkökulmasta, että rakennusta voidaan käyttää myös aluetta ja laajemmin Hyvinkäätä palvelevassa ilta- ja viikonloppukäytössä. Paavolatalon rakentamisen yhteydessä parannetaan Paavolan koulun piha-alueet viihtyisiksi koulun opetus- ja välituntitoimintaa palveleviksi.

Hyvinkäänkylän koulun peruskorjaus

AIKATAULU

1/2028–12/2028

EUROT

1. Investointisumma	10 000 000 €
2. Poistot	333 000 €

Hankkeen talousvaikutus syntyy perusparannuksen investointikustannuksesta. Käyttötaloustaloukskustannuksiin toimenpiteillä ei ole merkitystä.

HANKKEEN LAAJUUS

Vuonna 2028 toteutetaan Hyvinkäänkylän kivikoulun rakennukselle kokonaisvaltainen peruskorjaus.

HANKEEN VAIHE

Ideavaihe Tarveselvitys Hankesuunnittelu Toteutus

LYHYT LUONNEHDINTA

Kyseessä on tavanomainen elinkaarenaikainen PTS-toimenpide. Peruskorjaukseen otetaan kantaa palveluverkon jatkokehittämisen yhteydessä.

Metsäkaltevan koulun laajennus

AIKATAULU

1/2028–12/2028

EUROT

1. Investointisumma	5 000 000 €
2. Poistot	167 000 €

Hankkeen talousvaikutus syntyy laajennuksen investointikustannuksesta. Käyttötaloustaloukskustannuksiin toimenpiteillä ei ole merkitystä.

HANKKEEN LAAJUUS

Vuonna 2028 rakennutetaan Metsäkaltevan koulurakennukseen laajennusosa.

HANKEEN VAIHE

Ideavaihe Tarveselvitys Hankesuunnittelu Toteutus

LYHYT LUONNEHDINTA

Koulun kapasiteetti ei tule riittämään tulevaisuuden ennusteiden mukaan. Koulun oppilasmäärää seurataan nykyisen palveluverkkopäätöksen mukaisesti ja tilatarpeeseen otetaan kantaa palveluverkon jatkokehittämisen yhteydessä.

PTS-suunnitelman mukainen päiväkodin peruskorjaus

AIKATAULU

1/2027–12/2027

EUROT

1. Investointisumma	2 500 000 €
2. Poistot	125 000 €

Hankkeen talousvaikutus syntyy laajennuksen investointikustannuksesta. Käyttötaloustaloukskustannuksiin toimenpiteillä ei ole merkitystä.

HANKKEEN LAAJUUS

Vuonna 2027 toteutetaan myöhemmin määritettävän päiväkodin peruskorjaus.

HANKEEN VAIHE

Ideavaihe Tarveselvitys Hankesuunnittelu Toteutus

LYHYT LUONNEHDINTA

PTS-suunnitelman mukainen peruskorjaus.

Metsäkaltevan päiväkodin laajennus

AIKATAULU

1/2028–12/2028

EUROT

1. Investointisumma 5 000 000 €

Hankkeen talousvaikutus syntyy laajennuksen investointikustannuksesta. Käyttötaloustaloukskustannuksiin toimenpiteillä ei ole merkitystä.

HANKKEEN LAAJUUS

Vuonna 2028 rakennutetaan Metsäkaltevan päiväkotirakennukseen laajennusosa.

HANKEEN VAIHE

Ideavaihe Tarveselvitys Hankesuunnittelu Toteutus

LYHYT LUONNEHDINTA.

Päiväkodin kapasiteetti ei tule riittämään tulevaisuuden ennusteiden mukaan.

Kruununmaan päiväkodin laajennus

AIKATAULU

1/2026–12/2026

EUROT

1. Investointisumma 4 000 000 €

2. Poistot 133 000 €

Hankkeen talousvaikutus syntyy laajennuksen investointikustannuksesta. Käyttötaloustaloukskustannuksiin toimenpiteillä ei ole merkitystä.

HANKKEEN LAAJUUS

Vuonna 2026 toteutetaan Kruununmaan päiväkodin laajennus.

HANKEEN VAIHE

Ideavaihe Tarveselvitys Hankesuunnittelu Toteutus

LYHYT LUONNEHDINTA

Vehkojan päiväkotipiireti puretaan ja toiminnot siirretään Kruununmaan päiväkodin laajennusosaan.

Uimalan vanhan osan ja ulkoaltaan peruskorjaus

AIKATAULU

1/2024–12/2027

EUROT

1. Investointisumma	18 600 000 €
2. Poistot	930 000 €

Hankkeen talousvaikutus syntyy laajennuksen investointikustannuksesta. Käyttötaloustalouksennuksiin toimenpiteillä ei ole merkitystä.

HANKKEEN LAAJUUS

Vuosina 2024–2027 toteutetaan uimalan vanhan osan ja ulkoaltaan peruskorjaus.

HANKKEEN VAIHE

- Ideavaihe
  Tarveselvitys
  Hankesuunnittelu
  Toteutus

LYHYT LUONNEHDINTA

PTS-suunnitelman mukainen peruskorjaus.

Pihkalan stadionin ajantasaistaminen

AIKATAULU

1/2023–12/2024

EUROT

1. Investointisumma	2 200 000 €
2. Poistot	110 000 €

Hankkeen talousvaikutus syntyy laajennuksen investointikustannuksesta. Käyttötaloustalouksennuksiin toimenpiteillä ei ole merkitystä.

HANKKEEN LAAJUUS

Vuosina 2023–2024 toteutetaan Pihkalan pesäpallostadionin ajantasaistaminen.

HANKKEEN VAIHE

- Ideavaihe
  Tarveselvitys
  Hankesuunnittelu
  Toteutus

LYHYT LUONNEHDINTA

Pihkalan pesäpallostadionia laajennetaan.

Martin kentän huoltorakennuksen laajennus

AIKATAULU

1/2024–12/2025

EUROT

1. Investointisumma	500 000 €
2. Poistot	17 000 €

Hankkeen talousvaikutus syntyy laajennuksen investointikustannuksesta. Käyttötaloustaloukskustannuksiin toimenpiteillä ei ole merkitystä.

HANKKEEN LAAJUUS

Vuosina 2023–2024 rakennutetaan Martin kentän huoltorakennuksen laajennus.

HANKEEN VAIHE

Ideavaihe Tarveselvitys Hankesuunnittelu Toteutus

LYHYT LUONNEHDINTA

Martin kentän huoltorakennusta laajennetaan kentän laajennuksesta aiheutuvan tilan tarpeen kasvun vuoksi.

Sveitsin hiihtokeskuksen laajentaminen - ravintolamaailma

AIKATAULU

1/2022–12/2025

EUROT

1. Investointisumma	2 000 000 €
2. Poistot	78 000 €

Hankkeen talousvaikutus syntyy laajennuksen investointikustannuksesta. Käyttötaloustaloukskustannuksiin toimenpiteillä ei ole merkitystä.

HANKKEEN LAAJUUS

Vuosina 2022–2025 rakennutetaan Sveitsin hiihtokeskukseen uusi ravintolarakennus.

HANKEEN VAIHE

Ideavaihe Tarveselvitys Hankesuunnittelu Toteutus

LYHYT LUONNEHDINTA

Sveitsin hiihtokeskuksen palveluita parannetaan ravintolapalveluiden osalta.

Metsäkaltevan lähiliikuntapaikan huoltorakennus

AIKATAULU

1/2025–12/2026

EUROT

1. Investointisumma	500 000 €
2. Poistot	17 000 €

Hankkeen talousvaikutus syntyy laajennuksen investointikustannuksesta. Käyttötaloustalouksennuksiin toimenpiteillä ei ole merkitystä.

HANKKEEN LAAJUUS

Vuosina 2025–2026 rakennutetaan Metsäkaltevan lähiliikuntapaikalle huoltorakennus.

HANKKEEN VAIHE

- Ideavaihe
  Tarveselvitys
  Hankesuunnittelu
  Toteutus

LYHYT LUONNEHDINTA

Metsäkaltevan lähiliikuntapaikkaa palvelemaan rakennutetaan huoltorakennus, jossa on määrä säilyttää myös latukonetta.

Curlinghalli

AIKATAULU

1/2024–12/2024

EUROT

1. Investointisumma	600 000 € (kaupungin osuus)
2. Poistot	20 000 €

Hankkeen talousvaikutus syntyy uudisrakennuksen investointikustannuksesta. Käyttötaloustalouksennuksiin toimenpiteillä ei ole merkitystä. Käyttökustannusten arviointi on kesken.

HANKKEEN LAAJUUS

Yksityinen toimija rakennuttaa vuonna 2024 jäähallikeskuksen yhteyteen uuden curlinghallin. Kaupunki osallistuu hankkeeseen perustusten ja kylmälaitteiston osalta, jotka kaupunki vuokraa yhtiölle.

HANKKEEN VAIHE

- Ideavaihe
  Tarveselvitys
  Hankesuunnittelu
  Toteutus

LYHYT LUONNEHDINTA

Vanha curlinghalli puretaan ja uusi rakennetaan yhteistyössä Hyvinkään Curlinghalli Oy:n kanssa.

Kehätien yritysalueen liittymien rakentaminen

AIKATAULU

5/2023–12/2024

EUROT

1. Investointisumma	600 000 €
2. Käyttötalousvaikutus	6 000 € / v

Käyttötalousvaikutus syntyy rakennettavien tieliittymien vuosittaisesta kunnossapidosta.

HANKKEEN LAAJUUS

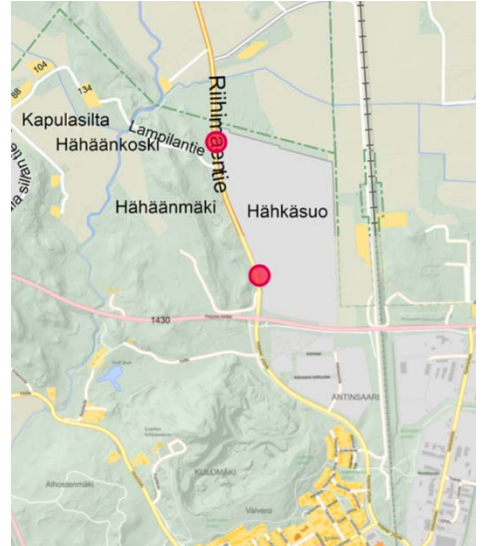
Maantielle 2850 Riihimäentie rakennetaan kaksi uutta tieliittymää.

HANKEEN VAIHE

- Ideavaihe
  Tarveselvitys
  Hankesuunnittelu
  Toteutus

LYHYT LUONNEHDINTA

Mt 2850 Riihimäentien liittymäjärjestelyt Kehätien yritysalueen liittämiseksi tieverkkoon. Liittymäalueet rakennetaan vuoden 2024 aikana, mutta liittymäalueiden esirakentaminen / kuormittaminen on alkanut jo kesällä 2023.

Hangonsillan monitoimihalli

Aikataulu

1/2023–12/2026

EUROT

1. Investointisumma	45 400 000 €
2.. Käyttötalousvaikutus	1 990 000 € sekä oman pääoman kustannus

Hanke on tarkoitus toteuttaa 100 % kaupungin omistaman yhtiön toimesta. Yhtiön tehtävänä on omistaa ja vuokrata monitoimihallin tiloja eri käyttäjille. Kaupunki rahoittaa yhtiötä tarvittavalla oman pääoman sijoituksella ja loppurahoitus hankitaan markkinoilta. Monitoimihallin edellyttämät pysäköintipaikat on tarkoitus toteuttaa rakennettavaan Hangonsillan pysäköintilaitokseen.

HANKKEEN LAAJUUS

Hankkeen laajuus on 12 700 brm².

HANKEEN VAIHE

- Ideavaihe
  Tarveselvitys
  Hankesuunnittelu
  Toteutus

LYHYT LUONNEHDINTA

Hangonsillan monitoimihalli tuottaa liikuntapalveluita Kipinän lukion, Hyvinkään opiston sekä muiden kaupungin palveluyksiköiden käyttöön. Lisäksi halli tuottaa markkinaehtoisesti liikuntapalveluita urheiluseuroille ja yhdistyksille sekä yksityisille käyttäjille. Tapahtumatoiminnan osalta monitoimihalli toimii alustana erilaisille kansallisille ja kansainvälisille tapahtumille.

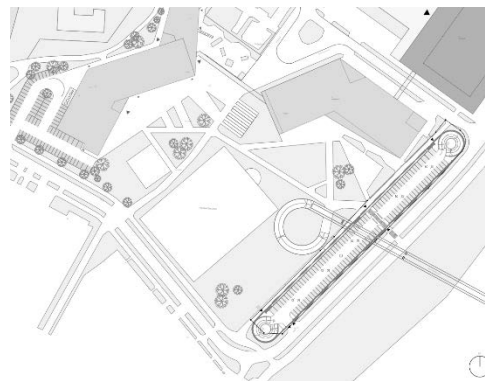
Hangonsillan pysäköintilaitos

AIKATAULU

1/2023–12/2026

EUROT

1. Investointisumma	4 600 000 €
2. Käyttötalousvaikutus	Toistaiseksi määrittämätön

Osakeyhtiömuotoisen pysäköintilaitoksen investointikustannus perustuu 6.9.2023 päivättyyn Hangonsillan alueen pysäköintilaitoksen hankeselvitykseen. Hankkeen rakentamiskustannusarvio on 5,8 milj. euroa, rahoituskustannukset ovat arviolta 200 000 euroa. Lisäksi yhtiön rakentamisen aikaisiin hallinnollisiin kustannuksiin tulee varata määrärahat. Yhtiön tehdään oman pääoman sijoitus ja loput rahoitustarpeesta hankitaan markkinoilta. Hangonsillan monitoimihalli suorittaa pysäköintivelvoitteesta kaupungille vapaaksi ostomaksun arviolta 1,6-1,7 milj. euroa, joka on tarkoitus sijoittaa pysäköintiyhtiön oman pääoman sijoituksena.

Yhtiön käyttötalousvaikutus on toistaiseksi avoin. Pysäköimisen kustannukset tulevat kaupungille joko vastikkeiden kautta tai pysäköintimaksuina. Talousvaikutukset täsmentyvät kun yhtiön toiminta käynnistyy.

HANKKEEN LAAJUUS

250 autopaikkaa.

HANKEEN VAIHE

Ideavaihe   Tarveselvitys   Hankesuunnittelu   Toteutus

LYHYT LUONNEHDINTA

Hangonsillan pysäköintilaitos on tarkoitus toteuttaa kaupungin 100% omistaman yhtiön toimesta. Yhtiöön sijoitetaan Hangonsillan monitoimihallin asemakaavan mukaiset autopaikat vapaaksiostomallilla. Monitoimihallin lisäksi pysäköintilaitos palvelee Kipinä lukion käyttäjiä, alueen asukkaita ja muita kuntalaisia. Pysäköinti laitoksessa on maksullista.

h

Rahoitusosa
Rahoituslaskelma

Rahoitusosa

Rahoituslaskelma

Rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat vähennyslaskukaavan muodossa. Toiminnan ja investointien rahavirta esitetään välisummana. Ylijäämäinen välisumma osoittaa investointien rahoituksen toteutuvan kokonaan tulorahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. Negatiivinen välisumma kertoo määrän, joka on rahoitettava pääomarahoituksella. Toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirran yhteen laskettu määrä osoittaa budjetoitujen rahavirtojen kokonaisvaikutuksen kaupungin maksuvalmiuteen.

Talousarviovuonna 2024 kaupungin toiminnan ja investointien rahavirta on 33,3 milj. euroa negatiivinen. Kaupungin ja Hyvinkään Vesi -liikelaitoksen toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä on puolestaan 34,4 milj. euroa negatiivinen. Myös suunnitelmavuosina toiminnan ja investointien rahavirta pysyy negatiivisena. Tähän vaikuttaa kasvavat investointitarpeet.

Pitkäaikaisten lainojen lainanlyhennysten arvioidaan olevan 18,3 milj. euroa. Investointien ja lainanlyhennysten rahoittamiseksi kaupunki on budjetoinut pitkäaikaisten lainojen lisäystä 53,0 milj. euroa. Vuoden 2024 lainakannan arvioidaan olevan 128,9 milj. euroa, mikä on 2761 euroa asukasta kohden.

Rahoituslaskelma, 1000 € kaupunki	TP 2021	TP 2022	Alkuper. TA 2023	Muutettu TA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toiminnan rahavirta	30 134	20 091	32 078	32 133	15 235	14 271	15 141	12 348
Vuosikate	36 309	31 131	36 578	36 633	19 735	16 271	17 641	15 848
Satunnaiset erät								
Tulorahoituksen korjauserät	-6 175	-11 039	-4 500	-4 500	-4 500	-2 000	-2 500	-3 500
Investointien rahavirta	-11 206	-5 675	-20 880	-24 550	-29 590	-47 560	-38 435	-35 565
Investointimenot	-17 705	-14 957	-26 880	-30 550	-35 590	-51 060	-42 435	-40 565
Rahoitusosuudet inv.menoihin	490	380						
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	6 009	8 901	6 000	6 000	6 000	3 500	4 000	5 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	18 928	14 416	11 198	7 583	-14 355	-33 289	-23 294	-23 217
Rahoituksen rahavirta	-34 603	-26 298	-2 646	-2 646	16 754	34 754	26 454	25 554
Antolainauksen muutokset	57	159	54	54	54	54	54	54
Antolainasaamisten lisäys		-2						
Antolainasaamisten väh.	57	162	54	54	54	54	54	54
Lainakannan muutokset	-18 991	-20 397	-2 700	-2 700	16 700	34 700	26 400	25 500
Pitkäaik. lainojen lisäys	25 000		15 000	15 000	35 000	53 000	49 000	53 000
Pitkäaik. lainojen vähennys	-14 964	-14 969	-17 700	-17 700	-18 300	-18 300	-22 600	-27 500
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-29 027	-5 428						
Muut maksuvalm. muutokset	-15 670	-6 060						
Vaikutus maksuvalmiuteen	-15 675	-11 881	8 552	4 937	2 399	1 465	3 160	2 337

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	Alkuper. TA 2023	Muutettu TA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Investointien tulorahoitus, %	199,6	203,0	136,1	119,9	55,5	31,9	41,6	39,1
Lainakanta, 1000 € *)	126 890	111 921	109 221	109 221	110 921	128 921	155 321	180 821
Lainat, €/asukas	2 707	2 392	2 347	2 347	2 376	2 761	3 330	3 882
Asukasmäärä 31.12.	46 880	46 797	46 535	46 535	46 686	46 686	46 636	46 577

*) Lainakannassa huomioitu tp-ennuste, jonka mukaan v. 2023 ei nosteta uusia talousarviolainoja.

Rahoituslaskelma, 1000 € kaupunki + LL	TP 2021	TP 2022	Alkuper. TA 2023	Muutettu TA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toiminnan rahavirta	35 130	24 752	35 837	35 892	18 678	17 746	18 764	15 972
Vuosikate	41 305	35 791	40 337	40 392	23 178	19 746	21 264	19 472
Satunnaiset erät								
Tulorahoituksen korjauserät	-6 175	-11 039	-4 500	-4 500	-4 500	-2 000	-2 500	-3 500
Investointien rahavirta	-15 327	-11 129	-30 225	-33 895	-34 150	-52 770	-44 940	-41 740
Investointimenot	-21 826	-20 410	-36 225	-39 895	-40 150	-56 270*)	-48 940	-46 740
Rahoitusosuudet inv.menoihin	490	380						
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	6 009	8 901	6 000	6 000	6 000	3 500	4 000	5 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	19 802	13 623	5 612	1 997	-15 472	-34 374	-26 176	-25 768
Rahoituksen rahavirta	-29 216	-20 745	-2 646	-2 646	16 754	34 754	26 454	25 554
Antolainauksen muutokset	57	162	54	54	54	54	54	54
Antolainasaamisten lisäys	-36							
Antolainasaamisten vähennys	94	162	54	54	54	54	54	54
Lainakannan muutokset	-18 991	-20 397	-2 700	-2 700	16 700	34 700	26 400	25 500
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	25 000		15 000	15 000	35 000	53 000	49 000	53 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-14 964	-14 969	-17 700	-17 700	-18 300	-18 300	-22 600	-27 500
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-29 027	-5 428						
Oman pääoman muutokset								
Muut maksuvalmiuden muutokset	-10 282	-510						
Vaikutus maksuvalmiuteen	-9 413	-7 123	2 965	-650	1 282	-270	278	-215

*) Korjattu Hyvinkään Vesi -johtokunnan 13.12.2023 § 65 mukaan investointimenoihin 650 000 euroa enemmän.

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	Alkuper. TA 2023	Muu- tettu TA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Investointien tulorahoitus, %	185,1	172,2	111,4	101,2	57,7	35,1	43,4	41,7
Lainakanta, 1000 €*)	126 890	111 921	109 221	109 221	110 921	128 921	155 321	180 821
Lainat, €/asukas	2 707	2 392	2 347	2 347	2 373	2 761	3 330	3 882
Rahavarat 31.12.**)	29 215	27 519	30 484	26 869	28 151	26 749	26 877	26 662
Asukasmäärä 31.12.	46 880	46 797	46 535	46 535	46 739	46 686	46 636	46 577

*) Lainakannassa huomioitu tp-ennuste, jonka mukaan v. 2023 ei nosteta uusia talousarviolainoja.

***) TA-vuosien rahavarojen arvioidaan muuttuvan Vaikutus maksuvalmiuteen -erän verran.

INVESTOINTIEN
TULORAHOITUS

35,1 %
TA 2024

LAINAMÄÄRÄ/AS.

2 761 €
TA 2024

LAINAKANTA

128,9 milj.€
TA 2024

h

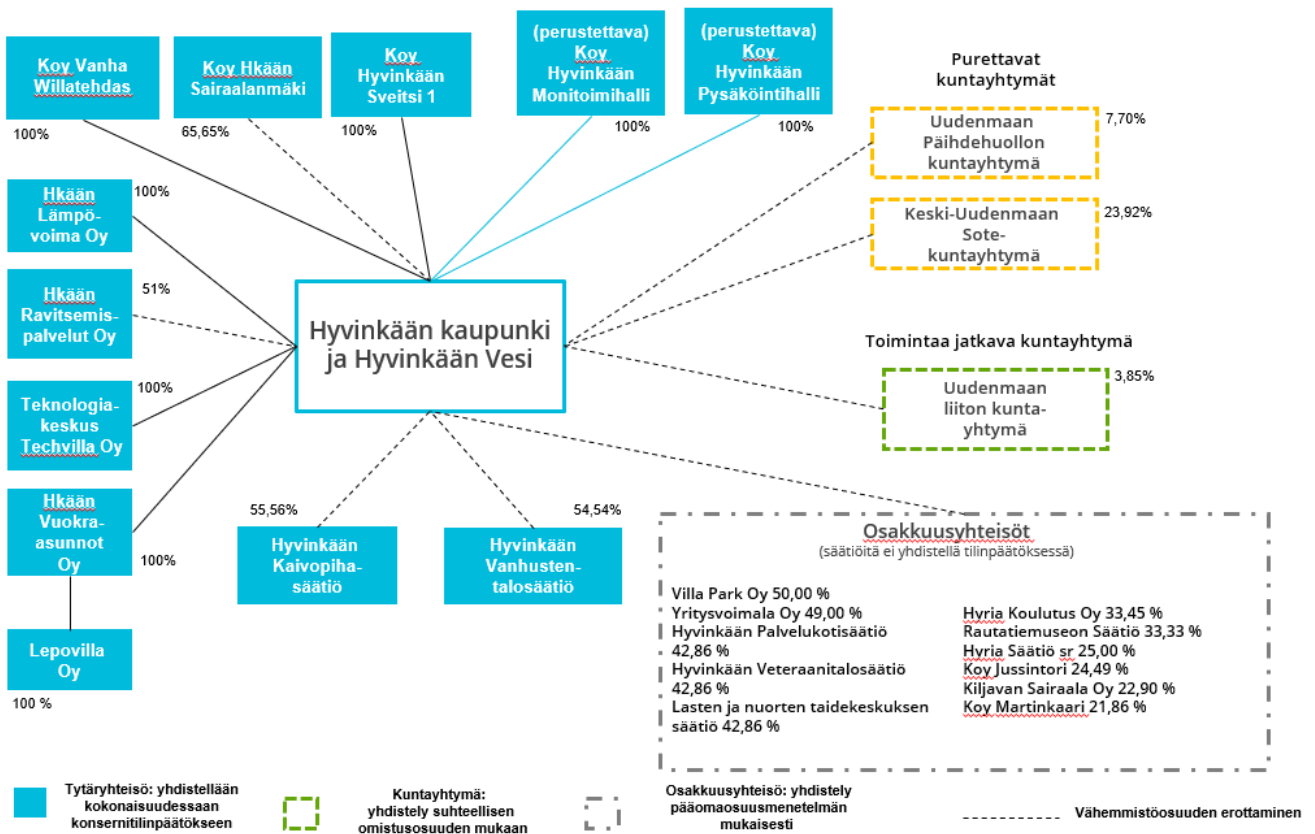
Hyvinkään kaupunkikonserni
Merkittävien tytäryhteisöjen tavoitteet
Hyvinkään kaupunkikonsernin riskienhallinnan,
sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan perusteet

Hyvinkään kaupunkikonserni

Hyvinkään kaupunkikonserni muodostuu 12 tytäryhteisöstä (> 50 % omistus) ja 11 osakkuusyhteisöstä (20–50 % omistus) sekä kuntayhtymistä, joissa kaupunki on jäsenenä. Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Hyvinkään kaupungin konserniohje tukee kaupunkikonsernin omistajapolitiittista ohjausta, kaupunkistrategian toteutumista, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista ja tytäryhteisöjen toimintaa.

Kaupunginvaltuusto asettaa taloudellisesti merkittävälle tytäryhteisöille keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Nämä tytäryhteisöt raportoivat niiden toteutumisesta kahdesti vuodessa: tammi-kesäkuun osavuositarkastuksen sekä koko vuoden tilinpäätöksen yhteydessä. Muut tytäryhteisöt raportoivat omasta toiminnastaan ja taloudestaan tilinpäätöksen yhteydessä.

Hyvinkään kaupunkikonsernin rakenne 2024

Sosiaali- ja terveystalouden uudistuksella ja hyvinvointialueiden toiminnan käynnistymisellä vuoden 2023 alusta oli vaikutusta kaupunkikonsernin rakenteeseen.

Ns. vapaaehtoisten kuntayhtymien, kuten Uudenmaan Päihdehuollon kuntayhtymän ja Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän purkamisesta tehdään jäsenkuntien erilliset päätökset vuoden 2023 lopulla. Näissä sopimuksissa sovietaan mm. omaisuusjärjestelyistä. Kunnes kuntayhtymälle ominainen purkuprosessi on saatu loppuun ja yhtymän lopputilitys on jäsenkunnissa hyväksytty, yhtymien olemassaolo lopullisesti päättyy. Tämä tapahtuu vuoden 2023 ja kevään 2024 välisenä aikana.

Uudenmaan liiton kuntayhtymä jää kaupunkikonsernin ai-noaksi toimintaa harjoittavaksi kuntayhtymäksi vuodesta 2024 eteenpäin.

Osakeyhtiömuotoisten konserniyhteisöjen kohdalla muutokset koskivat Hyvinkään Ravitsemispalvelut Oy:tä. Hyvinvointialue tuli yhtiön uudeksi osakkaaksi ja Hyvinkään kaupungin omistusosuus laski 51 %:iin. Muutoksesta huolimatta yhtiö pysyy konsernin tytäryhteisöjen (omistus > 50 %) joukossa. Tytäryhteisöjen määrä kasvaa kahdella perustettavalla yhteisöllä vuonna 2024, kun pysäköintilaitosta ja monitoimihallia varten perustettavat 100 %:sti omistetut yhtiöt rekisteröidään.

Tiettyjen sote-kiinteistöjen vuokraaminen hyvinvointialueelle jatkuu, ja tähän liittyvä yhtiöittämisvelvoite pannaan täytäntöön siirtymäajan aikana. Omistamisen tarkoituksenmukaisuudesta ja tarpeellisuudesta keskustellaan lisäksi niissä kiinteistöyhtiöissä, joiden omistaminen ei enää perustu kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen tuottamiseen.

Pelikirja 2.0:n mukaisten tavoitteiden, periaatteiden ja kärkihankkeiden edistämistä pyritään tukemaan omistajaohjauksella kaikissa kaupunkikonserniin kuuluvissa yhteisöissä. Tämän onnistuminen vaatii hyvää ja toimivaa keskusteluyhteyttä konsernijohdon, ko. yhteisöjen hallitusjäsenten, yhteisökummien sekä kaupungin omien, vastavien toimintojen välillä. Lisäksi omistajaohjausta toteutetaan osakassopimusten ja yhtiökohtaisten yhtiöjärjestyksen määräyksien avulla.

Merkittävien tytäryhteisöjen tavoitteet

Hyvinkään Lämpövoima Oy – Sitovat tavoitteet vuodelle 2024

Hyvinkään Lämpövoima Oy:n tehtävänä on tuottaa ja toimittaa Hyvinkäälle kaukolämpöä kilpailukykyisesti ja ympäristöystävällisesti.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2024	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö	Yhteys Pelikirjaan
Hiilineutraalin kaukolämmön osuuden kasvattaminen	<p>TAVOITE: Hiilineutraalin kaukolämmön osuuden kasvattaminen</p> <p>TOIMENPIDE: Sähkökattilainvestoinnin toteuttaminen hiilineutraalin kaukolämmön osuuden kasvattamiseksi.</p>	<p>Hiilineutraalin kaukolämmön osuuden kasvattaminen investoimalla omaan uusiutuvaan lämmöntuotantoon.</p> <p>Sähkökattilainvestoinnin toteuttaminen suunnitelman mukaisesti (2-vaiheinen aikataulu, kustannukset, toiminnallisuus).</p>	Toimitusjohtaja	<p>Kärkihanke: Houkutteleva Hyvinkää</p> <p>Tukipilari: Kestävä kehitys</p>
Hiilineutraalin kaukolämmön osuuden kasvattaminen	<p>TAVOITE: Hiilineutraalin kaukolämmön osuuden kasvattaminen</p> <p>TOIMENPIDE: Kulomäen lämmön kausivarastointihanke suunnittelu, luvitus ja toteutuksen käynnistäminen.</p>	<p>Kaukolämmön kausivarastointiratkaisun suunnittelu, luvitus ja toteutuksen käynnistäminen (edellytyksenä että hankkeen etenemiselle, luvitukselle tai sen rahoitustuelle ei ilmene esteitä valmisteluvaiheessa).</p> <p>Hankkeen valmistelu ja toteutus etenevät suunnitelman mukaisesti.</p>	Toimitusjohtaja	<p>Kärkihanke: Houkutteleva Hyvinkää</p> <p>Tukipilari: Kestävä kehitys</p>
Kilpailukykyinen kaukolämmön hinnoittelu	<p>TAVOITE: Kaukolämmön hinta pidetään kilpailukykyisenä verrattuna vaihtoehtoisiin lämmitysmuotoihin.</p> <p>TOIMENPIDE: Lämmönhankintakustannusten minimointi, tuotannon optimoinnin kehittäminen ja oman toiminnan tehokkuuden jatkuva parantaminen.</p>	<p>Hyvinkäällä kaukolämmön kokonaishinta on kilpailukykyinen verrattuna vaihtoehtoisiin lämmitysmuotoihin</p> <p>Seuranta Energiategollisuus ry:n tilastoista 1.7. ja 1.1.</p>	Toimitusjohtaja	<p>Kärkihanke: Houkutteleva Hyvinkää</p> <p>Tukipilari: Yhteisellä yritysten kanssa</p>

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2024	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö	Yhteys Pelikirjaan
Hyvä taloudellinen tulos ja tuloutus omistajalle	<p>TAVOITE: Yhtiö jakaa omistajalleen tilikauden 2023 tuloksen perusteella osinkoa 900 000 euroa.</p> <p>TOIMENPIDE: Oman toiminnan jatkuva tehostaminen ja nopea reagointi mahdollisiin ennakoimattomiin energian hinnan muutoksiin.</p>	Maksettu osinko omistajalle vuonna 2024 on yhteensä 900 000 euroa.	Toimitusjohtaja	Tukipilari: Talous

Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy – Sitovat tavoitteet vuodelle 2024

Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy:n tehtävänä on tarjota edullisia ja monipuolisia vuokra-asuntoja hyvinkääläisille sekä toteuttaa osaltaan kaupungin asuntopoliittisia tavoitteita.

Päämäärä	Vuositaloite ja toimenpiteet 2024	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö	Yhteys Pelikirjaan
Yhtiön vanhan asuntokannan pitäminen kilpailukykyisenä Hyvinkään asuntomarkkinoilla	Jussilankatu 4 kiinteistöllä on menossa laaja peruskorjaus. Kolme kerrostaloa saneerataan kokonaan vuosina 2023-2024.	Vuoden 2024 aikana Jussilankatu 4 peruskorjaus saadaan päätökseen kaikilta osin.	Toimitusjohtaja	Pelikirjan kärki: Houkutteleva Hyvinkää
Asukasdemokratian vahvistaminen Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy:ssä	Vuoden 2023 aikana yhtiö on saanut aktivoitua asukastoimintaa kiinteistöillä ja uusia asukastoimikuntia on seitsemän (7) kappaletta.	Vuoden 2024 aikana uusille asukastoimikunnille järjestetään koulutus, jossa käydään läpi yhtiön asukastoimintaohje ja yhteishallintolaki.	Toimitusjohtaja	Pelikirjan kärki: Minä, me ja Hyvinkää
Kaupungin omistamien vuokra-asuntojen palvelujen kilpailukyky vuokra-asuntomarkkinoilla	Yhtiö on vuonna 2022 tehnyt latauspaikkakartoituksen kiinteistöillään. Vuoden 2024 aikana rakennetaan lisää latauspaikkoja kiinteistöille.	Vuoden 2024 aikana rakennetaan viidelle kiinteistölle sähköautojen latauspisteet.	Toimitusjohtaja	Pelikirjan kärki: Houkutteleva Hyvinkää
Asiakastytyväisyys yhtiön palvelujen laatuun	Asiakastytyväisyystutkimus selvittää kokemuksia vuokraus- ja palveluprosessista sekä palvelun laadusta. Tutkimus kohdistetaan kattavaan otokseen vuokralaisista.	Yhtiö suorittaa joka toinen vuosi asiakastytyväisyystutkimuksen ulkopuolisella tutkimusyhtiöllä. Vuosi 20224 on tutkimusvuosi. Yhtiön kokonaistyytyväisyysluku tulee olla vähintään 3,5 (asteikko 1-5)	Toimitusjohtaja	Pelikirjan kärki: Minä, me ja Hyvinkää

Hyvinkään Villatehdas Oy – Sitovat tavoitteet vuodelle 2024

Hyvinkään Villatehdas Oy:n tehtävä on jalostaa kiinteistön rakennuskantaa ja tarjota kiinteistön tiloja ja puitteita tapahtumatuotannon järjestämiseen.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2024	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuhenkilö	Yhteys Pelikirjaan
Villatehtaan Kankurinkadun puolen yleisilmeen kohottaminen	Kaupungintalon ja Villatehtaan päärakennuksen edustan istutusten uusiminen ja yleinen siistiminen yhteistyössä kaupungin kanssa	Toteutus valmis (kyllä / ei)	Toimitusjohtaja	Pelikirjan kärki: Minä, me ja Hyvinkää
Uuden tekniikan käyttöönotto parantamaan asiakaskokemusta ja palvelua	Villatehtaan alueen opasteiden, infotaulujen ja kokous-/juhlatilojen varausjärjestelmien digitalisointi soveltuvin osin	Soveltuva järjestelmä otettu käyttöön (kyllä / ei)	Toimitusjohtaja	Pelikirjan kärki: Houkutteleva Hyvinkää Pelikirjan kärki: Yhteisapelillä yritysten kanssa
Kiinteistön kehittäminen	Vuonna 2023 valmistuneen kehittämissuunnitelman toimenpiteiden käynnistäminen	Kehittämissuunnitelman mukaiset toimenpiteet käynnistetty (kyllä / ei)	Hallituksen pj. ja toimitusjohtaja	Kärkihanke: Kehittyvä kaupunkikeskusta

Kiinteistö Oy Hyvinkään Sairaalanmäki – Sitovat tavoitteet vuodelle 2024

Kiinteistö Oy Hyvinkään Sairaalanmäen tehtävänä on omistaa, hallita ja vuokrata Hyvinkään Sairaalan käyttämiä maa-alueita ja rakennuksia.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2024	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuhenkilö	Yhteys Pelikirjaan
Osallisuus, yhteisöllisyys ja hyvinvointi	Asiakastyytyväisyyden parantaminen	Asiakastyytyväisyysindeksin keskiarvo yli 3,0 (maksimi 4,0).	Toimitusjohtaja	Laadukkaasti hoidetut lakisääteiset perustehtävät
Yhtiön rakennusten erinomainen kiinteistömanageraus	Hallinnollisten, taloudellisten ja teknisten tehtävien hoito.	Varmistaa päivittäisten asioiden sujuminen, jota arvioidaan hallituksen kokouksessa. Mittari: hallituksen antama palaute.	Toimitusjohtaja, hallitus	Omistajapolitiikka
Operatiivisen tuloksen taso	Operatiivisen pitkänaikavälin nolla/positiivisen tuloksen saavuttaminen	Operatiivinen pitkänaikavälin tulos positiivinen, siten että hoitovastikkeiden kumulatiivinen ylijäämä on hallinnassa ja vastikkeiden mahdollisimman pieni vaihtelu taloudellisen tilanteen mukainen	Toimitusjohtaja	Tukipilari: Talous
B- ja H-rakennuksien sekä pysäköintilaitoksen tekninen ylläpito	Huoltokirjanmukaiset ennakoivat huollot ja tarkistukset sekä mahdolliset käytöstä aiheutuvien vikojen nopea korjaaminen	Huoltokirjan täyttöaste seurantavuoden lopussa 100 %, Kiinteistöhuollon vasteaika alle 2,5 työpäivää.	Toimitusjohtaja	Omistajapolitiikka
Kulutusseuranta	Kulutuksien vertailu vastaavan sairaalarakennuksen arvoihin.	Kulutukset ja hoitokustannukset ovat verrokkiryhmää pienemmät Lämmönkulutus < 145 kWh/brm ² /v; sähkönkulutus < 100 kWh/brm ² /v; vedenkulutus < 790 l/brm ² /v	Toimitusjohtaja	Tukipilari: Talous
Takuunalaisten töiden tekeminen, B- ja H-rakennus	Takuunalaisten vikojen ja puutteiden raportointi ja korjaaminen.	Takuuajan vikojen ja puutteiden korjauttaminen pääurakoitsijalla. Tavoitteena jatkuva vikojen ja puutteiden 0-taso	Toimitusjohtaja	Omistajapolitiikka
Turvallisuustoimintojen kehittäminen	Turvallisuuden parantaminen kiinteistöylläpidon toimin	Kiinteistön ylläpitoon liittyviä työtapaturmia eikä läheltä piti -tilanteita tapahdu. Koy:n vastuulla olevia kyberturvallisuusvaaratilanteita ei esiinny	Toimitusjohtaja	Tukipilari: Turvallisuus

Päämäärä	Vuositaloite ja toimenpiteet 2024	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö	Yhteys Pelikirjaan
Vastuullisuus ja kestävä kehityksen noudattaminen	Ennakoidaan hyvinvointialueella terveydenhuoltoon tarvittavien kiinteistötarpeiden muutokset, että yhtiö tapaa käyttäjien edustajia säännöllisin väliajoin, jotta tilatarpeiden muutoksiin voidaan reagoida. Tarjotaan toimijoille viihtyisät tilat energiatehokkaasti.	Yhtiö on tavannut käyttäjien edustajia säännöllisin väliajoin vähintään kolmesti vuoden aikana (kyllä/ei) 99 % ostetusta energiasta on päästötöntä ja oma sähköntuotanto aurinkovoimalalla on 30 % sähkön kokonaiskulutuksesta	Toimitusjohtaja, hallitus	Pelikirjan kärki: Kestävä kehitys

Hyvinkään kaupunkikonsernin riskienhallinnan, sisäisen valvonnan ja konsernihallinnan perusteet

Riskienhallinta osana johtamisjärjestelmää

Kaupunkikonsernin johtamisjärjestelmällä luodaan edellytykset toimivalle riskienhallinnalle, sisäiselle valvonnalle ja konsernivalvonnalle sekä niiden tuloksellisuudesta raportoinnille. Johtamisjärjestelmän avulla asetetaan tulos- ja vaikuttavuustavoitteita, ohjataan niiden saavuttamista ja muutosten hallintaa. Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan menettelyt integroidaan osaksi johtamisen ja toiminnan prosesseja, rakennetaan sisälle organisaation toimintaprosesseihin. Näin merkittävimmät riskit tunnistetaan, niiden merkitys arvioidaan ja tarvittavat riskiä hallitsevat ratkaisut tehdään päätöksenteon, prosessien hallinnan ja toiminnan organisoinnin yhteydessä.

Sisäisellä valvonnalla edistetään kaupunkikonsernin tehokasta johtamista, riskien hallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia

Valvontajärjestelmän avulla valvotaan, että lainsäädäntöä, määriteltyjä toimintaperiaatteita ja annettuja ohjeita noudatetaan. Sisäinen valvonta on osa kaupunkikonsernin johtamisjärjestelmää ja sisältää:

- kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen, kaupunkikonsernin luottamustoimielinten ja johtavien viranhaltijoiden sekä muiden osapuolten toimienpiteet, joilla parannetaan riskienhallintaa ja lisätään tavoitteiden ja päämäärien saavuttamisen todennäköisyyttä
- ne menettely- ja toimintatavat, joilla varmistetaan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus
- johdon ja hallinnon toimintatavat asetettujen tavoitteiden toteutumisen, toimintaprosessien ja riskien arviointiin.

Konsernivalvonta

Konsernivalvonnalla varmistetaan, että kaupunkikonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perustana oleva tieto riittävää ja luotettavaa. Lisäksi varmenneetaan, että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan, omaisuus ja voimavarat turvataan. Konsernivalvonnasta vastaa hallintosäännössä määritelty konsernijohto. Konserniohjeella ja omistajapoliittisilla linjauksilla tuetaan kaupunkikonsernin omistajapoliittista ohjausta, Pelikirjan (kaupunkistrategia) toteutumista, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista ja tytäryhteisöjen toimintaa. Konserniohjeella yhtenäistetään tytäryhteisöjen ohjausta, toimintakulttuuria ja käytäntöjä sekä emon ja tytäryhteisöjen välillä, että tytäryhteisöjen kesken. Hyvä hallinto- ja johtamistapa -ohje täydentää kon-

serniohjetta. Sen tarkoituksena on yhtenäistää tytäryhteisöjen johtamis- ja hallintokäytäntöjä ja tehostaa hallitus-työskentelyä.

Kaupunkikonsernin kokonaisvaltainen riskienhallinta

Kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan tulee olla järjestelmällistä, jäsenneltyä ja ajantasaista ja perustua systemaattiseen ja dokumentoituun toimintatapaan. Riskienhallinnan avulla parannetaan hyvää johtamis- ja hallintotapaa, raportointia ja lisätään sidosryhmien luottamusta. Sen avulla luodaan luotettava perusta suunnittelulle ja päätöksenteolle. Hyvä johtamis- ja hallintotapa muodostu niiden prosessien ja rakenteiden yhdistelmästä, jota johto käyttää informoidessaan organisaatiota sekä toimeenpannessaan ja seuratessaan toimintoja tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kaupunkikonsernin kokonaisvaltainen riskienhallinta:

- on johdon vastuualuetta ja olennainen osa kaikkia prosesseja
- lisää tavoitteiden saavuttamisen todennäköisyyttä ja tukee ennakoivaa johtamista
- kattaa olennaisimmat kaupunkikonsernin toimintaan ja talouteen liittyvät riskit
- varmistaa, että kaikkialla organisaatiossa noudatetaan kaupunkikonsernia koskevia lainsäädännön vaatimuksia
- auttaa päätöksentekijöitä tekemään tietoisia valintoja ja asettamaan toimintoja tärkeysjärjestykseen.

Riskien hallinnan päämäärä

Riskienhallinnan päämäärä on varmistaa kaupunkikonsernin toiminnan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta, asukaslähtöisyyttä, vastuullisten toimintatapojen toteutumista ja toiminnan jatkuvuutta ja uudistumista.

Riskienhallinnan tavoitteet	Edellytykset, joiden täytyttävä, jotta päämäärä voidaan saavuttaa	Periaatteet, joiden mukaan riskienhallintaa toteutetaan
Riskienhallinta luo perustan suunnittelulle ja päätöksenteolle. Sillä tuetaan päätöksentekoa kaupunkikonsernille hyväksyttävästä riskitasosta.	Kaupunkikonsernin organisaation ja sen toimintaympäristön ymmärtäminen siten, että käytettävissä on parasta saatavilla olevaa tietoa tavoitteisiin ja toimintaan liittyvistä epävarmuustekijöistä, riskeistä ja uusista mahdollisuuksista.	Strategiaprosessissa, tavoitteiden asettamisessa, päätöksenteossa ja johtamisessa otetaan huomioon sisäiset ja ulkoiset epävarmuustekijät ja niiden käsittelymahdollisuudet.
Riskienhallinnalla lisätään tavoitteiden toteutumisen todennäköisyyttä.	Riskienhallinta ei ole organisaation muista toiminnoista ja prosesseista erillinen toiminto. Riskienhallinta on osa johdon vastuualuetta ja olennainen osa kaikkia prosesseja.	Riskienhallinta on osa kaikkia kaupunkikonsernin prosesseja.
Riskienhallinnalla vähennetään tappioiden määrä mahdollisimman vähäiseksi.	Kaupunkikonsernin riskinottoa suhteessa riskinkantokykyyn seurataan säännöllisesti ja sitä arvioidaan strategia-työskentelyn yhteydessä ja merkittävistä investoinneista päätettäessä.	Määritellyllä ja kuvatulla riskienhallinnan toimintamallilla varmistetaan riskienhallinnan dynaamisuutta, toistettavuutta ja ajantasaista reagointia muutoksiin.
Riskienhallinnalla tuetaan resurssien tehokasta ja vaikuttavaa kohdentamista ja käyttöä.	Käytössä on määritelty ja kuvattu riskienhallinnan toimintamalli sekä riskienhallinnan toimintasuunnitelmat kaikilla kaupunkikonsernin toimialoilla ja yksiköissä osana strategia-prosessia ja talouden sekä jatkuvuussuunnittelua.	Riskienhallinnan avulla jatkuvuuden turvaamiseksi kriittiset toiminnot ja niiden tarvitsemat resurssit varmistetaan. Riskien realisoitumiseen varaudutaan kriisi-, jatkuvuus- ja toipumissuunnitelmien avulla sekä riittävällä vakuutusturvalla. Riskienhallinnan avulla vahinkoriskejä vältetään ja pienennetään.

Riskienhallinnalla tuetaan johtamista, hyvän hallintotavan noudattamista ja toimivaa raportointia.	Riskienhallinta ymmärretään monitasoisena kaupunkistrategiaa tukevana prosessina.	Riskejä arvioitaessa taloudellisten vaikutusten lisäksi arvioidaan vaikutuksia ihmisiin, ympäristöön ja organisaation maineeseen.
Riskienhallinnalla tuetaan ulkoistamisen ja kumppanuuksien hallintaa.	Yhdenmukaiset ja tehokkaat menetelmät, joilla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan riskejä ja niiden seurauksia.	Riskienhallinta on osa kaupunkikonsernin sisäisen ja ulkoisen toimintaympäristön arviointia.
Riskienhallinnalla ehkäistään väärinkäytöksiä.	Riskienhallinta on avointa ja kattavaa.	Riskienhallinnan avulla rikosten ja väärinkäytösten mahdollisuudet minimoidaan.

Kattava valvontajärjestelmä

Tavoitteena on, että ohjaus- ja valvontajärjestelmät tuottavat johtaville viranhaltijoille ja luottamustoimielimille oikeat ja riittävät tiedot päätöksenteon ja toiminnan arvioinnin pohjaksi. Valvonnan riittävyyden varmistamiseksi johto suunnittelee ja järjestää toiminnon tavalla, joka antaa kohtuullisen varmuuden siitä, että riskit hallitaan tarkoituksenmukaisesti ja organisaation päämäärät ja tavoitteet saavutetaan tehokkaasti ja taloudellisesti. Sisäistä valvontaa toteuttavat johto ja koko muu henkilöstö.

Hyvinkään kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden valvonta on järjestetty siten, että sisäinen valvonta sekä ulkoinen (tarkastuslautakunta ja tilintarkastus) ja sisäinen tarkastus yhdessä muiden valvonta- ja varmistustoimintojen (tietoturvan, tietosuojan, turvallisuuden, valmiuden ja jatkuvuuden hallinnan) kanssa muodostavat kattavan valvontajärjestelmän.

Sisäiseen valvontaan, riskienhallintaa ja konsernivalvontaan liittyvät keskeiset ohjeet

- kaupunginvaltuuston hyväksymä hallintosääntö, johon on sisällytetty sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja tehtävät ja vastuut
- toimialojen toimintasäännöt
- omistajapoliittiset linjaukset
- hyvä hallinto- ja johtamistapa
- konserniohje
- muu sisäiseen valvontaan liittyvä ohjeistus on koottu Hyvinkään kaupungin intranettiin ja/tai julkaistu kaupungin www-sivuilla

Riskien määrittely ja luokittelu

Riski tarkoittaa epävarmuuden vaikutusta tavoitteiden saavuttamiseen. Vaikutus on poikkeama odotetusta niin myönteisessä kuin kielteisessäkin mielessä. Riskiä kuvatessa viitataan mahdollisiin tapahtumiin, niiden seurauksiin tai niiden yhdistelmiin. Riski ilmaistaan tapahtuman seurausten ja riskin todennäköisyyden yhdistelmänä. Kaupunkikonsernin riskit luokitellaan strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin.

Riskienhallintaan liittyvät vastuut ja velvollisuudet

Kaupunginvaltuusto on hyväksymällä tämän dokumentin päättänyt sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan perusteet. Hallintosääntöön on kirjattu määräykset sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan tehtävistä ja vastuista mukaan lukien tarkastuslautakunnan, sisäisen tarkastuksen ja muiden valvonta- ja varmistustoimintojen tehtävät ja vastuut.

Tarkastuslautakunta arvioi valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista koko kaupunkikonsernissa sekä toiminnan järjestämisen tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.

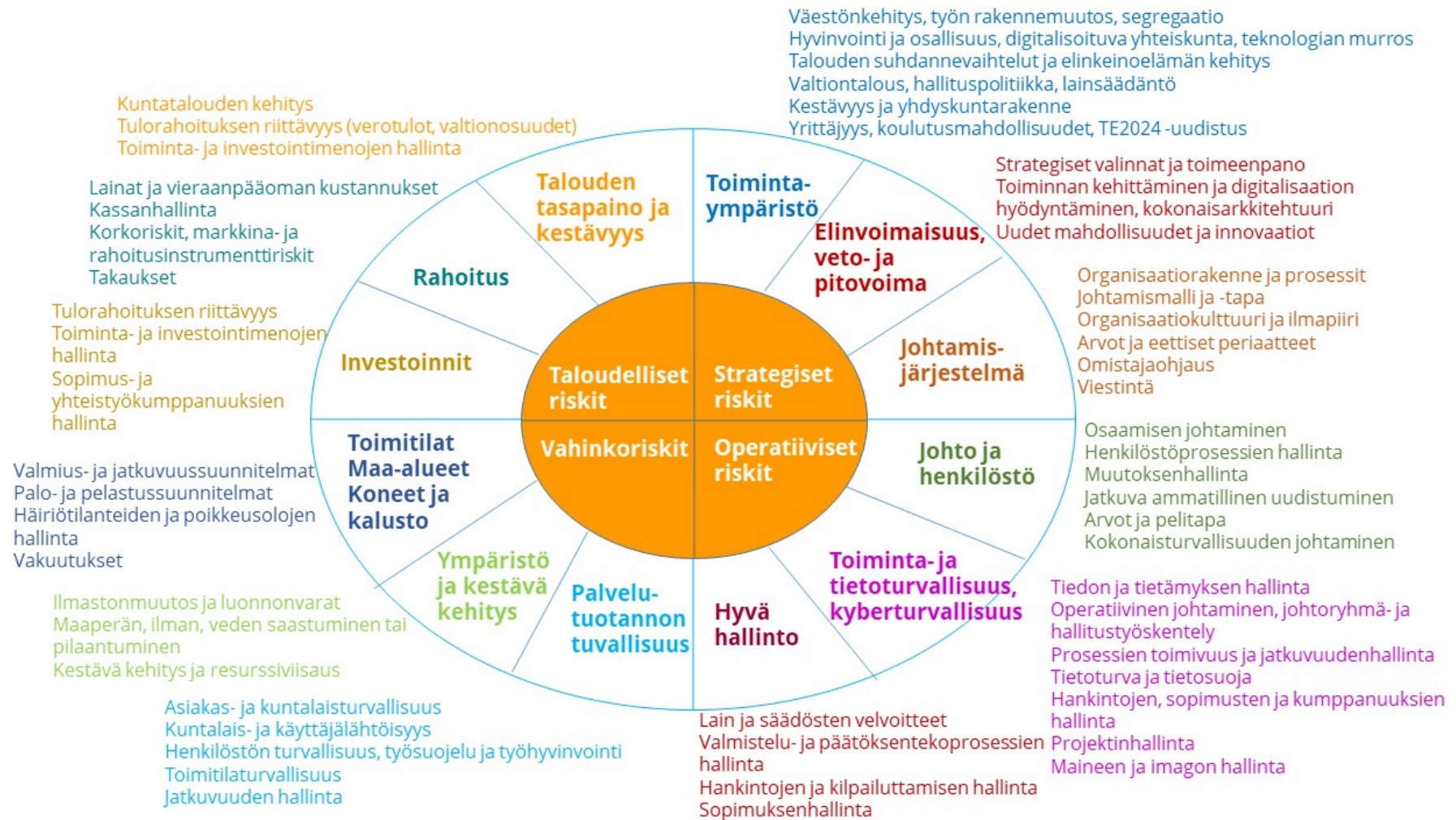
Tilintarkastajien on kuntalain mukaan tarkastettava, ovatko kaupunkikonsernin sisäinen valvonta, riskienhallinta ja konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti. Tilintarkastaja tarkastaa, onko kaupunginvaltuusto päättänyt sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan perusteet sekä ovatko niihin liittyvät tehtävät ja vastuut asianmukaisesti määritelty. Järjestämisen asianmukaisuutta tarkastettaessa kiinnitetään huomiota järjestelmän ja prosessien ohjeistukseen, toimeenpanon systemaattisuuteen, kokonaisvaltaisuuteen, tuloksellisuuteen sekä toimintakerptomuksessa annetun raportoinnin riittävyyteen ja kattavuuteen. Tilintarkastaja todentaa, että kaupungin hallitus seuraa ja arvioi dokumentoidusti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan toimeenpanon tuloksellisuutta.

Konserniyhteisöjen hallitukset ja toimitusjohtajat vastaavat niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen asianmukaisuudesta ja tuloksellisuudesta. Konserniyhteisöt ovat velvollisia raportoimaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta sekä merkittävien riskien hallinnasta. Konserniyhteisöjen ohjeistus on koottu Konserniohjeeseen ja sitä täydentävään Hyvä johtamis- ja hallintotapa -ohjeeseen.

Luottamushenkilöiltä ja virkamiehiltä edellytetään riittävää sitoutumista sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan toteuttamiseen. Johdon tehtävänä on vastata sisäiselle valvonnalle, riskienhallinnalle ja konsernivalvonnalle perustan luovan sisäisen toimintaympäristön, organisaatorakenteen ja tehtäväjaon suunnittelusta ja toteuttamisesta.

Johdolla on kokonaisvaltainen vastuu valvontajärjestelmän toimivuudesta ja tehokkuudesta. Sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan johtamistehtävää ja kokonaisuuden toimivuuteen liittyvää vastuuta ei voi delegoida. Sen sijaan valvontaan liittyviä tehtäviä voidaan delegoida.

Kaikilla henkilöstöön kuuluvilla on vastuu omalta osaltaan tukea hyvää sisäistä toimintaympäristöä, olla tietoinen sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan merkityksestä omien tehtäviensä ja tavoitteidensa näkökulmasta sekä toteuttaa omaan toimikuvaaan ja tehtäviin kuuluvia valvonnan ja riskienhallinnan toimintatapoja.

h

Talousarvion yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet

Talousarvion yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet

Kaupungin hallintosäännön 120 § mukaan aloitteet, jotka merkitsevät uuden määrärahan ottamista talousarvioon tai määrärahan korottamista, valmistellaan seuraavan vuoden talousarvion yhteydessä. Tullakseen käsitellyksi talousarvion yhteydessä aloite pitää jättää toukokuun loppuun mennessä. Käsitellyt aloitteet lausuntoineen on nähtävissä tässä osiossa. Lisäksi on mainittu mahdolliset vaikutukset vuoden 2024 talousarvioon.

Valtuustoaloite Hyvinkään liikenneturvallisuuden lisäämiseksi

Kristillisdemokraattien valtuustoryhmän valtuustoaloite luovutettiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 15.2.2021:

Kevät etenee ja kesäiset liikennevälineet alkavat ilmestyä katukuvaan pikavauhtia. Kyseessä on ainakin kolme kohtaa, jotka kaipaavat nopeaa reagoimista liikenneturvallisuuden parantamiseksi Hyvinkäällä:

- 1. Polkupyöräilijät seuraavat huonosti liikennemerkejä valitessaan ajokaistan. Pyörillä ajetaan jalankulkuväyliä eikä välitetä ajosuunnasta. Kypärän käyttö on valikoivaa*
- 2. Mopoilla ja moottoripyörillä käytetään suuria ajonopeuksia. Ajoväylillä tehdään temppuja, mitkä eivät ole tarkoitettuja normaaliin tieliikenteeseen.*
- 3. Sähköllä kulkevat kevyet liikennevälineet lisääntyvät nopeasti. Käyttäjät eivät aina tunnu tietävän niitä koskevia ohjeistuksia ja määräyksiä. Ongelmakohtia ovat: nopeus, ajopaikat, kuljettajien ikävaatimukset, turvavälineet, matkustajien lukumäärä.*

Osin liikennekäyttäytymisrikkeet ovat sulaa piittaamattomuutta, mutta syynä rikkeisiin on myös tietämättömyyttä. Poliisin resurssit liikenteen valvojana eivät ole kaupungin ohjattavissa. Tästä syystä Kaupungin tulee lisätä omaehtoista osaamista ja asenteita muokkaavaa liikennekasvatusta.

Kaikki ikäryhmät tarvitsevat toistuvaa liikennekasvatusta, mutta lapset ja nuoret ovat avainasemassa.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Hyvinkäällä lisätään viipymättä liikenneturvallisuuskasvatusta koulujen ja oppilaitosten oppilaiden keskuudessa, mutta samanaikaisesti lisätään liikenneturvallisuustiedotusta myös muiden kuntalaisten keskuudessa. Lisäksi esitämme, että kaupunki uudistaa, vahvistaa ja monipuolistaa ohjeistusta maalaamalla erityisesti kevyenliikenteen väyliin selkeitä, toistuvia opastusmerkintöjä."

Kaupunginhallitus päätti pyytää aloitteesta opetuslautakunnan, teknisen lautakunnan sekä nuorisovaltuuston, vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston lausunnot

Vanhusneuvoston lausunto 29.3.2021

"Sähköllä kulkeville kevyille liikennevälineille on saatava selkeät ohjeet, miten liikenteessä käyttäydytään. Yleistä tiedotusta niiden käytöstä on lisättävä paikallisesti esimerkiksi paikallislehdessä tai kaupungin internetsivuilla.

Koiranulkoiluttajille voitaisiin kokeilla ohjetta kulkea pääsääntöisesti esimerkiksi kulkuväylän vasemmassa laidassa.

Liikenteenohjauksen merkinnät on oltava selkeät ja johdonmukaiset. Olisi turvattava myös talviaikana merkintöjen näkyvyys (ylhäällä olevat merkinnät).

Kaikkia toisia liikkujia liikenteessä on kunnioitettava. Liikennekampanja: Huomaa minutkin!"

Nuorisovaltuuston lausunto 21.4.2021

"Nuorisovaltuusto kiittää lausuntopyyynnöstä liikenneturvallisuutta koskien. Nuorisovaltuusto on samaa mieltä valtuustoaloitteen kanssa, että liikenneturvallisuutta tulisi parantaa Hyvinkäällä. Olemme huomanneet aloitteessa esitetyt ongelmat liikenteessä ja olisi hyvä, jos ongelmia saataisiin vähennettyä kaupungista riippuvilla toimenpiteillä.

Nuorisovaltuustossa olemme huomanneet, että yläkoulun aikana ei ole pidetty liikennekasvatukseen liittyviä tapahtumia tai oppitunteja. Tällaisten liikenneturvallisuutta tukevien tilaisuuksien järjestäminen nuorille olisi nuorisovaltuuston mielestä hyvä ajatus.

Opasteiden lisäämisellä kevyenliikenteenväylille voisi olla positiivinen vaikutus liikennekäyttäjien paranemiseen. Liikenneturvallisuudesta huolehtiminen kuuluu kaikille ja siksi olisi myös hyvä, että myös kaupunki pyrkisi parantamaan nykyistä tilannetta."

Opetuslautakunnan, Teknisen lautakunnan ja Vammaisneuvoston lausuntoja ei talousarviokäsittelyyn mennessä saatu.

Vaikutukset talousarvioon 2024

Liikenneturvallisuuden lisäämiseen liittyvää määrärahavarausta ei ole vuoden 2024 talousarviossa.

Valtuustoaloite vuokratukijärjestelmän käyttöönotosta yksityisiä harrastusolosuhteita käyttävien seurojen tukemiseksi

sosiaalidemokraattisen valtuustoryhmän valtuustoaloite luovutettiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 12.9.2022:

"Hyvinkäällä, kuten monessa muussakin kunnassa, ovat lasten ja nuorten harrastusten kustannukset kasvamassa ja monet perheet painivat todellisissa ongelmissa lapsensa harrastuksen kustannusten kattamisen kanssa. Monen lapsen ja nuoren sosiaalisesti ja terveydellisesti kriittinen harrastaminen on vaarassa.

Yhtenä merkittävämpänä syynä harrastuskustannusten nousuun ovat kasvavat olosuhdekustannukset. Tässä korostuu lajien välisten kustannusten polarisoituminen julkisia ja yksityisiä harrastusolosuhteita käyttävien seurojen ja toimijoiden välillä.

Ja valitettavasti huonompaan suuntaan ollaan menossa. Energian kallistuessa ja liikuntapaikkarakentamisen painoutuessa yksityisrahoitteisiin hankkeisiin, on Hyvinkäälläkin todellisena vaarana, että joillakin lajeilla on suhteettoman suuri paine nostaa harrastusmaksujaan toimintansa ylipäättänsä ylläpitämiseksi markkinoiden ehdoilla toimivien yksityisten harrastusolosuhteiden nostamassa hintojaan.

Toisaalta kunnallisia harrastustiloja painottuneesti käyttäviä seuroja ei vastaava muutos aseta laisinkaan näin tiukkaan asemaan. Niissäkin mahdolliset korotukset tai käyttörajoitukset ovat todennäköisesti vähäpätöisiä tai väliaikaisia.

Varmistaakseen yhdenvertaiset harrastusmahdollisuudet, on monessa kunnassa luotu vuokratukijärjestelmä subventoimaan yksityisten harrastusolosuhteiden käyttökustannuksia, kuten julkisissa harrasteolosuhteissa tehdään niiden käyttäjille jo hinnoittelussa. Mutta ei Hyvinkäällä.

Muiden muassa tennis, jalkapallo ja salibandy ovat Hyvinkäällä täysin riippuvaisia yksityisistä liikuntaolosuhteista ja Rentto Areenan kenties joskus toteutuessa tilanne ja kustannusten polarisoituminen ainoastaan pahenee. Olosuhdekustannukset näissä lajeissa ovat aivan toista luokkaa julkisia olosuhteita käyttäviin seuroihin verrattuna. Tilanne ei ole millään mittarilla yhdenvertainen.

Ymmärrän, että taloudellinen tilanne ei ole helppo ja näkymät eivät ainakaan paremmat. Silti seuratoimintaan investoiminen on investoimista hyvinkääläisten hyvinvointiin ja kaupungin vetovoimaan. Seurojen tuottama sosiaalinen ja terveydellinen hyöty on kymmenkertainen kaupungin niihin investoimaan rahaan nähden. Esimerkiksi Vantaan suurin jalkapalloseura tuo Vantaan kaupungin sen toimintaan investoiman euron 88-kertaisena vuosittain takaisin sosiaalisina ja terveydellisinä hyötyinä.

Minä ja me muut allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Hyvinkään kaupunki selvittää vuokratukijärjestelmän käyttöönottoa yksityisiä harrastusolosuhteita käyttävien seurojen tukemiseksi."

Kaupunginhallitus päätti pyytää aloitteesta opetuslautakunnan sekä kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnan lausunnot.

Kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnan lausunto 21.9.2023

"Valtakunnalliset harrastamisen kustannukset tutkimustietoina

Lasten ja nuorten harrastamisen hintaa on tarkasteltu monessa tutkimuksessa. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisussa "Drop-out vai throw-out" (K. Puronaho) pitkän ajanjakson seurannassa 6-18-vuotiaitten osalta olivat: golf, hiihto, jalkapallo, jääkiekko, koripallo, pesäpallo, ratsastus, salibandy, taitoluistelu, tanssi, uinti, voimistelu ja yleisurheilu, jotka kattavat 80 % lasten ja nuorten harrastustoiminnasta Suomessa. Ratsastus, taitoluistelu, golf ja jääkiekko kuuluvat kalleimpiin lajeihin. Pesäpallo, salibandy, jalkapallo, yleisurheilu, uinti, koripallo, voimistelu ja tanssi ovat edullisimpia lajeja. Kaikissa lajeissa kustannusten nousun keskeisin syy oli kilpailullisuuden nousu. Iso osa kustannuksista menee seuratoiminnan pyörittämiseen, asusteisiin, varusteisiin ja erityisesti otteluihin, kisoihin, leireihin ja matkustamiseen. Tilavuokrat tulevat näiden jälkeen.

Hyvinkään liikuntapalvelut ja hinnat

Kaupungin liikuntapaikkojen käyttäjämaksut ovat verovaroin subventoituja. 19 keskisuuren kaupungin vertailussa (2023) esimerkiksi jäähallin käyttäjä maksaa Hyvinkäällä 14 % / kaukalo todellisista kokonaiskuluista, kun kaikkien kuntien yhteinen keskiarvo käyttäjäosuudesta on 37 % ja isojen sisäpelikenttien vertailussa hyvinkääläinen käyttäjä maksaa 4 % keskiarvon ollessa 19 %. Uimahallin kävijä maksaa 21 % / kerta kun vertailukuntien yhteinen keskiarvo on 32 % kokonaiskustannuksista / käynti.

Harrastepaikat

Hyvinkäällä on osoittaa kaikille lajeille harrastepaikat läpi vuoden. Harrasteolosuhteita rakennetaan ja kehitetään vasta valmistuneen olosuhdesuunnitelman mukaisessa järjestyksessä. Hyvinkäällä on n. sata seuraa, isompaa ja pienempää, joista aktiivisia noin puolet ja kaupunki pyrkii huomioimaan kaikkia tasapuolisesti. Liikuntaolosuhteita hoidetaan ja ylläpidetään suunnitelmallisesti. Olosuhteiden kehittämissuunnitelma on laadittu laajassa yhteistyössä seurojen, käyttäjien, asiantuntijoiden ja kaupungin sisäisten tahojen kanssa. Suunnitelma on tavoitteellinen ja esimerkiksi ulkolajien talviharrastuspaikat tulevat kehittymään.

KUUMA-kuntien liikuntatoimien vertailussa ulkopaikkakuntien tai yhtiöiden tilojen käytöstä (13.9.2023) on erilaisia käytäntöjä ja joissakin kunnissa (mm. Sipoo ja Tuusula) tiloihin on saatettu osoittaa tukea, mikäli kyseisen lajin harjoitusolosuhteita ei seuralle kunnasta löydy. Osassa kuntia avustuskriteerien päivitys on kesken. Osa ei myönnä toistaiseksi (mm. Järvenpää). Keskeisin näkemys on suhteuttaa seuratoiminta niihin olosuhteisiin, jotka kunnassa on lajeille kehitetty. Yhteisenä näemyksenä nousi esille myös kuntayhteistyön kehittäminen, johon vaikuttavat mm. etäisyydet harrastepaikoille.

Yksityiset palvelut/markkinat

Nykyisen avustusmäärärahojen kattavuus ei riitä ylimääräisten kustannusten korvaamiseen, lisäksi olisi pohdittava lajien erityisluonne, erilaisuus, tasapuolisuus. Tämän lisäksi kaupunki huomioi yksityisten ja yhtiöiden tilojen käyttöön sekä ostamiseen liittyvää kilpailutuslainsäädäntöä.

Tulevat liikuntaolosuhteet

Valtuustoaloitteesta ei selvinnyt miltä lajeilta puuttuvat olosuhteet Hyvinkäällä. Toisaalta laajassa yhteistyössä myös seurojen sekä asukkaiden kanssa on tehty liikuntaolosuhteiden kehittämissuunnitelma vuosille 2022-2030, jonka kaikki kehittämistoimet ovat jollain tasolla käynnissä. Suunnitelman edetessä Hyvinkään liikkumisolosuhteet saavuttavat toteutuksen lähtökohdiana olleet tavoitteet"

Opetuslautakunnan lausuntoa ei talousarviokäsittelyyn mennessä saatu.

Vaikutukset talousarvioon 2024

Talousarviossa ei ole varauduttu erillisellä määrärahalta vuokratukijärjestelmän käyttöönottoon yksityisiä harrastusolosuhteita käyttävien seurojen tukemiseksi.

Valtuustoaloite: Eläkeläislippu paikallisliikenteeseen

Anu Karvisen (vas.) valtuustoaloite, kaupunginvaltuuston kokous 12.9.2022.

"Paikallisliikenteen hinnat ovat Hyvinkäällä kalliimmat kuin lähikunnissamme: Riihimäellä ja Järvenpäässä aikuisten lippu maksaa 2 euroa, Hyvinkäällä 3. Eläkeläisen arkiselle apteekki tai kauppareissulle tulee hintaa 6 euroa, mikä on kohtuuton keskivertoeläkkeeseen nähden.

Hyvinkään kaupunki on solminut palvelusopimuksen Hyvinkään liikenteen kanssa elokuuhun 2028 asti. Kaupunki maksaa liikennöitsijälle sopimuskorvausta vähintään 860 000 euroa vuodessa. Lisäksi liikennöitsijä saa pitää kaikki asiakastuotot.

Valtuustoaloite: Hyvinkään kaupunki pyytää Hyvinkään liikennettä arvioimaan eläkeläisten osuuden bussiliikenteessä. Hyvinkään kaupunki tekee pienimuotoisen selvityksen, kuinka paljon eläkeläislippu lisäisi bussien käyttöastetta. Näiden arvioiden perusteella kaupunki neuvottelee sopivan vuosikorvauksen Hyvinkään liikenteen kanssa ja Hyvinkään liikenne ottaa käyttöön eläkeläislipun, joka on lastenlipun hintainen."

Kaupunginhallitus päätti pyytää aloitteesta teknisen lautakunnan ja vanhusneuvoston lausunnot.

Teknisen lautakunnan lausunto 19.9.2023

"Hyvinkään paikallisliikenteessä on käytössä tällä hetkellä seuraavat aikuisten lipputyypit

Kertalippu 3,30 € / matka

Matkakortti 20 matkaa 49,00 € (2,45 € / matka)

Matkakortti 40 matkaa 79,00 € (1,98 € / matka)

Kausikortti 30 päivää 59,00 € (1,48 € / 40 matkaa / kk)

Hinnoittelun lähtökohdana on ollut, että yksittäisen lipun hinta on sitä halvempi mitä useammin linja-autoa käyttää. Paikallisliikenteen lipputuotteet ovat samanhintaisina käytössä myös palvelubussiliikenteessä. Joukkoliikenteen houkuttelevuuden takia lippujen hintojen tulee olla kaikille käyttäjäryhmille riittävän alhaisella tasolla.

40 ja 20 matkan matkakorttien voimassaoloaika on 2 vuotta ensimmäisestä leimauksesta. Eli harvoinkin matkustavan-kin on mahdollista maksaa matkastaan vähemmän kuin normaalin kertamaksun.

Paikallisliikenteen sopimusmuotona on palvelusopimuksen mukainen käyttöoikeussopimus, jossa lipputulot jäävät liikennöitsijälle. Palvelubussissa sopimusmuoto on bruttosopimus, jossa liikennöitsijälle maksetaan tietty korvaus ja lipputulot hyvitetään kaupungille.

Matkustajan eläkkeellä olemista ei voida tarkistaa joka kerta linja-autoon noustessa, koska tämä hidastaa liikennöintiä. Käytännössä eläkeläisellä tulee olla käytössä arvo- tai matkakortti, jonka hankkimisen yhteydessä henkilön eläkeläisyys on todennettu.

Keskisuurissa suomalaisissa kaupungeissa on käytössä Waltti-korttijärjestelmä. Tässä lippujärjestelmässä on käytössä haltija-kohtainen arvolippu, johon matkustaja lataa rahaa. Eläkeläisille / senioreille tarkoitettulla arvolipulla voi matkustaa halvemmalla kertalipulla yleensä arkisin klo 9.00 -14.00 sekä osassa Waltti-kaupunkeja viikonloppuisin koko päivän ajan.

Hyvinkäällä ei ole käytössä henkilökohtaista arvolippua. Arvolipusta poiketen Hyvinkään paikallisliikenteessä 20 ja 40 matkan matkakortit eivät ole henkilökohtaisia, vaan kortilla voi matkustaa useampi henkilö yksittäin tai samanaikaisesti mihin kelloon aikaan tahansa kaikkina viikonpäivinä. Näillä sarjalipuilla matkan hinnaksi jää 20 matkan lipulla 2,45 eur/matka ja 40 matkan lipulla vain 1,98 eur/matka.

Edellä mainittujen näkökantojen perusteella erillisen eläkeläislipun käyttöönottoon Hyvinkään paikallis- ja palveluliikenteessä ei ole tällä hetkellä tarvetta."

Vanhusneuvoston lausunto 10.10.2022

"vanhusneuvoston kannattaa valtuustoaloitetta ja odottaa selvitystä kustannuksista. Neuvoston kanta on, että edullisempi hinta lisää palvelun käyttöä."

Vaikutukset talousarvioon 2024.

Talousarviossa ei ole varauduttu erillisellä määrärahalta paikallisliikenteen eläkeläislippuun.

=====

Valtuustoaloite purkutaiteesta

Johanna Jokinen (VAS), kaupunginvaltuuston kokous 12.12.2022:

"Purkutaide on noussut marginaali-ilmiöstä suosituiksi näyttelyiksi, kuten esimerkiksi Keravalla toteutettu Taiteen kotitalo. Näyttely keräsi kymmeniä tuhansia kävijöitä, kun purettavaksi päätetty asuinkeuhkotalo muuttui muutaman kuukauden ajaksi purkutaidekohteeksi. Hyvinkäälläkin on ja tulee olemaan tyhjiään purkamista odottavia tai muusta syystä vajaakäytöllä olevia tiloja. Näitä tiloja voisivat taide- ja kulttuuritoimijat hyödyntää ja näin saada myös kaupunkilaisia ja matkailijoita kiinnostavia taidekohteita luotua.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Hyvinkää selvittää mahdollisuutta hyödyntää tyhjiin jääneet ja purettavaksi päätetyt rakennukset ja antaa ne erilaisten taideprojektien, kuten purkutaiteen käyttöön."

Kaupunginhallitus päätti pyytää aloitteesta Sivistystoimen ja Tilakeskuksen lausunnot.

Kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnan lausunto 27.4.2023

Vastaus valtuustoaloitteeseen purkutaiteesta

"Hyvinkäällä on lähivuosina menossa tasaiseen tahtiin purkuun vanhoja käytöstä poistettuja tai jatkokäyttöön sopimattomia rakennuksia, kuten kouluja. Näiden rakennusten jatkokäyttö purkutaidekohteina ennen varsinaista purkamista on aloitteen mukaisesti kannatettavaa. Hyvinkään kaupungin tilapalvelut on luvannut tarkoitukseen sopivia rakennuksia alustoiksi hankkeelle, ja Hyvinkään museopalvelut kannattaa ehdotusta ja esittää siihen seuraavalaista toteutusta.

Keravalla vuonna 2020 toteutettu ensimmäinen Taiteen kotitalo käsitti lähes sadan taiteilijan taidetta ja sen toteutuksesta vastasi Purkutaide-kollektiivi, jolle osoitettiin hankerahoitus kaupungin budjetista. Jotta valtuustoaloitteen toteutus vastaisi haluttua lopputulosta tulee projektin johtoon, taiteilijoiden kontaktointiin, itse teosten kuratointiin sekä käytännön avoinnapitoon varata resursseja. Keravan hankkeen kokonaiskustannukset olivat n. 330 000 €

Tampereella purkutaideprojekti Pinni47 tuotetaan vuonna 2023 Pirkanmaan luovat tuottajat ry:n toimesta ja Tampereen kaupunki on mukana Operaatio Pirkanmaan kautta, jossa on mukana 20 alueen kuntaa. Pinni47-projektin kustannusten arvioidaan asettuvan 80 000 - 120 000 € välille ja se toteutetaan vanhaan TOAS:n kerrostaloon.

Mynämäelle purkutaideprojekti toteutettiin yksitasoiseen vanhainkotiin yhteisöllisenä työnä Koneen säätöön apurahan turvin. Hankkeen kustannukset olivat n. 100 000 €.

Yhteistä kaikilla kolmella hankkeella on se, että ne on toteutettu erillisrahoituksen ja ulkopuolisen yhteistyötahon toimesta.

Koska museopalveluilla ei ole osoittaa hankkeeseen henkilöstöä eikä erillistä budjettia, se ehdottaa toteutukseen kolmea vaihtoehtoa, jossa tehtävään palkataan projektikoordinaattori, tarvittava avustava henkilöstö (mm. avoinnapiito) ja varataan kustannuksiin, kuten taidetarvikkeisiin, määrärahat

Vaihtoehto 1 Suurikokoisen purkukohteen ottaminen taidekäyttöön ja näyttävän purkutaidekokonaisuuden toteuttaminen. Lopputuloksena samantasoinen taide- ja wau-elämys, kuin Keravan Taiteen kotitalossa. Projektin hallintaan, materiaaleihin ja taiteilijapalkkioihin (n. 100 hlöä) varataan 280 000 € ja kohteen kesäkauden valvontaan 80 000 €. Kokonaiskustannus 360 000 €.

Vaihtoehto 3 Toteutetaan hanke yhteisöllisenä hankkeena, jolloin hanketta varten palkataan yhteisötaiteilija, joka koordinoi hankkeen ja sen lisäksi varataan rahoitus materiaaleille, sekä tarvittaville apukäsillem. Kokonaiskustannus 120 000 €

Hankkeen kustannuksia on mahdollisuus saada laskettua hakemalla ulkopuolista rahoitusta apurahojen muodossa, sekä ottamalla käyttöön pääsymaksu, kuten Keravalla ja Tampereella. Lisäksi kohteen koko vaikuttaa luonnollisesti syntyviin kustannuksiin. Eri vaihtoehtojen verrannollisuus ei ole aivan suora, sillä taiteilijoiden määrää vähentämällä esimerkiksi materiaalihankinnoissa saatava hinta saattaa kohota ja hallinnollista työtä saattaa syntyä enemmän. Luonnollisesti on olemassa kevyempiä kouluilaisten tai nuorison kanssa yhteistyössä tehtäviä vaihtoehtoja, mutta tällöin täytyy tiedostaa, että projekti jää pienen osallistujajoukon sekä heidän lähipiirinsä hankkeeksi, eikä sillä ole esimerkiksi matkailullista vaikutusta. Kaikissa vaihtoehdoissa tulee osoittaa hankkeelle asianmukaiset määrärahat toteutusta varten.

Valmistelutekstissä mainittuihin vaihtoehtoihin ei ole varattuna määrärahoja kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnan budjetissa"

Tilakeskuksen lausuntoa ei talousarviokäsittelyyn mennessä saatu.

Vaikutukset talousarvioon 2024.

Talousarviossa ei ole varauduttu erillisellä määrärahalla purkutaiteeseen.

Valtuustoaloite urheiluhallin investointisuunnittelun rahoitusvarauksesta vuoden 2024 talousarvioon

Janne Bruun (SDP), kaupunginvaltuuston kokous 20.3.2023:

"Hyvinkää on Suomen toiseksi suurin kunta, jossa ei ole jalkapalloilijoille jalkapalloilijoiden tarpeisiin tehtyä hallia. Pesäpalloyleisyytemme pelaa ja harjoittelee puoli vuotta ulkopaikkakunnilla, koska soveltuvaa olosuhdetta ei ole. Jalkapallossa joudutaan harrastamaan talvisin vaarallisella, jäisellä ulkokentällä, jonka lämmittämiseen ei riitä rahaa, koska harrastajat eivät ole valmiita maksamaan sisähallin vuorohintoja olosuhteesta, joka ei siltikään lämpiäisi rakenteellisen vian takia. Vanhemmat eivät uskalla päästää lapsiaan harrastamaan heidän rakastamaansa lajia, koska se ei ole turvallista. Pesäpallossa ei juniorit pääse lyömään palloa, kuin näpyillä puolen vuoden ajan. Tai ainakaan pelinomaisesti, että näkisi, minne pallo menisi. Yleisurheilussa hypitään talvisin rikkoutuneiden lamppujen lasinsiruilla maustettuun hiekkaan ja hyppypaikoilla korkeushyppyyn saadaan viiden askeleen vauhti, kun tilan leveys ei riitä.

Jalkapallo, pesäpallo ja yleisurheilu joutuvat vuosi toisensa jälkeen sopimaan lyhyeksi ajaksi vuokrasopimuksesta vuokranantajan kanssa, joka tuskalle, kun seurat eivät pysty maksamaan riittävästi vuokraa. Ja silti seurat maksavat jo sen verran, että salibandykentän kokoisen hallin vuokra on jo yli tuplaantunut kolmen vuoden aikana.

Hyvinkään yli 2 000 jalkapallon, pesäpallon ja yleisurheilun aktiiviharrastajaa ansaitsevat parempaa. He ansaitsevat hallin. Ymmärrän, että tässä talouden ja yleisessä maailmantilanteessa olisi vastuutonta, tai ainakin tuloksetonta, vaatia kaupungin rakentavan hallin, vaikka se investointi tulevaisuuteen ja liikuntaa edistävä hanke olisikin. Mutta kaupungin on mielestäni osoitettava kunnioitusta ja välittämistä näitä vastuullisia toimijoita kohtaan ja otettava vahva kuskin paikka, että tämä hanke, harkittuna ja järkevimmäksi yhdessä käyttäjien kanssa todetulla rahoitus-, rakenne- ja sisältökonseptilla.

Minä sekä me muut allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että kaupunki varaa vuoden 2024 talousarvioonsa investointisuunnittelun rahoituksen täysimittaisen jalkapallokentän, vähintään nelirataisen juoksusuoran sekä hyppy- ja oheisharjoittelualueen sisältävän hallihankkeen käynnistämiseksi."

Kaupunginhallitus päätti pyytää aloitteesta kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnan lausunnon.

Kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnan lausunto 21.9.2023

"Hyvinkään kulttuuri- ja hyvinvointilautakunta on kokouksessaan 1.9.2022 hyväksynyt liikuntaolosuhteiden kehittämissuunnitelman vuosille 2023 - 2030 liikuntarakentamisen kehittämistyötä ohjaavaksi asiakirjaksi. Kehittämissuunnitelma on laadittu laajan monialaisen asiantuntijaverkon ja luottamushenkilöiden yhteistyönä. Keskeisenä tavoitteena on ollut linjata liikuntaolosuhteiden kehittäminen suunnitelmallisesti aikajanelle niin, että suunnitelmat ovat ajallisesti ja taloudellisesti toteutettavissa.

Jalkapallon olosuhteiden kehittäminen Hyvinkäällä:

1. Metsäkaltevan keinonurmikenttä 2024 ja huoltorakennus 1,4 milj. €
2. Urheilupuiston nurmen peruskorjaus 2025 100 000 €
3. Kankurin luonnonnurmen pinnan korjaus 2023
4. Jalkapallohallihanke 2026 - 2027

Kehittämissuunnitelman mukaan tavoitteena on rakentaa eri lajeille soveltuva talviharjoitteluhalli vuosien 2026 - 2027 aikana taloudellisten resurssien sen mahdollistaessa.

Rakentamiseen liittyen kulttuuri- ja hyvinvointilautakunta esittää investointisuunnitelmassa 30 000 € jalkapallohallin suunnittelua varten vuodelle 2024 olosuhdesuunnitelman mukaisesti."

Vaikutukset talousarvioon 2024

Vuodelle 2024 varattiin Kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnan talousarvioesityksessä 30 000 euroa palloiluhallin suunnittelua varten.

Valtuustoaloite Hyvinkään kaupungin liittymisestä Kaikukortti -järjestelmään

Johanna Jokinen (VAS), kaupunginvaltuuston kokous 29.5.2023:

"Kaikilla on oikeus käydä konserteissa, tapahtumissa, museoissa ja teattereissa, vaikka oma taloudellinen tilanne olisikin tiukka. Ratkaisuksi tähän on kehitetty Kaikukortti, joka on Kulttuuria kaikille -palvelun kehittämä valtakunnallinen toimintamalli.

Kaikukortilla voi hankkia maksuttomia pääsylippuja monenlaisiin tapahtumiin niin Keusoten alueella kuin valtakunnallisesti, mm. festareille, kesäteattereihin, konsertteihin, museoihin ja kansalaisopistoihin. Kortti on käyttäjälleen maksuton ja sitä jaetaan Kaikukortti-verkostoihin kuuluvissa sote-organisaatioissa.

Kaikukortin voi saada, jos on Kaikukortti verkostossa mukana olevan korttia jakavan sosiaali- ja terveysalan, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen alan toimijan tai järjestön asiakas. Kaikukortilla voi hankkia maksuttomia pääsylippuja ja kurssipaikkoja kaikkiin niihin kulttuuripalveluihin, jotka kuuluvat valtakunnalliseen Kaikukortti-verkostoon.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Hyvinkään kaupunki liittyy mukaan Kaikukorttijärjestelmään, jonka tavoitteena on mahdollistaa taloudellisesti tiukassa tilanteessa oleville nuorille, aikuisille, perheille ja ikäihmisille osallistua kulttuuritapahtumiin ja harrastaa taiteen tekemistä."

Kaupunginhallitus päätti pyytää aloitteesta kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnan lausunnon.

Kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnan lausunto 21.9.2023

"Kulttuuri ja hyvinvointi -palvelualueen viranhaltijat ovat perehtyneet valtakunnalliseen Kaikukorttijärjestelmään, tiedustelleet muiden kokemuksia siitä sekä arvioineet sen käytännön soveltuvuutta Hyvinkäälle. Oheismateriaalina on taustatietoja Kulttuuria kaikille -palvelun toiminnasta ja kolmen KU-alueen pilottikunnan (Järvenpää, Tuusula ja Nurmijärvi) kokemuksista.

Kaikukortin etuna on, että se parantaa heikoimmassa taloudellisessa asemassa olevien, yli 16-vuotiaiden kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia kulttuuritapahtumiin ja taiteen tekemiseen. Kunnille ja muille kulttuuripalveluiden tuottajille tarjoutuu samalla tilaisuus kantaa yhteiskuntavastuuta, saada näkyvyyttä, lisätä kulttuurihyvinvointia ja saada uusia kävijöitä.

Kaikukortti-järjestelmään liittyy kuitenkin monia käytännön haasteita ja seikkoja, jotka on hyvä ottaa huomioon:

- *Korttia myöntävät kuntalaisille pääasiassa eri tahot (esim. HVA ja sote-yhdistykset) kuin ne, joiden kustannuksella palveluita käytetään (esim. museot, kulttuuritalot ja kansalaisopistot). Tämä saattaa jopa mahdollistaa vastuun ja kustannusten siirtämisen toisille organisaatioille ja apua tarvitsevien kuntalaisten poisohjaamisen esim. sote-palveluista.*
- *Kortin saamisen ehtona on itse ilmoitettu vähävaraisuus, jonka todenperäisyyttä myöntäjät, saati kulttuuripalveluiden tuottajat eivät voi todentaa (pl. sosiaalipalvelut). Kaupungilla ei ole mahdollisuutta saada tietoa kuntalaisten taloustilanteesta.*
- *Kaikukortti-järjestelmä on valtakunnallinen, joten maksuttomista kulttuuripalveluista pääsevät nauttimaan muidenkin kuntien asukkaat, mikä saattaa tuoda yllättäviä kustannuksia. Tosin myös hyvinkääläisillä on mahdollisuus hyödyntää Kaikukorttia muualla. Keski-Uudenmaan asukkaiden Kaikukortteja on käytetty muualla Suomessa 20 kertaa vuonna 2023.*
- *Järjestelmästä aiheutuu suoria kustannuksia. Keusote maksaa siitä valtakunnalliselle palvelutuottajalle 1 617,61 €/v ja alueen kunnat asukasluvun mukaan. Hyvinkään maksuosuus palvelutuottajalle olisi vuodessa 584,18 €*
- *Järjestelmästä aiheutuu epäsuoria, vaikeasti ennakoitavia kuluja ilmaislippujen jne. kautta. Esimerkiksi Hyvinkääsalin liput maksavat noin 30-50 € ja Museokeskus Taikan lippu aikuiselle 9 €, mitkä tulisivat kaupungin kustannettavaksi. Palveluiden todelliset kustannukset kaupungille per lippu ovat asiakasmaksuja korkeammat. Epäsuoria kuluja aiheutuu lisäksi Kaikukorttijärjestelmän koordinoinnista.*
- *Yleisenä valtakunnallisena periaatteena on varata mm. pääsylipuista 5 % Kaikukortin haltijoille. Esim. Hyvinkääsalin kohdalla tämä tarkoittaisi maksimikävijämäärästä 22 lippua, jolloin yhden konsertin suorat Kaikukorttikustannukset voisivat olla noin 660 - 1 100 €.*
- *Iso osa kaupungin verovaroin tuottamista kulttuuri- ja hyvinvointipalveluista on jo voimakkaasti kompensoituja tai täysin maksuttomia.*
- *Kaikukortti on käytössä 56:ssa Suomen 309 kunnasta (18,1 % kunnista). Vuonna 2022 Kaikukortteja oli myönnetty 11 481, joista oli käytetty 4 563 koko maassa. Käyttöaste oli 39,7 %.*
- *Keski-Uudenmaan kuudesta kunnasta Kaikukortti on käytössä kolmessa: Järvenpäässä sekä kokeiluluonteisesti Tuusulassa ja Nurmijärvellä 31.12.2023 asti.*
- *Kaikukortteja on myönnetty Keski-Uudellamaalla 539, joista on käytetty 100, joten käyttöaste on 18,6 % vuonna 2023. Keski-Uudellamaalla on 203 000 asukasta, joten Kaikukorttia on käyttänyt vuonna 2023 alueen asukkaista 0,05 %. Merkitys on siis varsin pieni suhteessa siitä aiheutuviin kustannuksiin ja työmäärään*

Kulttuuri ja hyvinvointi -palvelualueella on arvioitu, mitä Kaikukortti-järjestelmään liittyminen käytännössä tarkoittaisi Hyvinkäällä kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnan alaisissa toiminnoissa:

- *Kaupungin itse tuottamat tapahtumat: Kulttuuri-, nuoriso-, liikunta- ja hyvinvointipalveluiden tapahtumat ovat kävijöille jo nyt maksuttomia (Hypecon, Yhden päivän juttu, Joulunavaustapahtuma, erilaiset koulutus- ja luentotilaisuudet jne.). Tämän ohella Kaupunki tukee myös muiden tahojen, kuten yhdistysten, järjestämiä ilmaistapahtumia (esim. Vanhustenviikko ja Laskiaisrieha).*
- *Kirjastopalvelut: Kaikille maksuttomia.*
- *Hyvinkääsali: Tapahtumista valtaosa (75-80 %) on ulkopuolisten tahojen toteuttamia, eikä kaupunki voi ottaa niihin kantaa. Hyvinkääsalin itse tuottamiin tapahtumiin voi periaatteessa varata ilmaislippuja Kaikukortin haltijoille, mutta tämä tarkoittaa melkoista lisätyötä ollen myös ristiriidassa kiristyvien tulostavoitteiden kanssa.*

- *Museokeskus Taika: Keskiiviikkoisin on kaikille ilmainen pääsy klo 16-18. Työttömille ja alle 18- vuotiaille sisäänpääsy on aina maksuton. Ilmapäiviä on useita vuoden aikana mm. Kansainvälisenä museopäivänä 18.5. ja Hyvinkää-päivänä 30.7. Kesäkaudella Valvillan tehdasmuseoon on vapaa pääsy.*
- *Liikuntapalvelut: Merkittävä osa liikuntaolosuhteista on kaikille maksuttomia. Maksulliset liikuntapalvelut (esim. uimahalli) ovat jo nyt hyvin voimakkaasti kompensoituja (esim. täysi-ikäisten lippuhinnat ovat 2,30-6,00 €, kun todellinen kustannus kaupungille on 14 €/lippu). KUUMA-kuntien liikuntapalvelut ovat yhdessä linjanneet, että ne eivät tule olemaan mukana Kaikukortti-järjestelmässä.*

Kaikukortti-järjestelmän koordinointi vaatii kunnalta työpanosta, johon ei ole tällä hetkellä resurssia käytettävissä. Pilottikunnista saatujen kokemusten mukaan järjestelmän käyttöönotto vaatii 3-6 kk valmistelutyön ja verkostojen luomisen.

Hyvinkään Opiston osalta päätöksen tekee opetuslautakunta. Lisäksi merkittävä osa Hyvinkäällä tuotetuista kulttuuripalveluista ja -tapahtumista sekä yksityisistä liikuntapalveluista (esim. kuntosalit) on muiden tahojen kuin Hyvinkään kaupungin tuottamia ja rahoittamia, joten niiden puolesta kaupunki ei voi ottaa kantaa Kaikukortin osalta.

Kulttuuri ja hyvinvointi -palvelualueen valmistelusta vastanneiden virkamiesten näkemysten mukaan Kaikukortti-järjestelmään liittyminen ei tuota merkittävää lisäarvoa tai tuo uusia käyttäjäryhmiä kulttuuripalveluille. Järjestelmän käyttöönoton ja koordinoimisen vaatima henkilöstöresurssi olisi pois muusta nykyisestä palvelualueen tarjonnasta."

Vaikutukset talousarvioon 2024

Kaikukorttiin ei ole talousarviossa erillistä määrärahaa.

Valtuustoaloite koulumatkaedun laajentamisen selvittämiseksi

Kokoomuksen valtuustoryhmä, kaupunginvaltuuston kokous 27.5.2023:

"Hyvinkään kaupungin esi- ja perusopetuksen kuljetusoppaassa määritellään periaatteet, joiden mukaan oppilaille myönnetään koulumatkaetu esi- tai perusopetukseen.

Hyvin yksinkertaistettuna, koulumatkaedulla tarkoitetaan sitä, että kaupunki tarjoaa oppilaalle mahdollisuuden maksuttoman koulumatkaan tai korvaa oppilaan huoltajalle koulumatkasta syntyviä kustannuksia. Etuun on oikeutettu, jos oppilaan koulumatkan pituus ylittää 3 km (esiopetus - 3. luokka) tai 5 km (4.-9. luokka) tai jos matka tai osa siitä on oppilaalle vaarallinen.

Koulumatkaetu ei ole synonyymi tilausajona ajettavalle koulubussille tai taksikyädille. Koulumatkaetu toteutetaan Hyvinkäällä ensisijaisesti julkisella joukkoliikenteellä siten, että oppilas saa kaupungilta matkakortin, johon on ladattu kaksi matkaa jokaiselle koulupäivälle. Mikäli oppilas ei asu joukkoliikenteen kattamalla alueella, järjestetään koulumatka tai sen osa tilausajona.

Koulumatkaedun saa ainoastaan kunnan osoittamaan lähikouluun. Poikkeuksen tähän tekee Alakielivalinta, jonka perusteella lapsen koulupaikka voi olla muu kuin hänen ns. lähikoulunsa. Alakielivalinnan vuoksi oppilaan opiskeleminen muussa kuin hänelle osoitetussa lähikoulussa oikeuttaa koulumatkaetuun kuljetusehtojen täytyessä.

Koulumatkaetu ei kuitenkaan koske oppilaita, jotka opiskelevat ns. painotetussa opetuksessa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että musiikki-, urheilu- tai matematiikkapainotukseen sekä englanninkielisille luokille valittavat oppilaat eivät ole oikeutettuja koulumatkaetuun, vaikka matkan pituus- ja vaarallisuusehdot täytyisivät.

Vaikka hakeminen painotettuun opetukseen on vapaaehtoista ja perheille harkinnanvaraista, asettaa koulumatkaedun rajaaminen tältä oppilasjoukolta oppilaat eriarvoiseen asemaan. Etenkin kylien lapsille, jotka olisivat oikeutettuja koulumatkaetuun keskustataajaman kouluun, mikäli he seuraisivat annettua koulupolkua osoitettuun lähikouluunsa, tilanne on ristiriitainen. Tullessaan valituiksi painotettuun opetukseen nämä oppilaat menettävät oikeuden koulumatkaetuun, vaikka olisivat siihen oikeutettuja, jos eivät hakeutuisi painotettuun opetukseen.

Siksi teenkin aloitteen, jossa pyydetään selvittämään koulumatkaedun laajentamisen käytännön vaikutuksia ja kustannuksia tilanteessa, jossa oikeus laajennettaisiin koskemaan painotettuun opetukseen valituksi tulleita oppilaita. Selvityksessä pyydän tarkastelemaan mm. seuraavia tekijöitä:

- *Miten painotetussa opetuksessa nyt opiskelevat oppilaat, joiden koulumatkat ylittävät etuun oikeuttavat rajat, käytännössä hoitavat koulumatkansa?*
- *Miten paljon koulumatkaedun piiriin kuuluvien oppilaiden määrän arvioidaan lisääntyvän mahdollisen oikeuden laajennuksen myötä?*
- *Millaisia kustannusvaikutuksia edun laajennuksella olisi?*
- *Miten mahdollinen koulumatkaedunsaajien lisäys vaikuttaisi tilauskuljetusten käytännön toteutukseen?*
- *Onko koulumatkaedun laajentamisella odotettavissa positiivisia vaikutuksia painotettuun opetukseen hakeutumiseksi ja onko positiiviselle trendille tarvetta?"*

Kaupunginhallitus päätti pyytää aloitteesta opetuslautakunnan lausunnon.

Opetuslautakunta lausunto 19.9.2023

" Miten painotetussa opetuksessa nyt opiskelevat oppilaat, joiden koulumatkat ylittävät etuun oikeuttavat rajat, käytännössä hoitavat koulumatkansa? Tällä hetkellä koulumatkat toteutuvat joko koululaiskortilla (hinta 70 €/luku-kausi), jonka huoltajat ovat hankkineet tai muulla huoltajan päättämällä tavalla.

Miten paljon koulumatkaedun piiriin kuuluvien oppilaiden määrän voidaan arvioida lisääntyvän mahdollisen oikeuden laajennuksen myötä? Tällä hetkellä painotetun opetuksen piirissä olevien kuljetusoppilaiden määrä on 16. He kulkevat julkisella liikenteellä (bussikortti). Jos laajennus toteutettaisiin nyt, kuljetuksen piiriin tulisi 24 oppilasta lisää eli kuljetettavien määrä nousisi 2,5 kertaiseksi.

Millaisia kustannusvaikutuksia edun laajennuksella olisi? Kustannusarviot ovat suuntaa antavia ja ne tehty tämän lukuvuoden tilanteen mukaan (24 uutta kuljetusoppilasta). Jos kaikki kuljetusten piiriin tulevat oppilaat kulkisivat julkisella liikenteellä (linja-autolla), kustannus olisi noin 540 €/oppilas/vuosi. Yhteensä lisäkustannukset olisivat noin 13 000 €/vuosi. Jos taas kaikki kuljetusten piiriin tulevat oppilaat olisivat taksikuljetuksen piirissä, kustannus olisi noin 2 250 €/vuosi. Yhteensä lisäkustannukset olisivat noin 54 000 €/vuosi. Oletettavaa on, että useimmat kuljetusten piiriin tulevasta painotetun opetuksen oppilaista olisivat julkisen liikenteen piirissä. Jokainen taksikuljetuksen piirissä oleva oppilas nostaa kustannuksia huomattavasti.

Miten mahdollinen koulumatkaedun saajien lisäys vaikuttaisi tilauskuljetusten käytännön toteutukseen? Kun kuljetettavien määrä lisääntyy, taksilla ajettavien reittien matkat (laskutusperuste ajatut kilometrit) ja ajat pitenevät, mikä heikentää kuljetusten laatua reiteillä kulkevien oppilaiden näkökulmasta. Lisäksi se voi johtaa tilanteeseen, jossa tarvitaan lisää kalustoa reittien toteuttamiseksi aikarajojen puitteissa.

Onko koulumatkaedun laajentamisella odotettavissa positiivisia vaikutuksia painotettuun opetukseen hakeutumiseksi ja onko positiiviselle trendille tarvetta? Todennäköisesti vaikutus hakijamääriin olisi pieni, koska pääsääntöisesti painotettuun opetukseen hakeutuu ne oppilaat, jotka sinne haluavat. Hakijamäärän kasvaminen olisi silti positiivinen asia. Englanninkielisille luokille hakijamäärän lisääntyminen olisi positiivinen asia. Muille painotetun opetuksen luokille hakijoita on ollut hyvin

Vaikutukset talousarvioon 2024

Vuoden 2024 talousarviossa ei ole huomioitu valtuustoaloitteen mukaisia talousvaikutuksia.

h

Liitteet

Kaupunginjohtajan esityksen tarkennukset
Lautakuntiin nähden sitovat tavoitteet
Kestävän talouden ohjelma
Kaupunginvaltuuston päätös talousarviosta

Liitteet

Kaupunginjohtajan esityksen tarkennukset

Alla olevassa laskelmassa on esitetty kaupunginjohtajan talousarvioesityksen sisältämät muutokset lautakuntien talousarvioesitykseen nähden.

Toimielin, palvelualue \ toimenpide (positiivinen luku parantaa tulosta)	Yhteensä	Sivukulujen tarkistus	Muut muutokset
Kaupunki yhteensä	-3 931 890	569 110	-2 530 000
Päätöksenteko	-2 493 907	6 093	-2 500 000
Kaupunginvaltuusto	460	460	
Tarkastuslautakunta	719	719	
Keskusvaalilautakunta	1 619	1 619	
Kaupunginhallitus	618	618	
Kaupungin johto	2 677	2 677	
Käyttöomaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot	-2 500 000		-2 500 000
Konsernipalvelut ja hallinto	-126 616	-126 616	0
Elinvoima	-176 579	30 139	-206 718
<i>Paikkatietopalvelun siirto Talous-palvelualueelta</i>			-206 718
Henkilöstö	-177 309	-177 309	0
<i>Tasausmaksun tarkistus</i>		-189 000	
<i>Sivukulu% tarkistus</i>		11 691	
Talous	2 727 826	9 449	2 718 377
<i>Tietohallinnon siirto Demokratiaan ja johdon tukeen</i>			2 511 659
<i>Paikkatietopalvelun siirto Elinvoiman palvelualueelle</i>			206 718
Demokratia ja johdon tuki	-2 500 554	11 105	-2 511 659
<i>Tietohallinnon siirto Talous-palvelualueelta</i>			-2 511 659
Opetuslautakunta	465 015	465 015	0
Hallinto ja kehittäminen	5 226	5 226	
Perusopetus	222 234	222 234	
Yleissivistävä koulutus	55 726	55 726	
Varhaiskasvatuspalvelut	181 829	181 829	
Kulttuuri- ja hyvinvointilautakunta	6 926	36 926	-30 000
Kulttuuri- ja hyvinvointi	6 926	36 926	-30 000
<i>Palloiluhallin suunnitelma (siirto investointiosasta)</i>			-30 000
Tekninen lautakunta	140 709	140 709	0
Hallinto ja kehittäminen	3 968	3 968	
Tekninen keskus	104 409	104 409	
Tilakeskus	32 332	32 332	
Ympäristölautakunta	14 776	14 776	0
Ympäristökeskus	14 776	14 776	
Hyvinkään Vesi	32 207	32 207	
Rahoitusosa	-1 971 000		
Kunnallisvero	-300 000		
Yhteisövero	-600 000		
Kiinteistövero	200 000		
Valtionosuudet	-771 000		
Poistot	-500 000		

Kaupunginhallitukseen ja lautakuntiin nähden sitovat tavoitteet

Kaupunginhallitukseen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024

Kärkihanketavoitteet

Monimuotoinen asuminen ja elinvoimaiset kylät

Kärkihankkeen vastuhenkilö on kaupungingeodeetti.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuhenkilö
Tarjoamme monipuolisia asumisen mahdollisuuksia nykyisille ja tuleville asukkaillemme.	Kylien elinvoiman edistäminen.	Lisätään kylien tunnettuutta ja profiilia toteuttamalla kohdennettu markkinointitoimenpide osana asumisen markkinoinnin ja Hyvinkää-brändityön kokonaisuutta.	Viestintäpäällikkö

Aktiivinen elämyskaupunki

Kärkihankkeen vastuhenkilö on kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuhenkilö
----------	----------------------------	--	--------------

Laadukas koulutuspolku

Kärkihankkeen vastuhenkilö on perusopetuksen johtaja.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuhenkilö
Lapset ja nuoret kohtaavat toiminnan laadun opetusta koskevien päätösten ja käytännön toteutuksen kautta.	Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen toteuttamisen mahdollistaminen ja sen laadun varmistaminen	Tehtäviinsä kelpoisten osuus kasvaa tai pysyy samana (perusopetus 90 %, varhaiskasvatus 85 %)	Perusopetuksen johtaja Varhaiskasvatuksen johtaja

Kehittyvä kaupunkikeskusta

Kärkihankkeen vastuhenkilö on kaavoituspäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuhenkilö
Luomme edellytykset elävälle ja viihtyisälle kaupunkiympäristölle, monipuoliselle työpaikka- ja asumistarjonnalle ja houkuttelevien investointikohteiden syntymiselle suunnitelmallisella, jatkuvalla kehittämistyöllä.	Keskustailmeen laatua ohjaavan suunnittelukäsikirjan laatiminen Hyvinkään keskustan ilmeen brändäämiseksi etenee.	Suunnittelukäsikirja (Design Manual) on hyväksytty kaupunginhallituksessa	Kaavoituspäällikkö
Luomme edellytykset elävälle ja viihtyisälle kaupunkiympäristölle, monipuoliselle työpaikka- ja asumistarjonnalle ja houkuttelevien investointikohteiden syntymiselle suunnitelmallisella, jatkuvalla kehittämistyöllä.	Aseman koulun alueen kehittäminen monipuolisena ja laadukkaana kaupunkikeskusta-alueena.	Valmistellaan idea- /laatukilpailu toteuttamiskelpoisen suunnitelman löytämiseksi asemakaavoituksen pohjaksi.	Kaupunkikehitysjohtaja ja Kaavoituspäällikkö

<p>Varmistamme keskustan ja palveluiden saavutettavuuden huolehtimalla sujuvasta ja turvallisesta liikkumisesta ja pysäköintimahdollisuuksista kaikille liikenne- muodoille mukaan lukien ajoneuvoliikenteen, laadukkaat pyöräily- ja kävelyreitit sekä -olosuhteet ja liikenteen matkakaketjut.</p>	<p>Keskustan pysäköinnin, pyöräpysäköinnin ja liityntäpysäköinnin kehittäminen Pysäköinnin linjausten mukaisesti.</p>	<p>Laaditaan keskitetyn pysäköinnin kehittämisselvitys keskusta-alueella.</p>	<p>Kaavoituspäällikkö sekä kunta- tekniikka ja liikennesuunnittelu</p>
--	---	---	--

Business Hyvinkää

Kärkihankkeen vastuuhenkilö on elinkeinopäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö
<p>Teemme vahvaa verkostomaista yhteistyötä osaavan työvoiman saatavuuden parantamiseksi ja työperäisen maahanmuuton lisäämiseksi. Kehitämme keskitetyn yhteispalvelupisteen (Palvelutori) toimintaa yhteistyökumppaneidemme kanssa. Kehitämme edelleen yritys- ja oppilaitosyhteistyötä työllisyyden edistämiseksi.</p>	<p>Kaupungin työllisyys- elinkeino ja kotouttamispalveluiden yhteensovittaminen kuntiin tuleviin valtion palveluihin (TE2025-uudistus)</p>	<p>TE2025 valmistelu etenee aikataulussa ja Hyvinkään palvelut on kuvattu 12/2024 mennessä</p>	<p>Työllisyyspäällikkö ja elinkeinopäällikkö</p>
<p>Työllisyydenhoidon palvelumme ovat entistä tehokkaampia ja vaikuttavampia. Organisoimme uudelleen työllisyydenhoidon palvelut ja vahvistamme yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Panostamme erityisesti nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseen.</p>	<p>Panostamme erityisesti nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseen.</p>	<p>Nuorten ja pitkäaikaistyöttömien määrät vuoden 2024 lopussa ovat pienempiä kuin 2023 vuoden lopussa.</p>	<p>Työllisyyspäällikkö ja elinkeinopäällikkö</p>

Tukipilaritavoitteet

Digitalisaatio

Tukipilarin vastuuhenkilö on tietohallintopäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö
Tarjoamme kuntalaisille ja asiakkaillemme helppokäyttöisiä ja turvallisia palveluita.	Kehitämme ja laajennamme sähköisen asiointin palveluita.	vähintään 1 uusi palvelu ehyvinkaa.fi kuntalaisen sähköiseen asiointiportaaliin.	Tietohallintopäällikkö

Henkilöstö

Tukipilarin vastuuhenkilö on työhyvinvointipäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö
Olemme houkutteleva työnantaja, jonka henkilöstö on ylpeä työpaikastaan. Luomme omalla toiminnallamme myönteistä kuvaa Hyvinkästä.	Henkilöstötutkassa 2023 esille nousseiden organisaatiotasosten henkilöstön kehittämistoimenpiteiden etenemisen seuranta ja loppuun saattaminen	Kehittämistarpeet on tunnistettu ja niiden toimenpidesuunnitelmat ja aikataulut on laadittu (Action tool) vuoden 2023 aikana. Toimenpiteisiin on ryhdytty.	Toimialajohtajat ja henkilöstöjohtaja

Kehitämme johtamista ja esimiestyötä määrätietoisesti sekä uskallamme uudistua ja kokeilla.	Rakennetaan Liideri -valmennusohjelmaa ja valmennusohjelma käynnistetään 2024 aikana.	Valmennusohjelma on käynnistynyt ja henkilöt ovat osallistuneet valmennuksiin.	Henkilöstöjohtaja
Kehitämme johtamista ja esimiestyötä määrätietoisesti sekä uskallamme uudistua ja kokeilla.	Johtaminen on linjakasta ja laadukasta. 360-arviointityökalun käyttöönotto johto ja päällikkötasolle ja kevyempi työkalu työjohtotasolle.	360 - arviointi lähtötaso selvillä.	Henkilöstöjohtaja

Kestävä kehitys

Tukipilarin vastuhenkilö on tekniikan ja ympäristön toimialan toimialajohtaja.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuhenkilö
Toimintamme rakentuu kestäväälle pohjalle. Toimimme vastuullisella tavalla, joka on ekologisesti, eettisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti kestävää sekä sosiaalisesti oikeudenmukaista.	Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	Ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma on hyväksytty vuoden loppuun mennessä	Ympäristötoimenjohtaja

Turvallisuus

Tukipilarin vastuuhenkilö on turvallisuuspäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö
Olemme päättäneet olla Suomen turvallisin kaupunki ja johtava paikallisen turvallisuussuunnittelun edelläkävijä. Kehitämme turvallisuustyötä kokonaisvaltaisesti riskienhallinnan, valmiussuunnittelun ja paikallisen turvallisuustyön näkökulmista	Kriisinjohtamismallin ja valmiussuunnitelman jalkauttaminen toimialojen turvallisuustyössä	- Valmiussuunnitelmat on hyväksytty toimialojen johtoryhmissä 2024 - jatkuvuudenhallinnan suunnitelmat integroitu toimialojen käytänteisiin. 2025 - uusien toimintatapojen harjoittelu valtakunnalliseen tai alueelliseen valmiusharjoitukseen osallistamalla loppuvuodesta. 2025	Toimialojen johtajat Turvallisuuspäällikkö

Kehittyvät peruspalvelut ja rakennemuutosten hallinta

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö
Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen	Hyvinvointia edistävien toimenpiteiden tunnistaminen ja toteuttaminen	Hyte-kerroin on suurempi tai yhtä suuri kuin vuonna 2023	Toimialojen johtajat

Opetuslautakunta - Sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024

Kärkihanketavoitteet

Laadukas koulutuspolku

Kärkihankkeen vastuhenkilö on perusopetuksen johtaja.

Päämäärä	Vuosittavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuhenkilö
Hyvinkäällä on mahdollisuus opiskella ja harrastaa läpi elämän vapaasti, luovasti ja joustavasti. Hyvinkään opistossa elinikäinen oppiminen toteuttaa sivistyksellistä tasa-arvoa.	Opiston markkinointisuunnitelman laatiminen ja markkinointikampanjan toteuttaminen yhteistyössä viestinnän kanssa.	Opiston kursseille ilmoittautuneiden määrän kasvu edelliseen vuoteen verrattuna. Onnistumisen mittari: + 300 ilmoittautunutta	Opiston rehtori
Lapset ja nuoret kohtavat toiminnan laadun opetusta koskevien päätösten ja käytännön toteutuksen kautta.	Osaamisen tason arviointi tasapuolista. Valtakunnallisten kokeiden käyttöönotto valituissa oppiaineissa 6. ja 9. luokalla ja tarvittavien toimenpiteiden tunnistaminen.	Valtakunnallisia kokeita tehty kahdessa oppiaineessa vuoden 2024 aikana ja niistä on kirjattu tunnistetut kehittämistoimet arvioinnissa. 9. luokkien kehittämistoimenpiteiden kartoittamisessa on kuultu lukion asiantuntijoita.	Perusopetuksen johtaja
Lapset ja nuoret kohtavat toiminnan laadun opetusta koskevien päätösten ja käytännön toteutuksen kautta.	Opintopistekurssitoiminnan käynnistäminen Kansalaisopistossa.	10 opintopistekurssia aloitettu 2024 aikana.	Opiston rehtori

<p>Yhteisöllisyyttä tukeva ilmapiiri, oppilaiden kanssa työskentelevien aikuisten välinen sujuva vuorovaikutus ja turvalliset, pedagogisesti innostavat oppimisympäristöt antavat hyvän pohjan kasvulle.</p>	<p>Ryhmäytymisen edesauttaminen sekä koulukiusaamisen ja yksinäisyyden vähentäminen</p> <p>Kouluvalmentajan palkkaaminen lukioasteelle</p>	<p>Lukion hyvinvointikyselyn, ja kiusaamista kokeneiden määrä on pienempi kuin edeltäneessä kyselyssä.</p>	<p>Lukion rehtori</p>
--	--	--	-----------------------

Kulttuuri- ja hyvinvointilautakunta - Sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024

Kärkihanketavoitteet

Aktiivinen elämiskaupunki

Kärkihankkeen vastuuhenkilö on kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö
Edistämme liikunnan, retkeilyn ja luontomatkailun edellytyksiä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Kehitämme Usmin aluetta.	Usmin alueelle pääsyn parantaminen. (Vaihtoehtoisten pysäköintialueiden kartoitus)	Vaihtoehtoisten pysäköintialueiden suunnitelma on hyväksytty lautakunnassa.	Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja
Edistämme liikunnan, retkeilyn ja luontomatkailun edellytyksiä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Kehitämme Usmin aluetta.	Usmin reittien opastusmerkinnät päivitetty eri käyttäjäryhmät huomioon ottaen	Reittien opastusmerkinnät ja karttasovellukset ovat päivitetty. Soveltuvat kartat viety kaupungin kotisivuille.	Liikuntapäällikkö
Tuemme taiteen ammattilaisten työskentelyedellytyksiä ja pyrimme tarjoamaan kulttuurin tekijöille mahdollisuudet pitkäjänteiseen työhön.	Laaditaan vaihtoehdot toimintamalleiksi taiteen ammattilaisten työskentelyn tukemisesta vuonna 2023 tehdyn selvityksen pohjalta olemassa olevien määrärahojen puitteissa	Toimintamalli hyväksytty 12/2024 mennessä.	Kulttuuri- ja tapahtumapäällikkö, museonjohtaja, kiinteistöjohtaja

Tekninen lautakunta - Sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024

Kärkihanketavoitteet

Laadukas koulutuspolku

Kärkihankkeen vastuhenkilö on perusopetuksen johtaja.

Vuositaloite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö
Hangonsillan alueen uusi koulu ja päiväkot	Rakentaminen aloitetaan vuonna 2024	Kiinteistöjohtaja

Kehittyvä kaupunkikeskusta

Kärkihankkeen vastuhenkilö on kaavoituspäällikkö.

Vuositaloite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö
Hangonsilta 1b alueen puistot	Puistojen suunnitelmat ovat valmiit	Tekninen johtaja

Tukipilaritavoitteet

Talous

Tukipilarin vastuhenkilö on talousjohtaja.

Päämäärä	Vuositaloite ja toimenpiteet	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö
Hyvä talousosaaminen	Esimiesten talouden seurantaosaaminen ja ennustetarkkuus paranee	Vuoden mittaan tarkennetaan vuosiennustetta kuukausiraportteissa (ennusteputki)	Toimialajohtaja

Henkilöstö

Tukipilarin vastuhenkilö on työhyvinvointipäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuhenkilö
Henkilöstötyytyväisyyden parantaminen	Henkilöstökyselystä esiin nousevien asioiden parantaminen	Toimenpiteet ovat käynnissä ja niiden etenemistä seurataan.	Johtajat

Turvallisuus

Tukipilarin vastuhenkilö on turvallisuus- ja riskienhallintakoordinaattori.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuhenkilö
Rakennushankkeiden turvallisuus	Mitataan ja raportoidaan työturvallisuuden kehitystä	MVR- ja TR-mittaustasot vähintään 95%	Kiinteistöjohtaja ja tekninen johtaja
Varautumisen tehostaminen	Varautumissuunnitelman toimintakorttien laatiminen	Vähintään 5 toimintakorttia laadittu	Johtajat

Kestävä kehitys

Tukipilarin vastuuhenkilö on tietohallintopäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö
Rakennettua ympäristöä suunnitellamme ja rakentaessamme teemme päätöksiä ja toimenpiteitä, jotka parantavat energiatehokkuutta, tukevat elinympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta sekä resurssi- viisautta.	Rakentaminen aloitetaan vuonna 2024. Hankesuunnitelmassa huomioitu toiminnallinen kestävyys, terveys ja turvallisuus sekä kestävä liikunnan muodot.	Hangonsillan alueen uuden koulun ja päiväkodin ratkaisissa huomioidaan kestävä kehityksen periaatteet	Kiinteistöjohtaja
Edistämme kestävä liikku- misen mahdollisuuksia koko kau- punkimme alueella.	Ajoneuvojen sähköistäminen edistyy	Rakennamme vähintään 7 kpl sähköautojen yhteiskäyttö- latauspisteitä	Kiinteistöjohtaja

Digitalisaatio

Tukipilarin vastuuhenkilö on tietohallintopäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö
Kiinteistöhoito- toiminnan ke- hittäminen	Palvelupyynn- töjen vasteajan parantaminen	Vasteaika alle 2 päivää 80 % palvelupyynnöissä	Kiinteistöjohtaja
Robotisaation hyödyntäminen	Teknisen keskuksen toiminnassa etsitään käyttökohteita roboteille	Vähintään yksi robotti on otettu käyttöön	Tekninen johtaja

Ympäristölautakunta - Sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024

Tukipilaritavoitteet

Demokratia ja osallisuus

Tukipilarin vastuhenkilö on hallintojohtaja.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2024	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuhenkilö
Tuemme ympäristökasvatusta ja kuntalaisten ympäristötietoisuuden lisääntymistä.	Ympäristöterveydenhuoltoyksikön toiminnan esittely valitussa somekanavassa (blogi tms.). Asiakastilaisuuksien järjestäminen vuorovaikutuksen tehostamiseksi ja tiedonkulun parantamiseksi.	Ympäristöterveydenhuollon valtakunnallinen arviointiasteikko oivallisesta välttävään A - D (Vati-järjestelmä). Tavoitetaso: 90 % arviointikohteista saa tulokseksi vähintään B eli hyvä.	1. kaupungineläinlääkäri

Talous

Tukipilarin vastuhenkilö on talousjohtaja.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2024	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuhenkilö
Palvelutuotannon ja -rakenteiden kehittäminen on jatkuvaa ja taloudellisesti kestävää.	Rakentamislain tuomien muutoksien hallinta	Rakentamislain toimintamallien haltuunotto ja siihen liittyvä koulutus. Henkilöstö on osallistunut koulutuksiin ja kunnalliset määräykset ovat käyttöönotettavissa vuoden 2025 alusta.	Johtava rakennustarkastaja

Henkilöstö

Tukipilarin vastuuhenkilö on työhyvinvointipäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2024	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö
Huolehdimme työhyvinvoinnin edistämisestä ja ylläpitämisestä	Ympäristökeskuksen henkilöstön työhyvinvoinnin ja pitovoiman vahvistaminen	Kehittämistoimenpiteiden toteuttaminen	Ympäristötoimenjohtaja

Hyvinkään Vesi - Sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024

Tukipilaritavoitteet

Talous

Tukipilarin vastuhenkilö on talousjohtaja.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2024	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuhenkilö
Laskuttamattoman veden määrän väheneminen	Vesijohtoverkoston aluemittausjärjestelmän aluejaon suunnittelu	Suunnitelma aluemittausjärjestelmän mittauskaivojen sijoitumisesta valmistunut	Verkostopäällikkö

Henkilöstö

Tukipilarin vastuhenkilö on työhyvinvointipäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2024	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuhenkilö
Henkilöstön osaamisen kehittäminen	Koko henkilöstön koulutussuunnitelma	Koulutussuunnitelma on tehty	Vesihuoltojohtaja ja yksikön päälliköt

Turvallisuus

Tukipilarin vastuhenkilö on turvallisuus- ja riskienhallintakoordinaattori.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2024	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuhenkilö
Varautumisen tehostaminen	Varautumissuunnitelman toimintakorttien laatiminen	Vähintään 10 toimintakorttia laadittu	Vesihuoltojohtaja

Kestävä kehitys

Tukipilarin vastuhenkilö on ympäristötoimenjohtaja.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2024	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuhenkilö
Kaltevan puhdistamon jälkikäsittelylaitoksen rakentaminen	Kaltevan puhdistamon jälkikäsittelylaitoksen käyttöönotto 2024 vuoden aikana	Jälkikäsittelylaitos toimii suunnitelmien mukaisesti. Puhdistetun jäteveden fosforipitoisuus on alle 0,15 mg/l (neljännesvuosikeskiarvona).	Käyttöinsinööri

Digitalisaatio

Tukipilarin vastuhenkilö on tietohallintopäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2024	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuhenkilö
Vesimittareiden etäluenta	Etäluennan laajentaminen	3000 etäluettavaa mittaria asennettu ja käytössä	Verkostopäällikkö

Kestävän talouden ohjelma

Kestävän talouden ohjelma, seuranta

Talousarvio 2024

Kestävän talouden ohjelman toimenpiteiden eurovaikutukset toimialoittain vuosille 2020-2024

Päätöksenteko:	Konsernipalvelut ja hallinto:	Sivistystoimi:	Tekniikka ja ympäristö:
• 0,4 milj. euroa	• 1,4 milj. euroa	• 4,8 milj. euroa	• 2,3 milj. euroa

Yhteensä 8,8 milj. euroa

Ilman Keusotea ja veronkorotusta

Kaikki yhteensä 14,0 milj. euroa

HYVINKÄÄ

Lisäksi:

Keusote:	Kunnallisvero:
• 0,9 milj. euroa	• 4,4 milj. euroa

Päätöksenteko

Toimenpide	Yhteensä	Kum. 2020-2023	Vuosi 2024
1. Kärkihankkeisiin kohdennettujen kehittämismäärärahojen vähentäminen. Ajoitus: 2021 Eurovaikutus 100.000 €	100 000	100 000	
2. Palkankorotuksiin ja ylläpitäviin henkilösivukulmaksujen tasoituskuluihin varatun määrärahan purkaminen. Ajoitus: 2021 Eurovaikutus 120.000 €	120 000	120 000	
3. Markkinointimäärärahojen vähentäminen portaattain. Ajoitus: 2021-2023 Eurovaikutus: 50.000 €	50 000	50 000	
4. Hallinnon, tarkastustoimen, lakimiesresurssin ja tietosuojatyön uudelleen organisointi. Ajoitus: 2021-2023 Eurovaikutus: 150.000 € Henkilöstövaikutus: 3 htv	150 000	150 000	

■ = Toteutettu, säästö toteutuu
■ = Toteutuu osin/myöhässä
■ = Ei toteudu

Konsernipalvelut ja -hallinto

Toimenpide	Yhteensä	Kum. 2020-2023	Vuosi 2024
5. Talousprosessien tehostaminen ja kehittäminen, toiminnan keskittäminen sekä tehtävien uudelleen organisointi. Ajoitus: 2021-2022 Eurovaikutus: 230.000 € Henkilöstövaikutus: 3 htv	230 000	230 000	
6. Tietohallinnon kehittämismäärärahojen vähentäminen. Vähennyksen jälkeen määrärahat ovat sillä tasolla, miten ne ovat toteutuneet viime vuosina. Ajoitus: 2020-2021 Eurovaikutus: 70.000 €	70 000	70 000	
8. Hankintojen tehostaminen hankintaprosessia kehittämällä ja hankintapalvelujen henkilöstön osaamista kehittämällä. Edellyttää keskitettyä hankintapalvelua. Saattaa ajoittain ruuhkauttaa hankintoja ja kasvattaa tarvetta hankintojen ennakoinnille ja suunnittelulle. Ajoitus: 2021 Eurovaikutus: 40.000 € Henkilöstövaikutus: 1 htv	40 000	40 000	
9. Ulkoistetun työterveyshuoltopalvelun oston euromäärän vuosittainen määrittäminen. Henkilöstön vähenemisen tuomat vaikutukset tuleville vuosille. Ajoitus: 2021 Eurovaikutus: 100.000 €	100 000	100 000	
10. Uudelleen sijoittamisen valmistusmäärärahan vähentäminen. Ajoitus: 2020-2021 Eurovaikutus: 80.000 €	80 000	80 000	
11. HR:n keskittäminen, prosessien tehostaminen ja tehtävien uudelleen organisointi. Pitää sisällään eri toimialoilta keskitettävän HR-henkilöstön henkilöstöpalveluihin. Ajoitus: 2021 Eurovaikutus: 40.000 € Henkilöstövaikutus: 1 htv	40 000	40 000	

■ = Toteutettu, säästö toteutuu
■ = Toteutuu osin/myöhässä
■ = Ei toteudu

Konsernipalvelut ja -hallinto

Toimenpide	Yhteensä	Kum. 2020-2023	Vuosi 2024
12. Matkailutoimen säästöt, matkailuyhdistyksen perustaminen. Ajoitus: 2020-2021 Eurovaikutus: 100.000 € Henkilöstövaikutus: 1 htv	100 000	100 000	
13. Tonttipalveluiden tulojen lisäys (hintojen korotus, palveluiden hinnoittelu). Ajoitus: 2020-2024 Eurovaikutus: 23.000 €	23 000	18 000	5 000
14. Kaavoituksen kaavoitustaksojen ja aineisto- ja tulostehinnastojen korotus. Ajoitus: 2020-2024 Eurovaikutus: 23.000 €	23 000	18 000	5 000
15. Maanvuokratulojen lisäys. Ajoitus: 2020-2024 Eurovaikutus: 200.000 €	200 000	175 000	25 000
16. Työllisyyden hoidon tehostaminen. Tavoitellaan työttömien työllistymistä erilaisin keinoin, kuten Hyria-yhteistyö, työkokeilu- ja palkkatukityöpaikat, kaupungin hankintojen kautta työllistäminen, työ- ja toimintakykyarviointi -tiimi Keusoteen, TE-toimiston ja Keusote-kuntien kanssa tehtävän yhteistyön tiivistäminen. Siirretään vuosille 2024-2028, johtuen työllisyystilanteesta tapahtuneista muutoksista. Ohjelmakauden ulkopuolelle jää 200.000 euroa. Ajoitus: 2024 Eurovaikutus: 54.000 €	54 000	0	54 000
17. Konserniin liittyvät osinko-, omistus- ja avustusjärjestelyt. Ajoitus: 2021-2023 Eurovaikutus: 479.000 €	479 000	469 000	10 000

HYVINKÄÄ

■ = Toteutettu, säästö toteutuu
■ = Toteutuu osin/myöhässä
■ = Ei toteudu

Sivistystoimen hallinto ja kehittäminen

Toimenpide	Yhteensä	Kum. 2020-2023	Vuosi 2024
18. Tarvike- ja palveluhankintojen leikkaaminen (10 %). Ajoitus: 2021-2022 Eurovaikutus: 47.000 €	47 000	47 000	
19. Hyvinkään taidekoulun tuki ry:n avustuksen sopeuttaminen, 50 % nykytasosta. Ajoitus: 2021 Eurovaikutus: 13.000 €	13 000	13 000	

HYVINKÄÄ

■ = Toteutettu, säästö toteutuu
■ = Toteutuu osin/myöhässä
■ = Ei toteudu

Perusopetus, oppilasmäärän väheneminen ja kouluverkon muutokset

Toimenpide	Yhteensä	Kum. 2020-2023	Vuosi 2024
20. Härkävehmaan koulun toiminnasta luopuminen. Oppilaat sijoitettaisiin pääsääntöisesti Pohjoispuiston kouluun. Opettajat sijoituvat muihin kouluihin, kaikille virassa oleville ei riitä töitä. Eestyksessä huomioitu myös vaikutukset Ateria- ja puhtauspalveluihin. Ajoitus: 2021-2022 -> 2022-2023 Eurovaikutus: 260.000 € Henkilöstövaikutus: 2 htv + 2 htv (apu)	260 000	260 000	
21. Uudenkyllän koulun toiminnasta luopuminen. Koulun oppilasmääräperusteinen luopuminen. Oppilaat sijoittuvat olemassa oleviin muiden koulujen ryhmiin. Laskelmassa huomioitu mahdollinen kotikuntakorvauksen pieneminen. Eestyksessä huomioitu myös vaikutukset Ateria- ja puhtauspalveluihin sekä Tilakeskukseen. Ajoitus: 2020-2021 Eurovaikutus: 225.000 € Henkilöstövaikutus: 3 htv	225 000	225 000	
23. Oppilasmäärän vähenemisen tuoma vaikutus opetusryhmien määrään. Opetusryhmien väheneminen ei vaikuta oppilaisiin. Ajoitus: 2020-2024 Eurovaikutus: 400.000 € Henkilöstövaikutus: 8 htv	400 000	280 000	120 000

HYVINKÄÄ

■ = Toteutettu, säästö toteutuu
■ = Toteutuu osin/myöhässä
■ = Ei toteudu

Perusopetus, lakisääteisen minimitason ylittävän palvelun purkaminen

Toimenpide 24. Oppilasmäärät kehittyneet normaalin ryhmäkoon mukaisiksi. Tavoite täyttynyt, eikä tarvetta eurovähennykselle.
Toimenpide 25. Kaupunginhallitus (30.10.2023) päätti esittää valtuustolle, että englanninkielisiä luokkia ei lakkauteta ja että opetuslautakunnalle ei lisätä vastaavaa määrärahaa vaan opetuslautakunta huomioi asian perusopetus -palvelualueen käyttösuunnitelmapäätöksessä.

Toimenpide	Yhteensä	Kum. 2020-2023	Vuosi 2024
24. Musiikki- ja tanssiryhmien lopettaminen asteittain. Oppilaille ei enää jatkossa tarjota mahdollisuutta painotettuun musiikki- ja tanssiryhmäopetukseen. Oppilaat sijoituvat olemassa oleviin muihin luokkiin. Oppilasmäärien tulee kehittyä normaalin ryhmäkoon mukaisiksi vuoteen 2023 mennessä, jotta opetus säilyy. Syksystä 2024 lähtien mahdollistaa yhden opetusryhmän vähennyksen kouluissa vuotta kohden. Ajoitus: 2024 Eurovaikutus: 21.000 € Henkilöstövaikutus: 0,5 htv	21 000	0	21 000
25. Englanninkielisten luokkien lopettaminen asteittain. Oppilaille ei enää jatkossa tarjota mahdollisuutta painotettuun englannin opetukseen. Oppilaat sijoituvat olemassa oleviin muihin luokkiin. Oppilasmäärien tulee kehittyä normaalin ryhmäkoon mukaisiksi vuoteen 2023 mennessä, jotta opetus säilyy. Syksystä 2024 lähtien mahdollistaa yhden opetusryhmän vähennyksen kouluissa vuotta kohden. Ajoitus: 2024 Eurovaikutus: 21.000 € Henkilöstövaikutus: 0,5 htv	21 000	0	21 000
26. Yläkoulujen pisteryhmien poistaminen (biologia, maantieto ja englanti). Yläkoulujen oppilaita opetetaan enemmän koko luokan ryhmissä. Ajoitus: 2021-2022 Eurovaikutus: 74.000 € Henkilöstövaikutus: 1,5 htv	74 000	74 000	
30. Tuntijako valtakunnan minimiin (224 vvt). Päätös 225,5 vvt. Hyvinkään kohdalla tarkoitaisi alakoulujen osalta 2 vvt:n vähentämistä ja yläkoulujen osalta 1 vvt:n vähentämistä. Hyvinkää nyt 227 vvt (lähialueen kunnat: Hausjärvi 230 vvt, Järvenpää 226 vvt, Kerava 226 vvt, Mäntsälä 229 vvt, Nurmijärvi 226 vvt, Riihimäki 228 vvt, Tuusula 229 vvt ja Vihti 228 vvt). Muutetaan toimenpide-ehdotuksen tuntijaon vähennyistä pienemmäksi, pyritään takaamaan alakouluikäisille minimiä enemmän tunteja. Ajoitus: 2021-2022 Eurovaikutus: 90.000 € Henkilöstövaikutus: 1-2 htv	90 000	90 000	
31. Ohjaajaresurssin sopeuttaminen. Tällä hetkellä ohjaajia on 104, joista neljännes on hankerahoituksella ja lisäksi neljännes määräaikaista. Tukea tarvitsevien oppilaiden tuen järjestäminen muuttuu haastavammaksi. Ajoitus: 2021-2024 Eurovaikutus: 500.000 € Henkilöstövaikutus: 25 htv	240 000	240 000*	

HYVINKÄÄ

*Perusopetuksen toimenpiteestä 31. on poistettu vuodesta 2023 lähtien uudet toimenpiteet. KV 14.11.2022 § 85.

■ = Toteutettu, säästö toteutuu
■ = Toteutuu osin/myöhässä
■ = Ei toteudu

Perusopetus, muut toimenpiteet

Toimenpide 39. Määräaikaisten työntekijöiden palkkaaminen vain koulupäivien ajaksi: tavoite poistettu ja korvaava tavoite käsitellään vuoden 2023 talousarvion yhteydessä (KV 25.4.2022 §25). Kohdennettiin kaikille toimialoille.

Toimenpide 40. Oppilashuollon lisäresursointi. Vuodesta 2023 alkaen koulukuraattorit ja -psykologit siirtyivät hyvinvointialueelle.

Toimenpide	Yhteensä	Kum. 2020-2023	Vuosi 2024
32. Aamu- ja iltapäivähoidon koordinaattorin töiden uudelleen järjestely. Palvelu pystytään tuottamaan henkilövähennyksestä huolimatta. Ajoitus: 2020-2021 Eurovaikutus: 45,000 € Henkilövaikutus: 1 htv	45 000	45 000	
35. Oppikirja- ja tarvikkehankintojen sopeuttaminen laskevaan oppilasmäärään. Uuden opetussuunnitelman mukaisten materiaalien hankkiminen on edelleen puutteellista. Ajoitus: 2021-2023 Eurovaikutus: 15,000 €	15 000	15 000	
36. ICT-koneiden ja laitteiden, kalusto-, rakennus- ja muiden materiaalihankintojen määrärahojen vähentäminen. Ajoitus: 2021-2023 Eurovaikutus: 20,000 €	20 000	20 000	
37. Henkilöstön koulutusmäärärahojen vähennys. Vaikuttaa henkilöstön koulustavoitteiden täyttämiseen. Ajoitus: 2021-2023 Eurovaikutus: 10,000 €	10 000	10 000	
39. Määräaikaisten työntekijöiden palkkaaminen vain koulupäivien ajaksi (elo-toukokuu). Eivaituta henkilöstön määrään lukuvuoden aikana, palkanmaksua ei ole kesä-heinäkuussa. Voi vaikuttaa rekrytointiin ja Hyvinkään houkuttelevuuteen työnantajana. Ajoitus: 2021 Eurovaikutus: 400,000 € Henkilöstövaikutus: 10 htv		0	
40. Oppilashuollon lisäresursointi. Palkataan 1 työpäri lisää (koulukuraattori ja -psykologi). Tavoitellaan erikoissairaanhoidon ja lastensuojelun kulojen vähennystä perustason edullisemmalla työllä. Lisäksi toimella pystytään lisäämään ryhmäkuritoutusta. Ajoitus: 2022-2023 Eurovaikutus: -120,000 € (kasvattaa tasapainotettavaa eurosummaa) Henkilöstövaikutus: +2 htv (lisää kaupungin työntekijöitä)	-120 000	-50 000	

HYVINKÄÄ

 = Toteutettu, säästö toteutuu
 = Toteutuu osin/myöhässä
 = Ei toteudu

Taiteen perusopetus

Toimenpide	Yhteensä	Kum. 2020-2023	Vuosi 2024
41. Musiikkiopiston avustuksen sopeuttaminen (20 % kolmen vuoden aikana). Voi vaikuttaa palvelun tarjontaan ja asiakasmaksuihin. Ajoitus: 2021-2023 Eurovaikutus: 122,800 €	122 800	122 800	
42. Taito Uusimaan avustuksen sopeuttaminen (20 % kolmen vuoden aikana). Voi vaikuttaa palvelun tarjontaan ja asiakasmaksuihin. Ajoitus: 2021-2023 Eurovaikutus: 13,600 €	13 600	13 600	
43. Kuvataidekoulun määrärahojen vähennys (10 % ulkoisista toimintamenoista). Voi vaikuttaa palvelun tarjontaan. Ajoitus: 2021-2023 Eurovaikutus: 30,000 €	30 000	30 000	

HYVINKÄÄ

 = Toteutettu, säästö toteutuu
 = Toteutuu osin/myöhässä
 = Ei toteudu

Yleissivistävä koulutus

Toimenpide	Yhteensä	Kum. 2020-2023	Vuosi 2024
44. Lukion kurssitarjonnan vähentäminen 35 kurssilla vuodessa. Minimiryhmäkokoiksi 15 opiskelijaa. Ajoitus: 2021-2023 Eurovaikutus: 360.000 € Henkilöstövaikutus: 3 htv	360 000	360 000	
45. Työpajatoiminnan hankinnan vähentäminen. Ajoitus: 2021-2023 Eurovaikutus: 105.000 €	60 000	60 000	
46. Hyvinkään Opiston maksutuottojen lisääminen ja toiminnan tehostaminen. Opiston käytössä olevien tilojen pienemisen vaikutus Ateria- ja puhtauspalveluihin. Ajoitus: 2021-2023 Eurovaikutus: 125.000 € Henkilöstövaikutus: 0,5 htv	125 000	125 000	

HYVINKÄÄ

 = Toteutettu, säästö toteutuu
 = Toteutuu osin/myöhässä
 = Ei toteudu

Varhaiskasvatus, lapsimäärän väheneminen ja palveluverkon muutokset

Toimenpide	Yhteensä	Kum. 2020-2023	Vuosi 2024
47. Opelan päätös 28.1.2020 §2, oikaisuvaatimuksen käsittely 31.3.2020 §25: Hyvinkäänkylän päiväkodin toiminnasta luopuminen. Päiväkodissa on 2 ryhmää. Vaikutus 33 kokopäivähoitoa käyttävään lapseen ja 19 kerhoa käyttävään lapseen. Lapset siirtyivät muihin päiväkoteihin (oma/ostopalvelu). Esityksessä huomioitu myös vaikutukset Ateria- ja puhtauspalveluihin sekä Tilakeskukseen. Ajoitus: 2020-2021 Eurovaikutus: 210.000 € Henkilöstövaikutus: 7 htv	210 000	210 000	
51. Perhepäivähoidosta luopuminen. Perhepäivähoitopaikan suosio on vähentynyt, hakemuksia perhepäivähoitoon tulee vähän. Vaikutus noin 41 lapseen. Lisäksi perhepäivähoitajien rekrytointi on haastavaa, hoitajien ja perheiden toiveiden mukaiset alueet eivät välttämättä kohtaa tarpeen kanssa. Ajoitus: 2021-2023 Eurovaikutus: 246 000 € Henkilöstövaikutus: 14 htv	246 000	226 000	
52. Johtamiskokonaisuuksien tarkastelu palveluverkkomuutoksien yhteydessä. Ajoitus: 2020-2022 Eurovaikutus: 79.000 € Henkilöstövaikutus: 1,5 htv	79 000	47 000	
53. Kotihoidontuen ja yksityisen hoidontuen menojen vähentyminen lasten määrän vähentyessä. Mikäli lasten osallisuusaste varhaiskasvatuksessa nousee, on säästö pienempi. Ajoitus: 2021-2023 Eurovaikutus: 412.000 €	412 000	412 000	

HYVINKÄÄ

 = Toteutettu, säästö toteutuu
 = Toteutuu osin/myöhässä
 = Ei toteudu

Varhaiskasvatus, toiminnalliset muutokset

Toimenpide	Yhteensä	Kum. 2020-2023	Vuosi 2024
54. Opelan päätös 3.3.2020 §16: Asiakasmaksujen nostaminen. Asiakkaista n. 25 % on 0-maksuluokassa ja enimmäismaksua maksaa n. 53 % asiakkaista. Asiakasmaksun arvioitaisiin nousevan n. 25 - 35 %:lla. Arvio asiakasmaksujen muodostumisesta perustuu palveluvaiikon uusimiseen. Ajoitus: 2020-2021 Eurovaikutus: 150.000 €	150 000	150 000	
55. Toteutuksessa: Kerhorakenteen uudistaminen ja henkilöstörakenteen muuttaminen vaka ih-painotteiseksi. Kohtaamispaikkatoiminnan muuttaminen perhekahvilatyypiseksi, säilyttäen kuitenkin ryhmäohjauksen, esim. vauvatreffit. Ajoitus: 2021 Eurovaikutus: 95.000 € Henkilöstövaikutus: 3 htv	95 000	95 000	
56. Varhaiskasvatuksen käyttöastetavoitteeksi 85-90% ja täyttöasteeksi 105-110%. Toimella voidaan vähentää palvelujen ostotarvetta. Ajoitus: 2021 Eurovaikutus: 130.000 €	130 000	130 000	
57. Päiväkotien päivystysluontoisen toiminnan supistaminen. Kesän päivystysaika, 5-6 viikkoa, vaikuttaa perheiden hoitomatkkaan. Henkilöstön lomat voidaan keskittää ja sijaistarpeita vähentää. Ajoitus: 2021 Eurovaikutus: 42.000 €	42 000	42 000	
59. Ryhmävastajista luopuminen eläköitymisen myötä. Ajoitus: 2021 Eurovaikutus: 64.000 € Henkilöstövaikutus: 2 htv	64 000	64 000	
60. Kasvatusateriaoiden vähennys, ryhmää kohden yksi ruokailija. Ajoitus: 2021-2022 Eurovaikutus: 40.000 €	40 000	40 000	
62. Varhaiskasvatuksen tarvike- ja materiaalihankintojen supistaminen. Ajoitus: 2021-2022 Eurovaikutus: 31.000 €	31 000	31 000	
63. Henkilöstön koulutus- ja kehittämismäärärahojen vähennys. Hyödynnetään ja kehitetään vakan sisäisiä koulutusmahdollisuuksia. Ajoitus: 2023 Eurovaikutus: 24.000 €	24 000	24 000	

HYVINKÄÄ

■ = Toteutettu, säästö toteutuu
■ = Toteutuu osin/myöhässä
■ = Ei toteudu

Kulttuuri- ja hyvinvointipalvelut

Toimenpide	Yhteensä	Kum. 2020-2023	Vuosi 2024
64. Museopalveluiden kehittäminen. Museolla jatkossa yksi johtaja. Ajoitus: 2020 Eurovaikutus: 52.000 € Henkilöstövaikutus: 1 htv	52 000	52 000	
65. Liikuntapalveluiden hinnankorotukset asiakasmaksuihin (n. 5 %/vuosi). Ajoitus: 2021-2022 Eurovaikutus: 120.000 €	120 000	120 000	
66. Liikuntapalveluiden avustusten vähentäminen ja vuokrasopimusten tarkistaminen. Ajoitus: 2021-2022 Eurovaikutus: 25.000 €	25 000	25 000	
67. Yleisen kulttuuritoiminnan avustusten ja markkinointikustannusten vähentäminen. Ajoitus: 2022 Eurovaikutus: 70.000 €	70 000	70 000	
69. Hyvinkääselin tuotantojen kustannustehokkuuden parantaminen. Ajoitus: 2022 Eurovaikutus: 22.000 €	22 000	22 000	
70. Kirjastopalveluiden kehittäminen. Paavolan sivukirjaston sulkeminen, toimintoja keskitetään pääkirjastoon, vahtimestarin toimen täyttämättä jättäminen, aineistohankinnat. Ajoitus: 2021-2023 Eurovaikutus: 135.000 € Henkilöstövaikutus: 2,5 htv	135 000	135 000	

HYVINKÄÄ

■ = Toteutettu, säästö toteutuu
■ = Toteutuu osin/myöhässä
■ = Ei toteudu

Tekninen keskus

- Toimenpiteet 72. ja 73. siirtyivät vuoteen 2023. Paikallisliikenteen sopimuksen alkaminen siirtyi ennakoitua myöhemmäksi ja sopimuksen ensimmäisen ja toisen vuoden maksueriä painotettiin loppuvuosi suuremmiksi.

Toimenpide	Yhteensä	Kum. 2020-2023	Vuosi 2024
71. Organisaation tehostaminen ja kilpailukykyyn parantaminen tuotannollisin ja taloudellisin perustein työntekijämäärää supistamalla henkilöstön tehtäviä muuttamalla ja yhdistelemällä siten, että ydinpalvelutuotanto ei kuitenkaan oleellisesti heikenny. Palveluita karsitaan ja palveluiden taso laskee, mutta oikein kohdennettuna ei kuitenkaan suurta vaikutusta ydinpalveluihin. Sisältää myös Keusoten myydyin inva-kuljetuspalvelun päättymisen. Ajoitus: 2021-2023 Eurovaikutus: 745.000 € Henkilöstövaikutus: 24-25 htv	745 000	745 000	
72. Paikallisliikenteen käyttöoikeussopimuksen polttoaineeksi valitaan nykyinen biodieseli eikä siirrytä sähköenergian käyttöön. Summa sisältää vaikutuksen joukkoliikennetukeen. Ajoitus: 2021 Eurovaikutus: 50.000 €	50 000	0	
73. Paikallisliikenteen supistaminen 10 %. Summa sisältää vaikutuksen joukkoliikennetukeen. Ajoitus: 2021 Eurovaikutus: 80.000 €	80 000	0	
75. Katujen ja puistojen alueurakan sekä katuvalojen alueurakan päättymisen jälkeen tehdään työt omajohtoisesti pienemmillä ulkoisilla kokonaismennoilla. Ajoitus: 2022 Eurovaikutus: 100.000 € Henkilöstövaikutus: kausityöntekijöitä 3-5 lisää	100 000	100 000	
76. Kaupungin talousmetsien hakkuiden lisäys 100%. Ajoitus: 2021-2022 Eurovaikutus: 200.000 €	200 000	200 000	

HYVINKÄÄ

■ = Toteutettu, säästö toteutuu
■ = Toteutuu osin/myöhässä
■ = Ei toteudu

Tilakeskus

Toimenpide	Yhteensä	Kum. 2020-2023	Vuosi 2024
77. Kouluisäntien toiminta-alueen laajentaminen, 2-3 koulua kouluisäntää kohti. Muutoksen myötä kouluissa ei ole kouluisäntää jatkuvasti paikalla. Ajoitus: 2020-2022 Eurovaikutus: 180.000 € Henkilöstövaikutus: 5 htv	180 000	180 000	
78. Organisaation tehostaminen ja kilpailukykyyn parantaminen. Työntekijämäärän supistaminen henkilöstön tehtäviä muuttamalla ja yhdistelemällä siten, että ydinpalvelutuotanto ei kuitenkaan oleellisesti heikenny. Ajoitus: 2021 Eurovaikutus: 250.000 € Henkilöstövaikutus: 5 htv	250 000	250 000	
79. Ulkoisten rakentamispalveluiden ja konsultointien ostamisen vähentäminen. Ajoitus: 2021-2022 Eurovaikutus: 90.000 €	90 000	90 000	

HYVINKÄÄ

■ = Toteutettu, säästö toteutuu
■ = Toteutuu osin/myöhässä
■ = Ei toteudu

Ympäristökeskus

Toimenpide	Yhteensä	Kum. 2020-2023	Vuosi 2024
80. Ympäristökeskuksen henkilöstöjärjestelyt. Ajoitus: 2021 Eurovaikutus: 35.000 € Henkilöstövaikutus: 1 htv	35 000	35 000	
81. Rakennusvalvonnan erityissuunnitelmien digitoinnin ostopalveluhankinnan lopettaminen. Ajoitus: 2021 Eurovaikutus: 20.000€	20 000	20 000	
82. Ympäristöterveydenhuollon klinikkamaksun käyttöönottoaminen. Ajoitus: 2020 Eurovaikutus: 10.000 €	10 000	10 000	

HYVINKÄÄ

 = Toteutettu, säästö toteutuu
 = Toteutuu osin/myöhässä
 = Ei toteudu

Tekniikan ja ympäristön hallinto ja kehittäminen

- Pysäköintivirhemaksun korotus on saatu voimaan kesällä 2021. Eurovaikutusta ei tavoiteta.

Toimenpide	Yhteensä	Kum. 2020-2023	Vuosi 2024
83. Hallinnon ja tietopalveluiden henkilöstöjärjestelyt. Työntekijämäärän supistaminen henkilöstön tehtäviä muuttamalla ja yhdistelemällä siten, että ydinpalvelutuotanto ei oleellisesti kuitenkaan heikenny. Vaikuttaa 3D kaupunkikehityksen etenemisnopeuteen. Ajoitus: 2020-2021 Eurovaikutus: 200.000 € Henkilöstövaikutus: 2-3 htv	200 000	200 000	
84. Pysäköintivirhemaksun korottaminen 60 euroon. Ajoitus: 2021 Eurovaikutus: 100.000 €	100 000	0	
85. Ulkoisten asiantuntijapalveluostojen vähentäminen sekä muut hallinnon menojen tarkastelut, kuten postimaksujen siirto edullisempaan hintaluokkaan. Ajoitus: 2020-2021 Eurovaikutus: 169.000 €	169 000	169 000	

HYVINKÄÄ

 = Toteutettu, säästö toteutuu
 = Toteutuu osin/myöhässä
 = Ei toteudu

Yhteenveto

- Sosiaali- ja terveyspalveluille asetettu säästötavoite ei toteudu vuonna 2022. 1.1.2023 sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät Hyvinvointialueelle.
- Perusopetuksen toimenpide 24. Oppilasmäärä on kasvanut tavoitteen tasolle, joten toimenpiteen eurovaikutusta (24 000 euroa) ei toteuteta.
- Perusopetuksen toimenpide 39. on poistettu ja kyseisen tavoitteen 400 000 euroa kohdennettu uudelleen vuoden 2023 talousarvion yhteydessä toimialoille toimintamenojen suhteessa. Toimialat toteuttavat tavoitteen vähentämällä ulkoisia toimintamenoja.
- Perusopetuksen toimenpide 31. on poistettu vuodesta 2023 lähtien uudet toimenpiteet. KV 14.11.2022 § 85.
- Perusopetuksen toimenpide 40. Oppilashuollon lisäresursointi. Vuodesta 2023 alkaen koulukuraattorit ja -psykologit siirtyivät hyvinvointialueelle.
- Teknisen keskuksen toimenpiteet 72. ja 73. on toteutettu, mutta eurovaikutusta ei tavoiteta, koska polttoaineiden kustannukset ovat nousseet merkittävästi.
- Tekniikan ja ympäristön hallinnon toimenpide 84. pysäköintivirhemaksun korottamisesta on toteutettu, mutta eurovaikutusta ei tavoiteta, koska pysäköintivirhemaksuja määrätään aiempaa vähemmän.

Toimenpide	Vuosi				
	Yhteensä	Kum. 2020-2022	Tavoite 2023	Tot.enn. 2023	2024*
Päätöksenteko yhteensä	420 000	380 000	40 000	40 000	
Konsernipalvelut ja hallinto yhteensä	1 439 000	1 195 000	145 000	145 000	99 000
Sivistystoimi yhteensä	~~4 679 400~~ 3 998 400	3 155 000	700 400	~~870 400~~ 720 400	~~252 000~~ 141 000
Tekniikka ja ympäristö yhteensä	2 229 000	1 939 000	190 000	60 000	
Sosiaali- ja terveyspalvelut	~~870 000~~ 0	0	0	0	
Verorahoitus	4 400 000	4 400 000			
Kestävän talouden ohjelman uudelleen kohdennus toimialoille toimintamenojen suhteessa	400 000		400 000	400 000	
Yhteensä	~~14 037 400~~ 12 886 400	11 069 000	1 475 400	~~1 245 400~~ 1 365 400	~~351 000~~ 240 000

HYVINKÄÄ

Kaupunginvaltuuston päätös talousarviosta

Erillisenä liitteenä.

HYVINKÄÄ *h*

Hyvinkään kaupunki
PL 86 / Kankurinkatu 4-6
05801 Hyvinkää

